

Джек Лондон
Белю Пушилката

ВКУСЪТ НА МЕСОТО

I

Отначало той беше Кристофър Белю. Докато да постъпи в колежа, беше станал Крис Белю. Сетне, в бохемската компания в Сан Франциско, го наричаха Кит Белю. А в края на краищата никой не го знаеше под друго име освен Белю Пушилката. Тази история за еволюцията на името му представлява историята на личната му еволюция. И надали всичко това щеше да се случи, ако той нямаше любеща майка и чичо с желязна воля и ако не беше получил писмо от Джилет Белами.

„Току-що видях един брой от «Талаз» – пишеше му Джилет от Париж. – Разбира се, О'Хара ще сполучи с него. Но му липсват някои похвати. (Тук следваха препоръки за подобряването на новооснования, светски седмичник.) Иди да се видиш с него. Нека сметне, че това са твои собствени хрумвания. Не му казвай, че са мои. Ако разбере, ще ме направи свой парижки кореспондент, а аз не искам да си губя времето, понеже получавам хубави пари за дописките си в големите списания. Преди всичко не забравяй да го накараш да уволни този тъпак, който му пише критиките за музика и изкуство. Още нещо: Сан Франциско винаги е имал своя собствена литература. Но сега няма. Кажи му да се поразтърчи и да намери някой тип, който да му напише в подлистник, като вложи истинската романтика, чар и колорит на Сан Франциско.“

И Кит Белю отиде право в редакцията на „Талаз“ да даде добросъвестно препоръките си. О'Хара го изслуша. О'Хара поспори. О'Хара се съгласи. О'Хара уволни тъпака, който му пишеше критиките. Нещо повече: О'Хара знаеше как да спечелва хората – точно от което се страхуваше Джилет в далечния Париж. Когато О'Хара искаше нещо, никой приятел не можеше да му откаже. Просто не можеше да се устои на неговата любезна настойчивост. Преди да успее да се измъкне от редакцията, Кит Белю беше станал помощник-редактор, беше се съгласил да пише всяка седмица колоните с критиката, докато се намери някой със

святно перо, и беше обещал да пише роман за Сан Франциско – всяка седмица подлистник от десет хиляди думи – и всичко това безплатно. „Талаз“ още не плащал хонорари, обясни му О'Хара; и със същата убедителност каза, че в Сан Франциско имало само един човек, способен да напише романа, и този човек бил Кит Белю.

„О, боже, аз съм този тип!“ – окаяваше се след това Кит, слизайки по тясното стълбище.

Така започна робуването му на О'Хара и на ненаситните колони на „Талаз“. Седмица след седмица седеше той на редакторския стол, бранеше се от кредитори, караше се с печатари и пишеше за всеки брой по двадесет и пет хиляди думи на какви ли не теми. И работата му не олекваше. „Талаз“ беше честолюбив. Той започна да излиза с илюстрации. Печатането струваше скъпо. „Талаз“ никога нямаше пари, за да плати на Кит Белю, и поради същата причина не можеше да плаща и на никакви нови сътрудници.

– Ето какво става, когато си добър човек! – оплака се веднъж Кит.

– Слава богу тогава, че има добри хора! – възкликна със сълзи на очи О'Хара и сграбчи ръката на Кит. – Единствено на теб дължа спасението си, Кит. Ако не беше ти, щях да се разоря. Още мъничко, приятелю, и ще ни олекне.

– Няма да го бъде – жаловито отговори Кит. – Ясно виждам съдбата си. Вечно ще си остана тук.

След известно време му се стори, че е намерил изход. Той издебна удобен момент и в присъствието на О'Хара се препъгна в един стол. Няколко минути след това се бутна в писалището, заопипва го и прекатури шишенцето с лепило.

– Сигурно си позакъснял снощи? – попита О'Хара.

Кит разтърка очи и с уплашен вид втренчено се заоглежда, преди да отговори:

– Не, не е от това. От очите ми е. Като че ли отказват да ми служат, това е.

Няколко дни Кит продължаваше да се препъва и да се блъска в мебелите из редакцията. Обаче сърцето на О'Хара не се смекчи.

– Знаеш ли какво, Кит – каза той един ден. – Трябва да отидеш при очен лекар. Да речем, при доктор Хасдапъл. Голям лекар. И нищо няма да ти струва. Ще му пуснем една реклама. Ще говоря с него лично.

И верен на думата си, изпрати Кит при очния лекар.

– Нищо ви няма на очите – отсече докторът след продължителен преглед. – Всъщност очите ви са великолепни, един чифт на милион

души.

– Не го казвайте на О'Хара – замоли му се Кит. И ми предпишете черни очила.

Резултатът беше, че О'Хара изказваше съчувствията си и разпалено говореше за времето, когато „Талаз“ щял да стъпи на крака.

За щастие Кит Белю имаше личен доход. Малък беше в сравнение с някои други, но все пак беше достатъчен, за да му даде възможност да членува в няколко клуба и да държи ателие в Латинския квартал. Всъщност, откакто беше станал помощник-редактор, разходите му се бяха невероятно намалили. Не му оставаше време да харчи пари. Вече не се вестяваше в ателието, нито канеше местните бохеми на прочутите си разкошни вечери. И въпреки това все беше с празна кесия, защото „Талаз“, който се намираше непрекъснато в бедствено положение, поглъщаше и парите му, и умствените му сили. Илюстраторите току отказваха да илюстрират, печатарите току отказваха да печатат, а разсилният често отказваше да изпълнява задълженията си. В такива моменти О'Хара поглеждаше Кит и Кит правеше каквото трябваше.

Когато параходът „Екселсиор“ пристигна от Аляска и донесе новината за златното находище в Клондайк, която подлуди цялата страна, Кит направи съвсем лекомислено предложение.

– Виж какво, О'Хара – каза той. – Ще има голяма златна треска, ще се повторят дните от четиридесет и девета година. Хайде да отида там като кореспондент на „Талаз“. Ще отида на свои разноски. О'Хара поклати глава.

– Не мога да се лиша от теб в редакцията, Кит. Пък и този роман в подлистници. Освен това няма и час, откакто се видях с Джаксън. Той тръгва утре за Клондайк и се съгласи да изпраща веднъж в седмицата писмо и снимки. Нямаше да го пусна да замине, докато не ми обещаеше. А най-чудесното е, че няма да ни струва нищо.

Кит чу отново за Клондайк, когато се отби подиробед в клуба и в една от нишите на библиотеката забеляза чичо си.

– Здравей, почтени чичо – поздрави го Кит, отпусна се в коженото кресло и изпъна крака. – Няма ли да поседнеш с мене?

Той си поръча коктейл, но чичо му се задоволи с тънкото местно червено вино, което пиеше винаги. Той изгледа сърдито, с неодобрение коктейла, а след това лицето на племенника си. Кит долови, че сега ще почнат назиданията.

– Имам само една минута – припряно рече той. – Трябва да бързам на тази изложба на Кийт в галерията „Елъри“ и да напиша за нея

половин колона.

– Какво ти е? – попита го чичо му. – Блед си. Съсипан си.

Кит му отговори само с един стон.

– Виждам, че ще имам удоволствието да те погребам.

Кит тъжно поклати глава.

– Благодаря, не искам да ме ядат червеи. Искам да бъда изгорен.

Джон Белю произлизаше от онова старо, яко и сърцато поколение, което бе прекосило равнините с волски впрягове през петдесетте години, и притежаваше същата тази издръжливост, както и издръжливостта, придобита още през детството, прекарано в покоряване на нови земи.

– Ти не живееш правилно, Кристофър. Срамувам се от тебе!

Пътят на наслажденията, а? – позасмя се Кит. По-възрастният мъж сви рамене. – Няма защо да клатиш побелялата си глава, почтени чичо. Де да беше от наслажденията. Свършено е с това. Нямам време.

– Тогава какво е, дя...

– Преумора.

Джон Белю избухна в дрезгав, изпълнен с недоверие смях.

– Наистина ли?

И той отново се разсмя.

– Хората са рожба на окръжаващата ги среда – заяви Кит и посочи чашата на чичо си. – Присмехът ти е блудкав и горчив като виното, което пиеш.

– Преумора! – подигра го чичото. – Та ти не си спечелил ни един цент в живота си.

– Спечелил съм и още как, само че не съм ги получил. Дори и сега печеля по петстотин долара на седмица и работя за четирима.

– Картини, които никой не купува? Или... хм-м... някакви там измишльотини? Знаеш ли да плуваш?

– Едно време плувах.

– Да яздиш?

– Опитвал съм и това чудо.

Джон Белю изсумтя с погнуса.

– Добре, че баща ти не е жив да те види в целия блясък на твоето падение – каза той. – Баща ти беше мъж до мозъка на костите си. Разбираш ли? Мъж! Мисля, че той щеше да избие от главата ти всичките тия музикални и рисувални шуроти.

– Уви! Днешното разложение! – въздъхна Кит.

– Бих могъл да го разбера и да го търпя – яростно продължи чичото, – ако имаше някакъв успех. Но ти не си спечелил нито един цент

през целия си живот н никога не си извършил някоя истинска мъжка работа.

– Гравюри, картини, жени – посърнало подхвърли Кит.

– Цапотиш и при това без успех. Какви картини си нарисувал? Глупави акварели и кошмарни плакати. Никога нищо не си излагал, дори и тука, в Сан Франциско...

– О, ти забравяш! Една от тях виси в игралната зала на същия този клуб.

– Направо карикатура! А музиката? Тази мила глупачка, майка ти, харчеше стотарки за уроци. Ти само дрънкаше и се провали. Никога не си спечелил дори и пет долара като акомпанятор на някой концерт. Твоите песни?... Скокливи шлагерчета, боклук, който никога не е бил напечатан и се пее само от разни лъжебохеми.

– Веднъж издадох книга, сонетите, нали си спомняш? – плахо се обади Кит.

– И колко ти струва това нещо?

– Само около двеста долара.

– Някакви други постижения?

– Една моя пиеса за открито се игра на лятното увеселение.

– Какво получи за нея?

– Слава.

– А едно време си плувал и си се опитвал да яздиш! – Джон Белто остави чашата си на масата с ненужна стремителност. – За какво ли те бива изобщо? За нищо нямаше грижа и все пак дори в университета не си играл футбол. Не си гребал. Не си...

– Боксирах се и фехтувах... по малко.

– Кога си се боксирал за последен път?

– Не съм се боксирал от онова време, но тогава смятаха, че прекрасно преценявам времето и разстоянието, само че... ъ-ъ...

– Продължавай.

– Смятаха ме за непостоянен...

– Искаш да кажеш, мързелив.

– Винаги съм си представял, че това е същото, само че казано в полека форма.

– Моят баща, господинчо, твоят дядо, старият Айзък Белго, само с един удар на юмрука уби човек на шестдесет и девет години.

– Човекът ли е бил на шестдесет и девет години?

– Не, твоят... ах ти, безсрамен нехранимайко! Но ти на шестдесет и девет години няма да можеш да убиеш и един комар!

– Времената са се променили, почтени чичо. Сега за човекоубийство изпращат хората в затвора.

– Баща ти веднъж изминал сто осемдесет и пет мили, без да спи, и уморил три коня.

– Да беше живял днес, щеше да си хърка в спален вагон през целия път.

Чичото щеше да се задави от яд, но го преглътна и успя да изрече:

– На колко си години?

– Имам основания да вярвам...

– Зная. На двайсет и седем. Завърши колежа на двайсет и две. Цапоти и свиря, и драска пет години. Кажя пред бога и пред хората, за какво те бива? Когато бях на твоята възраст, аз имах само един чифт долни гащи. Препусках с добитъка из Колузо. Бях як като камък и можех да спя на камък. Хранех се с пастърма и мечо месо. Физически и сега съм много по-здрав от тебе. Ти тежиш към сто шейсет и пет фунта. Аз и сега мога да те просна по гръб или да те пребия с юмруци.

– Не е нужно да си някакво физическо чудо, за да се наливаш с коктейли или слаб чай – промърмори примирително Кит. – Не разбираш ли, почтени чичо, че времената са се променили. Освен това не съм бил възпитан както трябва. Тази мила глупачка, майка ми...

Джон Белю ядосано се надигна.

– ...както я нарече ти, е била твърде добра към мен; държала ме е в памук и тъй нататък. Виж, ако бях участвал като хлапак в някои от тези крайно мъжки развлечения, от които се увличаш ти... Интересно, защо никога не си ме поканил да дойда с теб? Ти вземаше Хал и Роби и на Сиера, и на тази обиколка из Мексико.

– Предполагам, че твърде много си ми приличал на лорд Фаунтлерой.

– Твоя грешка, почтени чичо, и на тази мила... ъ-ъ... на майка ми. Как можех да опозная трудностите на живота? Аз бях мамино детенце. Какво ми оставаше освен гравюрите, картините и жените? Моя ли е била грешката, че никога не е ставало нужда да се потя?

Чичото изгледа племенника си с неприкрито отвращение. Не можеше да понесе лекомислените думи на този мекушав младеж.

– Добре, аз пак тръгвам на едно от тези, както ги нарече, „мъжки“ развлечения. Какво ще кажеш, ако те покания да дойдеш с мен?

– Трябва да признаем, че си доста закъснял. Къде отиваш?

– Хал и Робърт отиват в Клондайк. Аз ще ги изпратя през превала и надолу до езерата, после ще се върна...

Той не можа да продължи, защото младият мъж беше скочил на крака и сграбчил ръката му.

– Спасителю!

Джон Белю бе тозчас обзет от подозрение. Дори и през ум не му беше минало, че тази покана щеше да бъде приета.

– Ти не говориш сериозно – рече той.

– Кога тръгваме?

– Това ще бъде трудно пътуване. Ти само ще ни пречиш.

– Не, няма. Ще работя. Откакто постъпих в редакцията на „Талаз“, научих се да работя.

– Всеки трябва да си носи храна за цяла година. Ще има толкова народ, че носачите индианци не ще могат да се справят. Хал и Робърт ще трябва да мъкнат багажа си сами. Затова и отивам с тях, да им помогна. Ако дойдеш, и ти ще трябва да правиш същото.

– Ще видиш!

– Ти не можеш да носиш – възрази чичото. – Кога тръгваме?

– Утре.

– Не си въобразявай, че са ми подействували твоите поучения за издръжливостта – каза Кит на сбогуване. – Просто трябваше да избягам някъде от О'Хара, където и да било.

– Кой е О'Хара? Някое японче?

– Не, ирландец, експлоататор и мой най-добър приятел. Той е редактор, собственик и пълновластен господар на „Талаз“. Каквото каже, това става. Може да накара и мъртвите да проhodят.

Тази вечер Кит Белю написа бележка на О'Хара.

„Това ще е само една почивка за няколко седмици. – обясняваше той. – Ще трябва да намериш някой тип да измисля подлистниците за този роман. Съжалявам, братле, но е необходимо за здравето ми. Когато се върна, ще работя двойно повече.“

II

Кит Белю слезе на обзетия от безумие бряг на Дайи, задръстен с хилядофунтовото снаряжение на хиляди хора. Тези огромни купища багаж и храна, струвани на планини от параходите, започваха бавно да се прехвърлят нагоре по долината на Дайи и оттатък Чилкут. Всичко трябваше да се пренесе на едно разстояние от двадесет и осем мили, и то

само на гръб. При все че бяха покачили цената от осем на четиридесет цента на фунт, носачите индианци не можеха да насмогнат и беше ясно, че зимата ще завари по-голяма част от снаряженията на отсамната страна на прохода.

Най-неопитният от неопитните новаци беше Кит. Както и стотици други той носеше патрондаш и голям револвер, увиснал на колана му. Същата слабост бе проявил и чичо му под влияние на спомените за старите беззаконни дни. Но Кит Белю беше романтичен. Той бе пленен от глъчката и пъстротата на потока златотърсачи и виждаше техния живот и устрем напред с очите на художник. Кит не взимаше всичко това сериозно. Както беше казал още на парахода, то съвсем не го засягаше. Той просто беше в отпуска и имаше намерение да надзърне отвъд планинския проход, „да позяпа“ и след това да се върне.

Кит остави другарите си на пясъка да чакат разтоварването на парахода и бавно се запъти нагоре по брега към стария търговски пункт. Той не се перчеше, макар и да бе забелязал, че много от въоръжените с револвери се перчеха. Край него мина снажен, висок индианец, понесъл необикновено голям товар. Кит тръгна подире му, възхитен от прекрасните му прасци и грацията и лекотата, с които се движеше въпреки тежкото си бреме. Индианецът стовари денка на кантара пред пункта и Кит се присъедини към златотърсачите, които го бяха заобиколили, и му се любуваха. Денкът тежеше сто и двадесет фунта и хората повтаряха това един на друг с тон на дълбоко страхопочитание. „Не е малко“ – реши Кит и се запита дали би могъл да вдигне такава тежест, камо ли пък да я понесе.

– Чак до езерото Линдерман ли ще го носиш, друже? – попита той.

Индианецът, готов да се пръсне от гордост, утвърдително изсумтя.

– Колко взимаш за такъв денк?

– Петдесет долара.

Тука Кит прекъсна разговора. Млада жена, застанала на входа, привлече вниманието му. Противно на другите жени, които слизаха от параходите, тя не беше нито с къса пола, нито с голф. Беше облечена, както би се облякла всяка жена, която пътува за някъде. Направи му силно впечатление, че присъствието ѝ тук беше съвсем естествено – като че тука ѝ беше мястото. Освен това беше млада и хубава. Блестящата красота и руменината на продълговатото ѝ лице задържаха погледа му и той я гледа прекалено дълго – гледа я, докато това ѝ додея, и тъмните и очи с дълги мигли погледнаха в неговите със студен, преценяващ поглед. От лицето му се плъзнаха с явен присмех върху големия револвер на

бедрото му. После очите ѝ отново се вдигнаха към неговите очи и в тях блесна подигравателно презрение. Това му подеждва като плесница. Тя се обърна към застаналия до нея мъж и му посочи Кит. Мъжът го огледа със същото подигравателно презрение.

– Чечако... каза девойката.

Мъжът, който приличаше на скитник с евтините си панталони и износена дреха, се поусмихна и Кит се почувствува унищожен, макар и да не знаеше защо. „Но въпреки всичко тя е необикновено хубаво момиче“ – реши той, когато двамата се отдалечиха. Той забеляза походката ѝ и си каза, че ще я познае по нея и след хиляда години.

– Видяхте ли този мъж с девойката? – възбудено го попита неговият съсед. – Знаете ли кой е?

Кит поклати глава.

– Чарли Елена. Токущо ми го казаха. Много му провървяло в Клондайк. Тукашен кореняк. Живял на Юкон десетина години. Съвсем наскоро се върнал.

– Какво значи „чечако“? – попита Кит.

– Вие сте чечако и аз съм чечако. – отговори запитаният.

– Може и да съм, отде да зная. Какво значи „чечако“?

– Новак.

На връщане към брега Кит непрекъснато повтаряше на ум тази дума. Обидно му беше едно крехко момиче да го нарече „новак“.

Когато стигна затулено кътче между купищата багаж, все още под впечатлението на индианеца с огромния денк, Кит реши да изпита собствената си сила. Той избра един чувал с брашно, за който знаеше, че тежи точно сто фунта, разкрачи се, наведе се и се опита да го вдигне на рамо. Първото му заключение беше, че сто фунта са наистина голяма тежест. Следващото заключение – че гърбът му е слаб. Третото беше една ругатня, изплъзнала се след пет минути безплодни усилия, когато се просна върху товара, който се мъчеше да вдигне. Кит избърса челото си и през камара чували с хранителни припаси забеляза Джон Белю, който го наблюдаваше със студен присмех в очите.

– Боже! – възкликна този апостол на издръжливостта. – От нашата плът и кръв са се родили слабаци! Когато бях шестнайсетгодишен, такова нещо беше играчка за мене.

– Ти забравяш, почтени чичо – отвърна му сонпато Кит, – че не съм бил отгледан с мечо месо.

– То ще бъде играчка за мене и когато стана на шейсет.

– Трябва да ми покажеш.

Джон Белю му показа. Той беше на четиридесет в осем години, но се наведе над чувала, ловко го прихвана, поразклати го, сетне изведнъж го дръпна и се изправи с чувала на рамо.

– Похват трябва да имаш, момчето ми, похват... и як гръб.

Кит е почит свали шапка.

– Ти си цяло чудо, почтени чичо, невиджано чудо! Мислиш ли, че и аз ще мога да се науча?

Джон Белю сви рамене:

– Ти ще си поел обратния път, преди да сме тръгнали.

– Само това няма да стане! – изстена Кит. Там ме чака О'Хара, този свиреп лъв. Няма да се върна, освен ако бъда принуден.

III

С първия преход Кит се справи благополучно. Бяха успели да наемат индианци, които пренесоха две хиляди и петстотинфунтовия им багаж до брода Финеган. Оттам нататък трябваше да мъкнат всичко на собствените си гърбове. Направиха сметка, че трябва да се придвижват по една миля на ден. Това изглеждаше лесно... на книга. Тъй като Джон Белю трябваше да стои в стана и да готви, той нямаше да може да пренася повече от някой и друг денк: така на всеки от тримата младежи се падаше да пренасят една миля напред по осемстотин фунта дневно. Ако носеха петдесетфунтови денкове, това значеше да извървят всеки ден по шестнадесет мили с товар и петнадесет без товар.

– Поне няма да се връщаме след последния преход – обясни Кит приятното си откритие.

Ако носеха по осемдесет фунта, щяха да извървяват по деветнадесет мили всеки ден, а при стофунтови товари – само по петнадесет.

– Аз не обичам да ходя – каза Кит. – Затова ще нося по сто фунта. – Той долови недоверчивата усмивка, заиграла по лицето на чичо му, и побърза да добави: – Разбира се, ще увеличавам тежестта постепенно. Човек трябва да му намери цаката. Ще започна с петдесет.

Така и направи и с леки крачки весело пое по пътеката. Той стовари чувала на мястото, определено за следващата нощувка, и с бърз ход се запъти обратно. Оказа се по-лесно, отколкото бе мислил. Обаче изминатите две мили поизтриха лустрото на силата му и излезе наяве неговата изнеженост. Вторият му денк тежеше шестдесет и пет фунта. Сега беше по-трудно и Кит вече не потичкваше. На няколко пъти, според обичая

на всички носачи, той сяда на земята, подпрял товара на някой камък или пън зад гърба си. На третия път Кит доби смелост. Той стегна с ремъците деветдесет и петфунтов чувал с фасул и потегли. Като измина стотина крачки, стори му се, че ей сега ще се строполи. Той седна и си избърса лицето.

– Къси преходи и къси почивки – промърмори си той. – Ето, това му е цаката.

Понякога не успяваше да измине дори и сто крачки и всеки път, когато с мъка се изправяше на крака, за да направи още едни къс преход, денкът ставаше явно по-тежък. Кит пъхтеше и се обливаше в пот. Преди да измине четвърт миля, той смъкна вълнената си риза и я закачи на едно дърво. След малко захвърли и шапката си. Като измина половин миля, реши, че му е дошъл краят. Никога в живота си не се беше пресилвал толкова и беше уверен, че е свършено с него. Както седеше и се задъхваше, погледът му падна върху големия револвер и тежкия патрондаш.

– Десет фунта боклуци! – презрително се засмя Кит и разкопча колана.

Той не си направи труда да го закачи на някое дърво, а направо го захвърли в храсталака. Докато непрекъснатият поток от хора, пренасящи снаряжението си, се низеше нагоре и надолу по пътеката, той забеляза, че и другите новаци започваха да се освобождават от тежкото си оръжие.

Късите му преходи ставаха все по-малки. Понякога едва успяваше да се замъкне на сто крачки и злокобните удари на сърцето върху тъпанчетата на ушите му и отвратителното треперене на колената го караха да спре. Почивките му ставаха все по-дълги. Но умът му работеше. Снаряжението трябваше да се пренесе на двадесет и осем мили, които представляваха двадесет и осем дена, а днешният, според общото мнение, беше най-лесният.

– Чакай, докато стигнем до Чилкут, където трябва да се катериш на четири крака – казваха му другите, докато си почиваха.

– Аз няма да стигна до Чилкут – отговаряше той. – Не е то за мене. Много преди това ще съм заспал кротко под мъха.

Едно подхлъзване и едно рязко извъртане, за да се задържи на крака, го уплашиха. Стори му се, че всичко в него се обърна наопаки.

– Падна ли някой път с това нещо на гърба, свършено е с мене – каза той на друг носач.

– Това е нищо – отговори му той. – Почакай, докато дойдеш до пролома. Там ще трябва да минеш по един шейсет стъпки дълъг бор,

сложен над бесен поток. Никакви възета, за нищо не можеш да се хванеш, а дървото се огъва, водата кипи и стига чак до колената. Паднеш ли в него с товара на гърба си, не можеш се освободи от ремъците. Просто си оставаш там и се удаваш.

– Звучи чудесно – отвърна Кит и в безкрайното си изтощение почти повярва на думите си.

– Там се давят по трима-четирима на ден – увери го носачът. – Аз помогнах да измъкнат един немец. У него намерихме четири хиляди долара.

– Много весело, няма що – рече Кит, напъна се да се изправи и се затътри нататък.

Той и чувалът с фасула се превърнаха в кретаща трагедия. Чувалът му напомняше за стареца, който седял на врата на Синдбад моряка. „И това ми било едно от онези крайно мъжки развлечения – размишляваше той. – Робуването на О'Хара беше удоволствие в сравнение с него.“ Все повече и повече го съблазняваше мисълта да остави чувала с фасула в храстите, да заобиколи край стана, да стигне до брега и да хване някой параход, който отива в цивилизования свят.

Но той не го направи. Някъде вътре в него живееше наследствената твърдост и Кит си повтаряше отново и отново, че това, което могат да направят другите мъже, може и той. Тези думи се превърнаха в някакъв кошмарен припев и той ги повтаряше на тия, които го задминаваха по пътя. В други минути, когато почиваше, той наблюдаваше безстрастните индианци с яки като на мулета крака, които крачеха с по-тежък товар, и им завиждаше. Те като че ли не спираха да се отморят, а вървяха все напред и напред с постоянство и сигурност, които го ужасяваха.

Кит седеше, и псуваше – да псува вървешком, не му стигаше дъх – и се бореше с изкушението да офейка в Сан Франциско. Преди да извърви тази миля, той спря да псува и започна да плаче. Това бяха сълзи на изнемога и отвращение от себе си. Ако някога някой се е чувствал напълно съсипан, това беше Кит. Когато зърна края на прехода, той отчаяно се напрегна, домъкна се до техния стан, залитна и се повали по очи с фасула на гърба си. Това не го уби, но той лежа така петнадесет минути, докато можа да събере достатъчно сили, за да се освободи от ремъците. Тогава страхотно му се повдигна и така го намери Роби, който страдаше от същото нещо. Това, че Роби повръщаше, го накара да се окопоти.

– Каквото могат да направят другите, можем да направим и ние – каза му Кит, макар дълбоко в душата си и да се чудеше дали не преувеличава.

IV

„Аз съм на двадесет и седем години и съм мъж“ – неведнъж тайно убеждаваше себе си Кит през следващите дни. Имаше защо да го прави. До края на седмицата, при все че беше успял всеки ден да пренесе своите осемстотин фунта по една миля напред, бе изгубил петнадесет фунта от собственото си тегло. Лицето му беше слабо и изпито. Цялата, гъвкавост на тялото, и ума му беше изчезнала. Той вече не вървеше, а се търеше. Дори когато се връщаше без товар, краката му се влачеха почти толкова, колкото и когато носеше денкове.

Беше се превърнал в товарно животно. Заспиваше над яденето и сънят му беше тежък и скотски, освен когато се събуждаше и пицеше от болки в схваналите се крака. Всичко го болеше. Той стъпваше по спуканите мехури на краката си, но дори и това беше по-леко от страшните рани, с които ходилата му се покриваха от загладените от реката камъни в плитчините на Дайи, през които пътеката минаваше в продължение на две мили. Тези две мили представляваха тридесет и осем мили път. Лицето си миеше веднъж на ден. Ноктите му, нарязани и изпочупени, с обелени кожички, не бяха никога чисти. Раменете и гърдите му, ожулени от ремъците, го накараха да се замисли (за първи път с пълно съчувствие) за конете, които бе виждал из градските улици.

Едно от мъченията, което насмалко не го погуби отначало, бе храната. Извънредно многото работа изискваше извънредно много гориво, а неговият стомах не беше свикнал с толкова бекон и люспест, ужасно мъчно смилаем боб. Поради това стомахът му се разбунтува и раздражението, както и няколкодневните болки и наложилото се гладуване без малко не го сломиха. А после настъпи радостният ден, когато започна да яде като хищен звяр и със стръвен поглед да иска още.

След като пренесоха снаряжението си по дърветата, прехвърлени през потока в устието на пролома, те промениха плановете си. От другия край на прохода дойде слух, че край езерото Линдерман вече се изсичали последните дървета, годни за направа на лодки. Двамата братовчеди натовариха на гръб сечивата, триона, одеялата и храна и поеха напред, а Кит и чичо му останаха да се грижат за пренасянето на багажа. Сега Джон Белю готвеше заедно с Кит и двамата заедно, рамо до рамо, пренасяха денковете. Времето летеше, а по върховете валеше вече първият сняг. Да те завари зимата отсам прохода, значеше да закъснееш почти цяла година. Чичото подложи железния си гръб на сто фунта

товар. Кит бе поразен, но скръсна със зъби и пристегна сто фунта и на своите ремъци. Гърбът го заболя, обаче той беше научил цаката, а снагата му, по която нямаше вече меки мяса и тлъстини, а жилави и издръжливи мускули, беше започнала да заяква. Освен това Кит беше станал наблюдателен и изобретателен. Той забеляза, че индианците носят ремък и през челото, измайстори си такъв ремък и го добави към презраменните каиши. Това облекчи носенето и той започна редовно да слага върху денка разни леки, обемисти предмети. Така скоро можеше да мъкне сто фунта, стегнати с ремъците, и още петнадесет или двадесет, сложени направо върху денка и опрени на врата, в едната ръка брадва или чифт гребла, а в другата – наредени един в друг походни кухненски съдове.

Но колкото и да се трудеха, работата ставаше все по-непосилна. Пътят ставаше по-каменист, денковете натежаваха все повече, всеки ден границата на снеговете слизаше все по-ниско в планините, а цените за пренасянето се качиха до шестдесет цента на фунт. Братовчедите не се обаждаха нито с една дума от другата страна на прохода, което подсказваше, че сигурно са заети със сечене на дървета и рязането им на дъски за лодката. Джон Белю започна да се тревожи. Той хвана група индианци, които се връщаха след пренасяне багаж до езерото Линдерман, и ги убеди да наرامят тяхното снаряжение. Индианците поискаха по тридесет цента на фунт, за да го занесат до върха Чилкут, и това, кажи-речи, го разори. Но и те не можаха да вземат към четиристотин фунта чували с дрехи и принадлежности за стануване. Чичото остана да ги пренася сам и изпрати Кит с носачите. Кит трябваше, да го чака на върха и лека-полека да пренася своите хиляда фунта, докато чичото го настигне с другите четиристотин.

V

Кит се мъкнеше с индианците по пътеката. Понеже знаеше, че переходът ще бъде дълъг, чак до върха Чилкут, беше се натоварил само с осемдесет фунта. Индианците се превиваха под денковете си, но все пак вървяха по-бързо, отколкото бе свикнал Кит. Това не го тревожеше, тъй като сега вече беше започнал да се смята почти равен на тях.

Към края на първата четвърт миля Кит поиска да си почине. Обаче индианците не спряха. Той продължи с тях и не напусна мястото си във върволицата. На половината миля му се стори, че не ще може да

направи нито крачка повече, но стисна зъби, остана в редицата и на края на милията не можеше да се начуди, че е още жив. После, по някакъв странен начин, настъпи онова, което наричат „надвиване на умората“, и следващата миля му се видя като че ли дори по-лека от първата. Третата почти го смаза, но макар и полуобезумял от болки и изтощение, той нито веднъж не изохка. А след това, когато почувствува, че ей сега ще припадне, те спряха да си починат. Вместо да седнат с товара на гръб, както правеха белите носачи, индианците смъкнаха ремъците от рамената и челата си и спокойно се изтегнаха, подеха разговор и запушиха. Мина не по-малко от половин час, преди да потеглят отново. За своя изненада Кит се усети напълно освежен и издигна нов девиз: „Дълги преходи и дълги почивки“.

Всичките приказки за стръмнината на Чилкут излязоха верни и на много места стана нужда да се катери на четири крака. Но когато в сред бясна виелица се изкачи на самия вододел, Кит беше пак с индианците и тайно се гордееше, че е извървял пътя наравно с тях, без да се оплаква и без да изостава. Облада го ново възжеление – да може да се мери с индианците.

Когато плати на носачите и ги изпрати да си вървят, настъпваше бурна нощ, а той остана сам на планинския хребет, хиляда фута над границата на горите. Мокър до кръста, гладен и премаял, Кит беше готов да даде годишния си доход за огън и чаша кафе. Вместо това той изяде пет-шест студени тиганици и се вмъкна между полуразгърнатите платници на една палатка.

Когато се унасяше, в ума му успя да се мерне само една мисъл и той злорадо се усмихна, като си представи как Джон Белю още дни наред мъжествено ще пренася на части своите четиристотин фунта нагоре по Чилкут. Що се отнася до него, въпреки товара от две хиляди фунта, той щеше да слиза надолу.

Сутринта, схванал се от непосилния труд и изтръпнал от студ, Кит се измъкна от платницата, изяде близо два фунта суров бекон, стегна с ремъците стофунтов денк и заслиза по скалистия път. Няколкостотин крачки по-надолу пътеката минаваше през малък ледник и се спускаше към езерото Кратер. И други хора пренасяха снаряжението си през ледника. През целия ден Кит трупаше денковете си в горния му край. Понеже разстоянието до ледника беше много късо, всеки път нарамваше по сто и петдесет фунта и все още не можеше да се начуди на силите си. За два долара той купи от един индианец три корави сухара и с тези сухари и огромно количество суров бекон се нахрани няколко пъти. Немит,

премръзнал, с мокри от пот дрехи, Кит преспа още една нощ, завит с платнищата. Рано сутринта той просна брезент на леда, струпа на него три четвърти тон товар и започна да го дърпа. Там, където ледникът ставаше по-стръмен, товарът също увеличи скоростта си, настигна Кит, събори го така, че той се озова върху денковете, и се понесе надолу: Стотина носачи, приведени под бремето си, спряха, за да го наблюдават. Кит им викаше, колкото му глас държи, да се пазят и всички пред него се препъваха, залитаха и му правеха път. В долния край на ледника беше опъната малка палатка, която сякаш препускаше към него – толкова бързо растеше пред очите му. Там, където направената от носачите пъртина извиваше наляво, неговата „шейна“ изскочи от утъпканата пътека и полетя по пресния сняг, който намали бързината и се вдигна наоколо ѝ в мразовита пушилка. Кит видя палатката в мига, когато я връхлетя, събори ъгловите рейки, отметна предните платнища и се намери вътре все още върху брезента сред чувалите с храна. Палатката се заклати като пияна и сред облак от снежен прах Кит се намери лице с лице с уплашена млада жена, която седеше загърната с одеяла – същата, която го беше нарекла „чечако“ в Дайи.

– Видяхте ли каква пушилка вдигнах? – весело я запита той.

Тя го гледаше с неодобрение.

– Хвърчащите килимчета са празни приказки!... – продължи Кит.

– Бихте ли имали нещо против да махнете този чувал от краката ми? – хладно го попита тя.

Кит погледна и побърза да се изправи.

– Не беше чувал, а моят лакът. Извинете.

Това обяснение съвсем не я смути, държането и бе предизвикателно студено.

– Добре, че не прекатурихте печката – забеляза девойката.

Кит проследи погледа ѝ и видя тенекиена печка и кафеник, над който се беше навела млада индианка. Той подуши кафето ѝ пак погледна към девойката.

– Аз съм „чечако“ – каза той.

Отегченото и изражение му подсказа, че не ѝ е съобщил нищо ново. Но Кит не се смути.

– Нямам вече и оръжие – добави той, Тогава тя го позна и очите ѝ светнаха.

– Никога не съм допускала, че ще стигнете чак дотука... каза му тя.

Кит отново жадно подуши въздуха.

– Кафе, бога ми, кафе! Той се обърна и ѝ заговори направо: – Давам

ви кутрето си, отрежете го още сега; ще направя каквото пожелаете; ще бъда ваш роб цяла година и едни ден отгоре или колкото поискате, ако ми налееете една чаша кафе!

Докато приеха кафе, Кит й каза името си и научи нейното – Джой Гастел. Научи също, че тя живее тука отдавна. Била родена в търговския пост на Голямото робско езеро и като дете минала с баща си през Скалистите планини и слязла на Юкон. Тя се връщала с баща си, каза девойката, но той се забавил по работа в Сиатъл, а после претърпял корабкрушение със злополучния „Песнопоец“ и параходът, който ги спасил, го откарал в пролива Пюджет.

Понеже девойката все още седеше увита с одеялата, Кит не продължи разговора, геройски се отказа от втора чаша кафе и напусна палатката й, като отнесе и трите четвърти тон денкове. Освен това отнесе със себе си и няколко заключения: тя има очарователно име и очарователни очи; надали е повече от двадесет, двадесет и една или две годишна; баща и трябва да е французин; тя е своенравна и има огнен темперамент; била е възпитана другаде, не тука, на края на цивилизования свят.

VI

През покритите с лед канари и над границата на горите пътеката извиваше край езерото Кратер и стигаше до скалистия пролом, който водеше към Щастливия стан и първите нискостеблени борове. Да пренася тежкото си снаряжение по тоя околен път, щеше да му струва дълги дни непосилен труд. На езерото имаше платноходка, която превозваше товара на пътниците. Две пътувания с пея и за два часа щеше да бъде заедно със своя тон снаряжение на другия бряг. Обаче Кит нямаше пукната пара, а лодкарят вземаше по четиридесет долара за тон.

– Тази твоя лодчица е цяла златна мина, приятелю – каза Кит на собственика. – Искаш ли още една златна мина?

– Покажи ми я! – беше отговорът.

– Ще ти я продам срещу превоза на снаряжението ми. Това е една идея, още не е патентована и можеш да я приложиш на дело, щом ти я кажа. Съгласен ли си?

Лодкарят каза, че е съгласен и Кит го хареса.

– Чудесно. Виждаш ли този ледник? Вземи една кирка и си плуй на ръцете. За един ден можеш да изсечеш в него хубав улей отгоре до долу. Разбираш ли какво искам да кажа? „Обединено о. о. дружество за

свличане Чилкут – езеро Кратер“. Можеш да взимаш по петдесет цента за сто фунта, да смъкваш по сто тона на ден и никаква работа, освен да събираш парата.

След два часа товарът му беше отвъд езерото и той беше спечелил три дена. А когато Джон Белю го настигна, Кит беше вече към Дълбокото езеро – вулканична котловина, пълна с ледникова вода.

VII

Последният преход, от Дългото езеро до езерото Линдерман, беше три мили и пътеката, ако можеше да се нарече така, се изкачваше хиляда фута до билото, спускаше се надолу по безредно струпани и хлъзгави скали и пресичаше проснало се нашироко мочурище. Джон Белю започна да се кара, когато видя, че Кит става с пристегнатите на гърба му сто фунта, отгоре, слага десетфунтов чувал с брашно, който опря на врата му.

– Хайде, образецо на издръжливостта – отвърна Кит. – Покажи на какво си се научил, като си се хранил с мечо месо и си имал само един чифт долни гащи!

Но Джон Белю поклати глава.

– Май че започвам да остарявам, Кристофър.

– Ти си само четирийсет и осем годишен. Известно ли ти е, господинчо, че моят дядо, твоят баща, старият Айзък Белю, е убил човек с един удар на юмука, когато е бил на шестдесет и девет години?

Джон Белю се усмихна и преглътна горчивия хап.

– Почтени чичо, искам да ти кажа нещо важно. Аз бях отгледан като лорд Фаунтлерой, но сега мога да нося повече от тебе и да ходя повече от тебе, мога да те просна по гръб или ей сега да те пребия с юмуци.

Джон Белю протегна напред ръка и тържествено изрече:

– Кристофър, момчето ми, вярвам ти, че можеш да го направиш. Вярвам, че можеш да го направиш дори с този товар на гърба си. Ти ми го доказва, момче, макар че е твърде неправдоподобно, за да го повярвам.

Кит правеше последния преход по четири пъти дневно или, с други думи казано, всеки ден изминаваше по двадесет и четири мили планински път, при което дванадесет мили с товар от сто и петдесет фунта. Беше горд, упорит и уморен, но в прекрасно физическо състояние. Ядеше и спеше, както не беше ял и спал никога в живота си, и когато вече се виждаше краят на работата, започна дори малко да съжалява.

Измъчваше го един въпрос. Беше разбрал, че може да падне със сто фунта на гърба си и да остане жив; но беше убеден, че ако падне с добавъчните петдесет фунта, сложени отгоре, те непременно ще му строшат врага. Всяка пътечка през мочурището много скоро ставаше бездънна от хилядите носачи, които се виждаха принудени непрекъснато да проправят нови пътеки. Тъкмо когато правеше такава нова пътека, той реши въпроса за добавъчните петдесет фунта.

Меката, обрасла с буйна трева повърхност се поддаде под него, той направи неуверена крачка и полетя по очи напред. Петдесетте фунта притиснаха лицето му в калта и се търколиха, без да му счупят врата. Кит се вдигна на ръце и крака с останалите на гърба му сто фунта. Но повече от това не можа да направи. Едната му ръка затъна до рамото и бузата му се опря в рядката кал. Той издърпа тази ръка, но затъна до рамо с другата. В това положение не беше възможно да смъкне ремъците, а стоте фунта на гърба му не му позволяваха да се вдигне. Застанал на четири крака, затъвайки ту с едната, ту с другата ръка, Кит се помъчи да допъзли до мястото, където беше паднал малкият чувал с брашно. Но само се изтощи, без да напредне, и така омеси и разпокъса тревистата повърхност, че застрашително близо до устата и носа му започна да се образува малка локва. Кит се опита да се обърне на гръб, за да легне върху денка, но постигна само това, че и двете му ръце затънаха до раменете и той започна да предусеща, че ще се удави. С невъобразимо търпение той бавно измъкна първом едната, а после и другата си ръка и ги простя на повърхността така, че да може да опре на тях брадата. След това завика за помощ. Подир малко чу звука на затъващи в калта крака и някой започна да се приближава изотзад.

– Помогни ми, друже – каза Кит. – Хвърли ми въже или нещо такова.

Отговори му женски глас и той го позна.

– Ако ми разкопчеш ремъците, ще мога да стана. Стоте фунта цопнаха в калта с шляпаш звук и той бавно се изправи на крака.

– Добре сте се наредили! – изсмя се госпожица Гастел, когато видя изпокаляното му лице.

– Нищо подобно – безгрижно отговори Кит. – Любимата ми утринна гимнастика. Опитайте я някой път. Чудесно упражнение за гръдните мускули и за гръбнака.

Той избърса лицето си и с рязко движение изтърси калта от ръката.

– О! – възкликна девойката, като го позна. – Това е господин... ъ-ъ-ъ... господин Белю Пушилката.

– Дълбоко съм ви благодарен за своевременното избавление и за това име – отговори Кит. – Ето че съм кръстец за втори път. Отсега нататък ще настоявам винаги да ме наричат Бело Пушилката. Това е силно име, име със съдържание.

Той замълча и изведнъж продължи със свиреп тон и изражение:

– Знаете ли какво ще направя? Ще се върна в Щатите. Ще се оженя. Ще отгледам цял куп деца. И някой ден, когато се сгъстват вечерните сенки, ще събера тези деца около себе си и ще им разкажа за мъките и изпитанията, през които съм минал на Чилкутския път. И ако те не заплачат... повтарям: ако не заплачат, ще им дръпна такъв бой, че душичките им да излязат!

VIII

Изведнъж настъпи полярната зима. Земята се покри с една педя сняг, а в тихите вирчета, въпреки жестоките ветрове, се образуваше лед. Една привечер, когато вятърът беше поутихнал, Кит и Джон Бело помогнаха на братовчедите да натоварят лодката и я изпратиха с поглед, докато тя се изгуби в бушуващата пад езерото виелица.

– А сега да се насним и да потеглим по-раничко утре сутринта – каза Джон Бело. – Ако не ни задържи бурята на върха, утре вечер ще сме в Дайи и ако имаме късмет да хванем някой параход, след една седмица ще сме в Сан Франциско.

– Хареса ли ти се почивката? – разсеяно го понита Кит.

Станът им през тази последна нощ край езерото Линдерман представляваше печални останки. Братовчедите бяха взели всичко, което можеше да се използва, включително и палатката. Изпокъсан брезент, опънат като заслон от вятъра, отчасти ги пазеше от снежната буря. Вечеря си сготвиха на открит огън в две очукани и бракувани походни тенджерки. Бяха им останали само одеялата и храна за няколко пъти.

Щом замина лодката, Кит стана разсеян и неспокоен.

Чичото забеляза състоянието му, но го отдаде на отпускането след непосилния труд. Докато вечеряха, Кит заговори само веднъж.

– Почтени чичо – каза той ни в клин, ни в ръкав, – бих искал отсега нататък да ме наричаш Пушилката. Малко ли пушилка вдигнах по този път, а?

След няколко минути той се запъти към селището от палатки, служещи за подслон на златотърсачите, които още пренасяха снаряжението

си или правеха лодки. Той се забави няколко часа, а когато се върна и се мушна под одеялата, Джон Белю вече спеше.

В мрака на ветровитата сутрин Кит се измъкна, по чорапи напали огън, размрази край него втвърдилите се обувки, сетне свари кафе и опържи бекон. Това беше студена, печална закуска. Щом свършиха да ядат, те стегнаха одеялата. Когато Джон Белю се обърна, за да потегли към Чилкутската пътека, Кит му протегна ръка.

– Сбогом, почтени чичо – рече той.

Джон Белю го изгледа и изпсува от изненада.

– Не забравяй, че името ми е Пушилката – промърмори Кит.

– Какво смяташ да правиш?

Кит махна с ръка към север, там някъде отвъд бушуващото езеро.

– Има ли смисъл да се връщам, след като съм стигнал дотук? – попита той. – Освен това аз вкусих от месото и то ми се услади. Аз продължавам.

– Ти нямаш пукната пара – възрази Джон Белю. – Нямаш никакво снаряжение.

– Намерих си работа. Хубавичко виж своя племенник Кристофър Белю Пушилката! Той е на служба, Слуга на един джентълмен. Ще получава сто и петдесет долара на месец и храна. Той заминава за Доусън с две контета и още един слуга; заминава като готвач, лодкар и момче за всичко. А О'Хара и „Талаз“ да вървят по дяволите! Сбогом.

Джон Белю се слиса и можа само да промълви:

– Не разбирам.

– Казват, че на Юкон имало много мечки... обясни му Кит. – Е, аз имам само един чифт долни гащи й сега отивам за мечо месо, това е всичко.

МЕСОТО

I

Половината от времето виеше фъртуна и Белю Пушилката, залитайки, вървеше срещу нея по брега. Там, в сивия здрач, товареха десетина лодки със скъпоценно снаряжение, пренесено през Чилкут. Това бяха неугледни лодки, направени от ръчно нарязани на дъски зелени елхови дървета, лодки, сглобени от хора, които не разбираха от тази работа. Една от тях, вече натоварена, тъкмо тръгваше и Кит спря да погледа.

Вятърът, който беше попътен навътре в езерото, тука духаше направо срещу брега и вдигаше грозни вълни в плитчините. Хората от заминаващата лодка газеха във водата с високи гумени ботуши и я бутаха към по-дълбокото. Те се опитаха два пъти. Но щом се покатерваха в лодката, вятърът я връщаше назад и тя засядаше в плитчината. Кит забеляза, че пръските по лодката веднага се заледяваха. При третия опит те донякъде успяха: последните двама, които се качиха, бяха мокри до кръста, но лодката заплува. Те загребаха несръчно с тежките гребла и бавно се отдалечиха от брега. После вдигнаха платно, направено от одеяла, но вихрушката го отнесе и те се озоваха за трети път на замръзващия бряг.

Кит се поусмихна и продължи. Ето какво го очакваше и него, защото и той в новата си роля на слуга трябваше да потегли от брега с подобна лодка още същия ден.

Навсякъде хората работеха, и работеха отчаяно, защото настъпването на зимата бе толкова близко, че вероятността да преплуват голямата верига езера, преди те да замръзнат, бе много малка. Въпреки това, когато стигна при палатката на господата Спрег и Стайн, Кит не видя никакви приготовления.

Край огъня, под опънат брезент, седеше клекнал нисък дебел мъж и пушеше цигара, свита от амбалажна хартия.

– Здравей – рече той. – Да не си новият слуга на господин Спрег?

Кит кимна, но му се стори, че този шишко бе някак си леко наблегнал на думите „господин“ и „слуга“, а в очите му бе пламнало едва забележимо огънче.

– Е, аз пък съм слугата на доктор Стайн – продължи шишкото. – Висок съм пет фута и два инча и се казвам Малчо, Джак Малчо за по-

късо, а понякога ми викат „момче за всичко“. Кит му стисна ръката.

– С мечо месо ли си отгледан? – попита той.

– Разбира се – гласеше отговорът, – ама доколкото помня, май че първата ми храна беше биволско мляко. Седни да си похапнеш. Господарите още не са станали.

Макар и да беше закусил, Кит седна под брезента и изяде още една закуска, тройно, по-голяма от първата. Дългите седмици тежък, изтощителен труд бяха го надарили с вълчи стомах и вълчи апетит. Можеше да яде, каквото му падне, в каквото и да е количество, и да не се сеща, че съществува такова нещо като храносмилане. Малчо излезе приказлив черногледец и от него Кит чу изненадващи неща за техните господари и зловещи предсказания за пътуването им. Томас Стайли Спрег бил новоизпечен минен инженер и милионерски син. Доктор Адолф Стайли бил също син на богаташ. Чрез бащите си двамата получили подкрепата на някакво сдружение на капиталовложители за златотърсаческата си авантюра в Клондайк.

– О, те са червясали от пари – разправяше Малчо. – Когато слезли на брега в Дайи, за пренос взимали по седемдесет цента на фунт, но няма много индианци. Имало няколко души от Източен Орегон, истински миньори, които успели да наемат група индианци по седемдесет цента за фунт. Индианците вече били нарамили снаряжението, три хиляди фунта, когато пристигнали Спрег и Стайн. Те им предложи по осемдесет, после по деветдесет, а като качили на долар за фунт, индианците развалили договора и свалили товара от гърба си. Ето че Спрег и Стайн са вече тука, макар това да им е струвало три хиляди долара, а орегонците са още на брега. И ще стигнат тук чак догодина. О, много ги бива, твоят господар и моят, кога трябва да си развържат кесиите за тях си, ама за другите хора не дават пет пари. Какво направиха те, когато стигнаха на Линдерман? Дърводелците тъкмо довършваха една лодка, спазарена от няколко златотърсачи от Сан Франциско за шестстотин долара. Спрег и Стайн им бутнаха цяла хилядарка и дърводелците развалиха пазарлъка. Лодката е хубава, ама другите останаха на сухо. Багажът им е тука, а си нямат лодка. Закъсаха и те до идущата година. Пийни си още една чаша кафе и повярвай, че не бих и тръгнал с такива хора, ако не исках толкова много да отида в Клондайк. Мръсни душици. Те са способни да свалят жалейката от вратата на някой покойник, ако им дотрябва за търговийката. Подписал ли си договор?

Кит поклати отрицателно глава.

– Лошо си се нагласил, братле. По тия места няма храна, а на тях

окоото няма да им мигне да те зарежат, щом стигнат в Доусън. Хората там ще мрат от глад тази зима.

– Те обещаха... – започна Кит.

– Устно! – прекъсна го Малчо. – Ти ще твърдиш едно, те – друго и толкова. Е, както и да е... Как ти е името, братле?

– Наричай ме Пушилка – рече Кит.

– Е, Пушилка, ще има да патиш зарад устния си договор. Само от това разбирай какво трябва да очакваш. Да пръскат пари, ги бива, ама за работа и за ставане рано сутрин никакви ги няма. Трябваше да сме се натоварили и тръгнали още преди един час. За тежката работа сме ние с тебе. Още малко и ще ги чуеш как ще ни викнат да им занесем кафето – в леглото, тъй да го знаеш – и това са възрастни мъже! Ами разбираш ли от лодки? Аз съм кравар и златотърсач, но по вода съвсем ме няма, а те бъкел не разбират. Ти знаеш ли нещо?

– Отде ще зная – отговори Кит и се сви по-навътре под брезента, понеже по-силен порив на вятъра вдигна вихрушка от сняг. – Не съм се качвал на лодка, откакто съм бил момче. Но смятам, че ще се научим.

Единият ъгъл на брезента се откъсна и шепа сняг се изсипа във врата на Малчо.

– О, дума да няма, че ще се научим – едно промърмори той. – То се знае, че ще се научим, щом и децата се учат. Но аз се хващам на бас, че днес няма и да тръгнем.

Беше вече осем часът, когато от палатката поискаха кафе, и едва към девет двамата работодатели излязоха навън.

– Здравейте – каза Спрег, румен, охранен двадесет и пет годишен мъж. – Време е да потегляме, Малчо.

Ти и... – Тука той погледна въпросително Кит... Не можах да чуя добре името ви снощи.

– Пушилка.

– Та няма да е зле ти, Малчо, и господин Пушилката да започнете да товарите лодката.

– Само Пушилка, без „господин“ – предложи Кит.

Спрег небрежно кимна и се запъти някъде между палатките, последван от доктор Стайн, един слаб, бледен младеж.

Малчо погледна многозначително другаря си. – Повече от тон и половина снаряжение, а те с нищичко няма да помогнат. Ще видиш!

– Е, така е, щом ни се плаща за тази работа – весело отговори Кит – и май че ще е добре да започваме.

Да се пренесат на рамо три хиляди фунта на стотина крачки, не

беше лесна задача, а да се пренесат, кажи речи, в буря и да се гази сняг с тежки гумени ботуши, беше убийствено. Освен това трябваше да се сваля палатката и да се опакова дребната покъщнина. После започна товаренето. Колкото повече потъваше лодката, толкова по-навътре трябваше да я местят и с това да увеличават разстоянието, което трябва да газят. Към два часа всичко беше свършено и въпреки двете закуски Кит се чувствуваше премалял от глад. Коленете му трепереха. Малчо, който се намираше в същото състояние, затърси нещо за ядене в тенджерите и тиганите и измъкна голям съд със студен фасул, в който бяха замръзнали едри късове бекон. Имаше само една лъжица с дълга дръжка и те започнаха поред да бъркат с нея в тенджерата. Кит беше повече от сигурен, че никога в живота си не е хапвал нищо по-вкусно. – Боже мой, човече – измънка той между два залька, – аз не съм знаел какво е апетит, преди да поема по този път.

Спрег и Стайн пристигнаха в разгара на това приятно занимание.

– Защо се бавим? – с недоволство рече Спрег. – Няма ли най-сетне да тръгнем?

Малчо бръкна в тенджерата на свой ред и подаде лъжицата на Кит. И двамата не проговориха, докато тенджерата не бе изпразнена и дъното ѝ остъргано.

– Е, така е, ние нищо не сме правили – каза Малчо и избърса уста с opakото на ръката си. – Съвсем нищо не сме нравили. А вие пък нищо не сте яли. Е, вярно, това беше много невнимателно от моя страна.

– Не, не – побърза да каже Стайн. – Ние ядохме в една от палатките... при наши приятели.

– Така си и мислех – изсумтя Малчо.

– Щом сте се нахранили, хайде да тръгваме – подкани Спрег.

– Ето я лодката – рече Малчо. – Виждате, че е натоварена. Но сега какво ще трябва да се прави, за да потеглим?

– Да се качим и да се отблъснем. Хайде.

Те прегазиха до лодката и господарите се качиха, а Кит и Малчо се заловиха да тикат лодката. Когато вълните започнаха да преливат през кончовите на ботушите им, качиха се и те. Другите двама не бяха похванали греблата, течението отнесе лодката обратно и тя заседна на брега. Това се повтори пет-шест пъти с цената на големи усилия.

Малчо седна безутешно на борда, взе да дъвче тютюн и да проклина целия свят, докато Кит изгребваше водата от лодката, а другите двама си разменяха нелюбезни забележки.

– Ако ме оставите аз да командвам, аз ще подкарам лодката – каза

най-после Спрег.

Намерението му беше искрено, но преди още да се качи в лодката, той се измокри до кръста.

Ще трябва да опънем палатката и да накладем огън – каза той, когато лодката пак бе изхвърлена на брега. – Замръзнах.

– Голяма работа, че си се поизмокрил – подигра му се Стайн. – Други са отплували днес по-мокри от теб. Сега аз ще подкарам лодката.

Този път той беше този, който се измокри и заяви с тракащи зъби, че трябва да запалят огън.

– Само зарад това, че малко те понаплискало! – злобно зачатка зъби Спрег. – Ще пътуваме!

– Малчо, намери чувала с дрехите ми и наклади огън! – заповяда Стайн.

– Да не си посмял! – изкрещя Спрег. Малчо погледна ту към единия, ту към другия, изплю се, но не се помръдна.

– Той е мой слуга и смятам, че трябва да изпълнява моите нареждания – грубо отвърна Стайн. – Малчо, свали на брега чувала.

Малчо се подчини, а Спрег остана да трепери в лодката. Кит не беше получил никакви нареждания, затова не правеше нищо и се радваше, че може да си почине.

– Когато екипажът се кара, корабът стои на място – промълви той уж на себе си.

– Какво каза? – изръмжа Спрег.

– Бая си под носа, такъв ми е навикът – отговори Кит.

Господарят го награди с гневен поглед и се чумери още няколко минути. После сви знамената.

– Извади моя чувал – заповяда той на Кит – помогни там да запалят огъня. Сега вече не можем да тръгнем до утре сутрин.

II

На другия ден вятърът не беше стихнал. Езерото Линдерман беше само една тясна планинска клисура, напълнена с вода. Устремил се надолу от планините през тази фуния, вятърът не беше равномерен и ту грозно реवेशе, ту приличаше на силен бриз.

– Ако ми позволите да се опитам, мисля, че ще мога да изведа лодката – каза Кит, когато всичко беше готово за тръгване.

– Какво разбираш от тия работи? – сопна му се Стайн.

– Май че нищо – рече Кит и си замълча.

За първи път в живота си той работеше, за да си изкара прехраната, но много бързо усвояваше как трябва да се държи един слуга. Покорно и весело той участваше в различните безуспешни опити да се откъснат от брега.

– Как щеше да постъпиш? – полузадъхано, полуразплакано най-сетне го попита Спрег.

– Бих седнал хубавичко да си почина, докато позатихне вятърът, и тогава бих се впуснал с всички сила напред.

Колкото и да беше проста, тази мисъл бе хрумнала първо на Кит; те сполучиха още при първия опит, опънаха одеяло вместо платно и се понесоха по езерото. Стайн и Спрег веднага се развеселиха. Малчо, въпреки хроническия си песимизъм, беше винаги весел, а за Кит всичко беше твърде интересно и не можеше да не му е весело. Спрег се бори четвърт час с греблото, което служеше за кормило, и след това умолително погледна Кит, който го смени.

– Малко остана да си изпочупя ръцете от напрежение – промърмори Спрег за извинение.

– Май никога не сте яли мечо месо, а? – съчувствено го попита Кит.

– Какво, по дяволите, искате да кажете?

– А, нищо, просто се чудех.

Но зад гърба на господаря си Кит долови одобрителната усмивка на Малчо, който беше схванал преносния смисъл в думите на своя другар.

Кит управлява лодката през цялото езеро Линдерман и прояви такива способности, че двамата младежи, които имаха много пари и малко желание за работа, го нарекоха „кормчия“. Малчо беше доволен като тях и на драго сърце предложи да готви, като остави грижите за лодката на другаря си.

Между Линдерман и Бенет трябваше да пренасят всичко на гръб. Те прекараха лодката със съвсем лек товар надолу по тесния, но буен поток, съединяващ двете езера, и тука Кит научи още много неща за лодките и плаването. Но когато се стигна до пренасянето на снаряжението, Стайн и Спрег изчезнаха и техните слуги два дена се изпотрепаха, докато свършат тази работа. И така се занизаха дните на това ужасно пътуване: Кит и Малчо работеха до изнемога, техните господари не вършеха нищо, а искаха да им се прислужва.

Но сковаващата всичко полярна зима приближаваше все повече и повече, а те се бавеха поради многобройни и ненужни причини. При Уинди Арм на Стайн му хрумна да вземе кормилното гребло от Кит. Не

се мина и час и лодката се удари в брега, където бясно се блъскаха вълните. Тука загубиха два дена да поправят повредите, а на третата сутрин, когато отидоха при лодката, за да потеглят отново, на носа на кърмата, с големи букви бе написано с въглен: „Chechaquo“.

Кит се усмихна на сполучливото оскърбително име.

– Ами! – заоправдава се Малчо пред обвинилия го Стайн. – Е, вярно е, че зная и да чета, и да пиша и зная, че „чечако“ значи новак, ама не съм пък чак толкова учен, че да зная как се пише такава завъртяна дума.

Двамата господари отправиха убийствени погледи към Кит, защото бяха дълбоко засегнати от обидата; но той дори не спомена, че предишната вечер Малчо го беше попитал как се пише тъкмо тази дума.

– Май че ги заболя толкова, колкото и от твоето мечо месо – тайничко му пошепна по-късно Малчо.

Кит се позасмя. Колкото повече откриваше собствените си сили, толкова повече нарастваше неодобрението му спрямо двамата господари. Това не беше толкова някакво постоянно раздражение, колкото отвращение. Той беше вкусил мечото месо и беше го харесал, но те го учеха как не бива да го яде. Вътрешно той благодареше на бога, че не го е създал като тях. Неговата неприязън към господарите му стигаше до степен, граничеща с омраза. Вечното им бягане от работа го дразнеше по-малко, отколкото безпомощната им некадърност. Някъде вътре в него се пробуждаха старият Айзък Белю и всички други закалени сродници.

– Малчо – рече той един ден, когато бяха както винаги закъснели с тръгването, – струва ми се, че бих могъл да ги цапна с някое гребло по главата и да ги погребя в реката.

– Аз също – съгласи се Малчо. – Не ги бива да ядат мечо месо. Те са от тия, дето ядат риба и смърдят.

III

Стигнаха до бързеите; първо до пролома Кутията, а няколко мили по-надолу – Белия кон. Проломът Кутията заслужено беше получил това име. Той си беше кутия-капан. Който веднъж влезеше в него, не можеше да излезе освен през другия му край. От двете страни като отвесни стени се издигаха скали. Реката се стесняваше тука до една незначителна част от предишната си ширина и реवेशе през мрачната клисура с бесен устрем, който скупчваше водите по средата в гребен е цели осем

стъпки по-висок, отколкото край скалите отстрани. Този гребен на свой ред бе увенчан с големи отвесни вълни, които кипяха, но си оставаха на мястото. Пътниците с право се страхуваха от пролома, защото смъртта беше събрала там своя данък от минаващите златотърсачи.

Кит и другарите му вързаха лодката край брега в горния край, където имаше двадесетина други неспокойни лодки, и се запътиха пеша напред да проучат положението. Те пропълзяха до ръба и хвърлиха поглед надолу към клокочещите води. Спрег се отдръпна изтръпнал.

– Боже мой! – възкликна той. – За плувец тука няма спасение!

Малчо многозначително побутна Кит с лакът и полугласно подхвърли:

– Треперят му гащите. Хващам се на бас, че ще се измъкнат.

Кит почти не го чу. Откакто бяха тръгнали с лодка, беше започнал да опознава упоритостта и невероятното коварство на стихииите и това, което зърна в краката си му действа като предизвикателство.

– Трябва да минем по гребена – каза той. – Отклоним ли се, ще се ударим в стените...

– И няма и да разберем какво ни е ударило – беше присъдата на Малчо. – Знаеш ли да плуваш, Пушилка?

– Бих предпочел да не знаех, ако нещо не ни потръгне там долу.

– И аз казвам същото – обади се печално непознат мъж, който стоеше до тях и се вираше надолу в пролома – Бих искал вече да съм го минал.

– Дори и срещу пари не бих отстъпил случая да го преплувам – отговори Кит.

Той го каза искрено, макар и с намерението да вдъхне смелост на непознатия. Кит се обърна, за да отиде пак при лодката.

– Ще се опитате ли? – попита непознатият.

Кит кимна.

... Ех, де да имал този кураж – призна си непознатият... – Аз стоя тука от часове. Колкото повече гледам, толкова повече ме е страх. Не съм лодкар, а с мене са само жена ми и племенникът ми, който е младо момче. Ако минете здрави и читави, ще прекарате ли и моята лодка?

Кит погледна Малчо, който се бавеше да отговори.

– Той е с жена си – подхвърли му Кит. И не се излъга в другаря си.

– Разбира се – отговори утвърдително Малчо... Само че исках малко да си помисля. Знаех си аз, че има за какво да го направим.

Те пак тръгнаха да се връщат, но Спрег и Стайн не се и помръднаха.

– На добър час, Пушилка! – обади се Спрег. – Аз... ъ-ъ-ъ... – Той се запъна. – Аз ще постоя тука и ще ви погледам.

– Трябва да бъдем трима в лодката: двама да гребат и един да управлява – спокойно каза Кит.

Спрег погледна Стайн.

– За нищо на света не бих го направил! – възкликна този господин. – Щом ти не се страхуваш да стоиш тука и да гледаш, не се страхувам и аз.

– Кой се страхува? – разгорещено попита Спрег. Стайн му отговори в същия тон и двамата им слуги си отидоха, без да дочакат края на разгорилата се свада.

– Ще минем и без тях – каза Кит на Малчо. – Ти ще седнеш на носа, а аз ще управлявам с кормилното гребло. Единствената ти грижа ще бъде да гребеш право напред. Като тръгнем, няма да можеш да ме чуваш, затова гледай само да караш право напред.

Те отвързаха лодката и излязоха по средата на ускоряващото се течение. От пролома долиташе все по-силен рев. Реката навлизаше там гладка като разтопено стъкло; когато се озоваха между стените, които закриваха небето, Малчо натъпка устата си с тютюн и заработи с греблото. Лодката заподскача по първите гребени на бързея и двамата другари бяха оглушени от тътена на побеснелите води, който ехтеше и многократно отекваше в теснината. Те не можеха да поемат дъх от летящите пръски вода. От време на време Кит не можеше да види другаря си, конто седеше на носа. Всичко трая само две минути и за това време те изминаха по бързея три четвърти миля, излязоха здрави и читави на другия край и вързаха лодката край брега на долния вир.

Малчо изпразни устата си от тютюневия сок – беше забравил да плюе – и заговори.

– Това беше мечо месо! – възхищаваше се той. – Истинското мечо месо! Доста напред изскочихме, а, Пушилка? Няма защо да крия и ще ти призная, че преди да тръгнем, кой знае дали е имало от тази страна на Скалистите планини по-уплашен човек от мене. Сега вече знам да ям мечо месо. Хайде да вървим, че да прекараме и оная лодка.

Когато се връщаха пеша, наред пътя срещнаха господарите си, които ги бяха наблюдавали отгоре.

– Ей ги, идат тез, дето ядат риба – рече Малчо. – Пази се да не ти засмърди.

IV

След като прекараха лодката на непознатия, който се казваше Брек, Кит и Малчо се запознаха с жена му, която беше слабичка и приличаше на момиченце; очите ѝ се бяха насълзили от благодарност. Самият Брек понечи да даде на Кит петдесет долара, а след това се помъчи да ги мушне на Малчо.

– Пътниче – отказа му Малчо, – аз идвам в тази страна, за да изкарвам пари от земята, а не от такива като мен.

Брек потършува в лодката си и измъкна дамаджана с ракия. Малчо посегна към нея, но отпусна ръка и поклати глава.

– Долу ни чака Белия кон, да опустее макар, а хората разправят, че бил по-лош от Кутията. Май че ще е по-добре да не слагам ракия в устата.

Няколко мили по-надолу те спряха до брега и четиримата заедно отидоха пеша да видят лошото място. Тука в реката, която представляваше цяла редица от бързеи, се издигаше скалист праг и рязко я отбиваше към десния бряг. Цялата маса вода се устремяваше накриво в тесния проход, страхотно засилваше скоростта си и се мяташе в огромни вълни, бели и гневни. Това беше страшната Грива на Белия кон и тука смъртта събираше още по-тежък данък от минаващите златотърсачи. От едната страна на Гривата клокочеше висок пад, а от другата, кипеше голям въртоп. За да се преплува оттатък, трябваше да се мине през самата Грива.

– Пред тая работа тука Кутията е направо играчка – отсъди Малчо.

Докато наблюдаваха, една лодка се стрелна по горните бързеи. Това беше голяма лодка, не по-малко от тридесет стъпки дълга, натоварена с няколко тона снаряжение; караха я шест души. Преди още да стигне до Гривата, тя започна да забива нос във водата и да скача, а от време на време почти не можеше да се види от пяната и пръските.

Малчо изгледа изпод вежди Кит и рече:

– Кажй-речи, свършено е с нея, а още не е стигнала до най-лошото. Ей ги, прибраха греблата, а сега да я видим! Боже! Потъгна! Не, ето я!

Колкото и да беше голяма, лодката беше се скрила от погледа сред водния прах между гребените на вълните. В следващия миг тя отново се появи върху гребена на една вълна по средата на Гривата. Кит с изумление видя ясно очертана цялата дължина на дъното и. За част от секундата лодката увисна във въздуха, всички в нея седяха бездейно по местата

си освен този, който стоеше прав на кърмата пред кормилното гребло. След това тя се гмурна надолу в коритото и изчезна за втори път. Три пъти лодката изскачаше и потъваше, сетне хората от брега видяха как тя се плъзна обратно от Гривата и носът ѝ се заби във въртопа. Кормчията наблегна с цялата си тежест на кормилното гребло с напразно усилие да я задържи, но отстъпи пред водовъртежа и и помогна да направи кръг.

Три пъти обиколи тя въртопа и всеки път толкова близо до скалите, на които стояха Кит и Малчо, че те биха могли да скочат в нея. Кормчията, човек с наскоро пусната червеникава брада, им помахаше с ръка. Единственият път, по който можеше да се излезе от въртопа, беше през Гривата и както се въртеше, лодката навлезе косо в горния край. Може би от страх да не го повлече водовъртежът, кормчията не се помъчи достатъчно бързо да я насочи напред. Когато го направи, беше вече късно. Ту във въздуха, ту под водата, лодката прекоси Гривата и течението я повлече към отсрещната страна на реката и надолу по отвесния клокочещ пад. Стотина стъпки по-долу плувнаха сандъци и денкове. После се показа дъното на лодката и главите на шестимата мъже. Двама сполучиха да стигнат брега на вира. Другите бяха погълнати от водата и всичките плаващи останки се загубиха от погледа, отнесени от бързото течение зад завоя.

Настъпи продължително мълчание. Пръв заговори Малчо.

– Хайде – каза той. – Трябва да се опитаме и ние. Току-виж, че съм се уплашил, ако стоим още тук.

– Ще вдигнем и ние пушилка – усмихна му се Кит.

– И ти ще оправдаеш името си – подхвърли му Малчо и се обърна към двамата господари. – Ще дойдете ли? – попита той.

Може би тътенът на реката им попречи да чуят поканата.

Малчо и Кит закрачиха през две педи сняг към горния край на бързеите и отвързаха лодката. Две мисли занимаваха Кит: едната за достойнствата на неговия другар, които му действуват като подтик; другата, също подтикваща, за стария Айзък Белю и всички други мъже от семейството, които бяха вършили подобни неща в завоевателния си поход на запад. Каквото са вършилите, можеше да извърши и той. Това беше месото, жилавото месо, а сега, повече от всеки друг път, той беше сигурен, че само жилави хора могат да ядат такова месо.

– Гледай да държиш все по гребена на прага – викна му Малчо и мушна в устата си парче пресован тютюн, когато лодката се засили в засилващото се течение и навлезе в бързеите.

Кит кимна, наблегна е всички сили и с цялата си тежест на

управляващото гребло и насочи лодката към водопада.

Подир няколко минути, когато полупълната с вода лодка спря край брега на вира под Белия кон, Малчо изплю тютюневия сок и стисна ръката на Кит.

– Месо! Месо! – провикна се той с възторг. – Сурово го ядем! Живо месо ядем!

Горе на брега срещнаха Брек. Малко по-настрана стоеше жена му. Кит му стисна ръката.

– Страх ме е, че вашата лодка не ще може да мине – каза той. – Тя е по-малка от нашата и не е толкова здрава.

Брек извади пачка банкноти.

– Ако я прекарате, ще дам и на двамата по сто долара.

Кит се обърна и погледна нагоре към мятащата се Грива на Белия кон. Бавно припадеше сив здрач, ставаше по-студено и гледката като че ли придоби някаква първобитна суровост.

– Не е там работата – обади се Малчо... Не ни трябват вашите пари. И без туй няма да ги вземем. Но моят другар разбира от лодки и щом казва, че вашата не е сигурна, смятам, че знае какво приказва.

Кит кимна в знак, че е съгласен с Малчо и случайно погледна госпожа Брек. Очите ѝ бяха втренчени в него и той почувствува, че ако някога е виждал молба в очите на жена, то е именно сега. Малчо проследи погледа му и видя, каквото виждаше и той. Те се спогледаха смутени и не проговориха. Обзети от същия порив, двамата си кимнаха и тръгнаха по пътеката, която водеше към началото на бързеите. Не бяха минали и стотина, крачки, когато срещнаха Стайн и Спрег, които слизаха надолу.

– Къде отивате? – попита Спрег.

– Да прекараме и другата лодка – отговори Малчо.

– Няма да я прекарвате. Стъмва се. Ще отидете двамата да опънете палатката.

Възмущението на Кит бе толкова голямо, че той се въздържа и не проговори.

– Той е с жена си – каза Малчо.

– Това си е негова работа – забеляза Стайн.

– И на Пушилката, и моя – отвърна Малчо.

– Забранявам ви! – рязко рече Спрег. – Пушилка, ако направиш още една крачка, ще те уволня. – И аз тебе, Малчо – добави Стайн.

– И чудесно ще се наредите, като ни уволните – отговори Малчо. – Как ще закарате проклетата си лодка в Доусън? Кой ще ви поднася кафе в леглото и ще ви прави маникюр? Хайде, Пушилка! Не им държи да ни

уволнят. Пък си имаме и договор. Ако ни уволнят, трябва да ни дадат храна за цялата зима.

Едва бяха отблъснали лодката на Брек от брега и навлезли в буйните води, когато вълните започнаха да преливат през борда. Това бяха малки вълнички, но те предвещаваха какво щеше да дойде по-нататък. Както дъвчеше неизменния си тютюн, Малчо хвърли закачлив поглед назад и Кит усети в сърцето си странен прилив на обич към този човек, който не умееше да плува, но умееше да държи на думата си.

Бързеите станаха по-буйни, полетяха пръски вода. В съгъстващата се тъма Кит зърна Гривата и извивката на устремилото се натам течение. Той вкара лодката в тази извивка и се почувствува много доволен от себе си, когато лодката се понесе точно по средата на самата Грива. След това, сред тътена, подскачането, затыването и преливащата през борда вода, в съзнанието му остана ясно само това, че е хвърлил цялата си тежест върху управляващото гребло и му се иска чичо му да е там, за да го види. Те изплуваха задъхани, мокри до кости и загребали вода почти до самите бордове. По-леките парчета багаж и снаряжение плуваха в лодката. С няколко предпазливи удара на греблото Малчо вкара лодката във въртопа и водовъртежът извърши останалото, докато тя благополучно стигна до брега. От стръмнината ги гледаше госпожа Брек. Молитвата ѝ бе чута и сълзи на благодарност се стичаха по бузите ѝ.

– Вие, момчета, просто трябва да вземете парите – извика им отгоре Брек.

Малчо се изправи, подхлъзна се и седна във водата, а лодката се наклони с единия борд до повърхността на вира и пак се изправи.

– По дяволите парите! – каза Малчо. – Я извади ракията. Сега, като се свърши всичко, започва да ме хваща страх, пък сигурно и ще ме втресе.

V

Сутринта, както обикновено, тяхната лодка бе една от последните. Брек, при все че не го биваше да кара лодка и нямаше други помощници освен жена си и племенника си, беше събрал нещата си, натоварил лодката и потеглил с пукването на зората. Но бързането не беше присъщо на Стайн и Спрег, които сякаш не можеха да разберат, че езерата може да замръзнат всеки миг. Те се преструваха на болни, пречеха, бавеха се

и правеха работата на Кит и Малчо двойно по-тежка.

– Съвсем си загубих уважението към бога, като гледам каква грешка е направил, като им е дал човешки образ на тия двамата – богохулно изразяваше отвращението си Малчо.

– Е, затова пък ти поне си истинска стока – с усмивка му отговори Кит. – Само като те гледам и започвам повече да уважавам бога.

– Та казваш, че с мен е сполучил, а? – бе забележката, с която Малчо се помъчи да превъзмогне смущението си от комплиментата.

Водният път минаваше през езерото Льо Барж. Тука нямаше бързо течение и ако нямаше попътен вятър, трябваше да се гребе четиридесет мили по гладки, спокойни води. Обаче времето на попътните ветрове бе минало и леден вихър ги брулеше право в лицето от север. Той вдигаше големи вълни, срещу които бе почти невъзможно да се гребе. На всичките им мъчниоти отгоре заваля и силен сняг, а водата замръзваше по греблата, та едни от тях трябваше непрекъснато да кърти леда с брадвичка. Принудени да се редуват и те на греблата, Спрег и Стайн явно бездействаха. Кит се беше научил да набляга на греблото с цялата си тежест, но забеляза, че господарите му само се преструват, че наблягат с тежестта си, а всъщност потопяват греблата под ъгъл, който не изисква никакви усилия.

След като минаха три часа, Спрег сложи греблото си в лодката и заяви, че иска да се върнат обратно в устието на реката на завет. Стайн го подкрепи и няколко изминати с труд мили бяха загубени. На втория и третия ден те правеха същите безплодни опити. Откъм Белия кон непрекъснато пристигаха нови златотърсачи и в устието на реката се насъбра флотилия от повече от двеста лодки. Всеки ден пристигаха по четиридесет-петдесет, а само две или три сполучаха да стигнат северо-западния бряг на езерото и не се връщаха. В плитчините вече се образуваше лед, който се съединяваше в тънка ивица от вир до вир покрай брега. Езерото можеше да замръзне всеки ден.

– Щяхме да стигнем, ако те имаха воля поне колкото мекотелите гадина – каза Кит на Малчо на третата вечер, докато двамата си сушеха мокасините пред огъня. – Щяхме да бъдем там днес, ако не бяха ни накарали да се върнем. Да бяхме опъвали още един час, и щяхме да стигнем западния бряг. Те са... те са безпомощни пеленачета!

– Вярно – съгласи се Малчо. Той обърна своя мокасин към огъня и за миг се замисли. – Видж какво, Пушилка. До Доусън има стотици мили. Трябва да направим нещо, ако не искаме да замръзнем тука. Какво ще кажеш?

Кит го погледна и зачака.

– Тези две пеленачета са в ръцете ни – обясни мисълта си Малчо. – Те знаят да заповядват и да се бъркат в кесиите, ама както и ти го каза, те са безпомощни пеленачета. Ако искаме да идем в Доусън, трябва командването да е в нашите ръце.

Двамата се изгледаха.

– Дадено – рече Кит и скрепи съгласието си е ръкостискане.

Сутринта, много преди да се съмне, Малчо нададе вик.

– Хайде! – реवेशе той. – Ставайте, сънльовци! Ето ви кафето. Поживо! Ще тръгваме!

Макар и да мърмореха и протестираха, Стайн и Спрег се видяха принудени да потеглят два часа по-рано от всеки друг път. Отгоре на това вятърът беше по-рязък и след малко лицата на всички се заскрежиха, а греблата натежаха от лед. Три часа се бореха те, четири часа – един управляваше, един къртеше леда и двама гребяха. Северозападният бряг се мержелееше все по-близо и по-близо. Вятърът задуха още по-силно и най-после Спрег сложи греблото си в лодката – знак, че се отказва да се бори. Малчо веднага го грабна, макар че току-що го бяха сменили.

– Вземи да къртиш леда – рече той и подаде на Спрег брадвичката.

– Има ли смисъл? – изхленчи Спрег. – Няма да стигнем. Хайде да се върнем.

– Ще караме напред – каза Малчо. – Кърти леда, пък като се посъземеш, ще ме смениш.

С неимоверни усилия те стигнаха до брега, но се озоваха пред редица канари и скали, в които се разбиваха вълните – да се слезе на сушата, беше невъзможно.

– Нали ви казах – изхлипа Спрег.

– Зъб не си обелил – отвърна му Малчо.

– Да се върнем.

Никой не проговори и без да се приближава, Кит подкара лодката успоредно с непристъпния бряг. Понякога те не напредваха повече от една стъпка при всеки удар на греблата, а имаше моменти, когато с два или три удара едва смогваха да устоят срещу отнасящия ги вятър. Кит правеше всичко, каквото можеше, за да ободри двамата слабаци. Разправяше им, че никоя лодка, стигнала до този бряг, не се е върнала. Принудили са се, убеждаваше ги той, да потърсят подслон някъде по-натък. Продължиха да гребат още един час, два часа.

– Ако вие, братлета, вземете да гребете с малко от оная сила, която ви дава кафето, дето го сърбате в леглата, ще стигнем – насърчаваше ги

Малчо... Пък вие само размахвате греблата и се преструвате, че гребете.

След още няколко минути Спрег хвърли греблото в лодката.

– Не мога повече – рече той и в гласа му прозвучаха сълзи.

– И ние също не можем – отговори Кит, също готов да заплаче или да извърши убийство, толкова голямо бе изтощението му. – Но въпреки това ще продължим напред.

– Ще се върнем. Обърни лодката.

– Малчо, щом той не иска да гребе, вземи ти греблото – заповяда Кит.

– Дадено – отвърна Малчо. – Той може да кърти леда.

Но Спрег отказа да даде греблото; Стайн беше спрял да гребе и течението влачеше лодката назад.

– Обръщай, Пушилка! – разпореди се Спрег.

И Кит, който никога в живота не беше изругал жив човек, се изуми от самия себе си.

– Преди това ще те пратя аз тебе по дяволите – тросна се той. – Хващай греблото и карай!

В мигове на пълно изтощение хората забравят всичките ограничения, наложени им от цивилизацията, а сега беше настъпил такъв миг. Всеки от тях бе стигнал пределната точка. Спрег смъкна ръкавицата, издърпа револвера си и го насочи срещу кормчията. Това бе ново преживяване за Кит. Никой още не бе вдигал срещу него оръжие. И сега, за негова изненада, не виждаше в това нищо особено. То беше най-естественото нещо на света.

– Ако не махнете този револвер – каза той, – ще ви го взема и ще ви изпотроша ръцете с него.

– Ако не обърнеш лодката назад, ще те застрелям! – заплаши го Спрег.

Тогава се намеси Малчо. Той спря да кърти леда и се изправи зад Спрег.

– Хайде, стреляй! – каза той и размаха бравичката. – Да знаеш как ме сърбят ръцете да ти строша главата. Хайде, започвай веселбата!

– Това е бунт – намеси се Стайн. – Ние ви плащаме, за да изпълнявате нарежданията ни.

Малчо се завъртя към него.

– Почакай, и твоят ред ще дойде, щом свърша със съдружника ти, дребен зурлест нехранимайко!

– Спрег – каза Кит, – давам ви тридесет секунди да приборете револвера и да хванете греблото.

Спрег се поколеба, истерично се изсмя, прибра револвера и преви гръб над греблото.

Още два часа те пълзяха педа по педа напред край покритите с пяна скали, докато и Кит вече започна да се бои, че наистина е сбъркал. И ето, точно когато сам той беше готов да обърне лодката назад, те се озоваха пред тесен проход от около двадесетина стъпки, който водеше към едно заливче, заградено от всички страни, където и най-свирепите пориви на вятъра едва набраздяваха водната повърхност. Това беше убежището, което бяха намерили лодките, пристигнали преди тяхната. Те спряха до полегатия бряг; двамата господари, капнали от умора, останаха да лежат в лодката, а Кит и Малчо опънаха палатката, накладоха огън и се заловиха да готвят.

– Малчо, какво значи „зурлест нехранимайко“? – попита Кит.

– Човек да не съм, ако зная – отговори другарят му, – но каквото и да е, той си е такъв.

Бурята, която беше започнала бързо да отслабва, на мръкваме съвсем утихна и времето се изясни и застудя. Чаша кафе, оставена настрана да поизстине и забравена, след няколко минути беше намерена покрита с един пръст лед. В осем часа, когато Спрег и Стайн, увити в одеялата, вече спяха съня на изнурението, Кит отиде да погледне лодката.

– Замръзва, Малчо – съобщи той, когато се върна. – Цялото заливче е вече покрито с ледена кора.

– Какво ще правиш?

– Има само една възможност. Разбира се, езерото се сковава най-напред. Поради бързото течение реката може да не замръзне още много дни. Утре по това време всяка лодка, заварена в езерото Лъо Барж, ще остане тука до идущата година.

– Искаш да кажеш, че трябва да се измъкнем още тази вечер? Сега?

Кит кимна.

– Хайде, ставайте, сънльовци! – закрещя в отговор Малчо и започна да разхлабва въжетата на палатката.

Двамата господари се събудиха и заохкаха от болки в схванатите им мускули и от мъчението да бъдат изтръгнати от дълбокия сън на умората.

– Колко е часът? – попита Стайн.

– Осем и половина.

– Още е тъмно – възрази господарят.

Малчо издърпа няколко колчета и палатката започна да се отпуска.

– Сега не е утро – каза той – Сега е вечер. Хайде. Езерото замръзва.

Трябва да стигнем на другия бряг.

Стайн седна. На лицето му бе изписано раздразнение и злоба.

– Нека си замръзва. Нямам никакво намерение да мърдам.

– Добре – съгласи се Малчо. – Ние тръгваме нататък с лодката.

– Вие сте наети...

– За да ви заведем в Доусън – прекъсна го Малчо... Ето на, това и правим, нали?

За да подсили въпроса си, той събори половината палатка на главите им.

Те си пробиха път през тънкия лед на малкото пристанище и излязоха в езерото, където водата, тежка и гладка като стъкло, замръзваше на греблата при всеки удар. Скоро тя заприлича на каша, която спираше движението на греблата и замръзваше във въздуха, както капеше от тях. След известно време повърхността се покри с коричка лед и лодката се движеше все по-бавно и по-бавно.

Неведнъж след това, когато се мъчеше да си спомни тази нощ и пред него възкръсваха само кошмарни картини, Кит се чудеше какви ли трябва да са били страданията на Стайн и Спрег. Единственото запазило се впечатление за преживяното бе, че горе-долу хиляда години се е борил при хапещ мраз и непоносимо напрежение.

Утрото ги завари заковани на място. Стайн се оплакваше, че са му премръзнали пръстите, Спрег – носът, а болката в бузите и носа на Кит му подсказваше, че и той не е бил пощаден. Колкото повече се съмваше, толкова по-далече можеха да видят, и докъдето им стигаше погледът, виждаха все ледена равнина. Езерото се беше сковало. На стотина крачки от тях лежеше северният бряг. Малчо уверяваше, че това е устието на реката и че вижда вода. Само той и Кит бяха в състояние да работят; те се заловиха да чупят леда с греблата и да карат лодката напред. И най-после, когато нямаха вече никакви сили, бързото течение на реката ги повлече. Те хвърлиха поглед назад и видяха няколко лодки, които се бяха борили цяла нощ и сега бяха безнадеждно замръзнали в леда; след това реката направи завой и течението ги понесе с шест мили в час.

VI

Ден след ден плуваха те надолу по бързата река и ден след ден крайбрежният лед стигаше все по-навътре. Когато надвечер спираха за нощувка, те разчупаха леда, за да направят място за лодката, и

пренасяха всичко необходимо за стануване на няколкостотин стъпки до брега. Сутринта разбиваха новия лед около лодката и пак навлизаха в течението. Малчо нагласи в лодката тенекиената печка и Стайн и Спрег висяха над нея през дългите им часове на пълно бездействие. Те се бяха примирили, не издаваха вече заповеди и единственото им желание беше да стигнат в Доусън. Малчо, все такъв черногледец, неуморим и весел, току подхващаше гръмогласно три реда от първото четиристишие на песен, която беше забравил. Колкото по-студено ставаше, толкова по-често пееше той:

Ний, аргонавтите на този век,
далеч от родния си кът,
там-там та-та, тим-там та-та,
за руно златно в дълъг път.

Когато минаваха край устията на Хуталинкуа, на Голямата и Малка съомга, те забелязаха, че тези реки изхвърлят в Юкон ледена каша. Тя се събираше около лодката, полепваше се по нея и вечерта те се виждаха принудени да изсичат леда, за да излязат от течението. Сутрин изсичаха за лодката път, за да навлязат пак в течението.

Последната вечер на брега прекараха между устията на Бялата река и реката Стюарт. На разсъмване те видяха половин миля широкия Юкон, целия побелял и скован от лед от единия бряг до другия. Малчо изруга целия свят не тъй добродушно, както обикновено, и погледна Кит.

– Нашата лодка ще бъде последната, която ще стигне в Доусън тази година – забеляза Кит.

– Но вече няма никаква вода, Пушилка!

– Тогава ще ни носи ледът. Хайде!

Напразно протестиращите Спрег и Стайн бяха натоварени в лодката. Половин час Кит и Малчо се мъчеха да изсекат с брадви път към бързия, сега вече втвърден поток. Когато сполучиха да се измъкнат от крайбрежния лед, плаващият лед подкара лодката на стотина крачки край замръзналата ивица и откъсна половината от горната греда на единия борд и отчасти я раздроби. След това навлязоха в течението, което се отбиваше от брега в долния край на завоя. Те продължаваха да си пробиват път към средата. Потокът вече не представляваше ледена

каша, а плътни парчета лед. Между тези парчета имаше само каша, която се сковаваше пред очите им. Те се отблъскваха с греблата от ледените блокове, понякога се покатерваха на тях, за да бутнат лодката напред, а след един час стигнаха средата на реката. Пет минути след като престанаха да се напъват, лодката замръзна. Цялата река се сковаваше още докато се движеше. Едно парче лед се залепваше за друго, докато най-после лодката остана в средата на един леден блок, седемдесет и пет стъпки в диаметър. Понякога плуваха със страната напред, понякога с кърмата, а тежестта на леда разкъсваше веригите, които сковаваха тази движеща се маса, само за да я сковат отново други, по-бързо движещи се блокове. Минаваха часове. Малчо поддържаше огъня в печката, готвеше и пееше бойната си песен.

Настъпи нощ, след много усилия те се отказаха от опита да докарат лодката до брега и в тъмнината продължиха безпомощно да се носят напред.

– Ами ако отминем Доусън? – попита Малчо.

– Ще се върнем пеша – отговори Кит, – ако не ни смачка ледът.

Небето беше ясно и при светлината на студените трепкащи звезди пред тях се мяркаха от време на време неясните очертания на планини от двете страни. В единадесет часа отдолу долетя глух, стържещ тътен. Бързината започна да намалява, а ледените блокове да се изправят, сблъскват и раздробяват около тях. Реката се задръстваше. Един блок се надигна, хлъзна се по блока под тях и отнесе единия борд на лодката. Тя не потъна, понеже все още се крепеше върху своя блок, но се завъртя и за миг те видяха на една стъпка от тях да се показва черна вода. След това всякакво движение спря. Като се мина половин час, цялата река се надигна и започна да се движи. Това продължи един час, после отново се задръсти и спря. Сетне се раздвижи още веднъж и със страшно стържене тръгна бързо и яростно напред. Тогава те видяха светлини на брега и когато се изравниха с тях, Юкон се предаде и реката спря за шест месеца.

В Доусън, любопитните, събрали се на брега да видят как ще замръзне реката, чуха в мрака бойната песен на Малчо:

Ний, аргонавтите на този век,
далеч от родния си кът,
там-там та-та, там-там та-та,
за руно златно в дълъг път.

VII

Три дена Кит и Малчо усилено работиха, за да пренесат тежаштото тон и половина снаряжение от средата на реката до дървената хижа, която Стайн и Спрег бяха купили на хълма над Доусън. Когато това се свърши и те се прибраха по здрач в топлата хижа, Спрег повика Кит при себе си. Вън термометърът показваше петдесет и четири градуса под нулата¹.

– Още нямаш пълен месец служба, Пушилка – заговори Спрег. – Но ето ти цялата заплата. Желая ти щастие.

– Ами нашите условия? – попита Кит. – Вие знаете, че тука върлува глад. Човек не може да си намери работа дори и но находищата, ако си няма своя храни. Вие обещахте...

– Нищо не съм обещавал... – прекъсна го Спрег. – Вие обещавали ли сте, Стайн? Ние ви наехме с месечна заплата. Ето ви парите. Ще ми подпишете ли разписка?

Ръцете на Кит се свиха в юмруци, за миг му причерня пред очите. Двамата господари се дръпнаха от него. Кит никога в живота си не беше ударил някого от яд, а беше тъй сигурен, че може да тегли на Спрег един хубав бой, че не се решаваше да го направи.

Малчо разбра състоянието му и се намеси:

– Виж какво, Пушилка. Нямам намерение да пътувам нататък с таква простаци. Напускам ги още тука. Ще си останем двамата заедно. Искаш ли? Хайде, вземи си одеялата и слез долу в „Еленовия рог“. Чакай ме там. Аз ще уредя сметката, ще прибера, каквото ни се полага, а на тях ще им дам каквото им се пада. По вода не ме бива, но сега нали съм стъпил на суша, ще се развъртя, та пушилка да се вдигне.

Подир половин час Малчо се появи в „Еленовия рог“. Разкървавените му юмруци и ожулената буза показваха, че беше дал на Спрег и Стайн, каквото им се падаше.

– Трябваше да я видиш тая хижа – прихна той, когато двамата стояха пред бара. – Да го наречеш „пердах“, ще е малко. Хващам се на бас, че няма да могат да се покажат на улицата цяла седмица. Сега сметката е съвсем ясна и за теб, и за мен. Храната е долар и половина фунтът. Никой не те взема на работа, ако си нямаш храна. Еленовото месо върви по два долара фунтът и го няма. Парите ще ни стигнат за патрони и храна за един месец, пък ще тръгнем из пущинаците нагоре по Клондайк. Ако

1. Температурата навсякъде е дадена по Целзий. – Б. пр.

няма елени, ще идем да живеем при индианците. Но ако подир шест седмици, смятано от днес, нямаме пет хиляди фунта еленово месо, аз ще... кълна се, че ще се върна и ще им поискам прошка на нашите господари. Приемаш ли?

Кит протегна ръка и те си стиснаха десниците. Но след това той се разколеба.

– Аз не разбирам нищо от лов – рече той.

Малчо вдигна чашата си.

– Но ти си от тия, дето знаят да ядат месо, и аз ще те науча.

НАДПРЕВАРВАНЕТО КЪМ ПОТОКА НА ИНДИАНКАТА

I

Два месеца след като бяха тръгнали на лов за елени, за да си осигурят храна, Белю Пушилката и Малчо се върнаха в кръчмата „Еленовия рог“ в Доусън. Ловуването бе свършило, месото пренесено и продадено по два и половина долара фунта и сега двамата заедно притежаваха три хиляди долара в златен пясък и добър впряг кучета. Беше им провървяло. При все че златната треска бе пропъдила дивеча на сто и повече мили в планините, те бяха ударили четири елена в една тясна клисура на половината от това разстояние.

Загадката как са се заблудили тези животни беше толкова голяма, колкото и слуката на ловците, защото същия ден до тях спряха на стан четири изнурени от глад индиански семейства, които разправяха, че на три дена път наоколо нямало никакъв дивеч. Срещу месо Пушилката и Малчо се сдобиха с измършавели от глад кучета и след като ги храниха една седмица, запретнаха животните и започнаха да извозват месото на пазара в гладувания Доусън.

Задачата на двамата сега беше да превърнат златния пясък в храна. Последната цена на брашното и фасула беше долар и половина фунта, но трудното бе да се намери някой, който да ги продава. Доусън се гърчеше от глад. Стотици хора, които имаха пари, но нямаха храна, се видяха принудени да напуснат този край. Мнозина бяха отишли надолу по реката, преди да замръзне, а много други с храна само колкото за из път бяха изминали шестстотинте мили до Дайи пеша по леда.

Пушилката се срещна с Малчо в топлата кръчма и веднага забеляза, че той лидува.

– Животът не чини пет пари без ракия и без захар – каза вместо поздрав Малчо, издърпа парченца лед от размръзващите се мустаци и шумно ги захвърли на пода. – А пък аз току-що намерих осемнайсет фунта от туй сладко нещо. А тоя дъртак ми поиска само по три долара за фунт. А на теб как ти вървя?

– И аз не съм седял без работа – с гордост отговори Пушилката. – Купих петдесет фунта брашно. А един, дето живее на Адамовия поток,

казва, че утре ще ми даде още петдесет фунта.

– Чудесно! Е, няма да умрем от глад, докато протече реката. А бе, Пушилка, тез нашите песове били чудо бе! Един търговец на кучета ми предлага по двеста долара на парче, ако му дадем и петте. Аз му казах, че ще има да взима. Дума да няма, че са загладили косъма, откакто плюскат месо; ама съвсем не е право да ги храним тез песове с месо, което струва по два и половина долара фунта. Хайде да прием по чаша. Не може да не поля тези осемнайсет фунта захар.

След няколко минути, когато отмерваше на везните златен пясък, за да плати за ракията, той се сепна.

– Съвсем забравих за този човек, с когото трябваше да се видя в „Тиволи“. Той има развален бекон и го продава по долар и половина за фунт. Можем да храним с него песовете и да пестим по един долар на ден от храната на всяко куче. Довиждане!

– Довиждане – рече Пушилката. – Ще се прибера в хижата и ще си полегна.

Едва беше излязъл Малчо и през двойната врата влезе мъж, облечен с кожени дрехи. Лицето му светна, когато видя Пушилката, а Кит позна, че е Брек – същият, чиято лодка беше прекарал през пролома Кутията и бързеите Белия кон.

– Чух, че сте тука – припряно заговори Брек, щом му стисна ръката. – Търся ви от половин час. Елате малко вън, искам да поговоря с вас.

Пушилката изгледа със съжаление бумтящата, зачервена печка.

– Не може ли тука?

– Не, то е важно. Елате вън.

Когато двамата излязоха, Пушилката свали едната си ръкавица, драсна клечка кибрит и погледна закачения до вратата термометър. Той скри голата си ръка пак в ръкавицата с такава бързина, сякаш мразът го беше опарил. Над главите им извиваше пламтящата дъга на Северното сияние, а целият Доусън ехтеше от печалния вой на хиляди кучета.

– Колко е? – попита Брек.

– Петдесет и един под нулата. – Кит плю за проверка и плюнката запраща във въздуха. – И термометърът работи, та се къса. Пада цялото време. Преди един час беше само четирийсет и шест. Да не са открили ново находище?

– Точно така – пошепна Брек и предпазливо се огледа, да не би някой да го чуе. – Нали знаете Потока на индианката, дето се влива в Юкон от другата страна трийсет мили нагоре по течението?

– Там няма нищо – отсече Пушилката. – Там са правили

проучвания преди много години.

– Проучвани са били и други богати рекички. Слушайте! Това е голяма работа. Жилата лежи само на осем до двайсет стъпки дълбочина. Там няма да има участък, който да не даде половин милион. Това е голяма тайна. Пошушнаха ми я двама-трима добри приятели. Аз веднага казах на жена си, че ще ви намеря, преди да тръгна. Хайде, довиждане. Моите неща са скрити долу край брега. Когато ми го казаха, поискаха да им обещава, че няма да тръгна, преди да заспят всички в Доусън. Нали знаете какво значи да ви видят да тръгвате с брадва и колове. Повикайте другаря си и потегляйте след мен. Трябва да запазите третия или четвъртия участък след Откритие. Да не забравите; Потокът на индианката. Той е трети, след като отминете Шведската река.

II

Когато влезе в хижичката на планинския склон към края на Доусън, Пушилката чу познатото му силно хъркане.

– А бе лягай си да спиш бе – измърмори Малчо, когато Кит го задруса за рамото. – Не съм на нощна смяна – продължи той, щом ръката на Кит го задруса по-енергично. – Иди кажи на кръчмаря какво ти тежи.

– Намъквай си дрехите – каза Пушилката. – Трябва да запазим един-два участъка.

Малчо седна на леглото и се канеше да се развика, но ръката на Пушилката му запуши устата.

– Ш-шт! – предупреди го Пушилката. – Богато находище. Да не събудиш съседите. Доусън спи.

– Ами! Как не! То се знае, че никой никому не казва, когато открие находище. Но не е ли просто за чудене как всички се втурват натам въпреки това?

– Потокът на индианката – зашепна Пушилката. – Няма лъжа. Зная го от Брек. Жилата не е дълбоко. Злато току под корените на тревата. Хайде! Ще стегнем две леки торби и тръгваме.

Очите на Малчо се затвориха и той отново заспа. В следващия миг одеялата му бяха дръпнати.

– Ако на теб не ти трябват, на мен ми трябват – обясни му Пушилката.

От немай-къде Малчо започна да се облича.

– Ще вземем ли кучетата? – попита той.

– Не. Нагоре по рекичката положително няма пъртина и без тях ще вървим по-бързо.

– Тогава ще им хвърля храна да им стигне, докато се върнем. Да не забравиш да вземеш брезова кора и свещ.

Малчо отвори вратата, усети как го захвапа студът и се дръпна обратно, за да свали наушниците си и да си сложи ръкавиците.

Подир пет минути тон се върна, търкайки силно носа си.

– Пушилка, аз съм против това надпреварваме: вълна е по-студено, отколкото са били куките в ада хиляда години преди да бъде запален първият огън. Пък и днес е петък и тринайсетото число и човек да не съм, ако не си навлечем някоя беда.

Те затвориха вратата на хижичката и с малки походни торби на гърба заслизаха от хълма. Блясъкът на Северното сияние беше угаснал, само звездите трепкаха в страшния студ и в мъждивата им светлина човек не виждаше къде стъпва. Малчо не забеляза завоя на пътеката, пропадна в дълбокия сняг и колкото му глас държи, заблагославя деня, седмицата, месеца и годината.

– Не можеш ли да мълчиш? смъмри го Пушилката. – Остави календара на мира. Ще събудиш целия Доусън и всички ще тръгнат подир нас.

Ами! Не виждаш ли, че в тази хижа свети? И в онази там? Не чу ли, че се хлопна врата? О, как не! Доусън спи! А тези светлини? Да не би да заравят умрели, а? Никой не бърза към находището, дума да не става!

Докато слязоха в подножието на хълма и се озоваха и самия Доусън, прозорците на хижите бяха започнали да светкат, чуваше се тръшкане на врати, а зад тях долиташе звукът на много мокасина, стъпващи по здрави утъпкания сняг. Малчо се обади пак:

– Да се не начуди човек колко много опечалени има тука!

Те отминаха някакъв мъж, които стоеше до пътеката и с нетърпение подвикваше полугласно:

– Ех, Чарли, хайде по-бързо де!

Видя ли денка на гърба му, Пушилка? Гробището трябва да е много далече, та опечалените си носят одяла.

Докато излязоха на Главната улица, зад тях вече имаше върволица от стотина души, а докато в измамната светлина на звездите търсеха пътеката, която се спускаше към брега на реката, чуваха непрекъснато да пристигат нови хора. Малчо се подхлъзна и се стрелна надолу по тридесет стъпки дългия люш в мекия сняг.

Пушилката се търколи подир него и го събори, когато той се

мъчеше да се изправи.

– Аз го намерих пръв – избоботи Малчо и си свали ръкавиците, за да изтръска влезлия в тях сняг.

След миг те тичаха като луди, за да се махнат от пътя на тези, които се сриваха подир тях. По време на замръзването реката беше се задръстила на това място и навсякъде безредно стърчаха покрити със сняг ледени блокове, След като падна лошо няколко пъти. Пушилката извади свещта и я запали. Хората зад тях посрещнаха светлината с шумно одобрение. В неподвижния въздух свещта гореше, без да трепне, и Пушилката закрочи по-бързо.

– Това си е чисто надпреварване за злато – реши Малчо. – Или пък всички са сомнамбули?

– Във всеки случай ние сме начело на шествието – отговори Пушилката.

– О, кой знае! Може това там пред нас да е светулка. Може всичките тези там да са светулки: и тази, и тази. Само ги виж! Слушай мене, пред нас има цяла върволица.

През струпаните ледове до западния бряг на Юкон имаше една мила и по цялата дължина на лъкатушната пътека блещукаха свещи. Зад тях, чак до горния край на брега, от който бяха слезли, се виждаха други свещи.

– Слушай, Пушилка, това не е надпреварване за злато. Това е бягството на евреите от Египет. Трябва да има към хиляда души пред нас и десет хиляди зад нас. Сега слушай какво ще ти каже чичо ти. Моята рецепта е добра. Предчувствието никога не ме лъже. И ние грешим, като сме се втурнали за злато. Хайде да се върнем и да му дръпнем един сън.

– По-добре си пести дъха, ако не искаш да останеш назад – грубо му отвърна Пушилката.

– Ами! Краката ми са къси, ама сами се прегъват в колената и мускулите ми никак не се уморяват; човек да не съм, ако не мога да задмина ей тези всичките непрокопсаници по леда.

А Пушилката знаеше, че Малчо не преувеличава, защото отдавна вече се беше уверил във феноменалната му способност да ходи.

– Нали затова вървя по-бавно, та да можеш да ме задминеш – подигра му се Кит.

– А пък аз все те настъпвам по петите. Щом не можеш да вървиш по-бързо, пусни ме напред да ти покажа как се върви.

Пушилката ускори крачките си и след малко настигна най-близката група бързащи златотърсачи.

– Карай напред, Пушилка! – подкани го Малчо...

Прекрачи през тези непогребани покойници. Това не е погребение. Дай му зор, да се види, че си тръгнал нанякъде.

Пушилката наброи осем мъже и две жени в тази първа група, но преди да минат през задръстилите реката ледове, той и Малчо задминаха друга група от двадесет души. На няколко крачки от западния бряг пътеката извиваше на юг и излизаше на гладък лед. Ледът обаче беше затрупан с няколко педи ситен сняг. През него минаваше пътината – тясна утъпкана ивица, не по-широка от две стъпки. От двете страни на пътеката човек затъваше до колене и по-дълбоко. Настигнатите от тях златотърсачи не проявяваха желание да им дадат път и много често Пушилката и Малчо се виждаха принудени да нагазват дълбокия сняг и с мъка да излизат начело.

Малчо беше неуморим и мрачен. Когато бързащите златотърсачи негодуваха, че ги изпреварва, Малчо им отвръщаше в същия то.

– Закъде си забързал? – попита го един.

– Ами ти какъде? – отговори той... – Вчера следобед пристигнах от Индианската река други и отдавна са те изпреварили. Не са останали вече свободни участъци.

– Щом е така, повтарям: какъде си забързал?

– Кой? Аз ли? Аз не съм тръгнал за злато. Аз работя за правителството. Отивам на командировка. Блъскам тоя път само за да направя преброяване на хората по Потока на индианката.

Друг закачливо му подвикна:

– Къде си тръгнал, малкият? Наистина ли смятат да си запазиш участък?

– Аз ли? – отговори му Малчо. – Аз съм откривателят на Потока на индианката. Ходих да си регистрирам един участък и се връщам да видя някой чечако да не ми го открадне.

Средният ход на златотърсачите по равно беше три и половина мили на час. Пушилката и Малчо взимаха четири и половина, обаче от време на време изминаваха кратки разстояния бегом и така избързваха още повече.

– Аз ще те оставя без крака, Малчо – предизвикателно подхвърли Пушилката.

– Ами! Аз и без крака, само с чуканчетата ще те надходя, та мокасините ти ще останат без подметки. Ама няма смисъл. Права си сметка. Участъците на Потока на индианката са по петстотин стъпки. Кажи ги десет на една миля. Пред нас са забързали хиляда души, а потокът не е

сто мили дълг я! Някой ще има да остане без участък и както ми мирише, май ще сме ние.

Преди да отговори, Пушилката неочаквано избърза и остави Малчо пет-шест крачки назад.

– Ако си пестеше дъха и вървеше както трябва, бихме могли да намалим тази хилядарка с няколко души – натяква той.

– Кой? Аз ли? Ако ми се махнеш от пътя, аз ще ти покажа какво се казва ходене.

Пушилката се изсмя и пак избърза напред. Сега той виждаше приключението в друга светлина. В ума му се въртяха думите на известен философ – „преоценка на ценностите“. Наистина сега Кит не се интересуваше толкова дали ще успее да си осигури състояние, колкото дали ще може да изпревари Малчо. В края на краищата, заключи той, значение има не печалбата, а самата игра. Трябваше да напрегне целия си ум, мишци, издръжливост и дух, за да може да си премери силите с този Малчо – човек, който никога не беше отворил книга и който не можеше да направи разлика между опера и джаз, нито между епична поема и замръзнали ръце.

– Малчо, ще си вземеш белята с мене. Откакто съм стъпил на брега в Дайи, аз съм променил всяка клетка в тялото си. Плътта ми е жилава като въжета и горчива и неумолима като ухапване на гърмяща змия. Преди няколко месеца щях сам да се потупам по гърба, ако бях написал такива думи, само че не можех да ги напиша. Трябвало е първо да ги преживея, а сега, когато ги преживявам, няма нужда да ги ниша. Аз съм истинска, настървена, хаплива стока и никой дребосък-планинец не може да се опита да ме надмине, без да му платя с лихвите. Хайде, върви напред и давай темп за половин час. Покажи колко струваш и когато не можеш повече, ще изляза аз напред и за половин час ще ти покажа какво значи истинско мъжко ходене.

– Ами! – добродушно се присмя Малчо. – Не видиш ли, че още имаш жълто край устата. Я се махни от пътя, че да ти покаже батко ти как се ходи.

Те започнаха да се сменят на половин час и да определят темпа на хода. Не приказваха много. От усиленото движение им беше топло, но дъхът им замръзваше по лицата от устата до брадата. Студът беше толкова лют, че те почти непрекъснато търкаха с ръкавиците носовете и бузите си. Преставаша ли да търкат за няколко минути, плътта се вкочаняваше и тогава трябваше да се търкат най-ожесточено, за да усетят парливите бодежи на възвръщащото се кръвообращение.

Често им се струваше, че са излезли начело, по всеки път настигаха нови златотърсачи, тръгнали по-рано. Понякога отделни групички се опитваха да вървят в крак с тях, но след миля или две неизменно се обезсърчаваха и се загубваха в мрака.

– Ние сме били на път цялата зима – забеляза Малчо. – А тия дъртаци, дето са се размекнали от излежаване в хижите, взели да си мислят, че могат да вървят като нас. Виж, да бяха истински златотърсачи-кореняци, щеше да е по-друго. Има едно нещо, дето кореняците знаят да правят: да ходят.

Веднъж Пушилката запали клечка кибрит, за да погледне часовника си. Той не се опита да го направи втори път, защото мразът така свирепо захпа голите му ръце, че трябваше да мине половин час, докато ги усети отново.

– Четири часът – каза той и си сложи ръкавиците, – а ние вече сме изпреварили триста души.

– Триста трийсет и осем – поправи го Малчо. – Аз ги броя. Дай път, чужденцо! Пусни напред да бързат тия, дето знаят как се бърза.

Тези думи бяха отправени към един явно капнал от умора мъж, който едва се тътреше и само заприщваше пъртината. Този и още един бяха единствените останали без сили златотърсачи, които Кит и Малчо срещнаха, защото те бяха почти начело на надпреварващата се върволица. А за ужасите на тази нощ те се научиха едва после. Изтощени хора сядали да си починат край пътя и не могли вече да станат. Седем души замръзнали, а в болниците на Доусън на десетки останали живи отрязали ходилата и пръстите на краката и ръцете. Защото тъй се случи, че надпреварването за злато към Потока на индианката стана през най-студената нощ на годината. Преди да се зазори, спиртните термометри в Доусън паднаха до петдесет и седем градуса под нулата. Надпреварващите се златотърсачи, с малки изключения, бяха наскоро пристигнали в тази страна и не знаеха какво може да направи студът.

Другия изнемошял златотърсач откриха след няколко минути в блясъка на Северното сияние, което се стрелна като прожектор от хоризонта до зенита. Той седеше на един леден блок до пъртината.

– Карай напред, сестро Марийо! – весело го поздрави Малчо. – Мърдай. Ако седиш тука, ще замръзнеш. Човекът не отговори и те спряха да видят какво му е. Коров като ръжен – бе присъдата на Малчо. – Ако го събориш, ще се строши.

– Виж дали още диша – каза Пушилката, а сам свали ръкавиците си и се опита да напипа през кожата и вълнените дрехи сърцето на човека.

Малчо вдигна единия наушник и долепи ухо до вледенените устни.

– Никакъв дъх – обади се той.

– И сърцето не бие – рече Пушилката.

Той сложи ръкавицата на ръката си и ожесточено я заудря за една минута, преди да я изложи пак на студа, за да драсне клечка кибрит. Това беше един старец, безспорно мъртъв. Щом светна клечката, те видяха дълга сина брада, покрита с лед до носа, побелели от мраза бут и затворени очи със заскрежени, смръзнали се мигли. Кибритът угасна.

– Хайде – каза Малчо и затърка ухото си. – Не можем с нищо да му помогнем на този дъртак. А на мене ми замръзна ухото. Сега ще ми се обеги проклетата кожа и ще ме боли цяла седмица.

След няколко минути, когато нова огнена ивица разля трептящи пламъци по цялото небе, на четвърт миля пред себе си те видяха върху леда две фигури: Цяла миля по-нататък не се виждаше някой да се движи.

– Тези водят шествието – подхвърли Малчо, когато отново настъпи тъмнина. – Хайде да ги настигнем.

След като измина половин час, а те още не бяха догонили двамата пред тях, Малчо се спусна да тича.

– И да ги стигнем, няма да можем да ги надминем – задъхано каза той. – Ех, че вървят, дявол да го вземе! Хващам се на бас, че не са чечакко. Човек да не съм, ако не са от истинските златотърсачи-кореняци.

Пушилката водеше, когато най-сетне ги настигнаха, и се зарадва, че най-после закрачи с нормален ход по техните пети. Почти веднага му се стори, че по-близкият до него човек е жена. Кое породи у него това впечатление, не можеше да каже. С качулка и загърната с кожи, тъмната фигура приличаше на всяка друга фигура, и псе пак Пушилката изпитваше чувство за нещо познато. Той дочака следващото припламване на Северното сияние и при неговата светлина видя колко малки бяха обутите с мокасини крака. Но той видя и нещо повече походката, и разбра, че това бе несравнимата походка, която веднъж се беше зарекъл никога да не забрави.

– Ех, че я бива да ходи – обади се с дрезгав шепот Малчо. – Бас държа, че е индианка.

– Здравейте, госпожице Гастел! – поздрави Пушилката.

– Здравейте! – отговори тя, обърна глава и бързо го погледна. – Нищо не виждам в тази тъма. Кой сте?

– Пушилката.

Тя се изсмя в мразовития мрак и Кит реши, че това е най-хубавият

смях, който е чувал в живота си.

– Е, оженихте ли се, отгледахте ли всички онези деца, за които ми разправяхте? – Преди той да успее да ѝ отговори, девойката продължи:

– Колко чечачо има зад нас?

– Няколко хиляди, предполагам. Ние задминахме над триста. А те не губеха време.

– Пак старата история – с огорчение каза девойката. – Пришълците се настаняват по богатите със злато рекички, а кореняците, които със смелостта и страданията си са създали тази страна, остават с празни ръце. Кореняците откриха находището на Потока на индианката как се е разчуло, ще остане тайна и съобщиха за него на всички кореняци от Морския лъв. Но той е десет мили по-далеч от Доусън и когато пристигнат, ще видят, че всичко, докдето им стига погледът, е запазено от доусновските чечачо. Не е права, не е честна тази прищявка на щастието!

– Много жалко – отговори съчувствено Пушилката. – Но, бога ми, не зная какво бихте могли да направите.

– Който изпревари, той ще натовари, нали знаете. Да можех да направя нещо! – възкликна тя в отговор. – Бих искала всички да замръзнат на пъртината или да им се случи всичко най-ужасно, само и само да могат златотърсачите от Морския лъв да стигнат първи!

– Виждам, че не ни желаете доброто – изсмя се Кит.

– Не е там работата – припряно възрази девойката. – Аз познавам до един хората от Морския лъв и знам, че са мъже. Те са гладували на времето си в тази страна и са работили като исполини, за да я разработят. Когато бях малко момиченце, преживях заедно с тях тежките времена на Койокук. Изкарах с тях глада на Брезовия поток и глада на Четиридесетата мила. Те са герои и заслужават някаква награда, а ето че хиляди неопитни мамини синчета, които не са заслужили правото да си запазят никакъв участък, са излезли с мили и мили пред тях. А сега ще ви помоля да ме извините за това словоизлияние и ще млъкна, за да си пестя силите, понеже вие и всички други всеки миг може да се опитате да изпреварите татко и мен.

Близко един час Джой и Пушилката не размениха нито дума, обаче той забеляза, че известно време тя и баща и си говориха полугласно.

– Сега зная кои са – каза Малчо на Пушилката. – Той е стария Луис Гастел, истински златотърсач. Това трябва да е дъщеря му. Той дошъл по тези места толкова отдавна, че никой не си спомня кога; момичето е било кажи-речи пеленаче. Той бил съдружник с Битълз и те пуснали първото параходче по Койокук.

– Не ми се ще да ги изпреварваме – рече Пушилката. – ние сме пред всички други и сме само четирима.

Малчо се съгласи и те мълчаха още един час, през който четиримата упорито крачеха напред. В седем часа тъмата бе раздрана от последното припламване на Северното сияние, което освети на запад широк проход между покрити със сняг планини.

– Потокът на индианката! – възкликна Джай.

– Хайде де! – зарадвано извика Малчо. – По моята сметка трябваше да го стигнем най-малко след половин час. Трябва доста да съм си поразтегнал чатала.

На това място пътят към Дайи стигаше до натрупани ледени блокове и рязко извиваше през Юкон към източния бряг. И тука те трябваше да напуснат добре? утъпканата главна пъртина, да се покатерят по ледовете и да поемат по едва очертаваща се, почти неутъпкана пътечка, която лъкатушеше по западния бряг.

Луис Гастел, който вървеше пръв, се подхлъзна в тъмнината на неравния лед, седна и се хвана с двете ръце за глезена. После с мъка се изправи и продължи, макар и по-бавно и с леко накуцване. След няколко минути той изведнъж спря.

– Няма смисъл... каза той на дъщеря си. – Разтегнал съм си сухожилието. Върви напред и запази участък и за мен, и за себе си.

– Не можем ли някак да ви помогнем? – попита Пушилката.

Луис Гастел поклати глава.

Тя може да запази два участъка вместо един. Аз ще се замъкна до брега, ще запалю огън и ще си превържа глезена. Ще се справя. Карай, Джай. Запази за нас над участъка Откритие; по-нагоре жилата е по-богата. – Ето ви малко брезова кора – рече Пушилката, като раздели запаса си на две равни части. – Ние ще се погрижим за дъщеря ви.

Луис Гастел дрезгаво се засмя.

– Благодаря ви – отговори той. – Но тя умее да се грижи за себе си. Вървете подир нея и правете, каквото тя прави.

Имате ли нещо против аз да водя? – обърна се момичето към Пушилката и излезе напред. – Аз познавам тези места по-добре от вас.

– Водете – галантно отвърна Пушилката, – макар и да съм съгласен с вас, че е срам и позор всички ние, чечачо, да изпреварим тези хора от Морския лъв. Няма ли някакъв начин да им дадем преднина?

Девојката поклати глава.

– Не можем да скрием следите си, а те ще вървят по тях като овци.

След четвърт миля тя рязко изви на запад. Пушилката забеляза, че

те тръгнаха по неутъпкан сняг, но нито той, нито Малчо не забеляза, че неясната пътечка, по която бяха вървели досега, продължаваше на юг. Да бяха могли да видят какво направи след това Луис Гастел, историята на Клондайк щеше да се развие по друг начин, защото щяха да видят как този стар златотърсач, без да куца, тича след тях като хрътка, забил нос в пътеката. Щяха да видят и как утъпква и разширява следата, където те извиха на запад. И най-после щяха да го видят как се запътва по старата, едва забележима пъртина, която продължаваше да води на юг.

Една пътечка водеше нагоре по ручея, но тя беше толкова неясна, че те непрекъснато се губеха в тъмнината. След четвърт час Джой Гастел се съгласи да пусне двамата мъже напред, да проправят подред пъртината в снега. Те напредваха толкова бавно, че всичките надпреварващи се златотърсачи успяха да ги настигнат и когато се съмна в девет часа, зад тях, докъдето стигаше поглед, се точеше непрекъснатата върволица хора. Черните очи на Джой пламнаха, когато ги видя.

– От колко време вървим нагоре по ручея? – попита тя.

– Цели два часа – отговори Пушилката.

– И два часа обратно прави четири – засмя се девойката. – Хората от Морския лъв са спасени.

В ума на Пушилката се мярна смъртно подозрение, той спря и се обърна към нея.

– Не разбирам – рече той.

– Не разбирате? Тогава ще ви обясня. Това е Норвежкият ручей. Потокът на индианката е следващият на юг.

За миг Пушилката онемя.

Нарочно ли го направи? – попита Малчо.

– Направих го, за да спечелят време старите златотърсачи.

Джой подигравателно се изсмя. Двата мъже се усмихнаха един на друг и после почнаха да се смеят заедно с нея.

– Да не бяха жените толкова малко по тези места, щях да те сложа на коляното си и да ти дръпна един хубав бой – увери я Малчо.

– Баща ви не си е разтегнал никакво сухожилие, ами е изчакал да се отдалечим и след това е продължил, нали? – попита Пушилката.

Тя кимна.

– И вие послужихте за примамка.

Девойката пак кимна; този път смехът на Пушилката прозвуча звънко и искрено. Това бе неподправеният смях на човек, който открито се признава за победен.

– Защо не ми се сърдите? – разочаровано попита Джой. – Или...

или защо не ме набиете?

– Е, нищо не ни пречи да тръгнем обратно – подкани ги Малчо. – Краката ми изстиват, като стоим тука.

Пушилката поклати глава.

– Това ще значи да изгубим четири часа. Трябва да сме минали осем мили по Норвежкия ручей и, както изглежда, нататък той прави голям завой на юг. Ще продължим по него, после ще се прехвърлим някак през вододела и ще слезем на Потока на индианката някъде над Откритие. – Той погледна Джой. – Няма ли да дойдете с нас? Аз обещах на баща ви, че ще се грижим за вас.

– Мисля. – Тя се подвоуми. – Мисля, че ще дойда с вас, ако нямате нищо против. – Девойката го гледаше право в очите и в изражението и вече нямаше нито предизвикателство, нито подигравка. – Наистина, господин Пушилка, вие ме карате горе-долу да съжалявам за това, което съм направила. Но нали някой трябваше да спаси старите златотърсачи.

– Стигам до заключението, че надпреварването за злато не е нищо друго освен спортно състезание.

– А аз стигам до заключението, че вие двамата сте големи любители на такива състезания – продължи тя и сетне добави с едва чути въздишка: – Колко жалко, че не сте стари златотърсачи!

Още два часа вървяха те по замръзналото корито на Норвежкия ручей, а после свиха по тесен и каменист приток, който се вливаше в ручей от юг. Към пладне започнаха да се изкачват на самия вододел. Като погледнеха надолу и назад, можеха да видят, че дългата върволица златотърсачи бе започнала да се разкъсва.

Тук и там на двадесетина места тънки струи дим показваха, че някои са се спрели на стан.

Колкото за самите тях, ходенето беше трудно. Те затъваха до кръста в снега и трябваше да спират през няколко крачки, за да си поемат дъх. Малчо пръв поиска да направят почивка.

– Ние сме на път повече от дванайсет часа – рече той. – Пушилка, право да си кажа, здравата съм се изморил. И ти също. Мене нищо не ми пречи да викам колкото си искам, че мога да го излапам тоя път като прегладнял индианец парче мечо месо. Ама туй нещастно момиче няма да може да се държи на крака, ако не му дадем нещо да хапне. Ей тука ще накладем огън. Какво ще кажеш?

Те стъкмиха временния си стан толкова бързо, толкова сръчно и методично, че Джой, която ги наблюдаваше с недоверчив поглед, трябваше да признае в себе си, че старите златотърсачи нямаше да го

направят по-добре. Елхови клони, постлани отгоре с одеяло, предлагаха място за почивка и за готварски приготовления. Но те стояха настрана от огъня, докато не разтъркаха с настървение носовете и бузите си.

Пушилката плю във въздуха и замръзналата плонка изпраща толкова бързо и силно, че той поклати глава.

– Предавам се – рече той. – Никога не съм виждал такъв студ.

– Една зима в Койокук имахме шестдесет и пет градуса под нулата – отговори му Джой. – Сега е най-малко петдесет и седем или шестдесет и аз съм сигурна, че бузите ми са замръзнали. Парят като огън.

По стръмния склон на вододела нямаше лед и трябваше да сипят в златарското корито цяла кофа ситен, твърд, зърнест като захар сняг, докато стопят достатъчно вода за кафе. Пушилката пържеше бекон и размразяваше сухари. Малчо носеше дърва и поддържаше огъня, а Джой сложи скромната трапеза, състояща се от две чинии, две канчета, тенекиена кутия със сол и чер пипер и тенекиена кутия със захар. Когато седнаха да се хранят, тя и Пушилката ядоха от една чиния и пиха от едно канче.

Беше вече към два часа след пладне, когато прехвърлиха билото на вододела и започнаха да слизат по един от притоците на Потока на индианката. В началото на зимата някакъв ловец на елени беше проправил пътека в пролома – когато се качвал и слизал, той бе стъпвал в собствените си следи. Поради това сред мекия сняг, покрити от по-късните валежи, се очертаваха редица криволичещи издигнатинки. Ако не стъпеше направо на тях, човек се подхлъзваше в неутъпкания сняг и обикновено падаше. Освен това ловецът на елени е бил изключително дългокрак. На Джой се искаше сега двамата ѝ другари да могат да си запазят участъци и понеже се боеше, че те забавят хода си поради очевидната ѝ умора, тя настоя да върви първа. Бързината и начинът, по който тя слизаше по коварните дири, предизвикаха несдържаното възхищение на Малчо.

– Виж я ти нея! – възкликна той. Това се казва момиче на място! Гледай как мята мокасините. Не е като с високи токчета! Знае да си служи с краката, дето ѝ ги е дал господ. Каква жена става от нея за някой ловец на мечки!

Тя се обърна с бегла усмивка на благодарност, която включваше и Пушилката. Той долови в нея приятелско чувство, но в същото време много рязко усети колко женствена е тази, която го е погалила с тази дружеска усмивка.

Когато стигнаха брега на Потока на индианката и погледнаха назад, те видяха проточилата се разпокъсана върволица златотърсачи с мъка да

слизат от билото.

Тримата се спуснаха от брега върху леглото на потока. Замръзналата до дъно рекичка беше двадесет-тридесет стъпки широка и лежеше между осем до десет стъпки високи брегове от алувиални наноси. По снега, който покриваше леда, не личаха никакви преспи следи и те разбраха, че са излезли над участъка Откритие и над последните участъци, запазени от златотърсачите от Морския лъв.

– Внимавайте да не стъпите в някой извор – предупреди Джой, когато Пушилката ги поведе надолу по потока. – Ако пропаднете, при петдесет и пет градуса ще останете без крака.

Тези извори, обичайни за повечето рекички на Клондайк, не замръзват и при най-ниските температури. Водата извира от бреговете и се разлива в локви, които се покриват с ледена корица и навалият отгоре сняг. Така, стъпил върху сух сняг, човек може да пропадне през дебелината един пръст ледена кора и да се намери до колене във вода. Ако за пет минути не успее да свали мокрите си обувки и чорапи, може да заплати с краката си.

Макар и да беше само три часът след пладне, паднал бе вече продължителният полярен здрач. Те гледаха да не пропуснат на някой от двата бряга белязано дърво, по което щяха да познаят средата на последния запазен участък. Джой, поривиста и нетърпелива, го видя първа. Тя изтича пред Пушилката и извика:

– Някой е бил тука! Вижте снега! Търсете белега! Ей го! Вижте онази елха!

Внезапно тя потъна до кръста в снега.

– Сега я наредих! – жално възкликна тя. И веднага извика: – Не се приближавайте до мен! Аз ще се измъкна.

Крачка по крачка, проваляйки се всеки път през тънката кора лед, скрита под сухия сняг, тя си проби път до по-сигурно място. Без да губи време, Пушилката се втурна към брега, където пролетните води бяха струпали между храстите сухи съчки и клони, които сякаш само чакаха клечка кибрит. Докато девойката стигна при него, от стъкнатия огън вече изскачаха първите пламъчета и искри.

– Седнете! – заповяда Пушилката.

Девойката послушно седна на снега. Той смъкна торбата от гърба си и постла одеяло под краката ѝ.

Отгоре долитаха гласовете на идващите подир тях златотърсачи.

– Нека Малчо запази участъците – настоя Джой. Върви, Малчо каза Пушилката, като се мъчеше да свали нейните вкоравили се вече от лед

мокасини. – Отмери хиляда стъпки и забий двата средни кола. Ъгловите колове можем да сложим после.

Пушилката разряза с ножа си вървите и кожата и а мокасините ѝ. Те се бяха така втвърдили от леда, че пукаха и прашяха под натиска на ножа. Кожените сивашки чорапи и дебелите вълнени чорапи под тях представляваха ледени обвивки. Ходилата и прасците ѝ сякаш бяха сложени в калъпи от вълниста ламарина.

– Как са краката? – попита той, без да спре. Доста вкочанени. Не мога да мръдна пръстите и не ги усещам. Но всичко ще се оправи. Огънят гори чудесно. Внимавайте сега да не ви измръзнат ръцете. Трябва вече да са се схванали, ако се съди по това колко трудно ги движите.

Той си сложи ръкавиците и горе-долу за цяла минута яростно се задуря с дланите по бедрата. Щом усети бодванията на раздвижилата се кръв, той смъкна ръкавиците, си и се залови да къса и дере, да реже и кълца вдървилите се чорапи. Ето че се появи бялата кожа на единия крак, после на другия, изложена на ухапванията на петдесет и седемте градуса под точката на замръзването.

Тогава започна търкането със сняг, което продължи със свирепо настървение, докато девойката се загърчи, задърпа и размърда пръстите и с радост се оплака, че я боли.

Полувлачена от него, тя допълзя до огъня. Пушилката сложи краката и на одеялото близо до спасителните за плътта пламъци.

– Ще трябва за малко сама да се погрижите за тях. – каза той.

Сега Джой можеше без страх да си свали ръкавиците и да разтърка краката си с умението на видял и патил човек, като внимаваше те да поглъщат топлината на огъня бавно. Докато тя вършеше това, Пушилката затърка ръцете си. Снегът не се топеше, нито овлажняваше. Леките му кристалчета приличаха на пясък. Постепенно с бодежи и болки кръвообращението се възвърна в измръзналата плът. Тогава той стъкна огъня, свали леката торба от гърба на девойката и извади от нея сухи чорапи и мокасини.

Малчо се върна по реката и се покатери на брега при тях.

Запазих като нищо точно хиляда стъпки съобщи гой. – Номер двайсет и седми и номер двайсет и осми. Едва бях забил горния кол на двайсет и седми, когато налетях на първия дъртак от тия, дето вървяха подир нас. Той направо ми заяви, че нямало да ме остави да запазя двадесет и осми. Пък аз му казах...

– Е? – възкликна Джой. – Какво му казахте?

– ...Ами казах му направо, че ако не се дръпне веднага петстотин

стъпки назад, като нищо ще направя замръзналия му нос на сладолед с шоколадени еклери. Той се дръпна назад и аз забих средните колове на два честно и почтено отмерени участъка от по петстотин стъпки. Той си запази следващия и май че досега тая сбирщина е вече запазила Потока на индианката чак до изворите и надолу до другия му край. Нашето е сигурно. Сега е много тъмно и не се вижда, ама ъгловите колове можем да сложим утре сутринта.

Когато се събудиха, видяха, че времето се е променило през нощта. Беше толкова топло, че Малчо и Пушилката, все още завити двамата заедно с одеялата, решиха, че не ще да е повече от тридесет градуса под нулата. Студът беше секнал. Одеялата им бяха покрити с пет пръсти дебел слой скреж.

– Добро утро! Как са краката? – поздрави Пушилката, като погледна през пепелта от огъня към Джон Гастел, която беше седнала в спалнята си чувал и внимателно изтръсваше снега.

Малчо накладе огъня и насече лед от реката, а Пушилката приготви закуската. Докато се нахраниха, съмна.

– Ти върви да забиеш ъгловите колове, Пушилка – рече Малчо. – Там, където къртих лед за кафето, отдолу има пясък; аз ще стопя вода и ще промия едно корито от тоя пясък за късмет.

С брадва в ръка, Пушилката отиде да забива коловете. Той тръгна от долния централен кол на „двайсет и седем“ и се запъти под прав ъгъл през тясната долина към нейния край. Той крачеше методично, почти машинално, защото в ума му се гълпяха спомени от предишната вечер. Струваше му се, че беше някак си спечелил власт над нежните извивки и здравите мускули на тези крака и глезени, които бе разтривал със сняг, и като че ли тази власт се простираше върху всички жени. По някакъв смътен и пламенен начин го обзе чувството за притежание. Сякаш оставаше само да се приближи до тази Джой Гастел, да вземе ръката ѝ в своята и да каже: „Ела.“

И в това настроение откри нещо, което го накара да забрави за властта си над белите женски крака. Той не заби кол на края на долината. Защото не стигна края на долината, а вместо това се намери пред друг поток. Пушилката запомни една изсъхнала върба и голяма елха, която можеше лесно да се познае. Тогава се върна при потока, където бяха централните колове. Запъти се по широкия, приличащ на подкова завой, който реката правеше на това равно място, и разбра, че двете реки бяха една и съща река. След това с мъка прекоси два пъти през снега от брега на едната река до брега на другата, първия път от долния кол на

„двайсет и седем“, втория път от горния кол на „двайсет и осем“, и установи, че горният кол на втория участък се намираще по-долу от долния кол на първия участък. В сивия вечерен полумрак Малчо беше отмерил двата им участъка по подковообразния завой!

Пушилката с мъка се дотътри до малкия стан. Малчо, току-що привършил промиването на едно корито пясък, като зърна другаря си, закрещя:

– Провървяло ни е! – викаше той и протягаше коритото. – Я го виж! Цял куп злато. Двеста долара и нито цент по-малко! Пълно със злато още от най-горния пласт. По доста находища съм се бутал, но толкова каймак никъде не съм избутал!

Пушилката хвърли безразличен поглед към едрия златен пясък, наля си канче кафе край огъня и седна. Джой долови, че нещо не е наред и го изгледа с тревожен поглед. Но Малчо се ядоса, че другарят му не се възхити от откритието.

– Защо не скачаш от радост? – попита той. – Тука ни чакат купища злато! Или двеста долара само от едно промиване ти се виждат малко?

Пушилката отпи глътка кафе, преди да му отговори:

– Малчо, защо нашите два участъка приличат на Панамския канал?

– Я ми обясни тая гатанка.

– Е, източният край на Панамския канал лежи на запад от западния му край, това е всичко.

– Продължавай – подкани го Малчо. – Още не съм разбрал шегата.

– Накъсо казано, Малчо, ти си запазил двата ни участъка на голям подковообразен завой.

Малчо остави златарското корито на снега и се изправи.

– Продължавай... повтори той.

– Горният кол на „двайсет и осми“ е десет стъпки по-долу от долния кол на „двадесет и седми“.

– Искаш да кажеш, че нямам нищо запазено?

– Още по-лошо: запазили сме десет стъпки по-малко от нищо – отговори Пушилката.

Малчо се втурна тичешком надолу по брега. След пет минути той се върна. Джой го посрещна с въпросителен поглед, а той и кимна в отговор. Без да проговори, Малчо отиде при едно отсечено дърво, седна и втренчено се загледа в снега пред мокасините си.

– Е, можем да вдигнем стана и да поемем обратно към Доусън – обади се Пушилката и започна да сгъва одеялата.

– Много съжалявам, Пушилка. – промълви Джой. – За всичко съм

виновна аз.

– Няма значение – отговори той. – Дребна работа.

– Но виновна съм аз, само аз – настоя девойката. – Обаче татко ми е запазил участък по-надолу, до Откритие, аз зная. Ще го отстъпя на вас.

Пушилката поклати глава.

– Малчо! – замоли се тя.

Малчо поклати глава и прихна да се смее. Той се смееше презглава. Кикотенето му и потиснатите взривове от смях преливаха в истински рев.

– Това не е истерия... обясни той. – По някой път ми става ужасно весело както сега.

Погледът му падна случайно върху златарското корито. Той отиде при него, мрачно го ритна и разпръсна златото наоколо си.

– То не е наше – каза той. То е на дъртака, дето го накарах снощи да се дръпне на петстотин стъпки. И туй, дето е най за ядосваме, е, че той отмери четиристотин и деветдесет от тия стъпки в полза на... в своя собствена полза. Хайде, Пушилка. Да поемаме към Доусън. Пък ако ти се ще да ме пречукаш, пръст няма да мръдна, за да те спра.

МАЛЧО СЪНУВА

I

– Чудна работа, ти никога не играеш карти, – забеляза една вечер Малчо на Пушилката в „Еленовия рог“. – Комарът не е в кръвта ти, а?

– В кръвта ми е – отговори Пушилката. – Но статистиката ми е в главата. Не обичам да хвърлям парите си на вятъра.

Огромното помещение на бара ехтеше от звъntenето, тракането и бръмченето на десетина игрални маси, около които облечени с кожи и обути е мокасини мъже опитваха късмета си. Пушилката ги обгърна всички с едно движение на ръката.

– Виж ги. – каза той. – Най-простата сметка ще покаже, че тая вечер те ще загубят повече, отколкото ще спечелят, а голяма част от тях губят и сега, в момента.

– Много си силен в сметките. – с уважение промърмори Малчо. И по начало си нрав. Ама има и такова едно нещо, дето се казва „факти“. А един такъв факт е късметът. Зная: по някой път се случва така, че всеки дъртак, който играе, печели; нали и аз съм играл и съм виждал да фалира не една банка. Искаш ли да спечелиш на комар, трябва да стоиш и да чакаш, докато ти дойде предчувствие, че ей сега ще имаш късмет, и тогава да залагаш и мило, и драго.

– Това изглежда много просто – възрази Пушилката, – толкова просто, че не разбирам как могат хората да губят.

– Там е лошото, че в повечето случаи предчувствието лъже – призна Малчо. Случвало се е и мене да ме излъже. Чисто и просто трябва да се опиташ и да провериш.

Пушилката поклати глава.

– Това е също статистика, Малчо. Повечето хора се убеждават, че предчувствието ги е излъгало.

– Ама ти никога ли не си усещал ей такова едно нещо, че стига да заложиш и ще спечелиш?

Пушилката се засмя.

– Много ме е страх, че процентно взето, по-голяма е вероятността да загубя. Но знаеш ли какво ще ти кажа, Малчо? Ей сега ще сложа един долар на карта и ще видим дали ще изкараме по една ракия.

Пушилката вече се беше запътил към масата, къде то играеха на

карти, но Малчо го хвана за ръката.

– Чакай! Пак имам едно ей такова предчувствие. Я заложи тоя долар на рулетката.

Те отидоха при рулетката близо до бара.

– Недей залага, докато не ти кажа – посъветва го Малчо.

– На кой номер? – попита Пушилката.

– Избери си го сам. Но чакай, докато ти кажа да заложиш.

– Да не искаш да ме увериш, че където и да заложи на тази маса, шансът ми да спечеля е все същият? – възрази Пушилката.

– Все същият, както и на тоя дъртак до тебе.

– Но по-малък, отколкото е шансът на банката?

– Почакай и ще видиш – настояваше. Малчо. – Сега! Залагай!

Крупиеото беше току-що пуснал топчето от слонова кост да обикаля до гладкия ръб над въртящия се диск с цифрите. Пушилката, застанал в долния край на масата, посегна през главата на един играч и наслуки хвърли долара си. Монетата се хлъзна по гладкото зелено сукно и се задържа на „тридесет и четири“.

Топчето спря и крупиеото обяви:

– Печели „тридесет и четири“!

Той събра парите и струпа до монетата на Пушилката тридесет и пет долара. Пушилката ги прибра, а Малчо го тупна по рамото.

– Ето на, това си беше истинско предчувствие, Пушилка! Как го усетих? И аз не знам. Чисто и просто разбрах, че ще спечелиш. Ами че на който номер и да паднеш, твоят долар пак щеше да спечели. Когато предчувствието не лъже, не може да не спечелиш.

– Да предположим, че беше спечелила „двойна пула“? – попита Пушилката, когато двамата се запътиха към бара.

– Тогава и твоят долар щеше да бъде на „двойна нула“ – отговори Малчо. – От късмета си не можеш да избягаш. За твое здраве! Хайде да се върнем при масата. Предчувствам, че след като ти помогнах да спечелиш, мога да избира някой и друг номер и за себе си.

– Имаш ли някаква система в играта? – попита Пушилката след десет минути, когато неговият другар бе загубил стотина долара.

Малчо с възмущение поклати глава, сложи жетони на „три“, „единадесет“ и „седемнадесет“, а останалия четвърти жетон хвърли върху „зелено“.

– Преизподнята сигурно е претъпкана с дъртаци, които са играли по разни системи – заяви той, докато крупиеото загребваше парите.

Пушилката, който дотогава наблюдаваше с безразличие, изведнъж

се увлече и започна да следи внимателно всяка подробност на играта, от завъртането на топчето до залаганията и изплащането на печалбите. Обаче не играеше, а се задоволяваше само да гледа, и въпреки това беше се така заинтересувал, че Малчо, след като заяви, че му стига толкова, с мъка успя да го дръпне от масата.

Крупиеото върна на Малчо торбичката със златния нисък, която беше депозирал, за да има право да играе, а заедно с нея му даде и листче, на което беше надраскано: „Да се извадят 350 долара“. Малчо занесе торбичката и листчето на касиера, който седеше пред големи везни за златен пясък в другия край на кръчмата. Той отмери от торбичката на Малчо триста и петдесет долара и ги сипа в касата на съдържателя.

– Твоето предчувствие също влезе в статистиката – подигра му се Пушилката.

– Че нали трябваше да играя, за да го провери! – соннато му отвърна Малчо. – Е, малко се поувляхох само за да ти докажа, че има такова нещо като предчувствие.

– Няма значение, Малчо – отговори му Пушилката. Точно сега имам предчувствие, че...

Очите на Малчо заблестяха и той нетърпеливо се провикна:

– Какво предчувствие? Че хайде де, залагай веднага!

– Не е от този род, Малчо. Виждаш ли, аз имам предчувствие, че някой ден ще изработя система, която ще опропасти тази маса.

– Система! – изпъшка Малчо и след това изгледа другаря си с безгранично съжаление.

– Пушилка, послушай приятеля си и остави системата на мира. Системите винаги водят към загуби. В системите няма предчувствия.

– Тъкмо затова ги харесвам – отговори Пушилката. – Системата почива върху статистика. Напипаш ли правилна система, не можеш да загубиш и в това се състои разликата между нея и предчувствието. Човек никога не знае дали предчувствието му не го лъже.

– Аз пък зная много системи, които са лъгали, и никога не съм виждал система, дето да печели. – Малчо позамълча и въздъхна... Виж какво, Пушилка, ако се побъркаш на разни системи, тука не е място за тебе, пък и време ни е вече пак да тръгваме на път.

II

За няколко седмици след това двамата другари не можеха да се

разберат. Пушилката искаше да прекарва времето си в „Еленовия рог“, за да наблюдава играта на рулетката, докато Малчо не отстъпваше и искаше да тръгнат на път. Най-послед, когато се заговори за търсене на злато двеста мили надолу по Юкон, Пушилката сложи край на преканията.

– Виж какво, Малчо – каза той, – аз няма да дойда. Това пътуване ще трае десет дена, а дотогава надявам се окончателно да подредя системата си. Аз съм горе-долу готов да спечеля с нея и сега. И въобще за кой дявол ме мъкнеш насам-натам?

– Трябва да се грижа за тебе, Пушилка – отговори му Малчо. Напоследък малко нещо си се побъркал. Ще те замъкна в пъкъла или на Северния полюс, ама няма да те оставя до игралната маса.

– Не ти се сърдя, Малчо. Но помни, че съм достигнал пълнолетието и съм от тез, дето ядат месо. Че ще трябва да мъкнеш, ще трябва, но не мене, а златния пясък, който ще спечеля с тази моя система, и сигурно ще трябва да го мъкнеш с кучешки впряг.

Малчо му отговори със стон.

– И не искам да се тикаш и ти да играеш – продължи Пушилката. – Печалбата ще я делим, но ще ми трябвават всичките ни пари, за да започна играта. Тази система още не е узряла и не е изключено, докато я оправя, няколко пъти да се препъна и да падна.

III

Най-послед, след дълги часове и дни, прекарани в наблюдаване на играта, настъпи вечерта, когато Пушилката заяви, че е готов, а Малчо, в мрачно и черногледо настроение, сякаш отиваше на погребение, придружи другаря си до „Еленовия рог“. Пушилката купи цял куп жетони и се настани близо до крупнето. Топчето се завърташе отново и отново и другите играчи печелеха или губеха, но Пушилката не залагаше. Малчо започна да губи търпение.

– Играй де, играй! – подканваше го той. – Хайде, че да сложим край на това погребение! Какво ти е? Да не си се уплашил?

Пушилката поклати глава и продължи да изчаква. Минаха десетина игри и тогава, изведнъж, той сложи десет еднодоларови жетона на „двадесет и шест“. Номерът спечели и крупнето плати на Пушилката триста и петдесет долара. Минаха още десет игри, двадесет, тридесет игри и едва тогава Пушилката заложи десет долара на „тридесет и две“. И този

път получи триста и петдесет долара.

– Това е предчувствие – високо пошепна на ухото му Малчо. Карай! Карай!

Мина се половин час, през който Пушилката стоеше бездеен, после заложи десет долара на „тридесет и четири“ и спечели.

– Предчувствие! – пошушна Малчо.

– Нищо подобно – отвърна му шепнешком Пушилката, – Това е системата. Не е лоша, а?

– На мене ще ги разправяш! – възрази Малчо. Предчувствията идват по какви ли не начини. Може да мислиш, че е система, пък то не е. Няма никакви системи. И не може да има. Това си е чисто и просто предчувствие и то ти подсказва как да играеш.

Пушилката започна да играе другояче. Сега залагаше по-често, с единични жетони, пръснати тук и там, й по-често губеше, отколкото печелеше.

– Спири – посъветва го Малчо. – Прибери си парите. Ти улучи три пъти и спечели хиляда долара. Не бива да продължаваш.

В този миг томчето се завъртя и Пушилката сложи десет жетона на „двадесет и шест“. Гончето спря, на „двадесет и шест“ и крупнето пак му плати триста и петдесет долара.

– Щом си толкова пошурял и си толкова сигурен в себе си – каза Малчо, играй на най-голямата сума. Заложи другия път двайсет и пет долара.

Мина се четвърт час, през който Пушилката ту печелеше, ту губеше с малки, пръснати на разни места суми. Сетне със същата стремителност, с която залагаше големи суми, сложи двадесет и пет долара на „двойна нула“ и крупнето му плати осемстотин седемдесет и пет долара.

– Събуди ме, Пушилка, аз сънувам! – изстена Малчо.

Пушилката се усмихна, погледна бележника си и се задълбочи в изчисления. Той непрекъснато вадеше този бележник от джоба си и от време на време записваше някакви цифри.

Плътна тъпа наобиколи масата, а играчите се мъчеха да залагат на същите номера, на които залагаше той. Тогава в играта му настъпи обрат. Десет пъти наред той заложи по десет долара на „осемнадесет“ и загуби. Това накара и най-упоритите да го изоставят. Пушилката промени номера и спечели още триста и петдесет долара. Незабавно всички играчи започнаха да залагат на същите номера и се отказаха отново след редица загуби.

– Спири, Пушилка, спири – съветваше го Малчо. – Не може все да не

те лъже предчувствието, всяко нещо си има край, ето и твоят край идва. За тебе няма вече големи печалби.

– Ще се опитам още веднъж и тогава ще си прибера парите – отговори Пушилката.

В течение на няколко минути той ту печелеше, ту губеше, като залагаше, където му падне, а после хвърли двадесет и пет долара на „двойна нула“.

– Дайте ми сега сметката – рече той на крупиецо, след като спечели.

– О, няма нужда да ми я показваш – каза Малчо, когато двамата се запътиха към седналия пред везните касиер. – Аз държах сметка. Трябва да си спечелил към три хиляди и шестстотин. С колко съм сгрешил?

– Три хиляди шестстотин и тридесет – отговори Пушилката. – А сега трябва да занесеш златния пясък а къщи. Такова ни беше споразумението, нали?

IV

– Не си играй с късмета си – замоли се Малчо на другата вечер в хижата, когато забеляза, че Пушилката се готви отново да отиде в „Еленовия рог“. – Ти спечели от многото си предчувствия, ама няма вече да ти върви. Ако отидеш там пак, като нищо ще загубиш всичко, дето го спечели.

– Нали ти казвам, че това не са предчувствия, Малчо. Това е статистика. Система. С нея не мога да загубя.

– По дяволите системата ти. Няма такова нещо като система. Веднъж спечелих седемнайсет пъти наред на зарове. Да не е било система? Ами! Чисто и просто идиотски късмет, само че ме хвана страх и не посмях да играя докрай. Ако бях продължил, вместо да се дръпна след третата игра, щях да спечеля повече от трийсет хиляди срещу двата долара, с които бях почнал.

– И въпреки всичко, Малчо, моето си е истинска система.

– Ами! Трябва да ми го докажеш.

– Аз ти го доказах. Ела с мен сега и ще ти го докажа пак.

Когато влязоха в „Еленовия рог“, очите на всички се устремиха към Пушилката, а хората около масата му направиха път, за да заеме старото си място до крупиецо. Играта му съвсем не приличаше на играта от предишната вечер. В течение на час и половина той игра само четири пъти, но всеки път залагаше по двадесет и пет долара и всеки път печелеше.

Накрая той прибра три хиляди и петстотин долара и Малчо занесе златния пясък в хижата им.

– Сега му е времето да спреш – съветваше го Малчо, докато си събуваше мокасините, седнал на края на одъра си. – Спечелил си седем хиляди. Човек трябва да е смахнат, за да продължава да си играе с късмета!

– Малчо, трябва да си безнадеждно луд, за да не се напечелиш докрай от система като моята.

– Пушилка, зная, че си умно момче. Свършил си колеж. Ти схвасаш за една минута повече, отколкото аз мога да схвана за четирийсет хиляди години. И въпреки това съвсем си на погрешен път, когато наричаш късмета си система. Доста съм скитал и доста съм видял и без заобикалки, по приятелски, с пълна сигурност ще ти кажа, че няма такава система, която може да излезе наглава с рулетката.

– Нали ти доказвам, че има. Моята система е чудо.

– Нищо не ми доказваш, Пушилка. Това е чуден сън. Аз спя и сънувам. Току-виж, че съм се събудил, запалил съм огъня и съм почнал да готвя закуската.

– Добре, драги невернико, ето го златния пясък. Виж дали тежи.

С тези думи Пушилката метна натъпканата със златен пясък торба в скута на другаря си. Тя тежеше тридесет и пет фунта и Малчо хубаво усети удара и, когато се стовари отгоре му.

– Това не е сън! – продължаваше да му набива в главата Пушилката.

– Ами! Виждал съм и съвсем истински сънища в живота си. Насън всичко е възможно, ама в живота не може да има система. Е, да, аз не съм ходил в колеж, ама имам пълно право да смятам тази наша комарджийска оргия за сън и нищо друго!

– Хамилтоновият „Закон за ограничената вяра“! – изсмя се Пушилката.

– Никога не съм чувал за тоя дъртак, ама добре го е измъдрил. Аз сънувам, Пушилка, а ти само ми се бъркаш в съня и ме измъчваш с някаква система. Ако ме обичаш, ако наистина ме обичаш, ще ми креснеш: „Малчо! Събуди се!“ И аз ще се събудя и ще започна да готвя закуската.

V

На третата вечер, когато Пушилката заложи за първи път, крупиеото бутна обратно към него петнадесет долара.

– Не може да се залага повече от десет – рече той. – Максималният залог е намален.

– Започвате да издрембнявате – подметка Малчо.

– Никой не е длъжен да играе на тази маса, щом не иска – отвърна крупиеото. – Пък и аз нямам нищо против да го кажа открито пред всички, че бихме предпочели вашият другар да не играе на нашата маса.

– Страх ви е от неговата система, а? – предизвикателно каза Малчо, докато крупиеото отброяваше триста и петдесет долара.

– Не бих казал, че вярвам в някаква система, защото не вярвам. Никога не е имало система, която да бие рулетката или някоя друга хазартна игра. Но въпреки това съм виждал хора с необикновен късмет и стига да мога, няма да допусна фалирането на банката.

– Не ви стиска.

– Хазартът, приятелю, е търговска работа, както и всички други видове търговия. Ние не сме филантропи.

Вечер след вечер Пушилката продължаваше да печели. Всеки път играеше по друг начин. Най-различни познавачи, стълпили се около масата, записваха колко и на кои номера залага и напразно се мъчеха да проумеят неговата система. Те се ядосваха, че не могат да намерят ключа за разгадаването ѝ и се кълняха, че това е чисто и просто късмет, най-редкият късмет, който са виждали.

Объркваше ги разнообразието на похватите му. Понякога се съветваше с бележника си или се задълбочаваше в дълги изчисления и не залагаше но цял час. Друг път за някакви пет-десет минути спечелваше по три най-големи залога и прибираше хиляда и повече долара. После пък прибягваше към тактиката да пръска с изумителна щедрост единични жетони по цялата маса. Той правеше това в течение на десет до тридесет минути и сетне, когато топчето се завърташе последните няколко пъти, неочаквано залагаше най-голямата позволена сума едновременно на колона, цвят и номера и спечелваше и трите. Веднъж, за да внесе пълен смут в умовете на тези, които се стремяха да отгатнат тайната му, загуби четиридесет сложени наслуки залога, всеки от по десет долара. Но всяка вечер, колкото Пушилката и да променяше начина на играта, Малчо отнасяше в хижата по три хиляди и петстотин долара, спечелени от

другаря му.

– Това не е никаква система – заяви Малчо при едни от вечните им спорове, когато си лягаха да спят. Аз все те следя и следя, но нищо не ти се разбира. Ти никога не играеш два пъти по еднакъв начин. Когато си поискаш, избираш номерата, дето печелят, пък когато не искаш, нарочно не ги избираш.

– Може да си по-прав, отколкото предполагаш!, Малчо. Понякога просто ми се налага да избирам номера, които губят. Това влиза в системата.

– По дяволите системата! Аз съм приказвал с всички комарджии в града и всички до един са съгласни, че няма такова нещо като система.

– И въпреки това през цялото време аз им доказвам, че има.

– Виж какво, Пушилка... – Малчо се позабави, както се беше надвесил над свещта, за да я духне. – Наистина ме е яд. Ти може да си мислиш, че това е свещ. Не е. И аз не съм аз. Аз съм някъде на път, лежа завит с одеялата, по гръб, с отворена уста и го сънувам всичко това. Този, дето говори, не си ти и тази свещ не е свещ.

– Чудно тогава как мога да сънувам заедно с тебе – настоя Пушилката.

– Не, не си ти. Ти си просто част от моя сън и толкова. Много хора съм чувал да ми говорят в сънищата ми. Искам да ти кажа едно нещо, Пушилка. Аз вече се побърквам, полудявам. Ако този сън продължи още дълго, ще си прехапя вените и ще започна да вия.

VI

На шестата вечер от играта максималният залог в „Еленовия рог“ бе намален на пет долара.

– Няма значение – каза Пушилката на крупиецо. – Аз искам и тази вечер три хиляди и петстотин долара, както обикновено, и вие само ме принуждавате да играя по-дълго. Ще трябва да подбера два пъти повече печелещи номера и толкова.

– Защо не се забавлявате на някоя друга маса? – ядно го попита крупиецо.

– Защото ми харесва тази. – Пушилката погледна към печката, която бумтеше само на няколко стъпки от тях. – Освен това тука няма течение и е топло и приятно.

На деветата вечер, след като занесе златния пясък в къщи, Малчо

изпадна в истерия.

– Аз се отказвам, Пушилка, отказвам се – започна той. – Аз зная, когато нещо ми стига. Аз не сънувам. Аз съм съвсем буден. Система не може да има, но ти пак си измислил система. Простото тройно правило е вятър и мъгла. От календара не е останало нищо. Светът е хвъркнал по дяволите. Няма вече нищо правилно и установено. Таблицата за умножението се е побъркала. Две е осем, девет е единадесет, а две по две е осемстотин четиридесет и шест... и... половина. Нещо е всичко, нищо е нещо, а два пъти всичко е крем за лице, млечен коктейл и басмени коне. Ти си измислил система. Сметките бият пресмятането. Туй, дето не е, а това, дето го няма, трябва да го има. Слънцето изгрява на запад, луната е касова бележка, звездите са консервирано месо, скорбутът е божия благословия, умрелият рита, скалите плуват, водата е газ, аз не съм аз, ти си някой друг, пък може и да сме близнаци, ако не сме мусака от загорели картофи, за пържена със син камък. Събудете ме! О, няма ли някой да ме събуди!

VII

На другата сутрин при тях дойде посетител. Пушилката го познаваше – беше Харви Моран, собственикът на всички игрални маси в „Тиволи“. В ниския му груб глас прозвуча нотка на молба, когато заговори за какво е дошъл.

– Въпросът стои така, Пушилка – започна той. – Ти ни озадачи всички. Аз идвам от мое име и от името на деветимата други собственици на игрални маси във всичките кръчми на града. Ние не разбираме. Ние знаем, че рулетката никога не се е подчинявала на никаква система. Всички специалисти по математика от университетите са ни казвали на нас, комарджиите, все това. Те казват, че рулетката е сама по себе си система, едничката и единствена система, и следователно никоя система не може да я бие, защото това би значило, че математиката се е чалнала.

Малчо поривисто закима с глава.

– Щом една система може да надвие на друга система, тогава няма такова нещо като система – продължи комарджията. – Тогава всичко става възможно: едно нещо може да бъде едновременно на две места или две неща да бъдат едновременно на едно място, което може да побере само едно нещо.

– Нали сте ме видели да играя? – рече предизвикателно Пушилката.

– Щом смятате, че само ми е провървяло, тогава защо се тревожите?

– Точно там е бедата. Ние не можем да не се тревожим. Ти имаш някаква система, макар и да сме убедени, че това е невъзможно. Аз те наблюдавам от пет вечери насам и единственото, което можах да разбера, е, че имаш предпочитание към някои номера и непрекъснато печелиш. Та ние, десетте собственици на игрални маси, се събрахме и решихме да ти направим едно приятелско предложение. Ще сложим една рулетка в задната стая на „Еленовия рог“, ще обединим силите си срещу теб и ще те оставим да ни надиграваш. Ще си играем спокойно и без чужди хора. Само ти, Малчо и ние. Какво ще кажеш?

– Предлагам тъкмо обратното – отговори Пушилката. – Ако искате, елате вие да ме видите. Довечера ще играя в бара на „Еленовия рог“. Нищо не ви пречи да ме наблюдавате там.

VIII

Същата вечер, когато Пушилката зае обикновеното си място на масата, крупиеото прекъсна играта.

– Играта е привършена – обяви той. – Нареджана на господаря.

Обаче събралите се собственици на игрални маси не искаха да се откажат. След няколко минути те се съюзиха, всеки даде по хиляда долара и поведоха играта.

– Хайде, надиграй ни! – предизвикателно рече Харви Моран, когато крупиеото завъртя топчето за първи път.

– Качете залога на двадесет и пет долара – предложи им Пушилката.

– Дадено, карай!

Пушилката веднага заложи двадесет и пет жетона на „двойна нула“ и спечели.

Моран избърса потта от челото си.

– Продължавай – каза той. – Имаме десет хиляди долара в банката.

След час и половина десетте хиляди принадлежиха на Пушилката.

– Банката е във фалит! – обяви крупиеото.

– Стига ли ви толкова? – попита Пушилката.

Собствениците на игралните маси се спогледаха. Те бяха смаяни. Те, затлъстелите галеници на законите на случая, бяха победени. Бяха се сблъскали с човек, който познаваше тези закони по-отблизо или който бе създал по-висши, несънвани дотогава закони.

– Ние спираме играта – каза Моран. – Нали, Бурке?

Големия Бурке, собственик на хазартните игри в кръчмата „М и Г“, кимна.

– Невъзможното се е случило – рече той. – Този човек, Пушилката, наистина е открил система. Ако го оставим да продължава, ние ще сме всички разорени. Единственото, което можем да направим, според мене, ако искаме играта на масите да продължава, е да намалим залога на един долар или десет цента, или един цент. При такъв залог той няма да спечели много за една вечер.

Всички изгледаха Пушилката. Той сви рамене.

– В такъв случай, господа, ще трябва да наема хора, които да играят на всичките ви маси. Мога да им плащам по десет долара за четиричасова смяна и да печеля пари.

– Тогава ще спрем играта на масите си – отговори Големия Бурке. – Освен ако... – Той позамълча и изгледа подред другарите си, за да провери дали са съгласни с него. – Освен ако си съгласен да преговаряш. Колко искаш за системата си?

– Трийсет хиляди долара – отговори Пушилката. – Ще се падне по три хиляди на човек.

Те си поприказваха и кимнаха.

– И ти ще ни кажеш системата си?

– Да.

– И ще обещаеш никога вече да не играеш на рулетка в Доусън?

– Не, драги – решително отвърна Пушилката.

– Ще обещаю да не играя вече по тази система.

– Боже мой! – избухна Моран. – Да не би да имаш и други системи?

– Чакайте! – извика Малчо. – Искам да поговоря с другаря си. Ела малко тука, настрана, Пушилка.

Пушилката се запъти подир него към едно тихо ъгълче в бара под погледа на стотици любопитни очи, устремени към него и Малчо.

– Виж какво, Пушилка – дрезгаво зашепна Малчо. – Може и да не е сън. В такъв случай ти продаваш системата ужасно евтино. Ами че ти си хванал целия свят за дъното на гащите. В тази работа има милиони! Използвай случая! Използвай го както трябва!

– Ами ако е сън? – меко го попита Пушилката.

– Тогава умолявам те зарад съня и зарад всичко свято да ги оскубеш тия комарджии здравата. Какъв смисъл има да сънуваш, ако не изкараш съня до истински хубав, безпогрешен, непроменим край?

– За щастие това не е сън, Малчо.

– Тогава, ако продадеш системата за трийсет хиляди, никога няма да ти простя!

– Като я продам за трийсет хиляди, ти ще ми се обесиш на врата и ще се събудиш само за да разбереш, че въобще не си сънувал. Това не е сън, Малчо. Няма да се минат и две минути и ще разбереш, че си бил съвсем буден през цялото време. Нека ти кажа, че щом я продавам, правя го, защото трябва да я продам.

Пушилката се върна при собствениците на игралните маси и им заяви, че предложението му е още в сила. Те му подадоха разписки по три хиляди долара всяка.

– Настоявай да ти дадат златен пясък – подшушна му Малчо.

– Тъкмо се канех да спомена, че предпочитам да ми се отмери златен пясък – каза Пушилката.

Съдържателят на „Еленовия рог“ осребри разписките и Малчо прибра златния пясък.

– Сега не искам да се събуждам – ликуваше той, като претегляше с ръка различните торби. – Едно на друго този сън прави седемдесет хиляди долара. Много скъпо ще ми излезе да си отворя очите, да се измъкна от одеялата и да захвана да готвя закуската.

– В какво се състои системата ти? – попита Големия Бурке. – Ние ти платихме за нея и искаме да ни я разкриеш.

Пушилката ги заведе при масата.

– Сега, господа, имайте малко търпение. Това не е обикновена система. Надали бихме могли изобщо да я наречем система, единственото й достойнство е, че дава резултат. Аз имам известни подозрения, но предпочитам да не казвам нищо. Наблюдавайте. Господин крупие, пригответе се с топчето. Чакайте; ще спра избора си на „двайсет и шест“. Смятайте, че съм заложил на този номер. Пригответе се, господин крупие... Хайде!

Топчето се завъртя.

Забележете – продължи Пушилката, – че „девет“ е точно насреща.

Топчето се спря на „двадесет и шест“.

Големия Бурке изруга с дълбок гръден глас; всички чакаха.

– За да се спечели на „двойна пула“, тя трябва да е срещу „единадесет“. Опитайте се сами и ще видите. Но в какво се състои системата? – нетърпеливо попита Моран. – Ние знаем, че умееш да избираш печелещи номера и знаем кои са тези номера, но как ги избираш?

– Чрез наблюдаване на тяхната последователност. Случайно забелязах, че топчето се завъртва, когато насреща му е „девет“. И двата пъти

спечели „двайсет и шест“. После видях да се случи същото още веднъж. Тогава започнах да търся други подобни съвпадения и ги открих. Когато насреща е „двойна нула“, пчели „двайсет и шест“, а когато е „единайсет“, пчели „двойна нула“. Това не се случва винаги, но обикновено те съвпадат. Забележете, че казвам „обикновено“. Както споменах и преди, аз си имам известни подозрения, но предпочитам да не казвам нищо.

В момент на внезапно прозрение Големия Бурке посегна е ръка, спря колелото и започна внимателно да го разглежда. Главите на другите девет собственици на игрални маси се наведоха над колелото и те също започнаха да го изследват. Големия Бурке се изправи и хвърли поглед към горящата наблизко печка.

Дявол да го вземе! – заговори той. – То не било никаква система. Масата е сложена близо до огъня и проклетото колело се е изметнало. А ние бяхме загубили и ума, и дума. Нищо чудно, че му се е харесала тази маса. На друга маса нямаше да спечели дори и киселица!

Харви Моран дълбоко въздъхна от облекчение и си избърса челото.

– Е, слава богу – рече той, – дори и тази цена е малка, можахме да се убедим, че не е било никаква система. – Лицето му се посгърчи, след това той избухна в смях и тупна Пушилката по рамото. – Пушилка, малко остана да ни опропастиш и толкова се зарадвахме, че ще оставиш масите ни на мира! Слушайте, аз имам малко истинско шампанско и ще го отворя, ако дойдете всички в „Тиволи“.

После, когато се върнаха в хижата си, Малчо тихичко пак прехвърли и претегли с ръце торбите със златния пясък. Най-сетне той ги трупа на масата, седна на края на одъра и започна да си събува мокасините.

– Седемдесет хиляди! – за пресмята той. – Това нещо тежи триста и петдесет фунта. И всичко благодарение на едно изметнато колело и едно остро око! Пушилка, ти ги изяде сурови, ти ги изяде живи, ти ги закопа, ти ме накара да си глътна езика, но въпреки всичко аз знам, че това е сън! Хубавите неща се събдват само насън. Съвсем не ми се ще да се събудя. Дано никога да не се събудя!

– Успокой се – отговори му Пушилката. – Няма да се събудиш. Много специалисти по философия смятат, че всички хора са сомнамбули. В компания си попаднал.

Малчо се изправи, отиде при масата, избра най-тежката торба и я прегърна като бебе.

– Може и да живея насън – рече той, – но както казваш, аз наистина в много добра компания съм попаднал.

ЧОВЕКЪТ НА ДРУГИЯ БРЯГ

I

Преди още Белю Пушилката да разиграе комедията със запазване периметъра за градчето Тра-ла-ла, преди да направи историческата спекулация с яйцата, която насмалко щеше да съсипе банковата сметка на Бил Бързея, и преди да спечели цял милион долари в надбягването с кучешки впрягове надолу по Юкон, той и Малчо се разделиха в горното течение на Клондайк. Малчовата задача бе да се върне надолу по Клондайк в Доусън, за да регистрира няколко запазени от тях участъка.

Пушилката потегли с кучешкия си впряг на юг. Гой искаше да намери Езерото на изненадата и баснословната местност Двете хижи. Трябваше да мине през изворите на Индианската река и да прекоси непознатата планинска област, за да стигне до река Стюарт. Някъде нататък, както твърдеше мълвата, се намирало Езерото на изненадата, заобиколено от планински зъбери и ледници; дъното му било покрито със самородно злато. Говореше се, че стари златотърсачи, дори имената на които се забравили из едновременните гори, се гмуркали в ледените води на Езерото на изненадата и изваждали късове злато с двете си ръце. В различим времена групи стари златотърсачи прониквали в тази неприсътна твърдина и се уверявали, че дъното на езерото е наистина златно. Обаче водата била много студена. Някои умирали във водата и ги измъквали издъхнали. Други умирали от охтика. А един се гмурнал и вече не изплувал. Всички, които оставали живи, се канели да се върнат и да пресушат езерото, но никой никога не стигнал пак там. Винаги се случвало някакво нещастие. Един пропаднал в дупка между ледовете под Четиридесетата миля; друг бил разкъсан и изяден от кучетата си; трети бил смазан от падащо дърво. А слуховете продължавали да се ширят. Езерото на изненадата било прокълнато; никой не помнел къде се намира, а златото все още покривало непресушеното му дъно. По-точно се знаеше къде се намират Двете хижи, не по-малко легендарни от езерото. На пет нощувки от реката Стюарт нагоре по реката Мак Куесън имало две стари хижи. Те били толкова стари, че трябва да са били построени много преди първият златотърсач да бе навлязъл в басейна на Юкон. Странстващи ловци на елени, с каквито дори и Пушилката беше се срещал и говорил, твърдяха, че са намерили двете древни хижи, но

напрасно търсили находището, което трябва да са разработвали тия ранни авантюристи.

– Искаше ми се да тръгнеш е мене – тъжно каза Малчо на сбогуване. – Няма защо сам да си търсиш белята само защото те е хванала индианската краста. Човек не може да се измъкне оттам, ти отиваш на объркани места. Те са прокълнати като нищо от начало до края, ако се съди по туй, дето ти и аз сме чули да разправят хората.

– Не се тревожи, Малчо. Аз ще отида и ще се върна и след шест седмици ще съм пак в Доусън. По Юкон има утъпкана пъртина, пък и първите стотина мили по Стюарт трябва също да са утъпкана. Стари златотърсачи от Хендерсън ми казаха, че много хора били отишли натаък миналата есен след замръзването на реките. Когато изляза на тяхната пъртина, сигурно ще изминавам по четиридесет-петдесет мили на ден. Прехвърля ли се веднъж на другата страна, не е изключено да се върна и след месец.

– Да, ако се прехвърлиш. Тъкмо това прехвърляне ме тревожи. Е, хайде, довиждане, Пушилка. Пази се от това проклетие и толкова. Пък да не те е срам да се върнеш и без лов.

II

Подир една седмица Пушилката се намери сред хаоса от планински вериги на юг от Индианската река. Когато се изкачи от Клондайк на вододела, той изостави шейната и натовари нещата си на кучетата. Шестте едри полярни кучета носеха по петдесет фунта всяко, същия товар имаше и на неговия гръб. Той проправяше път в мекия сняг, утъпкваше го със снегоходките си, а зад него едно подир друго с мъка вървяха кучетата.

Пушилката обичаше този живот, лютата полярна зима, безмълвната пустош, безкрайната снежна покривка, и на която не беше стъпвал човешки крак. Около него се издигаха заледени върхове, които нямаха имена и не бяха нанесени на географската карта. Окото му не долавяше някъде в неподвижния въздух на долините да се вдига пушек от ловджийски стан. Той се движеше сам в натежалата тишина на безлюдното мъртвило, по самотата не го потискаше. Пушилката обичаше, всичко това – дневния труд, джавкащите кучета, стъкмяването на стана в продължителния здрач, трепкащите звезди пад главата му и пламтящото великолепие на Северното сияние.

Най-много обичаше той своя стан в края на деня сред тази снежна пустиня. Никога нямаше да го забрави. Той виждаше мислено картина-та, която щеше да нарисува някой ден. Утъпкано място в снета, където гори огън; легло от два кожуха от заешки кожи, постлани върху прясно отсечени елхови клони; заслон от парче брезент, който спира и отправя назад топлината на огъня; опушен кафеник и кофа, сложени на повалено дърво, мокасини, надяпани на пръчки, за да съхнат, забити в снега снегоходки; а отгатакъ огъня – кучета, гушещи се по-близо до топлината, посърнали и нетърпеливи, космати и заскрежени, с пухкави опашки, с които грижливо покриват краката си; а наоколо – стена от обкръжилия го мрак.

В такива минути Сан Франциско, „Талаз“ и О'Хара му се струваха като смътни, безкрайно далечни призраци, сенки от несънувани сънища. Не му се вярваше, че някога е познавал друг живот, че някога се е давил и боричкал в блатото на градските бохеми. В своята самота, лишен от възможността да размени с някого дума, то и много мислеше и мислите му бяха дълбоки и прости. Мислеше с ужас колко безсмислено беше пропилял годините на градския си живот, мислеше за бездарността на всички школки и книжни философии, за многоумния цинизъм на редакциите и художническите ателиета, за лицемерието на спекулантите, почиващи в своите клубове. Те не знаят какво е вълчи апетит, непробуден сън, желязно здраве; никога не са изпитвали истински глад, истинска умора, за тях е непознато опиянението от работата, от което кръвта във всичките ти жили кипи като вино.

Този прекрасен, мъдър, суров Северен край бе винаги съществувал, а той нищо но е знаел за него. Учудваше го как е могъл той създаденият за такъв живот, да не чуе тихия зов на северната природа. Тя го е викала, а той не е знаел, не беше тръгнал да я търси. Но с време и това бе станало само по себе си.

– Затова пък сега, Жълтур, аз я чувам много ясно. – Кучето, към което бяха отправени тези думи, вдигна първо едната си предна лапа, сетне другата, посло пак ги покри с опашката си и му се засмя през огъня. – Хърбърт Спенсър е бил почти четирийсетгодишен, когато прозрял за какво е най-годен и какво е най-голямото му желание. Не съм чак толкова закъснял. Аз прозрях, преди да навърша и трийсет. За тук съм най-годен и най-много искам да бъда тук. Почти съжалявам, Жълтур, че не съм се родил вълк, и не съм твой брат и брат на твоя род за цял живот.

Дълги дни се лута Пушилката сред хаоса от клисури и бърда, които не се подаваха на никаква топографска закономерност. Сякаш бяха

нахвърлени тука от някакъв космичен шегобиец. Напразно търсеше той някакво поточе, или рекичка, които да текат на юг, към Мак Куесчън или Стюарт. После се развилия планинска буря и виелищата се понесе през бъркотията от високи и ниски ридове. Високо над границата на горите, без да може да си запали огън, в течение на два дни той се мъчеше слепешком да се спусне по-ниско. На втория ден излезе на ръба на огромна канара. Валеше толкова гъст сняг, че Пушилката не можа да различи подножието на отвесната стена, нито се осмели да слезе надолу. Той се загърна с кожусите си и се сгуши заедно с кучетата в пазвите на една пряска, но се мъчеше да не заспи.

Сутринта бурята се беше уталожила и той се намъкна да проучи положението. На четвърт миля под него и това нямаше никакво съмнение лежеше замръзнало, затрупано със сняг езеро. Навред около езерото се издигаха планински зъбери. Това съвпаднаше с описанието. Слепешката беше намерил Езерото на изненадата.

Добре са го нарекли – промърмори той след един час, когато стигна до брега. Няколко скупчени заедно стари елхи представляваха единствената гора. На път към тях Пушилката се натъкна на три гроба, затрупани със сняг, но познаващи се по ръчно издяланите надгробни стълбове с нечетливи надписи. До самата гора имаше малка порутена колибка. Той дръпна дръжката и влезе. В единия ъгъл върху нещо, което е било някога легло от елхови клони, лежеше скелет, все още завит в изгнили и разпаднали се на парчета кожи. „Последният посетител на Езерото на изненадата“ – реши Пушилката и вдигна от пода къс злато, два пъти по-голям от юмука му. До този къс имаше консервна кутия, пълна с парчета самородно злато, едри колкото орех, ръбести, явно непромивани.

Истина бяха всичките приказки за езерото. Без ни най-малко съмнение Пушилката прие, че това злато е било извадено от дъното на езерото. Но сега то не можеше да се стигне поради дебелията няколко педи ледена кора и затова по пладне Пушилката хвърли прощален поглед от ръба на канарата надолу към своята находка. Няма значение, приятелю – каза той. – Ти само си стой тука. Аз ще се върна да те пресуша, стига да не ме постигне проклятието. Не зная как съм дошъл дотук, но ще узная сега, като тръгна обратно.

III

След четири дни в малка долина край замръзнал поток, подслонил

се под дружелюбни елки, Пушилката накладе огън. Някъде в белия хаос, който бе оставил зад гърба си, се намираше Езерото на изненадата някъде, той не знаеше къде, защото през стоте часа лутане и кретане в непрогледната бушуваща виелица беше загубил всякаква представа за посока и не знаеше накъде се пада „назад“. Сякаш току-що се бе изтръгнал от някакъв кошмар. Не беше сигурен дали са се минали четири дни или цяла седмица. Беше спал заедно с кучетата, прехвърлил бе кой знае колко ниски бърда, следвал извивките на зловещи, задънени клисури и на два пъти беше сполучил да напаля огън и размрази малко еленово месо. И ето сега се беше добре нахранил и настанил. Бурята бе стихнала и времето беше ясно и студено. Местността беше пак придобила правилен характер. Рекичката, до която беше спрял, имаше нормален вид и както и трябваше, течеше на югозапад. Но Езерото на изненадата беше загубил, както го бяха загубвали всичките му откриватели в миналото.

Половин ден път надолу по потока го доведе до долината на по-голяма река и той реши, че това е Мак Куесчън. Тука Пушилката уби един елен и всяко от кучетата му отново носеше на гърба си по петдесет фунта месо. Когато сви надолу по Мак Куесчън, той се натъкна на следи от шейна. Бяха затрупани от последните валежи, но под снега имаше добре утъпкана пъртина. Пушилката стигна до заключението, че на Мак Куесчън са се разположили два стана и това е пътят, който ги свързва. Изглежда, Двете хижи са били открити и там се намираше долният лагер, затова и той тръгна надолу по течението.

Беше четиридесет градуса под нулата, когато спря да пренощува, и той заспа, размишлявайки кои ли са хората, сполучили да открият Двете хижи, и дали ще стигне при тях на другия ден. Когато едва започваше да се развиелява, Пушилката вече беше на път; той следваше без особен труд полузаличената пъртина и стъпкваше пресния сняг с плетените си снегоходи, за да не затъват кучетата.

У после се случи това, неочакваното, което го връхлети при един завои на реката. Стори му се, че го чу и усети едновременно. Пушечният гърмеж долетя отдясно, а куршумът проби рамената на памучната му парка и вълнената дреха под нея и го накара почти да се завърти от силата на удара. Той се олюля на преплелите се снегоходки, но запази равновесие и чу втори гърмеж. Този път куршумът се втурна през снега, за да се закрие в дърветата по брега на стотина крачки от него. Изстрелите трещяха един след друг и той изпита неприятното чувство, че нещо топло се стича по гърба му. Последван от кучетата, той се покатери по брега и се сви между дърветата и храстите. След това свали снегоходките,

просна се по лице, изпълзя напред и предпазливо надзърна от гъстаката. Човекът, който беше стрелял по него, лежеше неподвижно сред дърветата на отсрещния бряг.

– Ако скоро не се случи нещо – промърмори си Пушилката след половин час, ще трябва да се измъкна назад и да запаля огън, иначе ще ми замръзнат краката. Жълтур, какво би направил ти, ако лежеше на студа със спиращо кръвообращение пред човек, който се мъчи да те пречука?

Той изпълзя няколко крачки назад, утъпка снега, заскача, докато усети кръвта да нахлува отново в краката му, и така успя да издържи още половин час. Тогава от долния край на реката се зачуха звънчета без всякакво съмнение това бе кучешки впряг. Пушилката погледна през клоните и видя иззад завоя да се задава шейна. С нея имаше само един човек, който натискаше управляващия прът и караше кучетата. Тази гледка му подействува като шок, защото това беше първият човек, когото виждаше, след като се беше разделил с Малчо преди три седмици. В следния миг той се сети за готвещия се за убийство човек, скрит на отсрещния бряг.

Без да се покаже, Пушилката изсвири, за да предупреди пътника. Той не го чу и продължаваше бързо да се приближава. Пушилката изсвири пак, този път по-силно. Пътникът спря кучетата, но тъкмо когато се обърна към него, изтреща пушка. В следващия миг Пушилката гръмна към гората, натам, отдето се чу изстрелът. Човекът на реката бе улучел още от първия куршум. Той се олюля от силното сътресение, добра се със залитане до шейната и полупаднал, издърпа при стегнатата на пая пушка. Докато се мъчеше да я вдигне до рамото си, той се преви в кръста и бавно се свлече в седнало положение на шейната. После пушката му изгърмя във въздуха, а той рязко се повали по гръб през единия край на натоварената шейна, така че Пушилката можеше да види само краката и корема му.

Отдолу долетя отново звук на звънчета. Човекът не мърдаше. Иззад завоя изскочиха три шейни, придружавани от пет-шест мъже. Пушилката извика, за да ги предупреди, но те вече бяха видели какво се бе случило с първата шейна и се втурнаха към нея. От другия бряг не се чува изстрели, затова Пушилката повика кучета та си и излезе на открито. Мъжете се развикаха, а двама смъкнаха ръкавиците от десните си ръце и насочиха пушките си срещу него.

– Хванахме ли те, мръсен убице! Я ела насам! заповяда му един чернобрад мъж. – И първо хвърли пушката си на снега.

Пушилката се поколеба, но хвърли пушката и се приближи, – Я го

препипай, Луис, и му вземи оръжието! – разпореди се чернобрадият.

Луис – канадски французин, куриер, каквито бяха и четирима от другите мъже, както реши Пушилката – изпълни заповедта. При претърсването той намери само ловджийския нож на Пушилката и му го взе.

– А сега какво ще кажеш за свое оправдание, чужденецо, преди да те застрелям? – попита чернобрадият.

– Ще кажа, че грешите, ако смятате, че съм го убил аз – отговори Пушилката.

Един от куриерите закрещя. Той беше продължил нагоре по пъртината и открил следите, където Пушилката се бе отклонил от пътя, за да се скрие на брега. Куриерът обясни какво беше видял.

– Защо си убил Джо Кинейд? попита чернобрадият мъж.

– Истина ви казвам, не съм... – започна Пушилката.

– А бе има ли смисъл да се разправяме? Ние те хванахме на местопрестъплението. Точно там си напуснал пъртината, когато си го чул да идва. Залегнал си между дърветата и си го пречукал от засада. От късо разстояние. Не си могъл да не го улучиш. Пиер, иди вземи пушката му, дето я хвърли.

– Оставете ме да ви разкажа какво се случи – възрази Пушилката.

– Я си затваряй устата! – изръмжа чернобрадият. – Смятам, че пушката ти ще разкаже всичко.

Всички мъже разгледаха пушката на Пушилката, извадиха и преброиха патроните и провериха цевта при затвора и на другия край.

– Един изстрел – каза в заключение чернобрадият. С издути и трептящи като на елен ноздри Пиер подуши магазина.

– Това изстрел пресен – рече той.

– Куршумът го е ударил в гърба – каза Пушилката, – Той е гледал към мене, когато е бил убит. Разберете, изстрелът е дошъл от другия бряг.

Чернобрадият прецени това предположение за по-малко от една секунда и поклати глава.

– Не. Няма да ти помогне. Накарал си го да се обърне към другия бряг: точно така си го чукнал в гърба. Я някой от вас, момчета, да изтича нагоре-надолу по пъртината и да провери дали ще намери дири, които да водят към другия бряг.

След проверката казаха, че снегът към другия бряг бил непокътнат. Нямаło следа дори и от заек. Чернобрадият се наведе над убития и се изправи с валмо от косми и кожа в ръка. Той го разкъса и намери омотай в него куршума, който се беше забил в трупа. Предният му край се

беше разплескал колкото половин доларова монета, а облеченият със стомана заден край беше здрав. Той го сравни с патрон от патрондаша на Пушилката.

– Ето ти доказателство, чужденецо, което може да убеди дори и слепеца. Този куршум е с мек връх и стоманена риза; твоите са с мек връх и стоманена риза. Този е трийсет-трийсет; твоите са трийсет-трийсет. Този е изработен от оръжейната фабрика Д&Т, твоите са изработени от оръжейната фабрика Д&Т. А сега ела с нас на брега да видим как точно си го направил.

– Аз самият бях нападнат от засада – каза Пушилката. – Вижте тази дупка на парката ми.

Докато чернобрадият разглеждаше дупката от куршума, един от куриерите дръпна затвора в пушката на убития. За всички стана ясно, че с нея е стреляно само веднъж. Празната гилза беше още в гнездото.

– Много жалко, че бедният Джо не те е улучил. – каза с огорчение чернобрадият. – Но доста добра работа е свършил при такава дупка в гърба си. Хайде, ела!

– Претърсете първо другия бряг – настоя Пушилката.

– Затваряй си устата, върви и остави фактите да говорят.

Те свиха от пъртината на същото място, където я беше напуснал той, и проследиха дирите му нагоре по брега и между дърветата.

Той танцува това място стопли краката – посочи Луис. – Това мястото той пълзи на корем. Това място той сложи лакът, кога стреля...

– А ето, бога ми, и празната гилза, с която е свършил работата! – откри чернобрадият. – Момчета, остава ни да направим само едно нещо.

– Бихте могли да ме попитате кое ме е накарало да стрелям – наме-си се Пушилката.

– А пък аз мога да ти запуша устата със собствените ти зъби, ако ме прекъснеш още веднъж. Ще дойде време да ни отговориш на тия въпроси. Слушайте, момчета, ние сме почтени хора, уважаваме закона и трябва да оправим тая работа според установения ред. Как смяташ, Пиер, колко път сме извървели?

– Аз мисли, трябва има двайсет мили.

– Добре. Ще скрием тука товара и ще закараме бедния Джо и тоя обратно в Двете хижи. Смятам, че сме видели достатъчно и можем да дадем такива показания, че да увисне на въжето.

IV

Три часа след мръкване убитият, Пушилката и мъжете, които го хванаха, пристигнаха при Двете хижи. В звездната светлина Пушилката различи десетина или повече новопостроени хижи, сгъсени край една по-голяма и по-стара хижа, построена на равно място край речния бряг. Когато го бутнаха в тази по-стара хижа. Пушилката разбра, че е обитавана от млад мъж с великански ръст, жена му и един сляп старец. Жената, която съпругът наричаше Люси, беше също снажно създание от типа на преселниците в Дивия Запад. Старецът, както Пушилката научи покъсно, ловувал с капани по Стюарт и ослепял предишната зима. Научи също, че станът на Двете хижи бил построен миналата есен от десетина мъже, дошли с пет-шест лодки, натоварени с храна. Тука, край Двете хижи, намерили слепия ловец и си построили хижи около неговата. Покъсни пришълци, пристигнали по леда с кучешки впрягове, утроили населението. Тука имало изобилие от дивеч, а след това те намерили и добър, не особено богат златоносен пясък, който промивали.

Подир пет минути всички мъже от Двете хижи се бяха наблъскали в стаята. Бутнат в един ъгъл, пренебрегнат и измерван с гневни погледи, вързан през ръцете и краката с ремъци от еленова кожа, Пушилката наблюдаваше. Той наброи тридесет и осем мъже, сбирщина от буйни здравеняци, всичките преселници от Щатите или куриери от Северна Канада. Тези, които заловиха Пушилката, разказваха отново и отново какво се бе случило; всеки от тях бе заобиколен от развълнувана и разгневена купчина слушатели. Чуваха се възгласи: „Да го линчуваме още сега, какво ще чакаме?“ А веднъж дори едва успяха със сила да задържат огромн ирландец, който искаше да се нахвърли върху безпомощния пленник и да го набие.

Когато броеше мъжете, Пушилката забеляза познато лице. Това беше Брек, мъжът, чиято лодка бе прекарал през бързеите. Учуди го, че Брек не дойде да му заговори, но и сам той с нищо не показва, че го е познал. По-късно, когато Брек позакри лицето си с ръка и многозначително му намигна, Пушилката разбра.

Чернобрадият, когото Пушилката чу да наричат Илай Хардинг, сложи край на спорете дали трябва, или не трябва да линчуват пленника незабавно.

– Чакайте! – ревна Хардинг. – Стига сте се пенили. Този човек е мой. Аз го хванах и го докарах тука. Да не мислите, че съм бил толкова

път с него, за да го линчувате? И дума да не става! Това можех и сам да направя, когато го намерих. Аз го докарах тука за честен и безпристрастен съд и, бога ми, той ще бъде съден честно и безпристрастно! Той е вързан и няма да ни избяга. Хвърлете го там на някой одър, а сутринта ще го съдим ей тука.

V

Пушилката се събуди. Струя въздух, студена като ледена шушулка, се забиваше отпред в рамото му, както беше легнал на едната си страна с лице към стената. Когато го вързаха на одъра, не беше усетил да му духа отнякъде, а сега външният въздух, нахлуващ в топлата стая с налягането на петдесет градуса под нулата, бе достатъчно доказателство, че отвън някой е изчоплил натъпкания в пролуките мъх. Той се изви колкото му позволяваха стягащите го ремъци, а после протегна врат така, че успя да допре устни до цепката.

– Кой е? – пошепна той.

– Брек – чу се отговорът. – Внимавайте да не вдигате шум. Аз ще ви подам нож.

– Няма смисъл – каза Пушилката. – Не бих могъл да го използвам. Ръцете ми са вързани на гърба и пристегнати за крака на одъра. Освен това не можете провря нож през тази пролука. Но нещо трябва да се направи. Те са в състояние да ме обесят, а вие, разбира се, знаете, че аз не съм убил този човек.

– Нямаше нужда да споменавате това, Пушилка. А дори и да сте го убили, трябва да сте имали основания. Но не е там работата. Аз искам да ви отърва. Тука са се събрали истински главорези. Вие ги видяхте. Те са откъснати от света и създават и налагат свои собствени закони чрез общото събрание на златотърсачите, нали разбирате? Те се разправиха вече с двама души, и драмата крадци на хранителни припаси. Единия изгониха от стана без никаква храна и без кибрит. Той извървя към четирийсет мили и изтрая два дни, а после замръзна. Преди две седмици напъдиха втория. Предложиха му избор: или никаква храна, или по десет бича за всяка дневна дажба. Той издържа четирийсет удара и припадна. А сега са ви хванали вас и всички до последния човек са убедени, че сте убили Кинейд.

– Човекът, който уби Кинейд, стреля и по мене. Неговият куршум ми одраска рамото. Накарайте ги да не ме съдят, докато някой не отиде

да претърси брега, където се е крил убиецът.

– Няма смисъл. Те вярват показанията на Хардинг и на петимата французи, които са били с него. Освен това още никого не са обесили, а много им се иска да обесят някого. Виждате ли, напоследък животът им е много скучен. Не са намерили някое по-голямо находище, а да търсят Езерото на изненадата, им е омръзнало. В началото на зимата ту тук, ту там, дано открият някъде злато, но вече се отказаха. Започват да страдат и от скорбут и са просто зажаднали за някакво силно преживяване.

– И изглежда, че тази сензация ще им предложи аз – забележа Пушилката. – Слушайте, Брек, как можяхте да се съберете с такава паплач?

– След като си запазих участъци на Потока на индианката, започнах да ги разработвам и оставих няколко души да продължат работата, а аз тръгнах нагоре по Стюарт да търся Двете хижи и стигнах тука. Те бяха – ме изпреварили, затова се качих още по-нагоре по Стюарт. Върнах се едва вчера, понеже останах без храна.

– Намерихте ли нещо?

– Нищо особено. Но струва ми се, че съм изобретил едно хидравлично приспособление, което ще има голямо бъдеще, когато тука нахлуят златотърсачи. Нещо като драга за промиване на злато.

– Чакайте – прекъсна го Пушилката. – Спрете за минутка. Оставете ме да си помисля.

В ушите му се набиваше хъркането на спящите, докато обмисляше мярналото се в главата му хрумване.

– Кажете ми, Брек, дали са отворили чувалите с месо, които носеха моите кучета?

– Един-два. Аз ги наблюдавах. Сложиха ги в хранилището на Хардинг.

– Намерили ли са нещо в тях?

– Месо.

– Добре. Трябва да бръкнете в кафявия брезентов чувал, който е закърпен с еленова кожа. Ще намерите няколко фунта самородно злато. Такова злато никога още не сте виждали по тези места нито вие, нито някой друг. Ето какво ще трябва да направите. Слушайте.

Подир четвърт час, получил най-подробни указания, Брек си тръгна, като се оплакваше, че пръстите на краката му замръзнали. Носът и едната буза на Пушилката също бяха замръзнали от студа, идващ през цепнатината и той ги търка в одеялата половин час, докато най-сетне те пламнаха и го засмъдяха от нахлулата в тях кръв, и той се увери, че е успял да ги спаси.

VI

– За мене въпросът е решен. Няма никакво съмнение, че той е убил Кинейд. Ние чухме цялата история снощи. Какъв смисъл има да повтаряме всичко отново? Аз гласувам, че е виновен!

Така започна съденето на Пушилката. Говорителят, подвижен, як като скала мъжага от Колорадо, не скри яда и възмущението си, когато Хардинг отхвърли предложението му, поиска да бъдат спазени всички правила и предложи някой си Шънк Уилсън за съдия и председател на събранието. Цялото население на Двете хижи влезе в състава на съдебните заседатели, макар че след известни пререкания жената Люси бе лишена от правото да гласува за виновността или невинността на Пушилката.

Докато ставаше всичко това, Пушилката, натикан в ъгъла на един одър, дочу водения шепнешком разговор между Брек и някакъв златотърсач.

– Не можеш ли да ми продадеш петдесет фунта брашно? – попита Брек.

– Нямах толкова златен пясък, та да ми платиш, колкото искам – беше отговорът.

– Ще ти дам двеста.

Златотърсачът поклати глава.

– Триста. Триста и петдесет.

На четиристотин златотърсачът кимна и рече:

– Ела в маята хижа и ми премери пясъка. Дватамата си пробиха път до вратата и се измъкнаха.

След няколко минути Брек се върна сам.

Хардинг даваше показанията си, когато Пушилката видя вратата леко да се открява и в пролуката да се появява лицето на златотърсача, който беше продал брашното. Той се кривеше и настойчиво правеше знаци на друг златотърсач, който се надигна от мястото си близо до печката и взе да си проправя път към вратата.

– Къде отиваш, Сам? – понита го Шънк Уилсън.

– Ей сега ще се върна – отговори Сам. – Трябва ла поизляза.

На Пушилката разрешиха да задава въпроси на свидетелите и той тъкмо беше подложил Хардинг на кръстосан разпит, когато отвън се чу скимтене на впрегнати кучета и скърцане и стържене на плазове. Някой, който беше до вратата, надникна навън.

– Това е Сам и неговият другар; карат като луди по пъртината към Стюарт – събщи той.

Никой не проговори в течение на безкрайна половин минута, но мъжете многозначително се споглеждаха и в претъпканата стая настана общо възбуждение. Пушилката забеляза под око, че Брек, Люси и мъжът и нещо си шепнат.

– Хайде, карай! – грубо се обърна Шънк Уилсън към Пушилката. – Свършвай въпросите си. Ние знаем какво се мъчиш да докажеш: че другият бряг не е бил претърсен. Свидетелят го признава. И ние го признаваме. Това не е било необходимо. От пъртината към този бряг не са водили никакви следи. Снегът е бил непокътнат.

Въпреки това на другия бряг имаше човек – настояваше Пушилката.

– Много плитко си го скроил, млади човече. Не сме кой знае колко души на Мак Куесчън и можем да дадем сметка за всеки човек.

– А кой е бил този, дето сте го изпъдили от стана преди две седмици? – попита Пушилката.

– Алонзо Мирамор. Един мексиканец. Какво общо може да има с цялата работа този крадец на храна?

– Нищо освен това, че не можете да дадете сметка за него, господни съдия.

– Той отиде надолу по реката, а не нагоре.

– Отде знаете накъде е отишъл?

– Видяхме го, когато тръгна.

– Това ли е всичко, което знаете за него?

– Не, не е, млади човече. Аз зная... ние всички знаем, че той имаше храна за четири дни и нямаше пушка, за да бие дивеч. Ако не е стигнал селището на Юкон отдавна трябва да е пукнал.

– Предполагам, че държите сметка и на всички пушки по тези места! – язвително забеляза Пушилката. Шънк Уилсън се ядоса.

– Тъй като ми подхвърляш въпроси, човек ще помисли, че обвиняемият съм аз! Хайде, следващият свидетел. Къде е французинът Луис?

Докато французинът Луис си пробиваше път напред, Люси отвори вратата.

– Къде отиваш? – кресна Шънк Уилсън.

– Смятам, че не съм длъжна да стоя тук – предизвикателно отговори тя. – Аз нямам право на глас, а освен това хижата ми е така претъпкана, че не мога да дишам.

След няколко минути излезе и мъжът й. Съдията разбра това едва

когато чу да се затваря вратата. – Кой беше той? – прекъсна той разказа на Пиер.

– Бил Пибоди – обади се някой. – Каза, че искал да пита нещо жена си и щял веднага да се върне.

Вместо Бил се върна Люси; тя свали кожата си и седна на старото си място до печката.

– Мисля, че не е нужно да разпитваме останалите свидетели – реши Шънк Уилсън, когато Пиер свърши. – Ние знаем, че те само ще потвърдят същите факти, които вече чухме. Хей, Соренсън, иди да доведеш Бил Пибоди. Скоро ще гласуваме присъдата. А сега, чужденецо, можеш да станеш и да си кажеш думата за туй, което се е случило. А докато те слушаме, за да не губим време, ще предаваме от ръка на ръка двете пушки, патроните и куршумите, с които е било извършено убийството.

Пушилката започна да разказва как е дошъл по тези места, но тъкмо когато стигна до момента, в който сам той е бил нападател от засада и как побягнал към брега, Шънк Уилсън го прекъсна с възмущение:

– Млади човече, какъв смисъл има да ни даваш показания по такъв начин. Само ни губиш скъпоценното време. Разбира се, ти имаш право да лъжеш, за да се отървеш от бесилката, но ние нямаме намерение да слушаме тия глупости. Пушката, патроните, куршумът, който е убил Джо Кинейд, говорят против теб... Какво става? Я някой да отвори вратата!

Студът нахлу вътре и се превърна в нещо осезаемо и веществено в горещата стая, а през отворената врата се чу скимтене, на кучета, което бързо заглъхваше в далечината.

– Това е Соренсън и Пибоди – извика някой, – налагат кучетата и препускат надолу по реката!

– Какво им е, дявол да го вземе!... – Шънк Уилсън се пресече и със зяпнала уста се вторачи в Люси. – Струва ми се, че вие можете да ни обясните тази работа, госпожа Пибоди!

Люси тръсна глава и стисна устни, а Шънк Уилсън плъзна гневния си подозрителен поглед нататък и го спря върху Брек.

– И още ми се струва, че този пришелец, с когото си шушукахте, би могъл да ни я обясни, ако той няма нищо против.

Брек доби много смутен вид, когато очите на всички се устремиха към него.

– И Сам си шушна с него, преди да изскочи навън – подметна някой.

– Вижте какво, господин Брек – продължи Шънк Уилсън. – Вие

няколко пъти смушавахме съдебното заседание и трябва да обясните какво значи всичко това. За какво си шепнете?

Брек плахо се изкашля и отговори:

– Исках само да си купя малко храна.

– С какво?

– Със златен пясък, разбира се!

– Откъде го взехте?

Брек не отговори. – Човърка ту тук, ту там нагоре по Стюарт – обади се един златотърсач. – Преди една седмица, като ходих на лов, налегах на неговия стан. И искам да ви кажа, че той нещо много се спотайваше.

– Златото не е оттам – каза Брек. – Това там е само хидравлическо приспособление за промиване на долнокачествен пясък.

– Я си донеси тука торбата, да ти видим златото! – заповяда Уилсън.

– Казвам ви, че то не е оттам.

– Ти пак ми го дай да видим.

Брек се престори, че уж ще им откаже, но от всички страни го обсипаха със заплашителни погледи. Без желание той бръкна в джоба на дрехата си. Когато измъкваше консервната кутия, тя се закачи о някакъв явно твърд предмет и издрънча.

– Измъквай всичко! – изрева Шънк Уилсън.

И от джоба се появи големият къс самородно злато, необичаен по размер, по-жълт от всяко друго злато, което бяха виждали. Шънк Уилсън хлъцна. Едва зърнали златото, пет-шест души се втурнаха към вратата. Те я стигнаха едновременно и с псувни и бой се заблъскаха, докато се провряха през нея. Съдията изпразни консервната кутия върху масата и при вида на ръбатите късове злато още пет-шест души се спуснаха към вратата.

– Къде отиваш? – попита Илай Хардинг, когато Шънк се надигна, за да тръгне подир тях.

– Да впрягам кучетата, разбира се!

– Няма ли да го обесиш?

– Това ще вземе много време. Няма да ни избяга, докато се върнем, и затова обявявам съдебното заседание за приключено. Сега не му е времето да се разтакаваме.

Хардинг се двоумеше. Той изглежда зверски Пушилката, забеляза Пиер да дава от прага знаци на Луис, хвърли още един поглед към самородното злато на масата и взе решение.

– Няма смисъл да се опитваш да бягаш – рече той през рамото си. – Освен това ще си услужа с кучетата ти.

– Какво става, пак ли някое от тия проклети надпреварвания за злато? – раздражено попита със странен фалцет старият сляп ловец, когато гласовете на хората и кучетата и стърженето на шейните нарушиха настъпилата в стаята тишина.

– И какво още! – отговори Люси. – Но и аз никога не съм виждала такова злато. Пипни го, старче.

Тя сложи големия къс в ръката му. Но златото малко интересуваше стареца.

– Тука имаше чудесен лов за скъпи кожи, преди тия проклети златотърсачи да дойдат и подплашат дивеча – недоволно промърмори той.

Вратата се отвори и влезе Брек.

– Е – заговори той, – в стана няма жива душа освен нас четиримата. До Стюарт има четирийсет мили по пряката пъртина, прокарана от мен, и най-бързите от тях не могат да отидат и да се върнат за по-малко от пет-шест дена. Но въпреки това, Пушилка, време е да потегляте.

Брек преряза ремъците ма Пушилката с ловджийския си нож и погледна жената.

– Надявам се, че нямате възражения? – каза той с многозначителна учтивост.

– Ако тука ще се стреля – заговори изведнъж слепецът, – моля, първо някой да ме заведе в друга хижа.

– Гледайте си работата и не ми обръщайте внимание – отговори Люси. – Щом не ме бива да обеса човек, не ме бива и да го пазя.

Пушилката се изправи и затърка китките си, където ремъците бяха забавили кръвообръщението.

– Приготвил съм ви снаряжение – каза Брек. Храна за десет дни, одеяла, кибрит, тютюн, брадва и пушка.

– Карай! – насърчи го Люси. – Върви по височините, чужденецо. Бягай колкото можеш по-скоро.

– Преди да тръгна, хубавичко ще се нахраня – каза Пушилката. – А когато тръгна, то ще е нагоре по Мак Куесчън, а не надолу. Искам да дойдете с мен Брек. Ще потърсим на другия бряг човека, който наистина извърши убийството.

– Ако ме послушате, ще поемете надолу към Стюарт и Юкон – върази Брек. – Когато тази шайка се върне от моето хидравлическо приспособление, те всички ще ни гледат на кръв.

Пушилката се изсмя и поклати глава.

– Не мога да се махна от тези места, Брек. Задържат ме тука известни интереси. Трябва да остана и да преуспея. Няма значение дали ще ми повярват, или не, но аз намерих Езерото на изненадата. Това злато е оттам. Освен това те откараха кучетата ми и трябва да чакам, за да си ги взема. От друга страна, аз зная какво правя. На този бряг наистина имаше скрит човек. Малко остана да изпразни цялата пачка в мен.

След половин час, както седеше пред чиния с голяма еленова пържола и поднасяше голямо канче с кафе до устните си, Пушилката изведнъж се привидна от мястото си. Беше чул шума пръв. Люси широко отвори вратата.

– Здравей, Спайк! Здравей, Методи! – поздрави тя двамата заскрежени мъже, които се бяха навели над товара в тяхната шейна.

– Току-що слязохме от Горния лагер – каза единият, когато те с мъка внесоха в стаята някакъв увит в кожи предмет, който държаха извънредно внимателно. – И ето какво намерихме на пътя. Май че е свършил вече.

– Сложете го ей тук на одъра – рече Люси.

Тя се наведе, разгърна кожата и всички видяха лице, от което бяха останали само големи изцъклени очи и плътно опъната на косите тъмна кожа, покрита със струпеи от многократни ухапвания на студа.

– Че това е Алонзо! – възкликна тя. – Нещастникът, той умира от глад!

– Това е човекът от другия бряг – каза Пушилката полугласно на Брек.

– Ние го заварихме, като разграбваше едно хранилище, сигурно направено от Хардинг – заразправя единият от мъжете. – Ядеше сурово брашно и замръзнал бекон, а когато го хванахме, кряскаше и пискаше като ястреб. Вижте го! Той умира от глад и е, кажи-речи, замръзнал. Току-виж, че е приритал!

След половин час, когато лицето на неподвижната фигура върху одъра бе отново покрито с кожата, Пушилката се обърна към Люси:

– Ако нямате нищо против, госпожо Пибоди, бих хапнал още една пържола. Направете я дебела и не чак толкова препържена.

НАДБЯГВАНЕТО ЗА ПЪРВЕНСТВО

I

– Аха! Издокарваш се, а?

Малчо огледа другаря си с престорено неодобрение, я това ядоса Пушилката, който напразно се мъчеше да оправи гънките на панталоните, които току-що беше обул.

– А, хубаво ти седят, макар че са купени на вехто – продължаваше Малчо. – Колко плати?

– Сто и петдесет долара за целия костюм – отговори Пушилката, – Собственикът беше горе-долу моя ръст. Стори ми се, че е извънредно евтино. Ти какво се ядосваш?

– Кой? Аз ли? О, нищо; само си мислех, че е прекалено хубав за човек, дето яде мечо месо и е стигнал в Доусън, носен от ледовете, без храна, само с един чифт гащи, със съдрани мокасини и панталони, дето изглеждаха така, като че ли си претърпял корабкрушение. Чудесно изглеждаш, другарю! Чудесно изглеждаш! Слушай...

– Какво искаш от мене? – избухна Пушилката.

– Как се казва тя?

– Няма никаква „тя“, приятелю. Днес съм на вечеря при полковник Боуи, щом искаш да знаеш. Бедата е там, Малчо, че ми завиждаш: аз ще бъда сред висшето общество, а ти не си поканен.

– Не си ли закъснял? – загрижено попита Малчо.

– За къде?

– За вечерята. Докато стигнеш, те ще са седнали да ядат.

Пушилката се канеше да се впусне в подробни саркастични обяснения, но забеляза присмехулните пламъчета в очите на Малчо. Той продължи да се облича и с позагрубелите и несръчни вече пръсти върза на фльонга връзката на меката памучна риза.

– Да не бях изпратил всичките си колосани ризи за пране, щях да ти услужа – съчувствено промърмори Малчо.

Пушилката вече се мъчеше с чифт обуца. Дебелите вълнени чорапи отказваха да влязат в тях. Той умолително погледна другаря си, но Малчо поклати глава.

– Не. Дори да имах тънки чорапи, нямаше да ти ги дам. Я си обуи пак мокасините, братле. С такива префърцунени чепици като нищо ще

ти замръзват петите.

– Платил съм за тях петнайсет долара на вехто – изпъшка Пушилката.

– Сигурен съм, че там всички до един ще бъдат с мокасини.

– Но там ще има и жени, Малчо! Аз ще седя и ще вечерям с истински живи жени – С госпожа Боуи с няколко други, както ми каза полковникът.

– Е, мокасините няма да им развалят апетита забеляза Малчо. – Чудя се, какво ли иска от тебе полковникът?

– Не знам, освен ако е чул, че съм открил Езерото на изненадата. За пресушаването му трябва цяло състояние, а фирмата „Гугенхайм“ търси къде да си вложи капитала.

– Сигурно ще е това. Ха така, обуи си мокасините. Боже, колко измачкано е това сако и май че ти е малко тесничко. Я го виж на корема! Гледай да не цъфне, ако си похапнеш както трябва! И ако женорята почнат да изтърват кърпичките си, остави ги да си лежат на пода. Никакво вдигане! Каквото и да става, не ги дигай!

II

Както и подобаваше на високоплатения експерт и представител на голямата фирма „Гугенхайм“, полковник Боуи живееше в една от най-разкошните хижи на Доусън. Изградена от ръчно дялани греди, тя беше на два етажа и имаше такива екстравагантни размери, че се гордееше с просторна гостна стая, която се използваше само като гостна и за нищо друго.

Тук имаше огромни мечешки кожи по грубия под от нерендосани дъски, а по стените еленови рога. Тук бумтеше огън в отворена камина, както и в голяма, натъпкана с дърва печка. И тук Пушилката срещна отбраното общество на Доусън – не простите златотърсачи-милионери, а истинския каймак на миньорския град, населен е хора, дошли от целия свят – хора като Уорбъртън Джоунс, изследовател и писател; капитан Консадайн от Канадската конна полиция; Хаскел, комисар по добива на злато в Северозападната територия, и барон фон Шрьодер, любимец на кайзера, спечелил международна репутация с дуелите си.

И тук той срещна ослепително хубавата с бална рокля Джой Гасел, която досега беше виждал само на пъртината, загърната в кожи и обута с мокасини. На трапезата се намери до нея.

– Чувствам се като риба на сухо – призна Пушилката. – Знаете, всички вие сте толкова издокарани! Освен това никога не съм и сънувал, че в Клондайк може да има такъв ориенталски разкош. Погледнете фон Шрьодел. Той е направо със смокинг, а Консадайн има колосана риза! Забелязах, че въпреки това е с мокасини. Харесва ли ви моята премяна?

Той поразкърши рамене, сякаш се переше, за да бъде харесан от Джой.

– Изглежда, че сте понапълнели, след като минахте Чилкутския проход – изсмя се девойката.

– Не можахте да отгатнете. Опитайте се още веднъж.

– Това са чужди дрехи.

– Печелите! Купих ги за доста пари от един чиновник на Алясканското търговско дружество.

– Колко жалко, че чиновниците са толкова тесни в раменете – съчувствено каза Джой. – Но вие не сте ми казали как ви се харесва моята премяна.

– Не мога да кажа! – отговори Пушилката. – Не мога да си поема дъх! Твърде дълго съм живял на пъртината. Знаете ли, такива неща ме разтърсват из основи. Съвсем бях забравил, че жените имат ръце и рамене. Утре сутрин и аз, като моя приятел Малчо, ще се събудя и ще разбера, че това е било сън. Да ви кажа, когато ви видях за последен път на Потока на индианката...

– Не бях нищо повече от индианка – прекъсна го Джой.

– Не исках да кажа това. Просто си спомних как именно на Потока на индианката открих, че вие имате крака.

– А аз никога не ще забравя, че вие ми ги спасихте – додаде тя. – Оттогава все ми се искаше да ви видя, за да ви поблагодаря...

Пушилката сви рамене в знак на протест.

– И тъкмо затова сте тука тази вечер...

– Вие ли помолихте полковника да ме покани?

– Не полковника, а госпожа Боуи. И я помолих да ви сложи до мен на трапезата. Тъкмо сега имам удобен случай. Всички приказват. Слушайте и не ме прекъсвайте. Знаете ли речичката Моно?

– Да.

– Оказа се, че там имало много злато... ужасно много злато. Според предварителната преценка всеки участък струва милион и повече долара. Откриха го съвсем неотдавна...

– Спомням си надпреварването.

– Всяка педя земя по тази рекичка е запазена, докдето види окото, по всичките ѝ притоци също. И въпреки това в този момент участък номер три под Откритие на самата Моно не е регистриран. Рекичката е толкова далече от Доусън, че комисарят е определил шестдесетдневен срок за регистриране на участъците след запазването им. Всички участъци освен номер три вече са регистрирани. Той е бил запазен от Сайръс Джонсън. И само толкова. Сайръс Джонсън е изчезнал. Дали е умрял, дали е заминал нагоре или надолу по реката – никой не знае. Както и да е, след шест дена срокът за регистриране изтича. Тогава този, който го запази и пръв стигне в Доусън, за да го регистрира, ще стане негов собственик.

– Милион долара! – промърмори Пушилката.

– Гилкрайст, собственикът на съседния участък от долната страна, от промиването на едно-единствено корито изкарал шестстотин долара. Той копал само на едно място. А горният участък е още по-богат. Сигурна съм в това.

– Но защо никой нищо не знае? – скептично попита Пушилката.

– Започват вече да се научават. Дълго време го пазеха в тайна и едва сега започва да се разчува. След двадесет и четири часа добрите кучешки впрягове страхотно ще поскъпнат. Сега, щом свърши вечерята, ще трябва, колкото можете по-благовъзпитано, да се измъкнете. Аз съм наредила всичко. Един индианец ще ви донесе бележка. Ще я прочетете, ще се престорите, че сте много ядосан, ще се извините и ще си отидете.

– Аз... ъ-ъ-ъ... не мога напълно да ви разбера.

– Глупчо! – полушепнешком възкликна девойката. – Тази вечер трябва да пообиколите и да си намерите кучета. Аз зная за два впряга. Единият е на Хансън седем едри кучета от хъдзънска порода, той иска по четиристотин долара за всяко. Това са луди пари, днес, но няма да са утре. А Ситка Чарли има осем кучета мейлмюти, за които иска три хиляди и петстотин долара. Утре ще ви се изсмее, ако му предложите пет хиляди. Освен това имате и вашият впряг. Но ще трябва да купите още няколко. Това е, което трябва да свършите тази вечер. Купете най-добрите впрягове. Победата в това надбягване зависи и от кучетата, не само от хората. Това са сто и десет мили и ще трябва да сменяте впряговете си колкото може по-често.

– Аха, разбирам, вие искате да взема участие в надбягването – проточи Пушилката.

– Ако нямате пари за кучета, аз... – Тя се прекъсна, но преди да може да продължи, Пушилката ѝ отговори:

– Аз мога да купя кучета. Но... не смятате ли, че това е хазарт?

– След подвизите ви на рулетката в „Еленовия рог“ смятам, че няма да се уплашите – отвърна му Джой. – Ще приемем, че е спортно състезание, ако това е, каквото искате да кажете. Надбягване за милион долара с някои от най-изпитаните водачи на кучешки впрягове и пътешественици в страната. Те още не са се включили, но утре до това време ще се включат и кучетата ще струват толкова, колкото могат да платят само най-богатите. Големия Олаф е в града. Дошъл е миналия месец от Съркъл Сити. Той е един от най-страшните водачи на впрягове по тези места и ако вземе участие, ще бъде най-опасният ви съперник. Другият е Аризона Бил. Той пък е бил дълги години професионален превозвач на товари и пощенски куриер. Ако участва и той, вниманието на всички ще бъде съсредоточено върху него и Големия Олаф.

– И вие искате аз да изиграя ролята на нещо като „неизвестен кон“?

– Точно така. Това ще има своите предимства. Няма да ви вземат за сериозен съперник. В края на краищата нали знаете, вас все още ви смятат за чечак. Няма още и година, откакто сте тука. Никой няма да ви обръща внимание, докато не излезете начело към края на надбягването.

– С други думи, в края на надбягването „неизвестният кон“ трябва да покаже, че е бегач от класа, така ли?

Девојката кимна и сериозно продължи:

– Помнете, че ако не спечелите този участък на Моно, никога не ще си простя шегата, която ви изиграх на Потока на индианката. А ако изобщо има някой, който може да спечели това надбягване със старите златотърсачи, това сте вие.

Най-главното беше в начина, по който тя го каза. Пушилката усети да го залива гореща вълна – и в сърцето, и в главата. Той ѝ отправи бърз изпитателен поглед, непреднамерен и сериозен, и в краткия миг, в който очите ѝ открито се срещнаха с неговите, стори му се, че е прочел в тях нещо безкрайно по-важно за него от участъка, останал незарегистриран от Сайръс Джонсън.

– Ще го направя – рече той. – Ще го спечеля!

Радостната светлина в очите и сякаш му обеща нещо, от което изпитваше много, по-голяма нужда, отколкото от всичкото злато на участъка край Моно. Пушилката усети, че тя раздвижи сложената си в скута ръка близо до неговите колене. Скришом под покривката на масата той протегна своята ръка и почувствува здравето ръкостискане на женски пръсти, от което го обля нова гореща вълна.

„Какво ли ще каже Малчо?“ – дойде му изведнъж на ума, когато си

дръпна ръката. Почти с ревност той изгледа фон Шрьодер и Джоунс и се запита дали не забелязват колко необикновена и прелестна е тази жена, която седи до него.

Стресна го нейният глас и той схвана, че Джой му говори вече от няколко секунди.

– Та виждате ли, Аризона Бил е бял индианец – казваше тя, – а Големия Олаф е боримечка, цар на снеговете, непобедим дивак. Той може да пропътува и да издържи повече от всеки индианец и никога не е познавал друг живот освен живота сред пустошта и мраза.

– Кой е този? – попита през масата капитан Консадайн.

– Големия Олаф – отговори девойката, – тъкмо разправях на господин Белю колко е издръжлив.

– Вие сте права – проехтя гласът на капитана. – Големия Олаф е позидръжлив в пътуването от всички други на Юкон. Според мен той може да победи и самия дявол в газене на сняг и пътуване по лед. Той докара държавната поща в хиляда осемстотин деветдесет и пета година, и то след като двама куриери бяха замръзнали на Чилкут, а трети беше се удавил между ледовете на Трийсетата миля.

III

От страх да не измори кучетата си преди голямото надбягване Пушилката пропътува разстоянието до рекичката Моно бавно. По тоя начин той изучи всяка миля от пъртината и набеляза местата, където щеше да сменява впряговете си. В надбягването щяха да участвуват толкова много хора, че сто и десетте мили път бяха заприличали на непрекъснатото селище. По цялото протежение имаше станове с кучета. Фон Шрьодер, който щеше да участвува по чисто спортни съображения, имаше цели единадесет впряга – нови кучета за всеки десет мили. Аризона Бил бе принуден да се задоволи с осем впряга. Големия Олаф имаше седем, точно колкото имаше и Пушилката. Освен тях щяха да се надбягват повече от четиридесет други състезатели. Не всеки ден (дори и на златния Север) можеха да се спечелят един милион долара от надбягване с кучета! Тука бяха събрани кучета от цялата страна. Нито едно бързо и издръжливо куче не бе останало неиздирено, претърсени бяха всички златни находища и станове и цените на кучетата бяха се удвоили и учетворили в течение на развилите се трескави спекулации.

Участък №3 под Откритие беше десет мили над устието на

рекичката Моно. Останалите сто мили трябваше да се пробягат по замръзналите гърди на Юкон. На самия участък №3 имаше петдесет палатки и над триста кучета. Старите колове, засечени и надписани преди шестдесет дена от Сайръс Джонсън, все още стояха на мястото си и всеки, който щеше да участва, обхождаше безброй пъти границите на периметъра, защото преди надбягването с кучета им предстоеше бягане с препятствия пеша. Всеки от тях трябваше да набележи участъка със свои колове, а това значеше, че трябваше да забие два централни и четири ъглови кола и два пъти да прекоси рекичката, преди да потегли с впряга си за Доусън.

Нещо повече: нямаше да има никакви изпреварвания. До петък полунощ участъкът нямаше да бъде свободен за ново запазване и никой нямаше да има право да забие кол, преди да е станало точно дванадесет. Та това бе нареждането на комисаря по добива на злато в Доусън и капитан Консадайн беше изпратил тук отряд конна полиция да следи за изпълнението му. Беше се повдигнал спор за разликата във времето според слънцето и според часовниците на полицията, но капитан Консадайн издаде заповед, че точното време ще се определи от полицията, в случая по часовника на лейтенант Полок.

Пъртината, която минаваше по равното легло на рекичката Моно, беше по-тясна от две стъпки и приличаше на жлеб, заграден от двете страни със степи от на валелия през последните месеци сняг. Всички се чудеха как четиридесетина шейни и триста кучета ще могат да потеглят по такъв тесен път.

– Ами! – каза Малчо. – То ще бъде една бъркотия, здраве му кажи! Аз не знам как ще стане другояче, освен да си пробиеш път с бутане и насила, Пушилка. И цялата рекичка да беше гладка като пързалка, пак нямаше да има място за повече от десетина шейни. Виждам аз отсега, че докато се изредят, ще има да падне сумата бой. Ако се случи нещо такова и на нас, ще ме оставиш аз да налагам.

Пушилката разкърши рамене и уклончиво се усмихна.

– Не, ти няма да се бъркаш! – с тревога извика другарят му. – Каквото и да се случи, ти няма да се биеш. Как ще управляваш кучетата сто мили с разбита ръка, а точно това ще стане, ако улучиш някого в зъбите.

Пушилката кимна.

– Прав си, Малчо. Не трябва да рискувам.

– Помни хубаво едно нещо – продължи Малчо: – първите десет мили само аз ще карам кучетата, а ти ще си седиш спокоен. Аз ще те закарам до Юкон, като нищо! След това вече всичко зависи от теб и

кучетата. Ами... какво ще кажеш за туй, дето го е намислил Шрьодер? Той е сложил първия си впряг четвърт миля надолу по реката и ще го познае по зеления фенер. Ама ние ще го изиграем. Само че аз съм винаги за червената светлина.

IV

Денят беше ясен и студен, но надвечер цялото небе се забули с облаци, а нощта настъпи топла и тъмна; изглеждаше, че ще завали сняг. Термометърът показваше двадесет и шест градуса под нулата, а в Клондайк през зимата, когато има двадесет и шест градуса, времето се смята за много топло.

Няколко минути преди полунощ, след като остави Малчо с кучетата на петстотин крачки надолу по рекичката, Пушилката се присъедини към състезателите за участък №3. Там четиридесет и пет души чакаха сигнала да започнат надбягването за хилядата хиляди долара, които Сайръс Джонсън беше оставил да си лежат в замръзналия пясък. Всеки от тях носеше по шест кола и тежък дървен чук и беше облечен с широка парка от дебел док.

Лейтенант Полок, с тежка меча шуба, гледаше часовника си на светлината на огъня. Оставаше една минута до полунощ.

– Пригответе се! – рече той и вдигна револвер в дясната си ръка, без да свали очи от секундната стрелка.

Четиридесет и пет качулки увиснаха на гърбовете на парките. Четиридесет и пет чифта ръце махнаха ръкавиците и четиридесет и пет чифта мокасини се опряха здраво в снега. Четиридесет и пет кола бяха заби-ти в снега и също толкова чукове се вдигнаха във въздуха.

Изстрелите прокълънаха и чуковете паднаха върху коловете. Правата на Сайръс Джонсън върху милиона долари бяха изтекли. За да се избегне бъркотията, лейтенант Полок беше наредил първо да се забива долният централен кол, след това югоизточният и така около четирите страни, а пътем и горният централен кол.

Пушилката заби своя кол и се втурна напред с първите десетина души. На четирите ъгъла имаше запалени огньове и край всеки Огън стоеше по един полицаи със списък в ръка, за да отмята имената на тичащите състезатели. Всеки трябваше да извика името си и да си покаже лицето. Бяха взети мерки да не би коловете да забие някой друг, а в това време истинският състезател да препуска надолу по рекичката.

На първия ъгъл фон Шрьодер заби своя кол до кола на Пушилката. Чуковете им удариха едновременно. Докато те чукаха, отзад пристигнаха други състезатели, и то с такава стремителност, че само си пречеха един на друг, блъскаха се и внасяха безредие. Когато се провря през тази навалица и каза името си на полица, Пушилката видя как един от тичащите състезатели се сблъска с барона и той полетя в снега. Но Пушилката не се спря. Пред него имаше други. Беше сигурен, че огромният гръб, който вижда в светлината на мъждукащия огън, е на Големия Олаф и ето в югозападния ъгъл Големия Олаф и Пушилката забиха коловите си един до друг.

Не беше лесна работа това предварително надбягване с препятствия. Границите на участъка възлизаха общо на около една миля и в по-голямата си част минаваха по неравна, осеяна с ботруни низина. От всички страни около Пушилката хората се спъваха и падаха, а няколко пъти и сам той, целият разтърсен, залитна напред и едва се задържа на ръце и колене. Веднъж Големия Олаф падна толкова неочаквано пред него, че той се стовари отгоре му.

Горният централен кол трябваше да се забие на самия бряг и оттам състезателите се втурваха надолу по наклона, прекосяваха замръзналото корито на рекичката и се изкачваха на отсрещната страна. Когато се катереше тука, някаква ръка сграбчи Пушилката за глезена и го дръпна назад. В примигващата светлина на далечния огън не можеше да се види кой му изигра този номер. Но Аризона Бил, с когото бяха постъпили по същия начин, се вдигна на крака и с хрущящ звук стовари юмука си в лицето на нахалника. Пушилката видя и чу това, докато се мъчеше да се изправи, но преди да успее отново да се затича към брега, едни юмручен удар го повали полузашеметен на снега. Залитайки, той се вдигна, видя виновния, замахна, за да го удари в зъбите, но си спомни предупреждението на Малчо и се въздържа. В следващия миг някакво търкалящо се тяло го блъсна под колената и той се строполи отново.

А това беше само встъпление на всичко, което щеше да се разиграе когато надпреварващите се щяха да стигнат при шейните си. Хората се търкаляха от другия бряг и се струпваха накуп. Те плъзваха нагоре по брега по няколко наведнъж и по няколко наведнъж бяха дърпани назад от нетърпеливите си съперници. Сипеха се нови удари, ругатни се изтръгваха от запъхтените гърди на онези, които все още можеха да си поемат дъх, и Пушилката, като си представяше, кой знае защо, лицето на Джой Гастел, трепереше да не заиграят чуковете. Събарян, тъпкан, търсейки пипнешком в снега изтърваните си колове, най-послед той изпълзя

от камарата и се заизкачва по брега малко по-настрана. Същото правеха и други и можеше да се сметне за щастлив, че има много хора пред себе си в надбягването към северозападния ъгъл.

Когато бягаше към четвъртия ъгъл, тон се препъна на половината път и когато се просна на снега, загуби последния си кол. Цели пет минути опипваше той в тъмнината, докато го намери, а през това време го задминаваха задъхани състезатели. На връщане от последния ъгъл към рекичката Пушилката започна да настига тези, за които изминатата бегом миля беше се оказала твърде много. На самата рекичка беснееше истинска лудница. Там бяха се сблъскали и преобърнали десетина шейни и стотина кучета водеха ожесточена борба. Хората се мъчеха между тях, разтърваваха вкопчилите се кучета или ги разпъждаха с тояги. Пушилката хвърли бегъл поглед и се зачуди дали има между гротеските на Доре нещо, което би могло да се сравни с тази картина.

Той скочи от брега отвъд задръстеното място, стъпи на здраво слегналата се от шейните пъртина и затича по-бързо. Тука, на утъпкани островчета край тесния път, шейни и хора чакаха бавещите се още състезатели. Отзад долетя скимтене на препускащи кучета и Пушилката едва успя да отскочи настрана в дълбокия сняг. Край него профуча една шейна и в нея той различи, застанал на колене, бясно кряскащ мъж. Шейната едва го бе задминала, когато спря всред врявата на разгоряла се схватка. Възбудените кучета от друга чакаща шейна, раздразнени от минаващия впряг, бяха се отскубнали и нахвърлили отгоре му.

Пушилката ги заобиколи и продължи напред. Той виждаше вече зеления фенер на фон Шрьодер, а малко по-нататък червената светлина, която отбелязваше къде е собственият му впряг. Двама мъже пазеха кучетата на Шрьодер с препречени къси тояги между шейната и пъртината.

– Хайде, Пушилка! Хайде бе, Пушилка! – долови той тревожните подвиквания на Малчо.

– Идвам! – задъхано се обади той.

При червената светлина той забеляза, че снегът наоколо е разровен и утъпкан, а по дишането на другаря си разбра, че тука се е водило сражение. Пушилката залитна към шейната и след миг се повали на нея. Бичът на Малчо изплющя и той кресна:

– Мъш, дяволи такива! Мъш!

Кучетата опънаха тегличите и шейната рязко потегли напред. Това бяха едри животни хъдзънска порода, премираният впряг на Хансън, и Пушилката беше избрал тях за първия пробег, който включваше десетте

мили по Моно, след това трудното разстояние по пряката пътека през низината в устието и най-после първите десет мили по Юкон.

– Колко души има пред нас? – попита той.

– Затваряй си устата и си пести дъха – отговори Малчо. – Хайде, зверове такива! Давай! Давай!

Малчо тичаше зад шейната, хванал се за късо въже. Пушилката не можеше да го види, не можеше да види и шейната, на която лежеше изтегнал се в цял ръст. Огньовете бяха останали надире, а те се носеха през стената на черния мрак толкова бързо, колкото можеха да ги теглят кучетата. Този мрак бе почти лепкав, толкова много приличаше на плътно вещество.

Пушилката усети, че шейната се наклонява на единия плаз, когато изви около невидим завой, а отпред се чува псувни и ръмжене на кучета. Сетне това стана известно като „Стълкновението на Барнс и Слокъм“. Първо бяха се сблъскали впряговете на тези двамата, а отгоре им налетяха препускащите с всички сили седем огромни песа на Пушилката. Едва ли нещо повече от полуопитомени вълци, всичките кучета се бяха настървили за бой от възбудата, която пареше тази нощ на рекичката Моно. Клондайкските кучета карани без поводи, не могат да бъдат спрени другояче освен с вик, затова сега нямаше начин да се прекъсне ожесточената борба, която закипя между тесните брегове на рекичката. Зад тях шейна след шейна се връзваха в тази бъркотия. Връз хора, които почти бяха разтървали впряговете си, връхлитаха нови лавини от кучета, всичките до едно добре нахранени, добре отпочинали и жадни за бой.

– Трябва да поваляме, да газим и да се измъкваме! – закрещя Малчо в ухото на другаря си. – И да си пазиш ръцете! Ти измъквай кучетата, а бърхтенето остави на мен!

Пушилката никога след това не можа да си спомни ясно какво стана през следващия половин час. Най-после той се изтръгна премаял, задъхан, с натъртена от юмручен удар челюст, с болка в рамото от стоварила се там тояга, с топла кръв, стичаща се по единия крак, разкъсан от кучешки зъби, и с раздрани на парчета ръкави на парката. Като насън помагаше той на Малчо да презапрегне кучетата, докато схватката продължаваше да бушува зад тях. Те прерязаха тегличите на, едно умиращо куче и на тъмно, опипом, закръпиха разсечените ремъци.

– Сега ти лягай и си поеми дъх – изкомандува Малчо.

Кучетата със същата бясна скорост прпуснаха в мрака надолу по Моно, после по дългата пътека през низината и излязоха на Юкон. Там,

където пътеката навлизаше в главната пърина по голямата река, някой беше запалил огън и там Малчо се сбогува с Пушилката. При светлината на огъня, докато шейната подскачаше зад летящите кучета, в паметта на Пушилката се връза още една от незабравимите картини на Северния край. Това беше Малчо, който се олюля и кряскайки прощални ободрителни думи, безсилно се отпусна на снега с посиняло и отекло око, разкъравени и разбити стави на ръцете и струя кръв, шурнала по разкъсаната му от кучешки зъби ръка.

V

– Колко души има пред мен? – попита Пушилката, като остави умерените си хъдзънски кучета и се метна върху шейната, която го чакаше на края на първия пробег.

– Аз наброих единайсет! – извика подире му запитаният, понеже Пушилката вече беше поел напред, носен от препускащите кучета.

Тези кучета трябваше да изминат втория пробег от петнадесет мили и да го закарат до устието на Бялата река. Макар и девет на брой, те бяха най-слабият му впряг. Поради ледените блокове, задръстващи пътя, той беше разделил двадесет и петте мили между Бялата река и Шестдесета миля на два пробег и там го чакаха двата му най-тежки, най-яки впряга.

Пушилката лежеше по очи, опънал се в цял ръст, и се държеше с двете си ръце. Щом кучетата започваха да забавят пределната си скорост, той заставаше на колене, вкопчваше се в шейната, колкото можеше с едната ръка, кряскаше, подвикваше и ги налагаше с бича. Колкото слаб и да беше впрягът, Пушилката задмина две шейни, преди да стигне Бялата река. Тука при замръзването ледените блокове бяха образували прегради и затова водата по-надолу беше гладко замръзнала на протежение от половин миля. Този гладък лед даваше възможност на състезателите да се прехвърлят от шейна на шейна в движение и по целия този участък се бяха наредили впряговете им за смяна.

Пушилката префуча през задръстеното място, излезе на гладкия лед и високо завика:

– Били! Били!

Били го чу, обади се и при светлината на многото огънове, накладени на леда, Пушилката видя една шейна да тръгва отстрани и да се изравнява с неговата. Кучетата бяха бодри и го настигнаха. Когато

шейните се изравниха, той се прехвърли, а Били в същия миг скочи долу.

– Къде е Големия Олаф – извика Пушилката.

– Начело! – отговори му гласът на Били и огньовете останаха назад, а Пушилката отново летеше през на мрака.

Сред задръстванията на този пробег, където пътят минаваше през хаос от изправени ледени блокове, и където скачаше от предния край на шейната и се впрягаше с късо въже да помага на теглича, Пушилката изпревари три шейни. Случваха се злополуки и той чуваше как хората прерязваха тегличите на пострадалите кучета и кърпеха ремъците.

Сред задръстванията на следващия къс пробег до Шестдесета миля той задмина още два впряга. А сякаш за да има ясна представа за злощастията на другите, едно от собствените му кучета изкълчи рамото си, не можа да се изправи и бе повлечено от тегличите. Ядосани, другите кучета от впряга се нахвърлиха да го хапят и Пушилката се видя принуден да ги разпъди с тежката дръжка на бича си. Когато прерязваше ремъците на пострадалото животно, той чу зад гърба си кучешки вой и човешки глас, който му се стори познат. Това беше фон Шрьодер. Пушилката закрещя, за да предотврати сблъскването; баронът подвикна на кучетата си, наблегна на управляващия прът и префуча на десетина стъпки от него. Обаче мракът беше толкова непроницаем, че Пушилката го чу да отминава, но не можа да го види.

По гладкия лед край търговския пункт на Шестдесета миля Пушилката изпревари още две шейни. Всички бяха току-що сменили впряговете си и за около пет минути вървяха в една редица. Всеки състезател, застанал на колене, сипеше удари с бича си, кряскаше и гонеше обезумелите кучета. Но Пушилката беше проучил тази част от пъртината и сега забеляза високия бор на брега, който смътно се изрязваше в светлина ги на многобройните огнове. Оттатък този бор не само започваше мракът, но и изведнъж свършваше гладкият лед. Той знаеше, че там пъртината се стеснява колкото за една шейна. Пушилката се наведе напред, хвана въжето и придърпа подскачащата шейна до първото куче от впряга. Той улови животното за задните крака и го събори. С яростно ръмжене то се опита да го захапне, но впрягът го повлече напред. Тялото му по-действува като прекрасна спирачка и двата други впряга, които все още бяха наред с него, се стрелнаха към мрака и тесния път.

Пушилката чу трясък и врявата на сблъскването на предните две шейни, пусна теглача, грабна управляващия прът и подкара впряга си надясно, където напъващите се кучета затънаха до врата в мекия сняг.

Това беше непосилен труд, но той мина край оплелите се впрягове и излезе на добре утъпканата пъртина отвъд.

VI

За пробег след Шестдесета миля Пушилката бе оставил втория си слаб впряг и при все че нататък пътят беше лесен, за тоя впряг бе отредил само петнадесет мили. Следващите два впряга щяха да го закарат в Доусън при Бюрото за регистрация на периметрите и Пушилката беше избрал най-добрите си кучета за двата последни пробег. Ситка Чарли лично го чакаше с осемте мейлмюта, които щяха да го карат двадесет мили, а за финаша – пробег от петнадесет мили беше оставил собствения си впряг, същия, с който бе пътувал цялата зима и с който беше ходил да търси Езерото на изненадата.

Двамата състезатели, които беше оставил с преплетени впрягове на Шестдесета миля, не можаха да го настигнат, обаче и собственият му впряг не можа да настигне никой от тримата състезатели, които все още бяха пред него. Кучетата залягаха, макар и да им липсваше издръжливост и бързина, и нямаше нужда да им вика много, за да бягат, колкото им държат краката. Оставаше му само да лежи по лице и да се държи. От време на време той изскачаше от мрака и се озоваваше в светлия кръг на някой пламтящ огън, зърваше облечени с кожи мъже, застанали до впрегнати и чакащи кучета, и отново потъваше в мрака. Милия след миля летеше той и в ушите му звучеше само стърженето и скърцането на плазовете. Шейната ту подскачаше напред, ту се изправяше наполовина във въздуха, ту се навеждаше настрана от люшкането при резките извивки на завоите, но той почти машинално се задържаше на мястото си. Без някаква причина или връзка в съзнанието му изпъкнаха един подир друг три образа: засмяното и безстрашно лице на Джой Гастел, лицето на Малчо, изтощено и унило след препускането надолу по рекичката Моно, и набръчканият, скован лик на Джон Белю, сякаш излят от желязо – толкова непреклонно и сурово бе изражението му. И понякога, когато се сещаше за редакцията на „Талаз“, за оставения от него недовършен роман в подлистници за Сан Франциско и за всички други безсмислени занимания на онези безсъдържателни дни, Пушилката изпитваше желанието да закрещи на глас, да запее победна песен, изпълнена с дивашки възторг.

Когато смени уморените си кучета с осемте бодри мейлмюта, вече

се сипваше сивата утринна зора. Мейлмютите, по-леки от хъдзънските кучета, можеха да развият по-голяма скорост и тичаха леко и неуморно като истински вълци. Ситка Чарли набързо му изброи впряговете пред него. Големият Олаф начело, Аризона Бил втори и фон Щрьодер трети. Това бяха тримата най-добри бегачи в страната. Всъщност още преди Пушилката да напусне Доусън, познавачите, които се обзалагаха, ги бяха подредили по същия начин. Докато те се надбягваха за един милион долари, другите бяха заложили не по-малко от половин милион за изхода от надбягването. Никой не беше заложил за Пушилката, защото, въпреки няколкото му известни подвига, все пак го смятаха за чечако, който има още много да се учи.

Щом малко се поразвидели, Пушилката можа да различи пред себе си шейна, а след половин час водачът на неговия впряг вече тичаше зад тая шейна. Но едва когато човекът се обърна да го поздрави, Пушилката позна, че това е Аризона Бил. Изглежда, фон Щрьодер го беше изпреварил. Здраво, утъпканата в мекия сняг пъртина беше толкова тясна, че още половин час Пушилката, ще не ще, трябваше да върви подир него. После те прехвърлиха едно пространство, задръстено от ледени блокове и излязоха на гладко място, където имаше няколко стана за смяна на кучета и снегът бе утъпкан по-нашироко. Застанал на колене, с кръсъци размахал бича, Пушилката се изравни със съперника си. Тогава забеляза, че дясната ръка на Аризона Бил виси безжизнено надолу и той е принуден да налага кучетата с лявата ръка. Това беше много неудобно, защото нямаше как да се държи и трябваше често да оставя бича и да се хваща за шейната, за да не се търколи от нея. Пушилката си спомни за схватката на замръзналата рекичка при участък №3 под Откритие и разбра всичко. Съветът на Малчо е бил много разумен.

– Какво се е случило? – попита Пушилката, когато започна да излиза напред.

– Не знам – отговори Аризона Бил. – Трябва да съм си изкълчил рамото при сбиването.

Той изоставаше много бавно, но когато пред тях се показа последният стан за смяна на кучетата, беше вече цяла половин миля назад. Пред себе си Пушилката можа да види почти един до друг Големия Олаф и фон Щрьодер. Пушилката отново застана на колене и принуди изморията си впряг да препусне с такава скорост, с каквато би могъл да го накара да, върви само човек с вроден усет за каране на кучета. Той настигна шейната на фон Щрьодер до самия ѝ заден край и в този ред, след като минаха през едно задръстване, трите шейни захвърчаха по

гладко място, където чакаха много хора и много кучета. До Доусън оставаха петнадесет мили.

Фон Шрьодер, който имаше нов впряг на всеки десет мили, беше сменил кучетата си преди пет мили и щеше да го смени пак подир още пет. Затова той продължи да кара шейната си с пълен ход. Големия Олаф и Пушилката смениха впряговете си в движение и новите кучета тозчас наваксаха разстоянието, спечелено от барона. Големия Олаф заобиколи неговата шейна, а Пушилката влезе в тясната пъртина току зад него.

„Все пак добре, но не и много добре!“ – перифразира той на ум думите на Спенсър.

От останалия сега назад фон Шрьодер не го беше страх, обаче пред него се носеше най-добрият бегач с кучета в страната. Да го задмине, му се струваше невъзможно. Много пъти Пушилката насилваше водача на своя впряг да си пробие път, но при всеки негов опит Големия Олаф ускоряваше ход и избягваше напред. Пушилката се задоволи да поддържа същата бързина и настървено караше след него. Надбягването не беше изгубено, докато не спечелеше единият или другият, а на протежение, от петнадесет мили можеха да се случат много неща.

И наистина на три мили от Доусън нещо се случи. За изненада на Пушилката Големия Олаф се надигна и с проклетия и бич заизстискава сетната капка усилие от кучетата си. Това изсилване трябваше да се запази за последните сто разкрача, а не да започне на три мили от финиша. Макар това и да значеше направо да погуби кучетата си, Пушилката направи същото. Впрягът му беше великолепен. На Юкон нямаше кучета, които да бяха издържали толкова трудности или да се намираха в подобро състояние. Освен това Пушилката беше се трудил; ял и спал заедно с тях, знаеше нрава на всяко отделно куче, знаеше как да повлияе на разума му и да изсмуче докрай, без остатък, готовността му да помогне на господаря си.

Те прехвърлиха малко задръстване от ледени блокове и излязоха на гладкия път под него. Големия Олаф беше едва петдесетима стъпки напред. Една шейна изскочи от страни и полетя към него и тогава Пушилката разбра смисъла на неимоверното му изсилване. Големия Олаф беше се мъчил да спечели време за сменяване на шейните. Този нов впряг, който го причакваше, за да му осигури преднина в последния пробег, беше изненада, подготвена от него тайно. Дори и хората, които му помагаша да победи, не знаеха нищо за нея.

Докато Големия Олаф се канеше да се прехвърли на новата шейна,

Пушилката положи отчаяни усилия да го задмине. Той подгони кучетата си с всички сили и измина разделящите ги петдесет стъпки. С викове и удари на бича той отби шейната си встрани и продължи напред, докато водачът на неговия впряг се изравни с теглача на Големия Олаф. От другата страна, наравно с тях, препускаше готовата за смяна шейна. При скоростта, с която се носеха, Големия Олаф не смееше да се прехвърли. Ако не пресметнеше добре скока си и паднеше, Пушилката щеше да излезе начело и Олаф щеше да изгуби надбягването.

Големия Олаф се опита да се откъсне напред и бясно подгони кучетата си, но водачът на Пушилката продължаваше да препуска наред с теглача на Големия Олаф. В продължение на половин миля трите шейни се носеха и подскачаха една до друга. Те вече приближаваха края на гладкото пространство, когато Големия Олаф се реши да се опита. Щом летящите шейни извиха една към друга, той скочи, и то така, че в същия миг застана на колене в другата шейна и с викове и бич подкара свежия впряг. Гладкото място завърши с тясна пъртина, той насочи кучетата си и влезе в нея с някаква си крачка преднина.

„Човек не е победен, докато не са го победили“ – реши Пушилката и колкото и да препускаше, Големия Олаф не можеше да се отърве от него. Нито един от впряговете, които Пушилката бе карал тази нощ, не би могъл да издържи такова убийствено препускане и да не остане назад от свежите кучета – никой друг впряг освен този. Обаче въпреки всичко бързината бе наистина убийствена и когато те започнаха да обикалят стръмния бряг край града Клондайк, Пушилката усети, че кучетата му постепенно губят сили. Почти доловимо те почнаха да изостават, а Големия Олаф отиваше стъпка по стъпка напред, докато най-последно ги изпревари с двадесетина крачки.

Възторжен вик се изтръгна от населението на града Клондайк, събрало се на леда. Тука реката Клондайк, се вливаше в Юкон, а на половин миля от другата страна на Клондайк, на северния бряг, беше Доусън. Чува се още по-буйни възгласи и Пушилката забеляза към него да се стрелва някаква шейна. Той позна великолепните кучета, които я теглеха. Те бяха на Джой Гастел. Караше ги самата Джой Гастел. Качулката на парката ѝ, направела от кожи на катерички, бе отметната и овалът на лицето ѝ, подобен на камей, се открояваше на фона на тежката ѝ коса. Девојката беше махнала ръкавиците, си и с голи ръце се бе вкопчила в бича и в шейната.

– Скачайте! – извика тя, когато нейният водач заръмжа срещу водача на Пушилката.

Пушилката се прехвърли зад нея. Шейната силно се люшна от устрема на тялото му, но девойката се задържа на колене и размаха бича.

– Хайде! Давайте! Мъш! Още! Още! – крещеше тя и кучетата заскимтяха и завиха от напрегнато желание и усилие, да догонят Големия Олаф.

И после, когато кучето-водач настигна задния край на шейната на Големия Олаф и крачка по крачка се изравни с нея, огромната тълпа на брега край Доусън подлудя. А тълпата наистина беше огромна, защото хората бяха зарязали сечивата си по всички реки и бяха се стекли да видят изхода от надбягването, а появяването на двама равностойни противници на края на сто и десетте мили оправдаваше всякакво лудеене.

– Щом излезете пред него, аз ще скоча! – извика Джой през рамото си.

Пушилката се опита да възрази.

– И внимавайте на острия завой на половината път нагоре по брега – предупреди го тя.

Куче до куче, разделени само от пет-шест стъпки, двата впряга препускаха един до друг. С викове и удари на бича Големия Олаф запази това положение за една минута. Сетне бавно, малко по малко, водачът на Джой започна да излиза напред.

– Пригответе се! – извика тя на Пушилката. – Ей сега ще скоча. Вземете бича.

И когато той вече протегна ръка, за да грабне бича, те чуха предупреждаващия крясък на Големия Олаф, но твърде късно. Неговият водач, вбесен, че са го надминали, се хвърли в атака, Зъбите му се впиха в хълбока на водача на Джой. Съперниците от двата впряга се вкопчиха гърло в гърло, Шейните връхлетяха биещите се зверове и се преобърнаха. Пушилката се изправи на крака и понечи да вдигне Джой. Но тя го отблъсна и извика:

– Тичайте!

Големия Олаф вече тичаше петдесетина стъпки пред него, все още с твърдото решение да довърши надбягването. Пушилката се подчини и когато двамата стигнаха брега пред Доусън, той беше вече догонил съперника си. Но по стръмнината Големия Олаф напрегна огромната си снага и спечели десетина стъпки.

През пет пресечки по главната улица се намираще Бюрото за регистрация на периметрите. Улицата беше претъпкана е хора, сякаш щеше да има парад. Този път не му беше толкова лесно на Пушилката да настигне снажния си съперник, а когато го настигна, не можа да го

изпревари. Рамо до, рамо те тичаха но тесния проход между две плътни стени от облечени е кожи, възторжено ревящи хора. С големи конвулсивни скокове ту единият, ту другият се изпреварваха с един два пръста, но се изравняваха в следния миг.

Ако скоростта е била убийствена за техните кучета, то собствената им скорост сега не беше по-малко убийствена за самите тях. Но те се надбягваха за милион долара и за големи почести в юконския край. Единственото външно впечатление, достигнало съзнанието на Пушилката през време на този последен безумен пробег, бе изумлението, че в Клондайк има толкова много хора. Никога преди не беше ги виждал събрани на едно място.

Той усети неволно да изостава и Големия Олаф изкочи цяла крачка пред него. На Пушилката се струпаше, че ще му се пръсне сърцето, а краката си съвсем не усещаше. Той разбираше, че те летят под него, но не можеше да разбере как все още успява да ги накара да летят, нито как му се е удало е още по-голям натиск на волята да ги принуди отново да го изравнят е огромния му съперник.

Пред тях се показва отворената врата на Бюрото за регистрация. Всеки от двамата направи сетния безуспешен опит да излезе напред. Никой от тях не можа да изпревари другия, те стигнаха вратата рамо до рамо, сблъскаха се с все сила и презглава се проснаха на пода на Бюрото.

Те седнаха, но бяха толкова капнали, че не можаха да се изправят. Големият Олаф, потънал в пот, поемаше дъх на грамадни болезнени гълтки, ловеше въздуха с ръце и напразно се мъчете да заговори. После протегна ръка с очевидно намерение; Пушилката му подаде своята и те си ги стиснаха.

– Двамата сте наравно. – долетя до Пушилката гласът на инспектора, по то беше като насън и гласът прозвуча много слабо, сякаш от много далече. – Не мога да кажа нищо друго освен това, че и двамата печелите. Ще трябва да разделите участька помежду си. Ще бъдете съдружници.

Ръцете на двамата се вдигнаха и отпуснаха в знак, че одобряват решението. Големия Олаф многозначително закима с глава и запреплита език. Най-после заговори.

– Проклет чечачо такъв! – бяха неговите думи, но по начина, но който ги изрече, прозвуча възхищение. – Не зная как можа да го направиш, но го направи.

Огромната тълпа отвън шумно се блъскаше напред и пълнеше и

препълваше Бюрото. Пушилката и Големия Олаф се опитаха да се изправят, като си помагаха един на друг. Пушилката усещаше, че краката му се подгъват и се заклати като пиян. Големия Олаф със залитане пристъпи към него.

– Съжалявам, че моите кучета се нахвърлиха върху твоите.

– Нищо не можеше да се направи – запъхтяно отговори Пушилката.

– Аз чух, като ми извика.

– Слушай – продължи Големия Олаф с блеснали очи. – Това момиче... чудесно момиче, дявол да го вземе, а?

– Чудесно момиче! – съгласи се Пушилката.

ДРЕБНИЯТ ЧОВЕК

I

– Ех, да не беше толкова твърдоглав! – ядосваше се Малчо. – Страх ме е от тоя ледник и това си е. Никой не трябва да минава по него самичък.

Пушилката весело се засмя и плъзна поглед по блестящата повърхност на мъничкия ледник, препречил долния край на долината.

– Ето че е вече август и от два месеца дните намаляват – определи той накратко положението. – Ти разбираш от кварц, а аз не разбирам. Но докато ти проследиш тая жила, аз мога да набавя храна. Довиждане. Утре вечер съм тука.

Той се обърна и потегли.

– Предчувствам, че нещо ще се случи – умолително проточи подире му Малчо.

Обаче Пушилката отново му отговори със закачлив смях. Той крачеше надолу по малката долинка и от време на време бършеше потта от челото си, а краката му мачкаха зрели планински малини и крехки папрати, които растяха край запазилия се на сенчести места лед.

Рано през пролетта двамата с Малчо се бяха изкачили по реката Стюарт и залутали в изумителния хаос от планини около Езерото на изненадата. Цялата пролет и половината от лятото бяха изминали в безплодни скитания, когато, готови вече да тръгнат обратно, бяха най-после зърнали измамната водна шир със златно дъно, която бе привличала и лъгала цяло поколение златотърсачи. След като се бяха установили в старата хижа, която Пушилката бе открил при по-раншното си идване, и бяха разбрали три неща: първо, че големи късове самородно злато постилаха като с дебел килим дъното на езерото; второ, че златото можеше да се вади с гмуркане на по-плитки места, но температурата на водата беше убийствена; и най-сетне, че пресушаването на езерото беше съвсем непосилна задача за двама души, и то в по-късната половина на късото лято. След като заключиха по ръбатите късове, че златото не е било довлечено отдалече, без да се обезсърчават, те бяха тръгнали да търсят първоначалната жила. Прекосили големия ледник, който зловещо се спускаше от урвата на юг, те бяха се заловили да изследват заплетения лабиринт от долчинки и клисури отвъд него и потоците в тях, които по

съвсем необичаен за планините начин се вливаха или бяха се вливали някога в езерото.

II

Долината, по която Пушилката слизаше сега, постепенно се разширяваше, както е редно за всяка обикновена долина, обаче в долния си край бе приклещена от две високи отвесни стени и изведнъж свършваше пред трета напречна. В основата на третата стена поточето, което течеше по долината, изчезваше сред купища отломки от скали и очевидно продължаваше нататък под земята. Когато се покатери върху напречната стена, Пушилката видя езерото в краката си. За разлика от всички планински езера, които бе виждал, то не беше синьо. Неговият наситен пауновозелен цвят подсказваше, че е плитко. Тъкмо поради тази плиткост изглеждаше възможно да бъде пресушено. От всички страни безредно се издигаха планини с нарязани от леда върхове и грозни чукари, скупчени в гротескни грамади. Всичко бе с главата надолу, в пълен безпорядък, като някакъв кошмар от картините на Доре. Гледката бе тъй фантастична и невероятна, че Пушилката я възприемаше повече като някаква космическа шега, отколкото като нормална част от земната повърхност. В клисурите имаше много ледници, повечето съвсем малки, и докато Пушилката гледаше, един от по-големите на северния бряг се срина с тътен и плясък. Оттатък езерото, като че на не повече от половин миля от него, а всъщност, както той добре знаеше, на цели пет мили, Пушилката видя купчинката елхи и хижата. Той погледна още веднъж, за да се увери, и ясно видя, че от комина се издига пушек. „Някой друг се е изненадал, като е намерил Езерото на изненадата“ – заключи той, обърна се и се заизкачва по южната стена.

От върха и Пушилката слезе в обрасло с цветя и изпълнено с лениво бръмчене на пчели долче, което изглеждаше, както е редно да изглежда всяка разумна долина, ако се съдеше по закономерната му посока към езерото. Грешката му беше само в дължината – то нямаше и стотина крачки; долният му край бе преграден с хиляда стъпки висока отвесна канара и от нея падаше поточе, забулено с облаци воден прах.

И тук той забеляза друг пушек, който лениво се виеше нагоре в топлия слънчев блясък отвъд една издатина на скалата. Когато я заобиколи, Пушилката чу леко металическо почукване и весело подсвиркване в такт с ударите. След това видя и човека – стиснал обувка между

коленете си, той забиваше габъри в подметката ѝ.

– Здравей! – поздрави непознатият и Пушилката го хареса от пръв поглед.

– Тъкмо навреме за закуска. Има кафе в кафеника, една-две студени тиганици и малко сушено месо.

– Дадено – прие Пушилката и седна. – Последните ми няколко яденета бяха доста оскъдни, но там, в хижата, има достатъчно храна.

– Оттатък езерото ли? Тъкмо натам се бях запътил.

– Изглежда, че Езерото на изненадата започва да става доста гъсто населено – недоволно проточи Пушилката и изпразни кафеника.

– Хайде де! Ти се шегуваш, нали? – каза човекът и по лицето му се изписа учудване, Пушилката се засмя.

– Точно така изненадва всекиго. Виждаш ли ей онези високи канари на северозапад? Оттам го видях за първи път. Без всякакво предупреждение. Просто, изведнъж пред погледа ми се откри цялото езеро. И аз се бях отказал вече да го търся.

– Същото стана и с мен – съгласи се непознатият. – Бях тръгнал да се връщам и смятах снощи да стигна реката Стюарт, и изведнъж пред мен изскочи езерото. Ако това е Езерото на изненадата, къде е Стюарт? И къде съм бил цялото време? И как си се озовал тука ти? И как се казваш?

– Белю. Кит Белю.

– О, аз те зная! – Очите и лицето на непознатия светнаха от радостна усмивка и той сърдечно протегна ръка на Пушилката. – Зная всичко за теб.

– Аха, чел си съдебната хроника – скромно се пошегува Пушилката.

– Не-е! – Непознатият се засмя и поклати глава. – Чух само за скорошната история в Клойдайт. Щях да те позная, ако беше бръснат. Аз те наблюдавах, когато изигра всичките комарджии и обра рулетката в „Еленовия рог“. Аз се казвам Карсън... Анди Карсън, и не мога да ти кажа колко ми е драго да се запозная с теб. – Беше слаб човечец, жилест и як, с живи черни очи и с предразполагащ вид на добър другар.

– Та, казваш, това е Езерото на изненадата? – с недоверие промърмори той.

– Разбира се.

– А по цялото му дъно злато като буци масло?

– Да. Ето какво съм избутал. – Пушилката бръкна в джобовете си и извади пет-шест къса самородно злато. – Ето, това е. Достатъчно е да се

гмурнеш до дъното, ако щеш с вързани очи, и да загребеш една шепа. А след това да потичаш половин миля, докато ти се раздвижи кръвта.

– Ех, да ме вземат мътните дано! Май че си ме изпреварил. – Карсън дръпна една усукана ругатня, но ясно личеше, че е разочарован. – А пък аз смятах сам да обера каймака. Е, все пак имах удоволствието да стигна дотук.

– Удоволствие! – възкликна Пушилката. – Че ако успеем някога да се доберем до това дъно, Рокфелер ще изглежда като сетен бедняк.

– Но то е твое – възрази Карсън.

– Съвсем не е така, приятелю. Трябва да разбереш, че такова находище не е било откривано през цялата история на златотърсачеството. Ще трябва да се понапънем и ти, и аз, и моят другар, и всичките ни приятели, за да можем да сложим ръка на него. Да се съберат всички находища по Бонанза и Елдорадо, пак няма да са по-богати от половин акър тука. Въпросът е как да се пресуши езерото. За това ще трябва милиони. И има само едно нещо, от което ме е страх. Тука има толкова много злато, че ако не успеем да ограничим добива, ще се стигне до обезценяването му.

– И ти ми казваш да... – Карсън се пресече и занемя от изумление.

– И ще се радвам, ако се присъединиш. За да пресушим езерото, ще ни трябва година или две и всичките пари, които можем да съберем. Това може да се направи. Аз проучих мястото. Но за това ще ни трябва всички в тази страна, които са съгласни да работят на надница. Ще ни трябва цяла армия, а и сега ни трябва почтени хора, с които да започнем работата. Съгласен ли си да се присъединиш?

– Дали съм съгласен? Не ми ли личи? Аз вече толкова се чувствавам като милионер, че направо ме е страх да мина през този голям ледник. Съвсем не ми се ще да си строша врата сега. Жалко, че нямам още от тези габъри. Тъкмо забивах последния, когато ти пристигна. А как са твоите? Я да видя.

Пушилката вдигна единия си крак.

– Излъскали са се като пързалка! – възкликна Карсън. – Вижда се, че доста път си бил. Чакай малко, ще извадя за теб няколко от моите.

Обаче Пушилката не искаше и да чуе за такова нещо.

– Освен това – каза той – аз имам към четирийсет стъпки въже, скрито, където започва ледът. Моят другар и аз го използвахме, когато прекосихме ледника. С него всичко ще е наред.

Качването беше трудно, времето – горещо. Слънцето блестеше ослепително по повърхността на леда и облени в пот, те се задъхваха от

напрежение. Имаше места, кръстосани от безброй пукнатини и цепки, където цял час напъване и опасности ги извеждаше не повече от стотина крачки напред. В два часа след пладне, край вирче вода, сгушило се в леда, Пушилката обяви почивка.

– Хайде да похапнем от сушеното месо – каза той. – Напоследък не съм си дояждал и ми треперят краката. Най-лошото вече сме минали. Още триста крачки и ще излезем на скалите, а там пътят е лесен с изключение на една-две лоши пукнатини и още една, много опасна, от която започва надолнището към надвеса. Там има едно слабо мостче от лед, но Малчо и аз успяхме да минем по него.

Докато ядяха месото, двамата мъже се запознаха по-отблизо и Анд Карсън посвети Пушилката в историята на своя живот.

– Знаех си аз, че ще намеря Езерото на изненадата – мотолевеше той между зальците. – Трябваше да го намеря. Не можах да отида на Френските бърда, Големия Скукъм и Монте Кристо; оставаше ми или Езерото на изненадата, или окончателно да закъсам. И ето че го стигнах. Жена ми беше сигурна, че ще го намеря. То и аз не губя вяра, ама нейната надминава и моята. Тя е нещо изключително, знаменита е... от нищо не я е страх, твърда като камък, никога не губи дух, винаги готова да се бори, за мен няма друга като нея, върна до гроб и тъй нататък. Ето, погледни.

Той отвори часовника си и Пушилката видя залепена на капака отвътре малка снимка на светлокоса жена, заградена от двете страни със засмени детски личица.

– Момчета ли са? – попита той.

– Момче и момиче – с гордост отговори Карсън. – Синът е година и половина по-голям. – Той въздъхна. Можеше да бъдат и по-големи, но ни се наложи да почакаме. Виждаш ли, тя беше болна. Белите дробове. Но тя не се предаде. Какво разбирахме ние от тия работи? Когато се оженихме, аз бях чиновник в Чикаго, железничар. Родителите й бяха туберкулозни. Лекарите не разбираха много по онова време. Казаха ни, че било наследствено. Цялото й семейство беше туберкулозно. Заразявали са се един от друг, ама не са се сещали, че е така. Мислили, че тъй са се родили. Съдба. Първите една-две години с нея живяхме при тях. Не ме беше страх. В моето семейство няма туберкулоза. И ето че се разболях. Това ме накара да се замисля. Тя била заразителна. Хванал съм я, като съм дишал същия въздух.

Поговорихме си за това жена ми и аз. Тогава зарях семейния лекар и се посъветвах с един от новите специалисти. Той потвърди

същото, което аз сам бях разбрал, и каза, че най-доброто място за нас е Аризона. Вдигнахме си ние чуковете и заминахме, без пари, без нищо. Намерих си работа, да паса овце, а нея я оставих в града, туберкулозен град. Беше претъпкан с охтичави.

Разбира се, както живях и спях на чист въздух, аз веднага започнах да се позакърпвам. У дома се връщах веднъж на няколко месеца. Всеки път, когато си идвах, жена ми беше все по-зле. Не можеше и не можеше да си оправи. Но ние се учехме. Дръпнах я аз от тоя град и тя започна да пасе овце заедно с мене. Четири години, зиме и лете, в студ и пек, в дъжд, сняг и мраз и тъй нататък; нито веднъж не сме спали под покрив и все се местехме от едно място на друго. Трябваше да видите промяната – почерняхме като цигани, измършавяхме като индианци, станахме яки като недъбена кожа. Когато сметнахме, че сме се излекували, потеглихме за Сан Франциско. Но бяхме много избързали. На втория месец и двамата храчехме кръв. Ние избягахме обратно в Аризона при овцете. Изкарахме там още две години. Това ни оправи. Съвсем се излекувахме. Всичките и близки измъряха. Не искаха да ни послушат.

Тогава завинаги се отказахме от градовете. Пребродихме тихоокеанското крайбрежие и ни допадна Южен Орегон. Заселихме се в долината на Лудата река... ябълки. В тях има голямо бъдеще, само че никой не го знае. Купих си земя, на изплащане, разбира се, по четирийсет долара за акър. След десет години ще струва по петстотин.

Здравата поработихме. Такова нещо иска пари, а ние, знаеш, нямахме нито цент, за да захванем... трябваше да направим къща и обор, да купим коне и плугове и какво ли не друго. Жената учителства две години. После се роди момчето. Но ние постигнахме целта си. Трябва да ги видите тия дървета, дето посадохме – сто акра дървета, ще почнат вече да раждат. Но досега сме имали само разноски, а ипотеката си върви. Затова съм тука. Да не бяха децата и дръвчетата, и тя щеше да дойде. Тя с тях се оправя, пък аз съм тука, голям милионер, да ме вземат дяволи-те... бъдещ милионер.

Карсън обгърна с щастлив поглед искрящия на слънцето лед и зелените води на езерото край отгътъшния бряг, погледна за последен път снимката и промърмори:

– Това се казва жена! Не се предаде. Не искаше да умре и толкова, макар че, когато тръгна да пасе овце, беше, кажи-речи кожа и кости и едно огънче в тях. А тя си е слабичка и сега. Никога няма да надебелее. Но тя е най-хубавата слаба женичка, която съм виждал, и когато се върна и дърветата започнат да раждат, а децата тръгнат на училище, ще

отидем двамата с нея в Париж. Аз нямам кой знае какво мнение за този град, но тя цял живот е мечтала да го види.

– Е, ето го златото, с което ще отидете в Париж – увери го Пушилката. – Остава ни само да сложим ръка на него.

Карсън кимна с блеснали очи.

– Слушай... това наше стопанство е най-хубавата овощна градина по цялото тихоокеанско крайбрежие. И климатът е добър. Там дробовете ни никога вече няма да пострадат. Който е имал туберкулоза, трябва особено много да се пази, нали знаеш? Ако смяташ да се установиш някъде... е, само понадзърни в нашата долина, преди да се установиш, и нищо повече. А пък риба! Слушай... хващал ли си някога трийсет и петфунтова съомга с обикновена малка въдица? Това се казва да хванеш, драги, това се казва да хванеш!

III

– Аз съм четирийсет фунта по-лек от теб – каза Карсън. – Нека да вървя пръв.

Те стояха пред самата пукнатина. Тя беше огромна и стара, цели сто стъпки широка, с полегати, разядени от времето страни вместо извици под остър ъгъл краища. Само на това място огромна маса сняг, слягнала се под собствената си тежест и полувледенена, образуваше мост. Погледът им не стигаше дъното на тази маса, а още по-малко дъното на пукнатината. Мостът се ронеше, топеше и заплашваше всеки миг да рухне. Личеше къде наскоро бяха се отчупили части от него и дори докато го проучваха, един къс от около половин тон се откъсна и падна.

– Не ми харесва – призна Карсън и загрижено поклати глава. – А още по-малко ми харесва, защото сега съм милионер.

– Трябва да минем – каза Пушилката. Вече сме, кажи-речи, стигнали. Не можем да се върнем. Не можем да ношуваме тука на леда. А друг път няма. Малчо и аз огледахме всичко на цяла миля нагоре. Вярно е, че беше в по-добро състояние, когато минахме по него.

– Ще минем един но един и аз ще бъда пръв. – Карсън взе навитото въже от ръката на Пушилката. – Ще трябва да ми го дадеш. Аз ще взема въжето и кирката. Дай ми ръка, та да се хлъзна надолу по-лесно.

Бавно и предпазливо той измина няколкото стъпки до моста и спря да направи последните си приготовления за рискования преход. На гърба си той носеше пътната си торба. Въжето, единият край на което все

още бе вързан на кръста му, Карсън намота около врата си, така че да легне на рамената му.

– Сега бих дал голяма част от милионите си, за да докарам тука една команда мостоваци – каза той, по пресилено веселата усмивка издаваше тревогата му. Няма нищо страшно, аз съм цяла котка.

Той хвана кирката и дългата тояга, която му служеше за алпенщок, водоравно, тъй както правят въжеиграчите. След това нерешително протегна напред единия си крак, дръпна го обратно и с видимо физическо усилие се помъчи да пребори страха си.

– Бих искал да съм сетният бедняк – засмя се той. – Ако и този път не успея да стана милионер, никога вече няма да се захващам с такова нещо. Свързано е с прекалено много главоболия.

– Няма нищо страшно – насърчи го Пушилката. – Нали вече съм го минавал. По-добре да се опитам аз пръв.

– Че нали си четирийсет фунта по-тежък! – сопна му се дребният човечец. – Аз ей сега ще се оправя. Ето, вече нищо ми няма. – Този път той се овладя веднага. – Е, да живеят Лудата река и ябълките! – рече той и протегна единия си крак, но сега внимателно и леко стъпи на него и придвижи напред другия. Много предпазливо, без да бърза, той продължи да върви, докато измина две трети от разстоянието. После спря, за да разгледа изпречила се пред него вдлъбнатина, на дъното на която имаше пряспа пукнатина. Както го наблюдаваше, Пушилката забеляза, че Карсън погледна настрана и надолу в самата пропаст и започна леко да се олюлява.

– Гледай пред себе си! – рязко му заповяда Пушилката. – Хайде! Продължавай!

Дребният човечец се подчини и не трепна вече до края на пътя. Разядената от слънцето отгатъшна страна на пукнатината беше хлъзгава, но не беше стръмна; Карсън си проправи път до тясна издатина, обърна се и седна.

– Сега е твой ред! – извика той. – Върви, без да спираш, и не поглеждай надолу. Точно това ми беше грешката. Върви, без да спираш, това е всичко. И побързай. Много е несигурно.

Сега Пушилката вдигна във въздуха тоягата си в и почна да преминава. Явно беше, че мостът едва се крепеше. Той усети трус под краката си, леко раздвижване на масата, сетне по-силен трус, последван от откъслечно рязко пукане. Зад него ставаше нещо. Ако не по друго, разбра го по напрегнатото, възбудено изражение на Карсън. Отдолу, слабо, едва доловимо, долетя блъбукането на течаща вода и очите на Пушилката

неволно се отклониха да погледнат проблясващите дълбини. Но веднага се насочиха пак напред. След като измина две трети от пътя, той стигна пред вдлъбнатината. Острите ръбове на цепката, слабо докоснати от слънцето, показваха колко скорошна е тя. Кракът му вече се вдигна, за да стъпи на другата страна, когато пукнатината започна бавно да се разширява и в същото време рязко да пращи. Пушилката разшири крачката си и побърза да стъпи, но изтърканите габъри на обувката му се хлъзнаха по отсрещния бряг на вдлъбнатината. Той падна по очи, не можа да се задържи, смъкна се надолу в пукнатината и увисна с крака във въздуха, облегнал гърди на тоягата, която бе успял да хвърли напреко при падането си.

Първото му усещане бе гадене, причинено от ускорения се до прилошаване пулс; първата му мисъл бе изненадата, че не е паднал по-надълбоко. Зад него всичко пращеше и се местеше с друсане, което караше тоягата му да трепти. Отдолу, от пазвите на ледника, глухо прокънтя рухналата на дъното маса. И въпреки всичко мостът, откъснал се от крайната си опора и пречупен в средата, продължаваше да се крепи, при все че частта, измината от Пушилката, беше се наклонила надолу под ъгъл от двадесет градуса. Той виждаше Карсън, кацнал на ръба, забил крака в топящата се повърхност, бързо да прехвърля въжето от врата в ръката си.

– Чакай! – закрещя той. – Не се мърдай, иначе цялата тая грамада ще се срути.

Карсън пресметна с бърз поглед разстоянието, свали кърпата от врата си, върза я за въжето и го наддаде с втора кърпа, която извади от джоба си. Въжето, направено от ремъци за шейна и навързани заедно къси върви, оплетени от нещавена кожа, беше и леко, и здраво. Още при първия опит Карсън го хвърли сръчно и сполучливо и пръстите на Пушилката се вкопчиха в него. Той понечи бързо да изпъзли от пукнатината. Карсън, който бе отново вързал края на въжето около кръста си, го спря.

– Вържи се и ти – заповяда той.

– Ако се подхлъзна, ще помъкна и тебе – възрази Пушилката.

Дребният човечец стана много властен.

– Млъкни! – заповяда той. – Само от звука на гласа ти всичко това може да се срине.

– Ако аз се срина... – започна Пушилката.

– Млъкни! Няма да се сринеш. Прави, каквото ти казвам. Ха така... под мишниците. Вържи го здраво. Хайде! Тръгвай! Карай напред, но

стъпвай леко. Аз ще набирам въжето. Не спирай. Ха така. Леко. Леко.

На Пушилката оставаха още десетина крачка, когато започна окончателното срутване на моста. Без шум, но на тласъци той се рушеше, въгълът на наклона ставаше все по-голям.

– Бързо! – извика Карсън, като прибираше с двете ръце въжето, отпусна се от припряното движение на Пушилката.

Когато дойде сгромолясването, пръстите на Пушилката се впиваха в твърдия ръб на пукнатината, а тялото му се влачеше назад заедно с падащия мост. Карсън седеше широко разкрячен, забил крака в леда, и дърпаше въжето. Това усилие притегли Пушилката към края на пропастта, но издърпа Карсън от вдлъбнатината му. Той се завъртя също като котка, запротяга ръце, за да се залови за леда, и се захлъзга надолу. Четиридесет стъпки по-долу на другия край на опънатото въже, също така отчаяно се мъчеше да се вкопчи в леда Пушилката; и когато проехтелият долу тътнеж извести, че мостът е стигнал дъното, двамата мъже бяха успели да се задържат. Карсън се задържа пръв и няколкото фунта тежест, с които можеше да опъне въжето, помогнаха на Пушилката да се спре.

Всеки от тях лежеше в плитка трапчинка, но трапчинката на Пушилката бе толкова плитка, че въпреки напрежението, с което се притискаше и прилепваше в нея, щеше да се хлъзне, ако не беше слабата помощ на въжето. Той лежеше на издатина и не можеше да види какво става под него. Минаха се няколко минути, докато двамата преценяваха положението и бързо усвояваха изкуството на прилепване към мокрия и хлъзгав лед, Дребният човечец заговори пръв.

– Уф! – обади се той и след една минута додаде: – Ако можеш да се вкопчиш за миг и да отпуснеш въжето, аз ще се обърна. Опитай се.

Пушилката изправи усилие да се задържи, след топа пак увисна на въжето.

– Мога да го направя – отговори той. – Кажи ми, когато си готов. Само по-бързо.

– Около три стъпки по-надолу има къде да забия петите си – каза Карсън. – Веднага ще стане. Готов ли си?

– Карай.

Не беше лесна работа да се хлъзнеш една крачка надолу, да се обърнеш и да седнеш; но за Пушилката беше още по-трудно да остане проснат и да остане в такова положение, което всеки миг изискваше все по-голямо напрежение на мишците. Всъщност той почти усети, че започва да се смъква, когато въжето се опъна; той вдигна очи и видя

лицето на другаря си. Пушилката забеляза, че това почерняло от слънцето лице бе жълтеникаво бледо, останало без капчица кръв, и се запита как ли изглежда сам той. Но когато видя Карсън да се пипа за ловджийския си нож, реши, че е настъпил краят. Този човек беше се уплашил и щеше да пререже въжето.

– Н-е-не ми об-б-бръщай вним-м-мание... затрака зъби дребният човечец. – Не съм се уплашил. Това са само нерви, да ги вземат мътните. Ей с-с-сега ще се оправя.

Пушилката загледа как, превит одве, с рамене между колената, разтреперан и несръчен, леко опънал въжето с едната си ръка, Карсън изсичаше и дълбаеше с другата дупки за петите си в леда.

– Карсън – тихо му рече той, – ти си чудесен човек.

Усмивката, която получи в отговор, беше пресилена и жалка.

– Никога не съм понасял височините – призна Карсън. – Винаги ми се вие свят. Имаш ли нещо против, ако спра за минутка да се посъвзема? После ще направя тези стъпки по-дълбоки, та да мога да те издърпам.

На Пушилката му домиля за този човечец.

– Виж какво, Карсън. Единственото спасение е да прережеш въжето. Никога не ще можеш да ме издърпаш, а няма защо и двамата да загинем. Можеш да го направиш с ножа си.

– Млъкни! – обидено отвърна Карсън. – Това си е моя работа.

И Пушилката не можа да не забележи, че ядът по-действува добре на нервите на другаря му. Толкова по-мъчително пък за собствените му нерви бе напрежението да лежи, прилепил се до леда, и да мисли само как да се задържи, за да не падне.

Един стон и припрян вик „Дръж се!“ го предупредиха. Той притисна лице до леда, направи върховно усилие да се задържи, усети въжето да се отпуска и разбра, че Карсън се хлъзга към него. Пушилката не посмя да вдигне очи, докато не усети въжето да се опъва и разбра, че другарят му пак се е задържал.

– Уф, малко остана! – рече Карсън, тракайки със зъби. – Смъкнах се повече от една крачка. Чакай сега. Трябва да изкопая нови стъпки. Да не се топеше тоя проклет лед толкова бързо, всичко щеше да е наред.

Опънал въжето с лявата си ръка, колкото да задържа Пушилката на мястото му, дребният човечец дълбаеше и кълцаше леда с дясната. Така минаха десет минути.

– Да ти кажа какво съм направил – извика долу Карсън. Издълбах ти стъпки за ръцете и краката до себе си. Аз ще дърпам въжето бавно и леко, я ти ще пълзиш, ама бавничко. Но, първо, знаеш ли какво? Аз ще

те подържа с въжето, пък ти смъкни торбата от гърба си. Разбираш ли?

Пушилката кимна, и с безкрайна предпазливост разкопча ремъците. С леко извиване на рамената той освободи торбата и Карсън видя как се хлъзна през ръба и изчезна от погледа.

– Сега и аз ще пусна моята – извика той надолу. – Не се притеснявай и почакай.

След пет минути започна мъчителното изкачване. Пушилката избърса ръце о вътрешната страна на ръкавите си и заби нокти в склона – плъзеше и се притискаше, прилепваше се, лазеше, крепен и подпомаган от дърпащото го въже. Сам нямаше да може да се помръдне. Макар че имаше здрави мускули, неговите четиридесет фунта и повече му пречеха да се задържи както Карсън. На една трета от пътя, където брегът беше по-стръмен и ледът по-малко размекнат, той усети напъна на въжето да отслабва. Пушилката се движеше все по-бавно и по-бавно. Тука нямаше как да се спре и задържи. Но и най-отчаяните му усилия не можаха да му помогнат да се позакрепи и той разбра, че започва да се хлъзга надолу.

– Падам! – извика той нагоре.

– Аз също – отвърна му през стиснати зъби Карсън.

– Че отвържи въжето!

Пушилката усети въжето да се опъва в напразно усилие да го задържи, сетне плъзгането се ускори и когато се хлъзна край доскорошното си убежище и през ръба с последен бегъл поглед той видя Карсън, паднал по гръб, ожесточено да маха ръце и крака в стремежа да превъзмогне дърпащата го надолу сила. Когато се хлъзна през ръба, Пушилката с изненада установи, че там нямаше пропаст. Въжето го задържаше, докато се свличаше по едно по-стръмно надолнище, което изведнъж стана по-полегато, и най-после той спря в друга вдлъбнатина, в края на друг ръб. Карсън сега не се виждаше. Той лежеше на същото място, където до преди малко беше се крепил Пушилката.

– Уф! – долетя до него разтрепераният глас на Карсън. – Уф!

Последва кратко мълчание, после Пушилката усети въжето да се раздвижва.

– Какво правиш? – викна, той нагоре.

– Хватки за ръцете и стъпки за краката – чу се пресеклив отговор. – Само почакай. Ей сега ще те измъкна тука. Не гледай, че говоря така. То е от възбуда. Нищо ми няма. Само почакай и ще видиш.

– Ти ме държиш пряко сила – възрази Пушилката. – Както се топи ледът, рано или късно ще се подхлъзнеш подир мен. Трябва просто да

прережеш въжето, Чуваш ли! Няма смисъл да загинем и двамата. Разбираш ли? Ти си най-великият дребен човечец, на тоя свят, но не можеш да направиш повече от това, което си направил. Прережи въжето!

– Млъкни! Сега ще издълбая такива стъпки, че ще мога да измъкна и цял чифт коне.

– Достатъчно дълго ме крепи! – настоя Пушилката. – Остави ме да се хлъзна.

– Колко пъти съм те крепил? – чу се рязък отговор.

– Няколко пъти и все напразно. Цялото време се хлъзгаш надолу.

– И цялото време се уча какво трябва да правя. Аз ще те крепя, докато се измъкнем оттука. Разбра ли? Изглежда, господ е знаел какво прави, когато ме е създал толкова лек. А сега млъкни. Аз съм зает.

Няколко минути изминаха в мълчание. Пушилката чуваше металическото звънтене на ножа, а от време на време парченца лед се хлъзгаха през издатината и падаха при него. Жаден, вкопчил се с ръце в крака в стръмнината, той ги ловеше с уста, топеше и гълташе водата.

Изведнъж чу изпъкване, което прерасна в отчаян стон, и усети въжето да се отпуска; това го накара да забие нокти в леда. Веднага след това въжето се опъна отново. Извъртял с усилие поглед, нагоре по стръмния склон, Пушилката се взря за миг и видя ножа бавно да се хлъзга през издатината към него, с острието напред. Той го затисна с бузата си, сви се от болката в порязаното място, затисна го по-здраво и усети, че ножът е спрял.

Ех, че съм заплес! – долетя до него жаловито възклицание отгоре.

– Не се тревожи, аз го хванах отговори Пушилката.

– Ура! Чакай! Аз имам сума канап в джоба. Ще ти го пусна и ти ще ми пратиш ножа.

Пушилката не отговори. Той се бореше с неочаквано обхваналата го мисъл.

– Хей! Чуваш ли? Пускам канапа! Каж ми, когато го хванеш.

Малко джобно ножче, вързано за тежест на края на канапа, се хлъзна по леда. Пушилката го хвана, бързо отвори по-голямото острие със зъби и с едната си ръка и се увери, че е остро. Тогава върза ловджийския нож за края на канапа.

– Дърпай! – извика той.

С напрегнат поглед Пушилката следеше как ножът се качва нагоре. Но той виждаше нещо повече – виждаше един дребен човечец, уплашен, но непоколебим, който трепери и трака със зъби, комуто се вие свят, но който превъзмогава своето малодушие и преумора и се държи като

герой. След като се беше срещнал с Малчо, за първи път Пушилката харесваше някого така изведнъж. Това беше човек, откърмен с месо, истински приятел, великодушен до саможертва, толкова твърд, че и ужасният страх не можеше да го ужаси. Пушилката хладнокръвно обсъди положението. Нямаше изгледи да се спасят двамата. Бавно, но сигурно те се свличаха в недрата на ледника и той дърпаше дребния човечец надолу с по-голямата си тежест. Дребният човечец можеше да се залепи като муха. Да беше самичък, би могъл да се спаси.

– Браво на нас! Сега вече няма да се усети как ще се измъкнем – долетя отгоре и през издатината гласът на Карсън.

Страшното му усилие да вложи бодрост и надежда в тези думи на караха Пушилката да вземе решение.

– Слушай какво ще ти кажа – заговори той твърдо, като се мъчеше напразно да се отърве от натрапващия му се образ на Джой Гастел. – Изпратих ти този нож горе, за да ти помогне да се измъкнеш оттук. Разбираш ли? Аз ще прережа въжето с джобното ножче. За двама ни няма спасение. Разбираш ли?

– Или двамата, или никой! – чу се непреклонен, макар и пресеклив отговор. – Ако се задържиш за една минутка...

– Прекалено дълго се държа досега. Аз не съм женен. Нямам очарователна слаба женичка, нито деца, нито ябълкови дървета, които да ме чакат. Разбираш ли ме? А сега качвай се нагоре и се измъквай оттука!

– Почакай! За бога, почакай! – закрещя надолу Карсън. – Не бива да правиш такова нещо! Дай ми възможност да те измъкна. Успокой се, приятелю. Ние ще се избавим. Ще видиш! Аз ще издълбая такива стъпки, че ще мога да измъкна цяла къща с обор!

Пушилката не му отговори. Бавно и леко, сякаш омагьосан от това, което вършеше, той затърка с ножчето, докато една от трите ремъчки на въжето се скъса и краищата й увиснаха.

– Какво правиш?! – изкрещя с отчаяние Карсън – Ако го прережеш, никога няма да ти простя... никога. Казвам ти: или двамата, или никой! Ние ще се измъкнем. Почакай! За бога!

И Пушилката, загледан в прерязаната ремъчка на пет пръста от очите му, изпита цялото безсилие на страха. Не искаше да умре. Обзе го ужас от зейналата под него бездна и трескавият му ум го накара да повярва в невъзможното избавление. Страхът го подтикна да се съгласи на компромис.

– Добре! – извика той нагоре. – Ще почакам. Направи, каквото можеш. Но знай, Карсън, започнем ли пак да се свличаме двамата, аз ще

прережа въжето.

– Дума да не става. Започнем ли да се движим, приятелю, то ще е нагоре. Аз съм като лепенка. Бих могъл да се лепна тук, дори да беше два пъти по-стръмно. Аз вече довършвам голяма стъпка за единия си крак. Хайде, остави ме да работя.

Проточиха се дълги минути. Пушилката съсредоточи мислите си върху обелената кожица около нокътя на единия си пръст. Трябвало е да я изреже отзарана, нали го болеше и тогава, каза си той и реши, щом излезе от пукнатината, незабавно да я отреже. После, както гледаше от това късо разстояние, видя обелената кожичка и пръста си в друга светлина. След минута или в най-добрия случай след няколко минути тази кожичка, този пръст, тъй лесно подвижен и сръчен, можеше да се превърне в част от обезобразен труп в дъното на пукнатината. Той осъзна, че се бои и се отврати от себе си. Хора, които са закърмени с мечо месо, имат по-силен дух. Ядосан и погнузен, Пушилката насмалко не преряза въжето. Но страхът го накара да си дръпне ръката и разтреперан и изпотен, да се долепи отново до хлъзгавия склон. Той се помъчи да припише побилите го тръпки на това, че е мокър до кости от допира е топящия се лед, но в дълбините на душата си съзнаваше, че това не е вярно.

Едно изпъшкване, един стои и внезапно охлабване на въжето го сепнаха. Той започна да се хлъзга, макар и много бавно. Въжето и тоя път не изневери и се опъна, но той продължаваше да се свлича. Карсън не можеше да удържи и се хлъзгаше заедно с него. Палецът на прострениния му напред крак търсеше опора, но увисна в празно пространство и Пушилката разбра, че ей сега ще полети надолу. Разбра и това, че в следващия миг падащото му тяло ще дръпне подире си и Карсън.

В един миг цялата му жизненост и жажда за живот се пресякоха от проблесналото съзнание за право в криво и без да разсъждава, преборил страха, той прекара острието и а ножа през въжето, видя ремъчките да се разделят, усети, че се хлъзга по-бързо, и падна.

Какво се случи след това, не знаеше. Не беше загубил съзнание, по всичко стана твърде бързо и неочаквано. Вместо да падне премазан, краката му изведнъж цопнаха във вода, той бързо седна в нея и студени пръски измокриха лицето му. Първото нещо, което схвана, бе, че пукнатината е по-плитка, отколкото си беше представял, и че е стигнал читав дъното. Но веднага разбра, че се заблуждава. Противоположната стена все още бе на десетина стъпки. Той лежеше в трапчинка, образувана в една чупка на ледената стена от стопената вода, която капеше и се стичаше през юрната издатина и падаше направо долу от десетина стъпки

височина. Тази вода беше издълбала трапчинката. Там, където седеше, водата бе две стъпки дълбока и преливаше през ръба. Пушилката надзърна през ръба и видя долу тясната пропаст, дълбока стотици стъпки, и буйния поток, който се пенеше на дъното.

– Ах, защо го направи?! – чу той плачевен глас отгоре.

– Слушай – извика Пушилката. – Аз съм съвсем здрав и читав; седнал съм в една локва, до гуша във вода. Тука са и двете ни торби. Ще седна на тях. При мене има място за пет-шест души. Ако се подхлъзнеш, дръж се здраво и ще се озовеш при мен. А междувреме се помъчи да се качиш и измъкнеш оттука. Иди в хижата. Там има някой. Одеве видях пушек. Вземи въже или нещо, което може да послужи за въже, и се върни да ме извадиш.

– Истина ли казваш? – долетя до него изпълнения с недоверие глас на Карсън.

– Да пукна, ако не е така! Хайде сега побързай, че да не умра после от настинка.

За да се сгрее, Пушилката се залови да дълбае с тока на обувката си улей в ръба на трапчинката. Тъкмо когато бе успял да източи докрай водата, едва доловимо провикване му извести, че Карсън е стигнал върха.

След това Пушилката се зае да си суши дрехите. Огрян от топлите лъчи на късното следобедно слънце, той изцеди дрехите си и ги просна наоколо си. Кибритената му кутия не пропускаше вода и с малко труд той сполучи да изсуши достатъчно тютюн и хартия, за да си свие няколко цигари.

Подир два часа, седнал гол върху двете торби, с цигара в уста, той чу над главата си глас, който не можеше да не познае.

– Хей, Пушилка! Пушилка!

– Здравейте, Джой Гастел! – откликна се той. – Вие пък откъде изскочихте?

– Ранен ли сте?

– Не съм дори и ожулен!

– Татко ви пуска въже. Виждате ли го?

– Да, хванах го – отговори той... Сега почакайте една-две минутки, моля ви се.

– Какво има? – чу се разтревоженият ѝ глас, а след няколко минути: – О, зная, вие сте ранен!

– Не, не съм. Обличам се.

– Обличате се?

– Да, поплувах си малко. Хайде! Готово! Вдигайте!

При първото дърпане Пушилката изпрати горе двете торби, за което Джай хубавичко го наруга, а на втория път се изкачи и сам той.

Джай го гледаше със светнали очи, докато баща ѝ и Карсън напипаха въжето.

– Как сте могли така безстрашно да прережете въжето? – възкликна тя. – Това е било... това е било великолепна постъпка, само така мога да го нарека.

Пушилката отговори на похвалата с пренебрежително махване на ръка.

– Аз зная всичко – настоя девойката. – Карсън ми разказа. Вие сте жертвували себе си, за да спасите него.

– Нищо подобно – излъга Пушилката. – През цялото време ме изкушаваше този плувен басейн точно под мене.

БЕСЕНЕТО НА КЪЛТЪС ДЖОРДЖ

I

Трябваше, да се изкачат нагоре по стръмнината през дълбок ситен сняг, по който не личеше нито следи от шейна, нито стъпка от мокасин. Пушилката вървеше отпред и утъпкваше крехките кристали с широките си къси снегоходки. За тази работа трябваша здрави бели дробове и мускули и той влагаше в нея цялата си енергия. Отзад, по утъпканата от него пърина, креташе върволица от шест кучета и кълбетата пара от дъха им свидетелстваха колко тежък бе техният труд и колко ниска бе температурата. Между последното куче и шейната с мъка крачеше Малчо, който трябваше да разделя силата си между управляващия прът и шейната, защото той я караше заедно с кучетата. Всеки половин час той и Пушилката разменяха местата си, понеже снегоходките изморяваха още повече, отколкото управляващият прът.

И хората, и кучетата бяха отпочинали и силни. Това беше просто една трудна, но похватно изпълнявана от тях задача – прокарване на пърина през вододел сред зима. Десет мили на ден такъв непосилен път представляваше приличен преход. Те поддържаха тази бързина, но всяка вечер се вмъкваша в спалните си чували уморени. Беше шестият ден, откак бяха потеглили от оживения стан Мъкълк на Юкон. За два дни, с натоварена шейна, бяха изминали дългата петдесет мили утъпканата пърина нагоре по Еленовия поток. След това бе започнала борбата с дълбокия четири стъпки девствен сняг, който всъщност не беше и сняг, а кристали от скреж, така ронливи, че когато ги ритнеха, се вдигаха във въздуха с леко свистене като ситна захар.

За три дни бяха прехвърлили тридесет мили нагоре по Потока на кротушката и минали през редица ниски била, които разделяха няколко рекички, течащи на юг и вливащи се в река Сиваш, а сега се качваха на големия гребен край Плешивите хълмове, откъдето щяха да се насочат надолу и по Таралезковия поток да слязат към средното течение на Млечната река. По-нагоре по Млечната река, както твърдеше мълвата, имало медни залежи. И това беше целта им – планина от чиста мед половин миля вдясно и нагоре по първото поточе, след като Млечната река се изтръгне от дълбок пролом и продължи пътя си през гъсти гори. Щели да я познаят, щом я видят. Едноокия Маккарти беше им я описал

с най-големи подробности. Не можеше да не я видят, освен ако Маккарти ги беше излъгал.

Пушилката вървеше отпред, дребните разпръснати ели ставаха все по-редки и по-дребни, но ето че изведнъж той видя на пътя им мъртво и съвсем изсъхнало дръвче. Нямаше нужда от приказки. В отговор на погледа, който хвърли на Малчо, се чу гръмливо: „Стой!“ Кучетата останаха прави, опънали тегличите, докато видяха, че Малчо започна да развързва ремъците, пристягащи товара, а Пушилката се нахвърли с брадва върху изсъхналата ела: тогава животните легнаха на снега, свиха се на кълбо и извиха пухкавите си опашки, за да покрият четирите незащитени от студа лапи и покрилите се с ледена корица муцуни.

Мъжете работеха с бързина, добита от дълъг опит. Скоро в коритото за промиване на злато, в кафеника и тенджерата се топяха кристали скреж. Пушилката извади от шейната един калъп боб. Сгответен предварително с щедро нарязани в него кубчета тлъсто свинско месо и бекон, бобът бе замразен в тази удобна за носене форма. Той го насече с брадвата като някоя цепеница и сложи парчетата в тигана да се размразят. Двадесет минути след като бяха спрели, яденето беше готово.

– Към четиридесет под нулата – промърмори Малчо с пълна уста. – Ех, дано не застуди... нито да се стопли. Така е само за прокарване на пъртина.

Пушилката не отговори. Неговата уста бе също пълна е боб и както дъвчеше, случайно погледна водача на впряга, легнал един-два разкряча настрана. Този сив, заскрежен вълк се беше втренчил в него с безпределната тъга и копнеж, които тъй често мъждеят и трепкат в погледа на северните кучета. Пушилката много добре познаваше този поглед, но не можеше да свикне с чудната му неизмерима дълбочина. Сякаш за да се отърси от хипнозата, той остави чинията и канчето с кафето, отиде при шейната и започна да развързва чувала със сушена риба.

– Хей! – извика недоволно Малчо. – Какво правиш?

– Нарушавам всички закони, обичаи, прецеденти и правила на пъртината – отговори Пушилката. – Ще нахраня кучетата по пладне... само този път. Поработили са здравата, а ги чака това последно изкачване до билото на вододела. Освен това Хитруш си поговори с мене и ми разказа с тези свои очи неразказваеми неща.

Малчо скептично се изсмя.

– Карай, разглезвай ги. Току-виж, че си започнал да им правиш маникюр на ноктите. Бих препоръчал колдкрем и електрически масажи: великолепни са за впрегатни кучета. И от време на време по една турска

баня, чудесно им действува.

– Никога не съм го правил досега – защити се Пушилката. – И няма да го правя пак. Но този път ще го направя. Просто някакво хрумване, разбираш ли?

– О, ако е предчувствие, карай. – Тонът на Малчо издаваше, че още в същия миг се е смекчил. – Човек винаги трябва да се вслушва в предчувствията си.

– Това не е предчувствие, Малчо. Хитруш просто завладя за малко въображението ми. С тези си очи той ми разказа за една минута повече, отколкото бих могъл да прочета в книгите за хиляда години. Очите му бяха препълнени с тайните на живота. Те пъпеха и шаваха в тях. Беда-та е там, че малко остана да ги разчета, но не можах. Сега не зная повече, отколкото преди, а бях тъй близо до мъдростта. – Той позамълча и додаде: – Не мога да ти го обясня, но очите на това куче просто преливаха от разгадки на това, какво представлява животът и еволюцията, и звездният прах, и движещите сили на вселената, и всичко друго... всичко.

– Или, сбито казано с прости американски думи, дойде ти някакво предчувствие – настоя Малчо.

Пушилката хвърли по една сушена съомга на всяко куче и поклати глава.

– Казвам ти, че е така – продължи да спори Малчо. – Пушилка това си е чисто и просто предчувствие. Нещо ще има да се случи, преди да свърши денят. Ще видиш. И тази сушена риба ще си има и тя своето значение.

– Ще трябва да ми го докажеш – рече Пушилката.

– Нищо няма да ти доказвам. Денят ще се погрижи сам да ти го докаже. Слушай сега какво ще ти кажа. От твоето предчувствие и аз имам предчувствие. Залагам единайсет унции злато срещу три най-обикновени клечки за зъби, че съм прав. Когато имам предчувствие, не ме е страх да вярвам в него.

– Ти заложи клечките за зъби, а аз ще заложа златото – отвърна му Пушилката.

– Не. Това ще е направо грабеж. Аз знам, че ще спечеля. Аз не се лъжа, когато ме гъделичка някакво предчувствие. Преди денят да е свършил, нещо ще се случи и тази работа ще има значение.

– Махай се по дяволите – презрително прекъсна спора Пушилката.

– Те, дяволите, сами ще ни споходят – откликна се Малчо. – И аз се обзалагам на още три клечки за зъби при същите условия, че няма лесно

да се отървем от дяволите.

– Дадено – каза Пушилката.

– Аз ще спечеля! – ликуваше Малчо. – Ще ми дължиш клечки за зъби, ама от кокоши пера.

II

След един час те превалиха билото, запътиха се надолу край Плешивите хълмове през извита под остър ъгъл клисура и заслизаха по стръмния гол склон, който се спускаше към Таралежовия поток. Малчо, който водеше, изведнъж се закова на място и Пушилката спря кучетата. Отдолу по стръмнината се качваше шествие от човешки същества, пръснато и проточено на повече от четвърт миля.

– Вървят като на погребение – забеляза Малчо.

– Нямаат кучета – обади се Пушилката.

– Вярно, ей там двама мъже теглят шейна.

– Видя ли го как падна тоя? Трябва да са към двеста души и нещо не им е наред, Малчо.

– Гледай ги, залитат като пияни. Ето още един падна.

– Това е цяло племе. Има и деца.

– Пушилка, аз печеля! – заяви Малчо. – Предчувствието си е предчувствие и не можеш излезе насреща му. Ето го! Само го виж!... Напират като тъпла мъртъвци!

Когато забелязаха двамата мъже, множеството индианци нададоха зловещ вик на радост и ускориha крачките си.

– Здравата са се натараянкали – прецени Малчо. – Виж ги как падат на купчини, на купчини.

– Погледни лицето на тоя отпред – каза Пушилката. – Това е от глад, ето какво не им е наред. Те са изяли кучетата си.

– Какво да правим тогава? Да се спасяваме?

– И да оставим шейната и кучетата? – рече с упрек Пушилката.

– Ако не избягаме, като нищо ще ни изядат и нас. Като нищо: доста изгладнели изглеждат. Здравей, братле. Какво ви е сполетяло? Няма да гледаш така това куче. То не е за готвене, разбра ли?

Най-предните пристигаха и се стълпяваха около тях, стенеха и виеха на някакво непознато наречие. Картината беше гротескна и ужасна. Без съмнение това беше глад. Лицата им, с хлътнали бузи и опъната кожа, приличаха на множество черепи. Все нови и нови индианци

прииждаха и ги заобикаляха, докато Пушилката и Малчо се видяха заградени от тази дива сган. Дрипавите им кожени дрехи бяха целите изпокълцани и нарязани и Пушилката разбра какво значеше това, когато забеляза на гърба на една индианка мършаво дете, което смучеше и дъвчеше парченце мръсна кожа. Друго дете равномерно жвакаше кожен ремък.

– Не се приближавай там! Не се приближавай! – закрещя Малчо пак на английски, след безплодните си опити да се разбере с малкото индиански думи, които знаеше.

Мъже и жени, и деца залитаха и се олюляваха на треперещите си нозе, но продължаваха да напират с обезумели очи, насълзени от слабост и пламнали от хищен глад. Една жена изстена, заклати се край Малчо, падна с разперени ръце върху шейната и се впи в нея. Тя бе последвана от един старец – запъхтян, останал без дъх, с тресещи се ръце той се замъчи да махне ремъците, които стягаха чувалите с храна. Млад мъж с гол нож в ръка се опита да се хвърли напред, но Пушилката го отблъсна. Цялото множество стегна обръча около тях, започна схватка.

Отначало Пушилката и Малчо бутаха, блъскаха и тикаха назад. После употребиха срещу полудялата от глад тъпа дръжката на кучешкия бич и юмруците си. И всичко това бе съпроводено от стенанията и риданията на жените и децата. Ремъците, стягащи товара на шейната, бяха прерязани тук и там, на десетина места. Мъже пропъзляваха по корем, без да обръщат внимание на сипещите се удари и ритници, и се мъчеха да измъкнат храната. Тях трябваше просто да ги вдигат и хвърлят настрана. А те бяха толкова изтощени, че непрекъснато падаха при най-леко бутване. И въпреки всичко не се опитваха да нападнат двамата мъже, които отбраняваха шейната.

Единствено крайното изтощение на индианците спаси Пушилката и Малчо от поражение. За пет минути плътната стена от прави, борещи се индианци се превърна в купища изпадали хора, които стенеха и бръщолевеха в снега, плачеха и подсмърчаха, без да свалят изцъклените си насълзени очи от храната, която означаваше за тях живот и караше да им текат лиги от устата. А над всичко това се носеха риданията на жените и децата.

– Млъкнете! Млъкнете бе! – закрещя Малчо и запуши ушите си с пръсти, запъхтян от преживяното напрежение. – А, така ли, това ли ще правиш! – изведнъж извика той, спусна се напред и изрита ножа от ръката на един индианец, който беше пропъзлял по снега и се мъчеше да забие острието в гърлото на водача на впряга.

– Ужасно! – промърмори Пушилката.

– Горещо ми стана – отговори Малчо, след като спаси Хитруш. – Целият съм потен. Ами сега какво ще правим с тази инвалидна команда?

Пушилката поклати глава, но въпросът се разреши от само себе си. Някакъв индианец изпъзля напред, устремил единственото си зрящо око към Пушилката, а не към шейната, и в това око Пушилката долови напрежението на възвръщащ се разум. Малчо си спомни, че той го бе ударил по другото, сега вече отекло и затворено око. Индианецът се повдигна на лакът и заговори:

– Аз Карлък. Аз добър сиваш. Аз знае много Бостън човек. Аз много гладен. Всички хора много гладен. Всички хора не знае Бостън човек. Аз знае. Аз ям сега. Всички хора ям сега. Ний купува храна. Има много злато. Няма храна. Лято, съомга не дойде Млечна река. Зима, елен не дойде. Няма храна. Аз говори всички хора. Аз каже много Бостън човек дойде Юкон. Бостън човек има много храна. Бостън човек обича злато. Ний вземе злато, отиде Юкон, Бостън човек дава храна. Много злато. Аз знае Бостън човек обича злато.

Той задърпа с изпосталели пръсти вървите на кожена торбичка, която извади от пояса си.

– Прави много шум – прекъсна го загубилият търпение Малчо. – Ти каже скуо, каже дете затвори уста.

Карлък се обърна и заговори на ридаещите жени. Други мъже, чули думите му, властно вдигнаха глас и жените постепенно замлъкнаха и успокоиха наобиколилите ги деца. Карлък спря да дърпа вървите и вдигна много пъти пръстите си.

– Това хора умре – каза той.

Пушилката проследи пръстите му и разбра, че седемдесет и пет души от племето са умрели от глад.

– Аз купи храна – рече Карлък, когато най-сетне отвори торбичката и измъкна голям къс тежък метал. Други последваха примера му и от всички страни се появиха подобни късове. Малчо се вторачи.

– Боже господи! – възкликна, той. – Мед! Обикновена червена мед! А те мислят, че е злато!

– Това злато – убедено потвърди Карлък, доловил със схватливия си ум главното във възклицанието на Малчо.

– И тия нещастници са залагали всичко на нея – каза полугласно Пушилката. – Погледни го. Този къс тежи четирийсетина фунта. Те имат стотици фунта и са ги носили, макар че не са имали сили да

мъкнат себе си! Слушай, Малчо! Трябва да ги нахраним.

– Ами! На думи е лесно. А какво ще покаже статистиката? Ние с тебе имаме храна за един месец, шест дажби по трийсет прави сто и осемдесет дажби. Тука има двеста индианци с истински вълчи апетит. Как, по дяволите, бихме могли да ги нахраним дори по един път?

– Нали имаме храна и за кучетата – отговори Пушилката. – Тези двеста фунта сушена съомга ще помогнат. Трябва да го направим. Те са възлагали всичките си надежди на нас, белите, разбираш ли?

– Разбира се, и ние не можем да ги оставим – съгласи се Малчо. – Ама ни се отварят две гадни работи и, кажи-речи, една от другата по-гадни. Единият от нас трябва колкото може по-бързо да се върне в Мъкълк и да потърси помощ. Другият трябва да остане тука, за да управлява тая болница, и сигурно ще бъде изяден. Да не ти е изхвъркнало от кратуната, че сме вървели шест дни, за да стигнем дотук; ако пътуваш без товар, докато изгубиш и сетни сили, пак не можеш да се върнеш за по-малко от три дни.

В течение на една минута Пушилката пресмяташе на ум колко мили са изминали.

– Ще стигна там до утре вечер – заяви той.

– Добре – бодро, но без особено желание се съгласи Малчо. – Аз пък ще остана и ще бъда изяден.

– Ще взема по една риба за всяко от кучетата – каза Пушилката – и една дажба храна за себе си.

– Ще ти трябва като нищо, щом ще се мъчиш да стигнеш в Мъкълк до утре вечер.

С посредничеството на Карлък Пушилката обясни на индианците какво са решили.

– Направете огньове, дълги огньове, много огньове – заключи той. – Много Бостън човек живее Мъкълк. Бостън човек много добър. Бостън човек много храна. Пет пъти спи аз дойде пак много храна. Този човек, негово име Малчо, много добър мой приятел. Той остане тук. Той голям началник... Разбира?

Карлък кимна и преведе.

– Всичко храна остане тук. Малчо, той дава храна. Той началник... разбира?

Карлък преведе и мъжете с кимане и с гърлени звуци изразиха съгласието си.

Пушилката остана да се разпорежда, докато всичко тръгна както трябва. Тези, които можеха, запълзяха или закретаха да събират дърва,

Накладени бяха дълги индиански огньове, край които можеха да се настанят всички. Подпомаган от десетина души и оставил под ръка къса топяжка за чукане на грабливи ръце, Малчо се залови да готви. Жените топяха сняг пък всеки годен за целта съд. Първо те раздадоха на всички по мъничко парченце бекон, а след това по една лъжица захар, за да попритъпят изострилите се апетити. Скоро на заградилите Малчо в кръг огньове вряха множество котлета с фасул, а сам той без да изпуска от гневния си поглед тези, които наричаше „браконieri“, пържеше и разпределяше най-тънките възможни тиганици.

– Мен ми дай да готвя на едро – каза той на Пушилката за сбогом. – Ти си карай напред. Карай в тръс целия път нататък и препускай целия път обратно. Днес и утре ще минат, докато стигнеш там, а за връщане ще ти трябват още поне три депа. Утре те ще изядат и последната риба и след това няма да получат нищичко цели три дни. Трябва да бързаш. Пушилка, Трябва да бързаш.

Макар че шейната беше лека, натоварена само с шестте съомги, към два фунта замръзнал боб със сланина и спален чувал, Пушилката не можеше да развие голяма скорост. Вместо да седи в шейната и да кара кучетата, той беше принуден да се мъчи с управляващия прът. Освен това бяха вече пътували цял ден, та и кучетата, и сам той бяха позагубили сили и пъргавина. Беше вече настъпил продължителния полярен здрач, когато той преваля вододела и остави Ипетиците хълмове зад гърба си.

По надолнището се пътуваше по-бързо и от време на време Пушилката можеше да скочи за малко на шейната и да изстиска от кучетата изнурителната скорост от шест мили в час. Тъмнината го застигна и обърка в широката долина на някакъв безименен поток. Тука потокът лъкатушеше в големи подковообразни извивки по равни пространства и тука, за да спечели време, той започна да пресича тези равни пространства, вместо да се придържа към леглото на рекичката. И в непрогледния мрак, ще не ще, се върна на замръзвания поток, за да търси пътя. След едни час безплодни усилия, научен от опита да не се отделя от реката, Пушилката накладе огън нахрани всяко куче с по половин риба и раздели собствената си храна на две. Сгушил се в спалния си чувал, преди да потъне в сън, той намери разгадката. Последното равно пространство, което беше пресякъл, е било между ръкавите на рекичката. Беше се отклонил от пътя с една миля. Сега се намираще на главното разклонение, по-долу от мястото, където направената от него и Малчо пъртина пресичаше долината и се качваше по малко поточе на ниското било от другата страна.

С първите лъчи на зората, без да закуси, той потегли на път и прегази една миля нагоре по течението, за да излезе на пъртината. И тъй, без закуска, и човекът, и кучетата, без да спрат пропътуваха осем часа напреко през редица малки поточета и ниски бърда и надолу по потока на кротушката. Към четири следобед в сгъстения се здрач Пушилката излезе на здраво утъпкания път по Еленовия поток. Петдесет мили по него щяха да го доведат до целта. Той спря да си почине, накладе огън, хвърли на всяко куче по половин съомга, размрази и изяде своя фунт боб. След това скочи на шейната, кресна: „Мъш!“ и кучетата силно опънаха тегличите.

– Хайде напред, псета! – викаше той. – В Мъкльк храна колкото искате! Карайте, вълци такива! Карайте!

III

Беше минало четвърт час след полунощ, но в главната зала на кръчмата „Мината на Ани“ беше все още многолюдно и шумно. Бумтящите печки и липсата на проветряване правеха стаята нездравословно гореща. Тракането на жетоните и буйните възгласи на играчите на зарове се сливаха в монотонен шум, който служеше за фон на също така монотонната глъчка от гласовете на мъжете, които си приказваха по двама, по трима, седнали или застанали нарави. Касиерите бяха заети с везните си. Златният пясък беше единственото платежно средство и дори за изпитата на бара чаша ракия за едни долар трябваше да се отмери на касиера златен пясък. Стените на стаята бяха от цели трупи с необелена кора, а пролуките между трупите, както ясно се виждаше, бяха запушени с полярен мъх. През отворената врата, водеща към танцувалната зала, долитаха звуците на буйния танец „Вирджиния рийл“, свирен от пиано и цигулка. Току-що бе теглена китайската лотария, най-щастливият играч бе осребрил печалбата при касиера и сега я пропиваше с пет-шест добри приятели. Край масите, където се играеше, на „фараон“ и рулетка, цареше деловита тишина. При заобиколените от зрители маси, където играеха на покер, бе също тихо. На друга маса се водеше сериозна, съсредоточена игра на Черен Джак. Само от масата, където играеха на зарове, долитаха шум – там един мъж със замах хвърляше заровете върху зеленото сукно и гонеше неуловимото си дългочакано щастие.

– Хей ти, Джо! Хвърли четири! Хайде, Джо! Малък Джо от Кокомо! Загребни парата, Джо! Ха сега, Джо!

Кълтс Джордж, едър, снажен индианец от Съркъл Сити, стоеше настрана, облегнат на дървената стѣпа. Той беше цивилизован индианец, ако е достатъчно да живееш като белите хора, за да бъдеш цивилизован, и беше жестоко обиден, макар обидата му и да бе отдавнашна. От дълги години работеше, същото, каквото работеха белите, рамо до рамо с белите, а често и по-добре от тях. Носеше същите панталони, каквито носеха и те, същите топли фланели и дебели ризи. Гордееше се с часовник не по-лош от техните, решише късата си коса на крив път и ядеше същата храна – бекон, боб и брашно, и въпреки това канадското правителство го лишаваше от най-голямото развлечение на белите: ракията. Кълтс Джордж печелеше добре. Той бе запазвал участъци, купувал и продавал участъци. Бели златотърсачи го бяха взимали за съдружник и той ги бе приемал за съдружници. Сега беше водач на кучета и превозвач и взимате по двадесет и осем цента, за фунт товар, докаран през зимата от Шестдесета миля до Мъкълк, а за бекон – по тридесет и три цента, както си му беше обичаят. Кесията му беше претъпкана със златен пясък. Имаше достатъчно, за да плати много чаши. Но никой кръчмар не му даваше ракия. Тази най-пареща, най-бърза и най-пълна наслада на цивилизацията не беше за неговата уста. Само по околни пътища, твърде, опасни, и срещу много злато можеше да се снабди с питие. А той и сега се дразнеше до дъното на душата си от това оскърбително разграничение, както се бе дразнил от него в течение на много години. Тази вечер беше особено жаден и оскърбен, а белите хора, с които толкова упорито искаше да се изравни, мразеше по-дълбоко от всеки друг път. Белите на драго сърце му позволяваха да губи златото си на техните игрални маси, но той не можеше на никаква цена да получи чаша ракия в техните кръчми. Ето защо Кълтс Джордж беше много трезвен, много разсъдлив и разсъдливо мрачен.

Танецът в залата завърши с бурен край, но това съвсем не обезпечи тримата местни пияници, които хъркаха под пианото. „Всички двойки в бара“ – бяха последните думи на распоредителя, когато музиката спря. И двойките тъкмо влизаха през широкия портал в главното помещение... мъжете е кожени дрехи и мокасини, жените с меки, бухнали рокли, копринени чорапи и бални обувки, – когато двойната входна врата рязко се отвори и вътре, залитайки от умора, влезе Бело Пушилката.

Всички очи се обърнаха към него, глъчката започна да стихва. Пушилката се опита да заговори, смъкна ръкавиците си и заби нокти в леда около устата си, образувал се от неговия дъх, докато бе препуснал

последните петдесет мили. Той нерешително се спря за миг, след това пристъпи напред и се облегна с лакът на края на бара.

Само мъжът със зарове, без да обърне глава, продължаваше да играе и да вика: „Хей ти, Джо! – Хайде бе, Джо!“ Втренченият поглед на крупното, устремен към Пушилката, привлече вниманието на играча и той също се обърна, както беше вдигнал заровете, и погледна.

– Какво се е случило, Пушилка? – попита Матеви, съдържателят на „Мината на Ани“.

Със сетно усилие Пушилката освободи устата си от леда.

– Вьнка имам кучета... съсипани – дрезгаво промълви той... Някой да отиде да се погрижи за тях, а аз ще ви разправам.

С десетина къси изречения Пушилката очерта положението. Играчът на зарове, чиито пари все още лежах на масата и щастието все още продължаваше да му се изплъзва, стана, приближи се и заговори пръв:

– Трябва да направим нещо. Ясно. Ама какво? Ти какво си намислил? Казвай.

– Ето какво мисля аз. Трябва по-бързо да изпратим няколко леки шейни. Да кажем, по сто фунта храна на шейна. Със снаряжението на водача и храната за кучетата ще станат сто и петдесет. Но те ще могат да вървят бързо. Да кажем, ще пуснем пет такива шейни ей сега... най-добрите впрягове, най-добрите водачи и бързоходци. По мекия сняг може да вървят подред. Те трябва да потеглят незабавно. В най-добрия случай, докато стигнат, всички тия индианци няма да са хапнали нищо три дни. А после, щом изпратим тия, ще трябва да стегнем други тежки шейни. Направете сами сметката. На тия индианци им трябва най-малко два фунта храна на ден, докато пътуват. Това са четиристотин фунта на ден, а със старците и децата не можем да ги доведем в Мъклък за по-малко от пет дена. Кажете сега, какво смятате да направите?

– Да съберем пари и да купим храна – каза играчът на зарове.

– Аз ще платя храната... подхвана нетърпеливо Пушилката.

– Такива да ги нямаме – прекъсна го играчът. – Няма само ти да плащаш черпнята. Ще участваме всички. Я някой да донесе леген. Ей сега ще я наредим. Ето, за начало.

Той измъкна от джоба си тежка торба със златен пясък, развърза края ѝ и започна да сипва струя пясък и късове самородно злато. Застаналият до него мъж с рязко движение и ругатня го хвана за ръката и надигна края на торбата, за да спре златния поток. Дори и с просто око се виждаше, че в легена вече бяха се изсипали шест до осем унции.

– Не ставай свиня?! – извика той. – Не си само ти, който има торба

със злато. Сега е мой ред!

– Гледай ти! – присмя му се играчът на зарове. – Човек ще рече, че става изпреварване за ново находище, толкова си се разбързал!

Хората се тъпяха и бутаха, всеки искаше по-скоро да даде своя дял и когато това се свърши, Пушилката повдигна тежкия леген е две ръце и се усмихна.

– Ще стигне за храната на цялото племе до края на зимата – каза той. – Сега да видим за кучетата. Пет леки впряга с добри бегачи.

Десетина души предложиха впряговете си и станът, влязъл целокупно в помощния комитет, започна да спори и разисква, да приема и отхвърля.

– Ами! Твоите товарни коне! – казаха на Дългия Бил Хаскел.

– Да, ама теглят... наежи се той с уязвена гордост.

– Че теглят, теглят съгласиха се противниците му. Но бързината им две пари не чини. На тях ще им дойде редът, като тръгнат тежките товари.

Щом някои кучета получеха общо одобрение, собственикът им и пет-шест души помощници веднага тръгнаха да ги впрягат и подготвят за път.

Един впряг бе отхвърлен, понеже бе пристигнал уморен същия следобед. Един златотърсач предложи кучетата си, но показва превързания си глезен и се извини, че не ще може да ги кара. Този впряг взе Пушилката, без да обърне внимание на възражението, че е останал без душа.

Дългия Бил Хаскел изтъкна, че няма друг впряг като тоя на Дебелия Олсен, но самият той е цял лой. Дебелия Олсен се оскърби с цялата си двеста и четиридесетфунтова сърдечност. Очите му се насълзиха от яд и никой не можа да спре скандинавските му ругатни, докато не му отредиха място да кара една от тежките шейни, а играчът на зарове се възползува от случая и взе лекия му впряг.

Приети бяха пет впряга – тях вече ги стягаха и товареха, но само четири водачи бяха получили одобрението на комитета във всяко отношение.

– Ами Кълтърс Джордж! – извика някой. – Той е бързоходец и е бодр и отпочинал.

Всички погледи се насочиха към индианеца, но лицето му остана безстрастно и той нищо не каза.

– Ще вземеш един от впряговете – рече му Пушилката.

Едрият индианец, пак не отговори. Сякаш пронизани от електрически ток, всички доловиха, че сега ще стане нещо лошо. Хората

неспокойно се раздвижиха и образуваха кръг, в който, един срещу друг, стояха Пушилката и Кълтъс Джордж. И Пушилката схвана, че с общо съгласие другарите му са го направили свой пълномощник във всичко, което се разиграваше и което щеше да се разиграе. А и той беше ядосан. В ума му не се побираше, че някои може да остане безучастен, когато вижда как всички се надпреварват да предлагат услугите си. От друга страна, през цялото време Пушилката не разсъждаваше за туй, което ставаше, от гледището на Кълтъс Джордж... не можеше дори да си представи, че индианецът се дърпа по някаква друга причина освен егоизъм и корист.

– Разбира се, ще вземеш едни от впряговете – каза Пушилката.

– Колко?... попита Кълтъс Джордж.

Неудържимо ръмжене се изтръгна от гърлата и разкриви устата на всички златотърсачи. Същевременно със свити юмруци или пръсти, протегнали се, за да сграбчат оскърбителя, те стесниха кръга около него.

– Чакайте малко, момчета! – извика Пушилката. Може би той не разбира. Чакайте да му обясня. Слушай, Джордж. Не виждаш ли, че никой не иска нищо да му се плаща? Те дават всичко, за да спасят двеста индианци от гладна смърт. – Той спря, за да му даде време да схване положението.

– Колко? – каза Кълтъс Джордж.

– Чакайте бе, момчета! Слушай сега, Джордж. Ние не искаме да ни разбереш погрешно. Тези умиращи от глад хора са от твоя народ. Те са от друго племе, но все пак са индианци. Сега ти видя какво правят белите: дават златото си, предлагат кучетата и шейните си, карат се кой да тръгне на път. Само най-добрите могат да потеглят с първите шейни. Погледни тука Дебелия Олсън. Той беше готов да се бие, защото не му дадоха да тръгне. Би трябвало да се гордееш, че всички те смятат за най-добрия водач на кучета. Въпросът не е колко пари, а колко бързо.

– Колко? – каза Кълтъс Джордж.

– Убийте го!... – Строшете му главата... Дайте катран и пера! – чуваха се отделни викове сред развилнялата се бъркотия и духът на човеколюбие и другарство в миг отстъпи място на зверска жестокост.

Кълтъс Джордж стоеше невзмутим в центъра на тази буря, а Пушилката блъскаше назад най-разярените и крещеше:

– Чакайте! Кой се занимава с тая работа? – Вривата стихна. – Дайте въже – добави той тихо.

Кълтъс Джордж сви рамене, лицето му се разкриви от пресилена,

изпълнена с недоверие усмивка. Той познаваше тази порода бели хора. Твърде дълго беше опъвал заедно с тях по пъртината и твърде дълго беше ял тяхното брашно и бекон, и боб, за да не ги познава. Те спазваха законите. Джордж го знаеше много добре. Те винаги наказваха човека, който нарушава закона. Но той не беше нарушил никакъв закон. Той знаеше техните закони. Беше живял според тези закони. Не беше нито убил, нито откраднал, нито излъгал. Законът на белия човек не забраняваше да определиш цена и да се пазариш. Те всички определят цена и се пазарят. Той не правеше нищо повече от това, а на това го бяха научили самите те. Освен това, щом не е достоен да пие с тях, тогава не е достоен и да върши с тях благодеяния, нито да участва в някое друго от техните глупави забавления.

Нито Пушилката, нито някой друг можеше да прозре какво му тежи на душата и какво се крие зад неговото държане и го кара да упорства така. Макар и да не го знаеха, те бяха също така заблудени, както и той, за да стигнат до взаимно разбирателство. За тях Кълтърс Джордж бе егоистично животно, за него егоистични животни бяха те.

Когато донесоха въжето, Дългия Бил Хаскел, Дебелия Олсън и играчът на зарове с много непохватност и злобна припряност сложиха клуп на врата на индианеца и прехвърлиха въжето през една греда на тавана. За увисналия свободен край се хванаха десетина мъже, готови да го задърпат.

Но Кълтърс Джордж не се съпротивяваше. Той знаеше точно какво значеше всичко това: блъф. Белите ги бива в блъфа. Нали любимата им игра е покерът! Нима не купуват и не продават, и не вършат всичките си сделки с помощта на блъфа? Да, той беше виждал бял да сключва сделка с такъв вид, сякаш има четири аса, когато всъщност държи в ръка празни карти.

– Чакайте! – разпореди се Пушилката. – Вържете му ръцете. Няма да го оставим да се хваща за въжето.

„Пак блъф“ – реши Кълтърс Джордж и безучастно се остави да му вържат ръцете на гърба.

– За последен път те питам, Джордж... рече Пушилката. – Ще тръгнеш ли с впряга?

– Колко? – каза Кълтърс Джордж.

Изумен от самия себе си, че е способен да извърши подобно нещо, а в същото време и ядосан от явния егоизъм на индианеца, Пушилката даде знак. И Кълтърс Джордж не беше по-малко изумен, когато усети клупа с рязко дръпваме да се стяга и да го вдига във въздуха.

Невъзмутимостта му се стопи в същия миг. По лицето му бързо, едно подир друго, се изписаха изненада, уплаха и болка.

Пушилката тревожно наблюдаваше. Понеже сам той никога не е бил бесен, чувствуваше се като новак в тази работа. Тялото на индианеца се загърчи, вързаните ръце се мъчеха да скъсат въжето, а от гърлото му се изтръгнаха неприятните звуци на задушаване. Изведнъж Пушилката вдигна ръка.

– Отпуснете! – заповяда той.

Недоволни, че наказанието е траяло толкова малко, мъжете, които дърпаха въжето, замърмориха и пуснаха Кълтс Джордж на пода. Очите му бяха изскочили, той едва се държеше на краката си и се олюляваше от една страна на друга, а ръцете му все още се мъчеха да се освободят. Пушилката се сети каква е работата, бързо мушна пръсти между въжето и врата и с едно дрънване разхлаби клупа. Гърдите на Кълтс Джордж високо се повдигнаха и той пое първия си дъх.

– Ще тръгнеш ли с тоя впряг? – попита Пушилка.

Кълтс Джордж не отговори. Той бързаше да диша.

– О, ние, белите хора сме свини – използва мълчанието Пушилката, вътрешно отвратен от ролята, която бе принуден да играе. – Ние сме готови да си продадем душата за злато и тъй нататък; но понякога се случва да забравим всичко това, пускаме му края и правим нещо, без да му мислим дали ще спечелим, или не. А когато вършим това, внимавай! Това, което искаме да знаем сега, е: ще тръгнеш ли с тоя впряг?

Кълтс Джордж се бореше със себе си. Той не беше страхливец. Може би техният блъф е само дотук и ако отстъпи, ще излезе глупак. А докато той се колебаеше, Пушилката се измъчваше от тайната тревога дали тоя упорит дивак няма да държи на своето и да бъде обесен.

– Колко?... каза Кълтс Джордж.

Пушилката понечи да вдигне ръка, за да даде знак.

– Аз отива! – бързо-бързо каза Кълтс Джордж, преди въжето да се стегне.

– ...и когато спасителната експедиция ме намери – разказваше Малчо в „Мината на Ани“, – този простак Кълтс Джордж пристигна пръв и изпревари шейната на Пушилката с три часа; но недейте забравя, че все пак Пушилката пристигна втори. Как да е, беше вече крайно време, когато чух Кълтс да крещи на кучетата си от билото на вододела, защото тия проклети сиваши бяха ми изяли мокасините, ръкавиците, кожените ремъци, канията на ножа, а пък някои от тях бяха започнали да ме поглеждат с такива един гладни очи... нали съм си по-охранен! А,

Пушилката ли? Душа не му беше останала. Повъртя се малко, помагаше уж да сготвим храна за тия двеста нещастни сиваши, пък току заспа, както беше клекнал, и мислеше, че пълни със сняг кофата за топене на вода. Наредих му моето легло и да ме вземат дяволите, ако не е станало нужда и да го сложа на него, толкова беше капнал. То се знае, че спечелих клечките за зъби. Не е ли било напълно естествено, че кучетата са имали нужда от тия шест съомги, дето Пушилката им даде по пладне, а?

ГРЕШКА НА ТВОРЕНИЕТО

I

– Стой! – извика Пушилката на кучетата и наблегна с цялата си тежест управляващия прът, м да спре шейната.

– Какво те е прихванало? – недоволно попита Малчо. – Тука вече няма вода, може да се върви спокойно.

– Вярно – отговори му Пушилката, – но я погледни: надясно се отклонява пъртина. Аз мислех, че по тези места не зимува никой.

Кучетата веднага легнаха на снега и се заловиха да къртят със зъби леда, който се беше набил между пръстите им. Само преди пет минути това беше не лед, а вода. Впрягът беше пропаднал през покрита със сняг ледена кора, а под нея се криела изворна вода, просмукала се от брега и образувала вир върху три стъпки дебелия лед, сковал река Нордбеска.

– За първи път чувам да има хора по Нордбеска – каза Малчо и зараглежда едва забелязващата се пъртина; засипана с две стъпки сняг, тя пресичаше коритото на реката под прав ъгъл и навлизаше в устието на малко поточе, което се вливаше в Нордбеска отляво. – Може да са били ловци и отдавна да са си вдигнали партушините.

Без да сваля ръкавиците си, Пушилката огреба горния слой рохкав сняг от пъртината, помнели, огреба още малко и пак помисли.

– Не – реши той. – Следите водят в двете посоки, но за последен път е пътувано нагоре по потока. Които и да са, сега са положително там. Седмици наред не е минавал никой друг. Бих искал да зная, защо ли са останали там?

– А пък аз бих искал да знам къде ще спрем да ношуваме тази вечер – отговори Малчо и посърнало загледа на югозапад, където следобедният здрач вече се сгъстяваше в нощен мрак.

– Хайде да тръгнем по тази пъртина нагоре по потока – предложи Пушилката. – Сухи дърва колкото щеш. Можем да спрем всеки миг.

– Можем да спрем всеки миг, ама ако не искаме да умрем от глад, трябва да вървим без много много да се спираме, и да вървим, накъдето сме се запътили.

– Сигурно ще намерим нещо нагоре по потока – продължаваше да го убеждава Пушилката.

– Я погледни колко ни е храната! Погледни кучетата! – възкликна

Малчо. – Погледни... Е, хайде, дявол да те вземе! То се е видяло, че ще стане, както ти искаш!

– Това няма да ни забави дори и един ден – уверяваше го Пушилката. – Може би ще трябва да минем само някаква си миля.

– Някои и зарад една миля са умирали – възрази Малчо и с навъсено покорство поклати глава. – Хайде да вървим Да си търсим белята. Ставайте, нещастни куцокрачковци! Ставай! Хей, Хитруш! Ставай!

Водачът се подчини и впрягът уморено потегли по рохкавия сняг.

– Стой! – закрещя Малчо. – Трябва да се утъква пътят.

Пушилката издърпа от шейната снегоходки, върза ги на мокасините си и излезе напред да прави пъртина за кучетата.

Не беше лесна работа. И кучетата, и хората не си бяха дояждали много дни и остатъците от сила, на които можеха да разчитат, бяха малки и ограничени. Макар и да вървяха по леглото на поточето, наклонът бе толкова стръмен, че трябваше да се изкачват по голямо, непрекъснато нагорнище. Високите отвесни скали скоро се сближиха така, че пътят им остана в дъното на тясна клисура. Продължителният здрач не можеше да проникне през високите планини и там беше почти тъмно.

– Истински капан – рече Малчо. – Всичко тука изглежда отвратително. Това е някаква дупка в земята. Току-виж, че сме налетели на някаква беда.

Пушилката не му отговори. Половин час двамата вървяха мълчешком, докато Малчо не наруши пак мълчанието.

– Имам предчувствие – промърмори той. – Да, да, имам предчувствие и ще ти го кажа, ако искаш да слушаш и да ме чуеш.

– Разправай – рече Пушилката.

Казвам ти: предчувствам като две и две четири, че много дни няма да можем да се измъкнем от тази дупка, ще си намерим тук белята и ще киснем цяла вечност и още малко отгоре.

– Ами какво предчувстваш за храната? – нелюбезно се осведоми Пушилката. – Защото нямаме храна за цяла вечност и още малко отгоре?.

– Не. За храната нямам никакво предчувствие. Сигурно някак си ще се оправим. Но да ти кажа нещо още отсега, Пушилка. Готов съм да изям всичките кучета, само не и Хитруш. На Хитруш не мога да посегна. Него не мога да го оплюскам.

– Горе главата! – подхвърли подигравателно Пушилката. – Аз имам извънредни предчувствия, които ми казват, че няма да има нужда да изядем кучетата, и не зная дали ще е еленово месо или пъдпъдъци с

препечени филийки, но всички ще позатлъстеем.

Малчо изсумтя с неизразимо възмущение и за още четвърт час се възцари мълчание.

– Ето ги, започват твоите беди – каза Пушилката, спря и се втренчи в нещо, което лежеше край старата пъртина.

Малчо остави управляващия прът, приближи се до другаря си и също загледа мъжкия труп край пътя.

– Охранен – забеляза Пушилката.

– Виж му устните – обади се Малчо.

– Съвсем се е вкочанясал – каза Пушилката и дръпна мъртвия за ръката; тя не се сви и заедно с нея се повдигна цялото тяло.

– Ако го вдигнеш и хвърлиш на земята, ще се строиш на парчета – добави Малчо.

Човекът лежеше на едната си страна, скован от мраза. От това, че не беше засипан със сняг, ставаше ясно, че не е лежал дълго.

– Едва преди три дни силно валя – каза Малчо.

Пушилката кимна, наведе се над трупа, обърна го нагоре с лицето и посочи рана от куршум в сляпото му око. Сетне се поозърна и кимна към търкалящия се на снега револвер.

Стотина крачки по-нататък те се натъкнаха на втори труп, захлупен по лице на пъртината.

– Две неща са съвсем ясни – каза Пушилката. – И двамата са дебели. Значи, не са гладували. И не са намерили злато, иначе нямаше да свършат със самоубийство.

– Ако е било самоубийство... възрази Малчо.

– Без съмнение. Няма други следи освен техните, пък и двамата са обгорени от барута. – Пушилката дръпна втория труп настрана и с върха на мокасина си изрови от снега револвер, забил се там от тежестта на тялото. – На, ето с какво е стрелял. Нали ти казах, че ще намерим нещо.

– То май, каквото ще намерим, още е пред нас. Какво ли ги е накарало тия охранени юначаги да си теглят куршума?

– Когато научим това, ще сме намерили и всичките си други беди – отговори му Пушилката. – Да вървим. Мръква се.

Беше вече съвсем тъмно, когато снегоходката и Пушилката се закачи за мъртво тяло и той се просна връз шейна, на която лежеше още един труп. А когато поизтръска снега от врата си и драсна клечка кибрит, двамата е Малчо видяха трети труп, загърнат с одеяла и сложен до наполовина изкопан гроб. А преди да угасне клечката, те забелязаха още пет-шест гроба.

– Бр-р-р... потрепери Малчо. – Стан на самоубийци. Пък какви са охранени. Сигурно там всички са измрели.

– Не... виж ей там. – Пушилката посочи мъждееща в далечината слаба светлинна. А ето още една светлина... и още една там. Хайде! Да вървим.

Други трупове по пътя нямаше и след няколко минути добре утъпканата пъртина ги доведе в стана.

– Това е цял град! – пошепна Малчо. – Трябва да има двайсетина хижи. И нито едно куче. Смешна работа!

– Това обяснява всичко! – също шепнешком отговори развълнувано Пушилката. – Това са хората на Лора Сибли. Не си ли спомняш? Те пристигнаха есенес по Юкон с „Порт Таунсенд номер шест“. Минаха край Доусън, без да спират. Сигурно корабът ги е докарал до устието на този поток.

– Да, да. Спомням си. Те са мормони.

– Не, вегетарианци. – Пушилката се усмихна в мрака... Не ядат месо и не се возят с кучета.

– Все същото е! Зная само, че нещо не им е в ред. Все за злато ламтяха. Таз същата Лора Сибли им обещава да ги заведе на такова място, дето веднага щели да станат милионери.

– Точно така. Тя е тяхна пророчица: има видения и разни такива глупости. А пък аз мислех, че са отишли нагоре по Норденсджолд.

– Ш-ш-ш-ш! Слушай!

В тъмнината Малчо предупреди Пушилката с едно докосване до гърдите и двамата се ослушаха: от една хижа долетя тих проточен стон. И преди още да заглъхне, някой го поде в друга хижа, в трета... една безкрайна въздишка на човешка мъка. Тя действаше като чудовищен кошмар.

– Бр-р-р... – изтръпна Малчо. – Направо тръпки да те побият! Хайде да се намъкнем вътре и да видим какво ги е сполетяло.

Пушилката почука на осветената хижа.

– Влез! – обади се гласът, който току-що беше стенал, и двамата другари влязоха.

Това беше обикновена хижа, направена от цели трупи, пролуките в стените бяха запушени с мъх, пръстеният под беше настлан със стъргодини и талаш. В светлината на газена лампа се виждаха четири одъра; на три от тях лежаха мъже, които спряха да стенат и се втренчиха във влезлите.

– Какво ви е? – попита Пушилката одного от лежащите; одеялата не

можеха да скрият широките му рамене и едрата набита снага, но в очите му се четеше страдание, а бузите му бяха хлътнали. – Едра шарка ли е? Какво е?

Вместо отговор човекът посочи устата си, с усилие отвори подпухналите, почернели устни и Пушилката неволно се отдръпна.

– Скорбут! – каза той полугласно на Малчо и болният с кимване потвърди диагнозата.

– Храна имате ли? – попита Малчо.

– Тъхъ – отговори човек от друг одър. – Можете да си вземете. Храна, колкото щете. В съседната хижа няма никой. Складът е до нея. Идете и си вземете.

II

Във всички хижа, които обиколиха тази вечер, те намериха все същото. Скорбутът върлуваше в целия стан. Десетина от жителите му бяха жени, но Пушилката и Малчо видяха само няколко от тях. Отначало били деветдесет и трима мъже и жени. Обаче, десет умрели, а двама наскоро изчезнали. Пушилката разправи как той и Малчо намерили тези двамата и изрази изненадата си, че никой не е отишъл надолу по пъртината да ги потърси, и то толкова близо до стана. Най-много поразени бяха те с Малчо от безпомощността на тези хора. Хижите бяха мръсни, непометени. Скованите от груби дъски маси бяха отрупани с немити съдове. Никой не помагаше на другите. Всяка хижа живееше само със своите си грижи и никой вече не си даваше труд да погребва умрелите.

– Просто не мога да разбера – призна Пушилката на Малчо. Виждал съм мързеливци и безделници, но никога не съм виждал толкова много накуп! Чу ли ги какво разправят? Никой пръст не е помръднал през цялото време. Хващам се на бас, че дори не са си мил и очите. Нищо чудно, че имат скорбут.

– Ама как тъй вегетарианци ще хванат скорбут? – възрази Малчо. – Нали уж скорбутът хваща само ония, дето ядат солено месо. А тези не ядат месо, ни солено, ни прясно, ни сурово, ни готвено – никакво!

Пушилката поклати глава.

– Знам. Скорбутът дори се лекува със зеленчук. Никакви лекарства не помагат. Зеленчукът, особено картофите, са единственото средство. Но не забравяй едно нещо, Малчо: тука имаме пред себе си не теория, а действителност. Факт е, че тези тревоядни всички до едни са болни от

скорбут.

– Трябва да е заразителен.

– Не, докторите са сигурни в това. Скорбутът няма бацил. Не се прихваща. Поражда се сам. Доколкото зная, дължи се на изтощаването на кръвта. Причината не е в нещо, което имат, а в нещо, което им липсва. Човек се разболява от скорбут, защото в кръвта му липсват някакви си там вещества, а тези вещества ги има не в прахчета, а в зеленчука.

– Ами нали тия не ядат друго освен трева! – изпъшка Малчо. – А трева има толкова, че да им се втръсне. Това доказва, че съвсем не си прав, Пушилката. Ти разправяш теории, а ей туй нещо тука прави теориите ти на пух и прах. Скорбутът си е заразен, точно затова всички са го прихванали, и то как! И ние с теб ще се заразим, ако още се мотаем тука. Бр-р-р! Просто усещам как тия буболечки вече лаят и в мене.

Пушилката скептично се изсмя и почука на следващата хижа.

– Сигурно и тука ще намерим същото – каза той. – Влизай. Трябва добре да го проучим това нещо.

– Какво искате? – рязко попита женски глас.

– Да ви видим – отговори Пушилката.

– Кои сте?

– Двама доктори от Доусън – изтърси Малчо, а Пушилката веднага го смушка в ребрата за лекомислието му.

– Не ни трябва никакви доктори – заяви жената; гласът и се прекъсваше от болка и злоба. – Върнете си. Лека нощ, ние не вярваме в лекари.

Пушилката дръпна резето, бутна вратата, влезе и вдигна фитила на слабо светещата газена лампа, за да може да се огледа. Четирите жени, които лежах на одрите, престанаха да стенат и се вторачиха в поканените гости. Две от тях бяха млади със слаби лица, третата беше възрастна и много пълна, а четвъртата, която Пушилката веднага позна по гласа, беше най-мършавата, най-хилавата представителка на човешкия род, каквато беше някога виждал. Той веднага разбра, че това е Лора Сибли, пророчица и професионална ясновидка, която бе организираща експедицията в Лос Анжелос и беше я довела в този стан на смъртта на Нордбеска. Разговорът им протече в жлъчен тон. Лора Сибли не вярваше в лекари. А отгоре на всичките си мъчения беше, кажи-речи, загубила вяра в самата себе си.

– Защо не сте изпратили да поискате помощ? – попита Пушилката, когато тя млъкна, задъхана и отпаднала още след първата си тирада. – Има стан на река Стюарт, пък и до Доусън може да се стигне само за

осемнайсет дни.

– Защо не е отишъл Еймъс Уентуърт? – изкряска тя със злоба, граничеща с истерии.

– Не познавам този господин – отвърна Пушилката, – С какво се занимава той?

– С нищо. Само че той единствен не се е разболял от скорбут. А защо не се е разболял? Ще ви кажа. Не, няма да ви кажа... – Тънките и, измършавели, почти прозрачни устни плътно се стиснаха и на Пушилката му се стори, че, кажи-речи, може да види през тях зъбите и корените на зъбите и. – Пък и каква ли полза щеше да има? Нима не зная? Не съм толкова глупава. Складовете ни са пълни с какви ли не плодови сакове и консервирани зеленчуци. Нито един стан в цяла Аляска не е така добре въоръжен за борба със скорбута. Няма сушени и консервирани зеленчуци, плодове и орехи, които да не притежаваме, и то в изобилие.

– Сложи ли те натясно, а, Пушилка? – тържествуващо възкликна Малчо. Ето това е действителност, а не теория. Казваш, лекуване със зеленчук? Ето ти го зеленчука, а какво става е лекуването?

– Не мога да намеря никакво обяснение – призна Пушилката. – И въпреки това в цяла Аляска няма стан като този. Виждал съм скорбут по два-три случая ту тук, ту там, но никога не съм виждал цял стан, пламнал от него, нито съм виждал такива тежки случаи. Но това няма нищо общо е цялата работа, Малчо. Трябва да направим всичко, каквото можем, за тези хора, но първо трябва да се настаним и да се погрижим за кучетата. Ще се отбием при вас утре сутрин, ъ-ъ... госпожа Сибли.

– Госпожица Сибли... обиди се тя. – И ето какво, млади човече: ако речете да се пхнете тука с разни лекарства, ще ви тегля една хубава порция сачми.

– Ей, че е мила тая пресвета ясновидка! – смееше се Пушилката, когато пипнешком се връщаха с Малчо в тъмнината към необитаваната хижа до оная, от която бяха започнали обиколката си.

Личеше си, че в тази хижа доскоро са живели двама души и другарите се питаха дали това не са били самоубийците, които намериха на пътя. Те огледаха заедно склада и откриха невероятно разнообразие от храни... в буркани, на прах, – консервирани, сушени, сгъстени.

– Питам те: как са се изхитрили да хванат скорбут? – възкликна Малчо и размахва пред светлината пакетчета с яйца на прах и италиански гъби. – Погледни това! Ами това!... Той заизважда кутии с консервирани домати, царевича, мариновани маслини. – Пък и самата пресвета ясноводка е хванала скорбут! Как го разбират това нещо?

– Ясновидка – поправи го Пушилката.
– Ясноводка! – упорито повтори Малчо. – Нали тя ги е довела в тази дупка, а?...

III

На другия ден, когато вече беше светло, Пушилката срещна човек, който теглеше шейна с тежък товар дърва. Нисък, спретнат и подвижен, този човек крачеше бодро въпреки тежкия товар. Пушилката веднага изпита към него неприязън.

– Какво ви е? попита той.

– Нищо ми няма – отговори нисичкият човечец.

– Знам – каза Пушилката. Тъкмо затова ви и питам. Вие сте Еймъс Уентуърт. Интересно, как така не сте се разболели от скорбут, както всички други?

– Защото работех – бързо отговори Уентуърт. – И никой от тях нямаше да се разболее, ако бяха излизали навън и вършили нещо. А те какво правеха? Мърмореха и се оплакваха, и кълняха студа, дългите нощи, лишенията, мъките и болките и всичко друго. Излежаваха се, докато се подуха така, че вече не могат да станат, и толкова. Вижте мене. Аз работех, Влезте в моята хижа. Пушилката го последва.

– Поогледайте се. Чисто, като облизано, а? Така си е! Наредено, нагласено. Бих махнал и стърготините и талаша от пода, ако не пазеха топло, по при мен стърготините и талашът са чисти, Трябва да погледнете подовете в някои от другите хижи. Кочини! Нито веднъж още не съм ял от немита чиния. Не, драги. Това иска работа и аз работех, и не се разболях от скорбут. Можете да си вземете хубава бележка и така да си го знаете.

– Улучили сте самата истина – призна Пушилката. – Но виждам, че при вас има само един одър. Защо сте тъй необщителен?

– Защото така ми харесва. По е лесно да чистиш на един, отколкото на двама, ето защо! Мързеливци и готованци! Нима мислите, че бих могъл да търпя такъв човек в къщата си? Нищо чудно, че са се изпоразболели от скорбут!

Това звучеше много убедително, но Пушилката не можеше да се отърве от неприязненото си чувство към този човек.

– Ами защо Лора Сибли е толкова против вас? – ненадейно попита той.

Еймъс Уентуърт хвърли бърз поглед към Пушилката.

– Лора Сибли е смахната – отговори той. – Всички ние сме малко смахнати, ако искате да знаете. Но да ме пази господ от смахнат, който не измива чиниите, в които яде, а всички тия смахнати са такива.

Подир няколко минути Пушилката приказваше с Лора Сибли. Опяряла се на две тояги, тя куцукаше край неговата хижа и беше се поспряла да си поеме дъх.

– Защо сте толкова против Уентуърт? – ни в клин, ни в ръкав я попита той така ненадейно, че въпросът я завари неподготвена.

Зелените ѝ очи ядно пламнаха, изпитото ѝ лице за миг се разкриви от ярост, разранените ѝ устни се сгърчиха, готови да изрекат необмислени думи. Но от тях се отрониха само някакви несвързани, нечленоразделни звуци и със страшно усилие на волята тя веднага се овладя.

– Защото е здрав! – задъхано промълви Лора Сибли. – Защото няма скорбут! Защото е невиджан егоист! Защото не протяга ръка да помогне на някого! Защото би ни оставил живи да си изгнием, както ни е оставил да си гнием живи, без да ни донесе кофа вода или наръч дърва! Само какъв звяр е той! Но той ще види! Да, да! Ще види!

Все още задъхана, тя закуцука нататък; след пет минути Пушилката излезе да нахрани кучетата и я видя да влиза в хижата на Еймън Уентуърт.

– Нещо не е наред тука, Малчо, нещо не е наред – с мрачен вид поклати глава той, когато другарят му се показва на вратата, за да плисне помята от тенджерата.

– Дума да няма! – весело подхвана Малчо.

– И ние с тебе няма да се отървем. Ще видиш. – Не говоря за скорбута.

– Аха, думата ти е за пресветата ясноводка. Тя и покойник ще ограби. През живота си не съм виждал жена с такъв гладен вид.

IV

– Ние с тебе сме здрави, защото непрекъснато работим, Малчо. Затова е здрав и Уентуърт. Виждаш докъде са стигнали другите от безделие. Сега от нас зависи да предприемем на тези нещастни болни физически труд. Твое задължение ще бъде да следиш всеки да си получи порцията труд. Назначавам те за старша болногледачка.

– Какво-о? Мене ли! – провикна се Малчо. Отказвам се!

– Нищо подобно. Аз ще ти помагам според силите си, защото няма да е шега работа. Трябва да ги поразмърдаме. Преди всичко нека погребат мъртвите. Най-държеливите ще назначим в гробарската команда; други, които все още се крепят, в команда за събиране на гориво (нали са се свивали под одеялата, за да пестят дърва); на по-слабите ще дадем по-лека работа. Да, и борова отвара! Дано не забравим. Алясканските кореняци се кръстят на нея. А тези тука не са и чували за нея.

– То се е видяло, че ще си изпатим – захили се Малчо. – Доде се усетим и ще ни надупчат с олово.

– Тъкмо от това ще започнем – рече Пушилката. – Да вървим.

За един час всичките двадесет и толкова хижи бяха претършувани. Всичките патрони, всичките бойни и ловни пушки и револвери бяха конфискувани.

– Хайде, болници! – подкачаше ги Малчо. – Оръжието... дайте го насам. Трябва ни.

– Кой е наредил това? – осведомиха се още в първата хижа.

– Двама доктори от Доусън – отговори Малчо. А каквото те кажат, това ще правите. Хайде! Патроните също.

– Ами на вас за какво ви са?

– Да отблъснем войската на месните консерви, дето е тръгнала насам по клисурата. И да ви кажа овреме: скоро тука ще нахълта борова отвара. Хайде, по-живо!

И това беше само началото на деня. С молби и предумване, със заплахи и просто насила Пушилката и Малчо ги караха да станат и да се облекат. Онези, у които скорбутът беше в най-лека форма, Пушилката отдели за погребална команда. Друга команда изпрати да събере дърва, та да може с огньовете да размразят пръстта и пясъка, за да изкопаят гробове. На още една команда бе наредено да насече дърва, поравно за всяка хижа. Тези, които нямаха сили да излязат навън, трябваше да чистят и разтребват хижите и да перат дрехите. Още една команда домъкна наръчи борови клони и навред започнаха да варят борова отвара.

Но макар Пушилката и Малчо да си даваха вид, че всичко е наред, положението беше тежко и сериозно. Побиха ги трънки, когато се убедиха, че най-малко тридесет души се намират в ужасно, безнадеждно положение и човек не може да ги вдигне от леглото, а една от жените в хижата на Лора Сибли умря. Обаче трябваше да се действа решително.

– Не ми се ще да пердаша болен човек – обясняваше Малчо и заплашително вдигаше юмрук. – Но щом е за негово добро, ще му строша и

главата. А на всички ви много добре ще ви дойде да ви се тегли по един хубав бой, мързеливци такива! Хайде! Я ставай и си навличай дрипите, и по-живичко, че ей сега ще ти разбия мутрата!

Всички работеха, стенеха, охкаха и плачеха, сълзите се стичаха и замръзваха по бузите и нямаше съмнение, че мъките им не са престорени. Положението беше отчайващо, а предписаните от Пушилката мерки – геройски.

Когато работните групи се върнаха на пладне, чакаше ги сносен обед, сготвен от по-слабите им съжители под надзора и ръководството на Пушилката и Малчо.

– Засега стига – каза Пушилката в три часа. – Свършвайте работа. Лягайте. Може да ви е зле сега, затова пък утре ще сте по-добре. Разбира се, да се оздравее, не е чак толкова лесно, но всички ще ми оздравеете.

– Твърде късно – леко се присмя Еймъс Уентуърт на Пушилката за старанията му. – Трябвало е да подхванат така още наесен.

– Хайде с мене – отговори му Пушилката. – Взemi тия две кофи. Ти не си болен.

И те тръгнаха тримата от хижа на хижа да дават на всеки мъж и жена по цяло канче отвара. А това не беше лесно.

– Няма да е зле да разберете още отначало, че ние не се шегуваме – заяви Пушилката на първия упорит пациент, който лежеше по гръб и стенеше през зъби. Я ми помогни, Малчо. Пушилката хвана болния за носа и го чукна под лъжичката, за да си отвори, устата.

– Хайде, Малчо! Сега ще я глътне!

И болният я глътна с неизбежното кашляне и даване.

– Идущия път ще я вземеш по-лесно – увери жертвата си Пушилката и посегна към носа на човека съседното легло.

– Бих предпочел рициново масло – тихичко си призна Малчо, преди да глътне своята порция. – Матусал² да ми е на помощ! – съвсем гласно обяви той, щом преглътна горчивото лекарство. – Една чаша блага колкото цяла каца държи влага.

– Ние ще правим тази обиколка с боровата отвара четири пъти на ден, а вие сте осемдесет души – съобщи Пушилката на Лора Сибли. – Затова нямаме време да си играем. Ще я вземете ли, или трябва да ви хвана за носа? – Палецът и показалецът му красноречиво се надвесиха над нея. – Това е растителна отвара, тъй че няма защо да се повдига

2. Матусал – според библията най-дълголетният човек, живял 969 години. – Б. пр.

въпрос за угризения на съвестта.

– Да се повдига ли! – прихна Малчо. – Не, в никой случай. Това е най-възхитителното питие!

Лора Сибли се поколеба. Беше си глътнала езика.

– Е? – властно попита Пушилката.

– Ще... ще я взема – промълви тя с треперещ глас. – По-скоро!

Тази вечер Пушилката и Малчо се вмъкнаха под одеялата си капнали повече, отколкото след най-тежкия ден на пъртината.

– Чак ми прилошава – призна Пушилката. – Както се мъчат, то е страшно нещо. Но работата е единственото средство, което мога да измисля, и трябва да го изпитаме докрай. Ех, да имахме чувал сурови картофи!

– Спаркинс не може вече да мие чинии – каза Малчо. – Така се мъчи, че чак се поти от болка. Видях го как се поти. Трябваше аз да го сложа в леглото, толкова беше отмаял.

– Само да имахме сурови картофи – продължи Пушилката. – В тези консервирани храни липсва най-важното, най-същественото нещо. От тях е бил изпарен самият живот.

– И ако тоя млад мъж Джоунс от хижата на Браундоу не пукне до сутринта, тогава аз нищо не познавам.

– За бога, говори за нещо по-весело – скара му се Пушилката.

– Нали ние ще трябва да го погребваме? – ядосано изсумтя Малчо. – Казвам ти, това момче страхотно...

– Млъкни! – прекъсна го Пушилката.

След още няколко ядни изсумтявания от одъра на Малчо долетя дълбоко равномерно дишане – той беше заспал.

V

До сутринта беше умрял не само Джоунс, но и един от по-здравите мъже, който беше работил в командата за сечене на дърва, беше се обещал. Занизаха се кошмарни дни. Цяла седмица, с върховно напрежение на волята, Пушилката караше болните да работят и да пият боровата отвара. И беше принуден: едни по един, но двама и по трима да ги освобождава от работа. Той започваше да проумява, че работата беше най-неподходящото нещо на света за болни от скорбут. Намалващата погребална команда продължаваше непрекъснато да работи и винаги приготвяше пет-шест гроба в повече, изровени в размразената е огньове

пръст.

– Надали бихте могли да изберете по-лошо място за стан – каза Пушилката на Лора Сибли. – Вижте го; в дъното на тясна клисура, която върви от изток на запад. На пладне слънцето не се издига над равнището на планините. Сигурно не сте видели дневна светлина от няколко месеца.

– Че откъде можех да зная?

Пушилката сви рамене.

– Би трябвало да знаете, щом сте могли да поведете стотина глупаци за злато.

Тя го изгледа злобно и закуцука нататък. Пушилката отиде да види една команда стенещи болни, които събираха борови клони, а когато се връщаше след няколко минути, видя ясновидката да влиза в хижата на Еймъс Уентуърт и тръгна подире и. На вратата той я чу да хленчи и да се моли.

– Само за мен! – умоляваше тя, когато Пушилката влезе вътре.

– Няма да кажа на никого!

Двамата, изгледаха гузно неканения посетител; и Пушилката беше сигурен, че още малко и е щял да узнае нещо, без сам да знае какво, и мислено се изруга, че не бе ги подслушал.

– Хайде, казвайте! – грубо заповяда той. – Какво е то?

– Кое какво е? – навъсено го попита Еймъс Уентуърт. А Пушилката не можеше да му каже кое беше това „както“.

VI

Положението ставаше все по-тежко и по-тежко. В тази клисура, приличаща на тъмна дупка, където никога не проникваше слънчев лъч, страшният списък на покойниците ставаше все по-голям. Всеки ден Пушилката и Малчо със страх преглеждаха един другиму устата – не са ли им побелели венците и лигавицата, този неизбежен първи признак на скорбута.

– Аз се отказвам! – заяви една вечер Малчо. – Мислих го и така, и иначе и се отказвам. Мога да се опитам да тормозя роби, ама да тормозя сакати, виж, това е вече много за мене. От ден на ден отиват от лошо към по-лошо. Няма и двацет души, които мога да изкарам на работа. Днес след обед казах на Джаксън да иде да си легне. Готвеше се да се самоубие. Личеше си: по целия му вид. Май че работата не помага.

– И аз стигнах до същото заключение – отговори Пушилката. – Ще освободим всички освен десетина души. Те ще трябва да ни помагат. Можем да ги подредим на смени. И ще продължаваме с борвата отвара.

– Няма полза от нея.

– Горедолу съм готов да се съглася и с това, но във всеки случай не им вреди.

– Още едно самоубийство – съобщи Малчо на другата сутрин. – Сега пък е този Филипс. Откога си знаех, че така ще стане.

– Не можем да се справим с тази работа! – изпъшка Пушилката. – Какво би предложил ти, Малчо?

– Кой? Аз ли? Аз нямам никакви предложения. – Ще оставим всичко да се нарежда от само себе си.

– Но това значи да измрат всички! – възрази Пушилката.

– Освен Уентуърт – изръмжа Малчо, защото отскоро бе започнал да споделя неприязънта на своя другар към тази личност.

Неизменното чудо на Уентуъртовия имунитет озадачаваше Пушилката. Защо единствено той не се разболяваше от скорбут? Защо Лора Сибли го мразеше и същевременно скимтеше, хленчеше и му се молеше? Какво ли беше това, което му искаше, а той не й даваше?

На няколко пъти Пушилката нарочно се отби в хижата на Уентуърт по време за ядене. Той забеляза само едно подозрително нещо и то беше, че Уентуърт го гледеше с подозрение. След това се помъчи да поизпита Лора Сибли.

– Сурови картофи биха излекували всички тука – подхвърли той на ясновидката. – Сигурен съм. Виждал съм как действат.

Пламъчето в очите й, което показваше съгласие и което се смени със злоба и омраза, му подсказа, че е попаднал на правилна следа.

– Защо не сте докарали запас от пресни картофи с парахода? – попита той.

– Докарахме. Но когато пътувахме нагоре по реката, много изгодно ги продадохме във Форт Юкон, Имахме предостатъчно сушени картофи и знаехме, че те се запазват по-добре. Дори не замръзват.

Пушилката изпъшка.

– И всичките ли продадохте? – попита той.

– Да. Отде можехме да знаем?

– Ами, не е ли възможно да са останали един-два чувала? – Нали знаете, случайно да са били забутани някъде на парахода?

Тя поклати глава, както му се стори, с малко закъснение, след това

добави: – Не сме намирали.

– Но дали няма? – настоя Пушилката.

– Отде да знам? – ядно се сопна Лора Сибли. – Не съм се занимавала е прехраната!

– А Еймъс Уентуърт се е занимавал – побърза да заключи той. – Прекрасно. А сега кажете, то ще си остане между нас, какво е личното ни мнение. Смятате ли, че Уентуърт има скрити някъде сурови картофи?

– Не, разбира се, не. – Защо ще има?

– Защо пък да няма? – Тя сви рамене.

– Колкото и да се мъчи с нея, Пушилката не можа да я накара да признае, че това е възможно.

VII

– Уентуърт е свиня – бе присъдата на Малчо, когато Пушилката сподели с него подозрението си.

– Лора Сибли също – добави Пушилката. – Тя вярва, че той има картофи, но си мълчи и се мъчи да го склони да даде и на нея.

– А той не ще, а? – Малчо напсува грешната човешка природа с една от най-засуканите си псувни и си пое дъх. И двамата са еднакви мръсници. Дано господ ги остави да изгният от скорбут за наказание това е то, което мога да кажа, и още, не ей сега отивам да строша кратуна-та на тоя Уентуърт.

Обаче Пушилката държеше да бъдат тактични. През нощта, когато целият стан пшкеше и спеше или пшкеше и не спеше, той отиде в неосветената хижа на Уентуърт.

– Виж какво ще ти кажа, Уентуърт – подхвана той. Тука, в ей тази торбичка, има златен пясък за хиляда долара. Аз съм едни от богатите хора по тези места и мога да си го позволя. Струва ми се, че започва да ме хваща скорбут. Сложи ми един суров картоф в ръката и златото е твое. Ето, виж колко тежи. И Пушилката трепна от радост, когато Еймъс Уентуърт протегна ръка в мрака и повдигна златото. Пушилката го чу да рови в завивките, а след това го усети да му пъха в ръката не тежката торбичка с пясъка, а несъмнено картоф, голям колкото кокоше яйце, топъл от близостта с тялото на Уентуърт.

Пушилката не се бави до сутринта. Той и Малчо чакаха всеки миг смъртта на двамата им най-тежко болни и затова отидоха направо в

тяхната хижа. В една чаша те носеха хилядадоларовия картоф, настърган и размачкал заедно с корите и полепналите буци пръст; от тая гъста течност започнаха да сипват по няколко капки в страхотните дупки, които някога са били човешка уста. Цялата нощ на смени, ту Пушилката, ту Малчо, им даваха от този картофен сок, натриваха го в нещастните подпухнали венци, в които тракаха разклатени зъби, и принуждаваха болните да преглъщат всяка капчица от скъпоценния еликсир.

До другата вечер у двамата пациенти настъпи удивително, почти невероятно подобрение. Те вече не бяха най-тежко болните. След четиридесет и осем часа, когато картофът се свърши, макар и далеч от пълно оздравяване, те бяха временно във от всякаква опасност.

– Знаеш ли какво ще направя – каза Пушилката на Уентуърт. – Аз имам златни находища по тия места и моя полица ще ти осребрят навсякъде. Ще ти дам по петстотин долара за картоф до петдесет хиляди долара. Това прави сто картофа.

– Нямах ли повече златен пясък? – попита Уентуърт.

– Малчо и аз събрахме всичко, което имахме. Но честна дума, ние двамата заедно струваме няколко милиона.

– Нямам никакви картофи – отсече Уентуърт. Бих искал да имам. Аз имах само този картоф, който ти дадох. Пазих го цялата зима, защото се страхувах да не се разболея от скорбут. Продадох ти го само за да мога да си платя пътя и да се махна от тази страна, когато реката се очисти от лед.

При все че нямаше повече картофен сок, състоянието на двамата лекувани с него болни продължи да се подобрява и на третия ден. Положението на нелекуваните се влошаваше все повече. На четвъртата сутрин бяха погребани три страхотни трупа. Малчо изгърпя това изпитание и след това се обърна към Пушилката:

– Ти се опита по твоя начин. Сега е мой ред да се опитам, както аз си знам.

Той се запъти направо към хижата на Уентуърт. Какво се разигра там, Малчо премълча. Той излезе с ожулени и разбити юмруци, а Уентуърт, освен останалите по лицето му белези от страшния бой, дълго време ходи с извита настрана глава и схванат врат. Това явление можеше да се обясни с четирите черносини белега от пръсти на едната страна на гръкляна му и един черносин белег от другата страна.

След това Пушилката и Малчо нахълтаха заедно в хижата на Уентуърт, изхвърлиха го във на снега и обърнаха всичко нагоре с краката. Лора Сибли докуцука също и с настървените се залови да претърсва

заедно с тях.

– Нищо няма да получиш, миличка, пък ако ще да намерим и цял тон – увери я Малчо.

Но те бяха не по-малко разочаровани от нея. Макар че разкопаха и пода, пак не откриха нищо.

– Аз бих го пекъл на бавен огън и бих го накарал да заговори – напълно сериозно предложи Малчо.

Пушилката неодобрително поклати глава.

– Ами че това е убийство! – държеше на своето Малчо. – Той ги убива тия окаяни клетници; все едно, че им пръсва главите с брадва, само че още по-лошо.

Мина още един ден, през който те непрестанно следиха всяко движение на Уентуърт. Няколко пъти, когато той тръгваше с кофа за вода към рекичката, те уж случайно се приближаваха към хижата и всеки път той бързо се връщаше, без да си е налял вода.

– Картофите са скрити вътре в хижата – каза Малчо. – Това е сигурно като две и две четири. Но къде? Нали я обърнахме цялата наопаки. – Той стана и си сложи ръкавиците. – Ще ги намеря, дори и да трябва да разтуря проклетия коптор парче но парче!

Той погледна Пушилката, който седеше с напрегнат, залисан вид и не го беше чул.

– Каква муха ти е влязла в главата? – ядосано попита Малчо. – Да не ми кажеш сега, че си нямал друга работа и си хванал скорбут!

– Просто се мъча да си спомня нещо, Малчо.

– Какво?

– Не знам. Тъкмо там е бедата. Но то е свързано с тази работа, само да мога да си го спомня.

– Ей, Пушилка, да не вземеш да се чалнеш, – замоли му се Малчо. – Какво ще правя без теб! Остави ума си на мира. Ела ми помогни да разтуря този коптор. Бих го подпалил, ама страх ме е, да не се опекаат картофите.

– Това е то! – изкрещя Пушилката и скочи на крака. – Тъкмо каквото се мъчих да си спомня. Къде е бидончето с газта? Тръгвам с тебе, Малчо. Картофите са наши!

– Каква е играта?

– Само ще ме гледаш и толкова – заинтригува го Пушилката. – Винаги съм ти казвал, Малчо, че недостатъчното познаване на литературата много пречи, дори и в Клондайк. Виждаш ли, това, което ще направим сега, е от една книга. Чел съм го като хлапе и то ще хване място.

Хайде!

След няколко минути в бледия блясък на зеленикавото Северно сияние двамата другари се промъкнаха крадешком до хижата на Еймъс Уентуърт. Внимателно и безшумно те поляха с газ дървените стени, като сипеха най-много на вратата и прозореца. После драснаха клечка кибрит и видяха как пламна подпалената газ. После се дръпнаха извън кръга на растящата светлина и зачакаха.

Те видяха Уентуърт да изскача навън, да хвърля обезумял поглед към пламъците и да се втурва обратно в хижата. Не се мина и минута и той се показва отново, този път бавно. Превит на две, нарабил тежък чувал, в съдържанието на който те ни най-малко не се съмняваха. Пушилката и Малчо се нахвърлиха отгоре му като два прегладнели вълка. Те го заудряха едновременно отдясно и отляво. Той се строполи под тежестта на чувала, който Пушилката опипа за всеки случай с двете ръце. В този миг той усети Уентуърт да прегръща коленете му и го видя да вдига към него мъртвешки бледото си лице.

– Дайте ми десетина парчета, само десетина... пет парчета... и вземете всичко друго – записка Уентуърт. Той се озъби и с безумна ярост наведе глава, за да ухапе Пушилката за крака, но промени решението си и започна да се моли. – Само пет-шест картофа! – захленчи той. – Само пет-шест! Аз щях да ви ги дам... утре. Да, утре. Така бях решил. В тях е спасението! В тях е спасението! Само пет-шест парчета!

– Къде е другият чувал? – попита наслуки Пушилката.

– Аз го изядох. – Отговорът беше несъмнено искрен. – Останал е само този чувал, Дайте ми няколко парчета. Вземете всичко друго.

– Изял си ги! – закрещя Малчо. – Цял чувал! А тези клетници мрат, защото нямат картофи! На ти! На! На! На! Свиня такава! Мръсник!

Първият ритник го откъсна от колената на Пушилката, които бе прегърнал. Вторият ритник го просна на снега. Но Малчо продължаваше да го рита.

– Пази си пръстите – бе единствената забележка на Пушилката.

– То се знае; аз го ритам с петите – отговори Малчо. – Ти само гледай. – Ще му изпочупя ребрата. Ще му изпотроша зъбите! На ти! На! Жалко, че съм с мокасини, а не с ботуши. Свиня такава!

VII

Никой не спа в стана тази нощ. Час по час Пушилката и Малчо

обикаляха, скъпернически отмерваха възвръщащия живота картофен сок и наливаха по четвърт лъжичка в нещастните, обезобразени уста на обитателите. И целия следващ ден, докато единият спеше, другият продължаваше да работи.

Смъртните случаи секнаха. Болните в най-тежко положение започнаха да се поправят изумително бързо. На третия ден тия, които не бяха могли да се помръднат седмици наред, се вдигнаха от леглата и закретаха на патерици. И в този ден слънцето, което от два месеца вече се отклоняваше, по своя път на север, надзърна весело през хребета пад клисурата за първи път.

– Нито едно картофче – каза Малчо на хленчещия, молец се Уентуърт. – Ти нямаш и помен от скорбут. Ти си оплюскал цял чувал и тебе скорбут няма да те хване двацет години. Откакто зная теб, започнах по-добре да разбирам господа. Все съм се чудим защо е оставил да живее сатаната. Сега вече зная. Той го е оставил да живее точно както аз те оставих теб. И пак това е направо позор.

– Един малък съвет – каза Пушилката на Уентуърт. Тези хора оздравяват много бързо; Малчо и аз си тръгваме подир една седмица и тука няма да има кой да те защити, когато те подгонят. Ето пъртината. До Доусън има осемнайсет дена път.

– Плюй си на петите, Еймъс... додаде Малчо, – че както те наредих аз, ще ти се види дребна работа в сравнение с това, както ще те наредят тия болници.

– Господа, моля ви да ме изслушате – захленчи Уентуърт. – Аз не познавам тези места. Не познавам обичаите. Не зная пъртината. Позволете ми да пътувам с вас. Ще ви дам хиляда долара, ако ми позволите да пътувам с вас.

– Защо не? – коварно се усмихна Пушилката. – Стига да е съгласен Малчо.

– Кой? Аз ли? – Малчо пое дъх за важно изказване. – Какво съм аз? Горските кърлежи са по-големи от мен, ако става дума за смирение. Аз съм червей, личинка, брат на попвата лъжичка и рожба на мръсна муха. Не ме е страх, не ме е срам от нищо, дето пълзи, лази или смърди. Но да пътувам с тази грешка на творението! Махай се оттука, човече! Аз не съм горделив, ама от теб ми се повдига.

И Еймъс Уентуърт се махна, самичък, затътрил шейна, натоварена с храна, колкото да му стигне до Доусън. Една миля по-надолу Малчо го настигна на пъртината.

– Я ела тука – подхвана Малчо вместо поздрав. – Хайде, бръкни се!

Давай парите! Развързвай кесията!

– Аз не разбирам – смутолеви Уентуърт и потрепери, като си спомни какъв бой бе ял на два пъти от Малчо – и с юмруци, и с ритници.

– Ония хиляда долара, разбираш ли ме? Хилядата долара в злато, дето Пушилката ти плати за нещастния картоф. Дай ги тука!

И Еймъс Уентуърт му протегна торбичката със златото.

– Дано да те ухапе някой пор, че да пукнеш от бяс! – бяха прощалните думи на Малчо.

СПЕКУЛА С ЯЙЦА

I

Една свежа мразовита сутрин, в големия магазин на Алясканското търговско дружество в Доусън, Люсил Арал с пръст повика Белю Пушилката при тезгяха с манифактурните стоки. Продавачът беше отишъл на експедиция в складовете и въпреки огромните, зачервени печки Люсил беше си сложила пак ръкавиците.

Пушилката с готовност се отзова на повикването и. Нямахме такъв мъж в Доусън, който не би се почувствувал поласкан от вниманието на Люсил Арал, певица от мъничката трупа, която изнасяше всяка вечер представления в театъра „Палас опера“.

– Ужасно скучно! – оплака се тя с очарователна превзетост, след като се ръкуваха. – Цяла седмица не е имало пристъп от златна треска. Този бал с маски, който Скиф Мичел се канеше да ни даде, е отложен. Никой не пилее злато. Театърът е празен. И поща от Външния свят няма вече две седмици. Накратко казано, това градче се е вмъкнало в леговището си и заспало летаргичен сън. Трябва да направим нещо. Трябва да го посъживим, а вие и аз можем да го направим. Ако някой въобще може да произведе сензация, това сме ние. Знаете ли, че съм скъсала с Чарли Бързезя?

Пред Пушилката се мярнаха почти едновременно две видения. Едното бе Джой Гастел; другото – той самият сред голо снежно поле, под студената полярна луна, пронизан без много приказки от точния изстрел на гореспоменатия Бързезя. Нежеланието на Пушилката да произведе сензация със съдействието на Люсил Арал бе твърде явно, за да не го забележи певицата.

– Благодаря ви! Аз съвсем не мисля това, което мислите вие – налягна му тя със смях и се нацупи... – Когато река да ви се обеса на врата, ще трябва да имате повече и по-остри очи, отколкото сега, та да ме видите.

– Някои умират от разрив на сърцето, когато неочаквано им се усмихне щастието – промърмори Пушилката с престорено радостно облекчение.

– Лъжец! – снизходително отвърна Люсил Арал.

– Вие се уплашихте до смърт и нищо повече. Мога да ви уверя,

господин Белю Пушилката, че нямам намерение да въртя любов с вас, а ако вие посмеете да въртите любов с мен, Бързея ще ви вземе мярката. Вие го знаете какъв е. Освен това аз – аз не съм скъсала с него наистина.

– Продължавайте с вашите гатанки – засмя се той. – Може би след малко ще започна да се досещам накъде биете.

– Няма какво да се досещате, Пушилка. Ще ви го кажа направо. Бързея мисли, че съм скъсала с него, не го ли разбирате?

– Добре де, скъсала ли сте, или не?

– Не съм... това е! Но между нас да си остане. Той мисли, че съм скъсала. Аз само вдигнах шум, че уж скъсвам с него, но той си го заслужаваше.

– И каква роля ще играя аз, на параван или на плашило?

– Нито едното, нито другото. Вие ще натрупате куп пари, ние ще направим Бързея смешен и ще поразвеселим Доусън, а най-хубавото от всичко, за което го правя той ще получи един добър урок. Има нужда от него. Той е... е, най-правилно ще бъде да кажа, че е много буен. Само защото е грамаден мъжага, защото притежава толкова богати участъци, че не им знае броя...

– И защото е сгоден за най-хубавата женичка в Аляска – добави Пушилката.

– Да, и поради това също, благодаря ви... няма защо да вилнее. Снощи пак го прихванаха. Посипа пода на „М & М“ със златен пясък. Трябва да имаше хиляда долара. Просто отвори торбичката и го пръсна под краката на танцуващите. Вие сте чули за това, разбира се.

– Да, тази сутрин. Съжалявам, че не съм метач в това заведение. Но аз все още не ви разбирам. Какво общо имам аз с всичко това?

– Слушайте. Той беше твърде буен. Аз развалих нашия годеж и той е тръгнал да разправя наляво и надясно, че сърцето му било разбито. Сега стигаме на въпроса. Аз обичам яйца.

– Сега пък яйца! – възкликна Пушилката с отчаяние. – Накъде я карате? Накъде я карате? – Чакайте.

– Но какво общо с всичко това имат яйцата и апетитът? – запита той.

– Всичко, само ако ме изслушате.

– Слушам ви, слушам ви – проточи той.

– Тогава, за бога, слушайте. Аз обичам яйца. А в Доусън има яйца в ограничено количество.

– Е, да. Зная и това. Има ги най-вече в ресторанта на Славович. Шунка с едно яйце – три долара. Шунка с две яйца – пет долара. Това

прави два долара за яйце, на дребно. Само големците и такива като госпожица Арал и Бързея могат да си позволят да ги ядат.

– Той също обича яйца – продължи тя. – Но въпросът не е там. Аз ги обичам. Всяка сутрин в единадесет часа закусвам при Славович. Всяка сутрин изяждам две яйца. – Тя изразително замълча. – Да предположим, само да предположим, че някой реши да направи спекула и откупи всичките яйца.

Тя зачака, а Пушилката я гледаше с възхищение и мислено одобряваше избора на Бързея.

– Вие не ме слушате – каза Люсил Арал.

– Продължавайте – отговори той... – Не знам. Какво ще стане тогава?

– Глупчо! Нали познавате Бързея? Когато види, че жадувам за яйца, а аз чета в сърцето му като в отворена книга и умея да жадувам, какво ще направи той?

– Кажете ми вие. Продължавайте.

– Ами че той ще се втурне да търси човека, който е откупил яйцата. Той ще ги вземе всичките, колкото и да му струват. Представете си: влизам при Славович в единадесет часа. На съседната маса – Бързея. Той ще се погрижи да е там. „Две яйца на очи“ – ще кажа аз на келнера. „Съжалявам, госпожице Арал – ще каже келнерът, – яйцата се свършиха.“ Тогава се обажда Бързея със своя дебел мечешки глас: „Келнер, шест яйца, ровки.“ И келнерът казва: „Да, господине“ и донася яйцата. Представете си: Бързея ме гледа под око, аз изглеждам възмутена и студена като ледена висулка и повиквам келнера. „Съжалявам, госпожице Арал – казва той, – но тия яйца са на господин Бързея. Виждате ли, госпожице, те са негова собственост.“ Представете ли си: Бързея тържествува, мъчи се с всички сили да се престори, че нищо не е разбрал, и изяжда шестте яйца. Друга картинка: самият Славович ми донася две яйца на очи и казва: „С почитанията на господин Бързея, госпожице.“ Какво правя аз? Какво изобщо мога да направя, освен да се усмихна на Бързея, а след това, разбира се, ние се одобряваме и той ще сметне, че евтино се е отървал, дори и да е бил принуден да плати по десет долара за всяко от откупените яйца.

– Продължавайте, продължавайте! – подкани я Пушилката. – На коя гара трябва да се кача на това влакче и на коя гара ще ме свалят?

– Как не разбирате! Никой няма да ви сваля. Яйченият влак ще ви закара направо до крайната гара. Направете вие тая спекула с яйца. Започнете още сега, днес. Можете да купите и сетното яйце в Доусън по

три долара и да ги продадете на Бързея, кажи-речи, по колкото си искате. А после, след всичко това, ще разкрием задкулисната страна на историята. Всички ще се смеят на Бързея. Той малко ще се поукроти. Ние с вас ще разделим победната слава. Вие ще натрупате куп пари. А Доусън ще се поразсъни от тази голяма шега. Разбира се... ако... ако спекулацията ви се вижда много рискована, аз ще ви дам злато за откупуване на яйцата.

Последната забележка бе твърде много за Пушилката. Понеже беше само най-обикновен смъртен от Запад със странни схващания за парите и жените, той отказа с презрение предложения от нея златен пясък.

II

– Хей! Малчо! – извика Пушилката през Главната улица на своя другар, който крачеше с бързата си развлечена походка, тикнал под мишницата си неувито, биещо на очи шише със замръзнало съдържание. Пушилката прекоси на другата страна.

– Къде беше цяла сутрин? Де ли не съм те търсил!

– При доктора – отговори Малчо и посочи шишето. – На Сали й има нещо. Снощи, като ги хранех, видях, че й капе козината от опашката и хълбоците. Докторът казва...

– Остави тази работа – нетърпеливо го прекъсна Пушилката. – Аз искам...

– Какво те е прихванало? – попита е възмущение и изненада Малчо, – Ще вземе в тоя студ да й окапе козината на Сали! Казвам ти, че кучето е болно. Докторът казва...

– Сали ще почака. Слушай сега...

– Казвам ти, че не може да чака. Това е жестокост към животните! Тя ще замръзне. Какво си се толкова разбързал? Да не са наистина намерили злато на Монте Кристо?

– Не зная, Малчо. Но искам да ми направиш една услуга.

– Дадено – любезно каза Малчо, набързо успокоен и готов да помогне. – Какво искаш? Разправяй. За тебе винаги.

– Искам да купиш за мен яйца...

– Разбира се, и одеколон, и пудра за бебета, стига да поискаш. А на бедната Сали нека си и капе козината по най-скандален начин. Виж какво, Пушилка, щом си решил да живееш нашироко, върви сам да си купуваш яйца. На мене ми стига и боб със сланина.

– Че ще ида сам да купувам, ще ида, но искам да ми помогнеш да ги купя. Млъкни сега, Малчо. Аз имам думата. Ще отидеш право при Славович. Плати му, ако щеш, и по три долара, но купи всичките яйца, които има.

– Три долара! – изстена Малчо. – Вчера чух да разправят, че имал цели седемстотин парчета! Две хиляди и сто долара за някакви си кокоши яйца! Слушай, Пушилка, я изтичай веднага при доктора. Той ще те оправи. И ще ти вземе само една унция злато за първата визита. Довиждане. Да вървя да си гледам работата.

Той понечи да тръгне, но Пушилката хвана другаря си за рамото, закова го на място и го завъртя.

– Пушилка, за тебе съм готов всичко да направя – разпалено запротестира Малчо. – Да речем, ако имаш хрема и двете ти ръце са счупени, ще седна до леглото ти и ден и нощ ще ти бърша носа. Ама да прахосам две хиляди и сто долара суха пара за някакви си кокоши яйца за тебе или за някой друг здрав и прав мъж, туй вече значи да си навлека вечно проклетие.

– Но това няма да са твои долари, а мои, Малчо. Имам пред вид една сделка. Трябва да откупя всички яйца до последното в Доусън, в Клондайк, на Юкон. Трябва да ми помогнеш, Сега нямам време да ти разправа цялата работа. Ще ти кажа после и ако искаш, Ще те взема за съдружник. Но засега най-важното е да осигурим яйцата. Хайде, бързай при Славович и купи всичките яйца, които има.

– Ами какво ще му кажа? Той сигурно ще се сети, че не ги взимам да ги ям.

– Нищо няма да му казваш. Остави парите да говорят. Той ги продава готвени по два долара парчето. Дай му до три долара за сурово яйце. Ако вземе да разпитва, кажи му, че ще правиш птицевъдно стопанство. За мене е важно да взема яйцата. След това продължавай; надуши и последното яйце в Доусън и го купи. Разбра ли? Купи го! В тая гостилничка срещу Славович имат малко яйца. Купи ги. Аз отивам в Клондайк сити. Там има един старец с болен крак, който е останал без пари и има шест дузини яйца. Цяла зима ги държи, дано им се качи цената, та от тях да изкара пътните си до Сиатъл. Ще се погрижа да си изкара пътните, а аз ще взема яйцата. Хайде бързай. Да, казват, че тази женица, дето живее зад дъскорезницата и прави мокасина, имала една-две дузини.

– Добре, щом тъй казваш, Пушилка. Но изглежда, че най-много има Славович. Ще сключа с него честен и почтен договор, черно на бяло, а ще прибера първо малките количества.

– Добре. Бързай. Довечера ще ти разправа подробно целия план.

Но Малчо размаха шишето:

– Първо ще полекувам Сали. Яйцата, могат да почакат толкова. Щом не са изядени досега, няма да ги изядат и докато се погрижа за едно нещастно болно куче, което много пъти е спасило и твоя живот, и моя.

III

Никога никоя стока не е изчезвала от пазара тъй бързо. За три дена всички яйца, за които се знаеше в Доусън, с изключение на няколко дузини, се намираха в ръцете на Пушилката и Малчо. Пушилката купуваше с по-широка ръка. Без да се изчерви, той си призна, че е дал на стареца в Клондайк сити по пет долара на парче за неговите седемдесет и две яйца. Повечето от яйцата беше купил Малчо, а той се беше пазарил. На жената, която правеше мокасини, беше дал само по два долара на яйце и се гордееше, че е направил доста добра сделка със Славович, чиито седемстотин и петнадесет яйца бе купил кръгло по два и половина долара парчето. От друга страна, той негодуваше, че в малката гостилничка отсреща го бяха ограбили по два долара и седемдесет и пет цента за някакви си сто тридесет и четири яйца.

Няколкото неоткупени дузини бяха в ръцете на две лица. Едното, с което Малчо водеше преговори, беше индианката от хижата на хълма зад болницата.

– Днес ще се оправя с нея – заяви Малчо на другата сутрин. – Ти измий чиниите, Пушилка. Аз ей сега ще се върна, ако не пукна там, докато й тикна златния пясък. На мен ми дай да се разправам с мъже. Тези проклети жени – страшно нещо е, като се заядат с някой купувач! Полесно се излиза на глава с тях, ако им продаваш нещо. Пък то ще речеш, че продава не яйца, а самородно злато.

Подир обед, когато се прибра в хижата, Пушилката завари Малчо, клекал на пода, да търка с лекарство опашката на Сали, а лицето му беше толкова безизразно, че вдъхваше подозрение.

– С какво ще се похвалиш? – нехайно го попита Малчо, след като минаха няколко минути.

– Нищо не става – отговори Пушилката. – А ти какво направи с твоята индианка?

Малчо кимна победоносно към пълната е яйца тенекиена кофа на

масата.

– Но по седем долара парчето – призна той, след като търка Сали още една минута.

– В края на краищата предложих по десет долара – призна Пушилката... и тогава той ми каза, че вече ги продал. Лоша работа, Малчо. Още някой се е разтичал да купува яйца. Тези двадесет и осем яйца може да ни създадат неприятности. Нали разбираш, успехът на такава спекулация се състои в това, да осигуриш и сетното.

Пушилката се пресече и се втренчи в другаря си. Рязка промяна настъпваше в изражението на Малчо – нещо го вълнуваше и той полагаше крайни усилия да не се издаде. Той затвори кутията е мехлема, бавно и грижливо избърса ръце в гъстата козина на Сали, изправи се, отиде в ъгъла, погледа термометъра и се върна. След това заговори с тих, равнодушен и свръхучтив тон:

– Ще бъдеш ли, моля ти се, така любезен само да ми повториш колко са яйцата, дето той човек не ти е продал?

– Двадесет и осем.

– Хм – рече си Малчо и с леко кимване небрежно поблагодари на другаря си. После със затаен яд изгледа печката. – Пушилката, ще трябва да намерим нова печка. На тая фурничката ѝ е прегорела и влизат сажди, та чернят питките.

– Остави на мира печката! – сопна се Пушилката. – Каж ми, какво се е случило?

– Какво се е случило ли? Ти искаш да знаеш какво се е случило? Е, бъди толкова любезен да насочиш прекрасните си очички, към ей оная кофа, дето стои на масата. Виждаш ли я?

Пушилката кимна.

– Та искам да ти кажа едно нещо, само едно нещо. В тая кофа има ни повече, ни по-малко, а точно двадесет и осем яйца и всяко едно от тия проклети яйца струват по седем големи, кръгли долара суха нара. Ако изпитваш неотложна нужда от още някакви подробности и сведения, аз съм напълно на твое разположение да ти ги дам.

– Продължавай – рече заповеднически Пушилката.

– Тоя тип, с когото си се пазарил, е един едър индианец. Така ли е?

Пушилката кимна и продължи да кима в отговор на всеки въпрос.

– От едната си страна има само половин буза, другата половина му откъснала плешива мечка. Така ли е? Търгува с кучета, така е, нали? Казва се Джим Белязания. Така е, нали? Разбираш ли някъде я карам?

– Искаш да кажеш, че сме наддавали...

– Един срещу друг. Точно така. Тая скуо е жена му и те живеят на хълма зад болницата. Аз можех да ги купя тия яйца по два долара парчето, ако не беше се наврял и ти.

– Аз също засмя се Пушилката, – ако ти беше си стоял настрана, да те вземат мътните! По това няма никакво значение. Сега всичко е в паши ръце. Това е най-важното.

След това Малчо цял час се мъчи да прави някакви сметки с огризка от молив но полетата на тригодишен вестник и колкото по-безкрайни и но неразбираеми ставаха цифрите, толкова по-весел ставаше сам той.

– Това е то! – най-после каза Малчо. – Хубаво, а? Струва ми се, да Чакай да ти кажа какво излиза. Сега ти и аз притежаваме точно деветстотин седемдесет и три яйца. Те ни струват точно две хиляди седемстотин и шестдесет долара, ако смятаме златния пясък по шестнайсет долара унцията и без да слагаме в сметката изгубеното време. А сега слушай какво ще ти кажа. Ако смъкнем от Бързея по десет долара на яйце, ще спечелим чисти пари точно шест хиляди деветстотин и седемдесет долара. Ето туй се казва да спечелиш на конски надбягвания и това си е, ако рече някой да дойде да те пита. И аз участвам наполовина! Така си го запиши, Пушилка. Толкова съм ти благодарен, че няма вече накъде повече. Конски надбягвания ли! Знаеш, отсега нататък по ми се ще да залагам на кокошки, отколкото на коне.

IV

В единадесет часа същата вечер Малчо изтръгна Пушилката от дълбок сън; кожената му парка лъхаше на мраз, а ръката му, допряла бузата на Пушилката, беше съвсем ледена.

– Какво има сега? – промърмори Пушилката. Да не е окапала козината на Сали?

– Не. Просто трябваше да ти кажа хубавата новина. Видях се със Славович. Или по-право, Славович се видя с мен, защото той откри сеанса. Казва ми: „Малчо, искам да си поприказвам с тебе за тия яйца. Не съм нищо издал. Никой не знае, че съм ги продал на теб. Но ако смяташ да спекулираш, мога да ти кажа какво да направиш.“ И той ми каза, Пушилка. Знаеш ли какво ми каза?

– Хайде, казвай!

– Е, може да речеш, че не е за вярване, ама работата била за Чарли Бързея. Той търсил да купи яйца! Отива при Славович и му предлага по

пет долара на яйце и докато си тръгне, стига, до осем. А Славович няма никакви яйца. Най-накрая Бързея казал на Славович, че само да разбере, че Славович има някъде скрити яйца, ще му счупи главата. Славович се принудил да му каже, че е продал яйцата, но кой е купувачът, било тайна. Славович вика да му позволя да пошушне на Бързея кой е купил яйцата. „Малчо – казва ми той, – Бързея веднага ще дотърчи. Можеш да му смъкнеш но осем долара.“ – „Осем долара, ама от баба ти – казвам му аз. – Като нищо ще даде и по десет.“ Как да е, казах на Славович, че ще си помисля и ще му обадя сутринта Разбира се, иде го оставим да подшушне на Бързея, нали?

– Не ще и питане, Малчо. Първата ти работа сутринта ще е да се обадиш на Славович. И го накарай да каже на Бързея, че сме съдружници в тая сделка.

След пет минути Малчо отново събуди Пушилката:

– Слушай, Пушилка! Хей, Пушилка!

– Казвай. – По десет долара парчето и нито цент по долу, Разбра ли?

– Като нищо... разбира се – сънливо отговори Пушилката.

Сутринта Пушилката отново се сблъска с Люсил Арал пред манифактурния отдел на Алясканското търговско дружество.

– Работата се нарежда! – радостно й съобщи той. – Работата се нарежда! Бързея ходил при Славович, искал да купи яйца и го заплашвал. Сега Славович трябва вече да му е казал, че ние с Малчо сме закупили всичките яйца.

Очите на Люсил Арал заискряха.

– Още сега ще отида да закуся! – възкликна тя. – И ще заръчам на келнера яйца, а като не ги получа, ще се направя толкова нещастна, че да стопя и каменно сърце. А трябва да сте сигурен, че Бързея е ходил при Славович и се е мъчил да откупи всичките яйца, дори да му струват една от златните му мини. Аз го познавам! И дръжете на хубава цена. Няма да съм доволна, ако поискате по-малко от десет долара на парче и ако ги продадете за по-малко, Пушилка, никога не ще ви простя!

По пладне Малчо сложи на масата в хижата им тенджерата с боб, кафе, тиган с аляскански пърженки, кутия с масло и кутия кондензирано мляко, чиния пържено еленово месо с бекон, от която се вдигаше пара, купа с компот от сушени праскови и извика:

– Яденето е сложено. Погледни първом Сали.

Пушилката остави хамутите, които кърпеше, отвори вратата и видя Сали и Хитруш сърцато да пъдят глутница впрегатни кучета, дошли от

съседната хижа да търсят нещо за ядене. Обаче видя и нещо друго, което го накара бързо да затвори вратата и да се втурне при печката. Той грабна тигана, неизстинал още от еленовото месо с бекона, и го сложи пак на предното колело, пусна в него голяма буца масло, след това поsegна да вземе яйце, счупи го и то зацвърча в тигана. Когато посягаше за второ яйце, Малчо се спуска към него и възбудено го хвана за ръката.

– Хей! Какво правиш? – грубо попита той.

– Пържа яйца – осведоми го Пушилката, счупи второто яйце и отблъсна спиращата го ръка на Малчо. – Какво ти става на очите? Да не ти се е видяло, че си реша косата?

– Да не си нещо болен? – тревожно го попита Малчо, когато Пушилката чукна трето яйце и ловко го блъсна със свита ръка в гърдите. – Или направо си се побърка!? Това са вече яйца за трийсет долара!

– А аз имам намерение да ги направя за шейсет долара – отговори Пушилката и счупи четвърто. – Не ми пречи, Малчо. Бързеея се качва по пътеката и ще бъде тука след пет минути.

Малчо разбра всичко, дълбоко въздъхна с облекчение и седна на масата. Когато най-после се чу очакваното почукване, Пушилката седеше насреща му и пред всеки имаше чиния с по три горещи, пържени яйца.

– Влез! – обади се Пушилката. Чарли Бързеея, снажен млад великан, висок, кажи-речи, шест фута и сто деветдесет фунта живо тегло, влезе и стисна ръка на двамата.

– Седни да похапнеш, Бързей – покани го Малчо. – Пушилка, я му опържи няколко яйца. Хващам се на бас, че цяла вечност не е вкусил яйце.

Пушилката чукна още три яйца в горещия тиган и след няколко минути ги сложи пред госта, който изгледа с такова странно и напрегнато изражение, че Малчо, както си призна после, се уплаши да не би Бързеея да ги изсипе в джоба си и да ги отнесе.

– Знаеш, разните там богаташи в Щатите не могат с нищо да ни надминат по въпроса с хапването – злорадо подхвърли Малчо. – Ето сега ти, аз и Пушилката ще оплюскаме яйца за деветдесет долара и омото няма да ни мигне.

Бързеея се вторачи в изчезващите яйца и като че се вкамени.

– Хайде, яж! – подкани го Малчо.

– Че те... те не струват по десет долара – бавно изрече Бързеея.

Малчо се възползва от забележката.

– Всяко нещо струва толкова, колкото можеш да вземеш за него,

нали? – попита той.

– Да, но...

– Никакви „но“. Аз ти казвам колко можем да вземем за тях. Десет долара на парче, като нищо. Не забравяй, че ние сме яйчарски тръст, Пушилката и аз. Кажем ли по десет на парче, по десет на парче ще вземем. – Малчо избърса чинията си с една пърженка. – Май че не бих се отказал от още едно-две – въздъхна го и си сипа от фасула.

– Не бива така да ядете яйца – упрекна го Бързея. – Това... това не е право.

– Ние сме просто луди за яйца, Пушилката и аз – извини се Малчо.

Бързея дояде без особено желание своите яйца и подозрително загледа двамата приятели.

– Слушайте, момчета, вие можете да ми направите голяма услуга... – нерешително подхвана той. – Продайте ми или ми дайте назаем, или ми подарете десетина яйца.

– Разбира се – отговори Пушилката. – Зная аз какво значи да закопнееш за яйца. Но не сме чак толкова бедни, та да искаме да ни се заплаща гостоприемството. Те няма да ти струват нищо. – В този миг силен ритник под масата го предупреди, че Малчо започва да губи самообладание. – Десетина ли каза, Бързей?

Бързея кимна.

– Хайде, Малчо – продължи Пушилката – Опържи му ги. Разбирам те. Спомням си, когато и аз можех да изям десет парчета наведнъж.

Но Бързея задържа с ръка понечилия да скочи Малчо и обясни:

– Не искам да кажа пържени. Те ми трябват с черупките.

– Та да можеш да ги вземеш със себе си?

– Сега позна.

– Но това не е гостоприемство – възрази Малчо. – Това е... това е търговия.

Пушилката кимна в знак на съгласие.

– Това е друго нещо, Бързей. – Аз помислих, че искаш просто да ги изядеш. Виждаш ли, ние се заловихме с тая работа, за да направим спекулация.

Опасните пламъчета в сините очи на Бързея започнаха да стават опасни.

– Ще ви ги платя – каза той рязко. – Колко?

– О, не десетина – отговори Пушилката. – Не можем да продадем десетина. Ние не продаваме на дребно; ние спекулираме. Не можем сами да си подбиваме пазара. Ние сме откупили всичките яйца до

последното и ако речем да продаваме, ще ги продадем всичките до последното или няма да ги продадем въобще.

– Колко яйца имате и колко искате за тях?

– Колко имаме, Малчо? – попита Пушилката. Малчо поизчисти гърлото си и се залови да пресмята на глас:

– Чакай да видя. Деветстотин седемдесет и три без девет прави деветстотин шейсет и две. И цялата история, по десет долара на парче, ще направи точно девет хиляди шестстотин и двайсет долара суха пара. Разбира се, Бързей, ние играем честно и за развалените яйца връщаме парите, ама няма развалени. Такова нещо още не съм виждал на Клондайк: развалено яйце Няма такъв глупак, дето ще докара тук развалено яйце.

– Това е справедливо – обади се Пушилката. – За развалените яйца връщаме парите, Бързей. Ето ти нашето предложение: девет хиляди шестстотин и двайсет долара за всичките яйца, колкото ги има на Клондайк.

– Ти можеш да ги препродадеш по двайсет долара парчето и да си изкараш парите двойно – подсказа му Малчо.

Бързей тъжно поклати глава и си сипа боб.

– Много пари, Малчо. На мен ми трябват само няколко парчета. Ще ви дам по десет долара за двайсетина яйца. Ще ви дам по двайсет, но не мога да ги купя всичките.

– Или всичките, или нищо – решително заяви Пушилката.

– Вижте какво, вие двамата – заговори Бързей с внезапна откровеност. – Ще бъда напълно искрен с вас, само че не го разправяйте на никого. Нали знаете, че госпожица Арал и аз бяхме сгодени. Е, тя ми е върнала годежа. Вие го знаете. Всички го знаят. Яйцата ми трябват за нея.

– Ами! – подигравателно подхвърли Малчо. – Сега е ясно защо ги искаш с черупките. Ама аз никога не съм очаквал от тебе такова нещо.

– Какво не си очаквал?

– Това е направо подло, ето какво е! – побърза да продължи Малчо, обзет от целомъдрено негодувание. – Никак няма да се учудя, ако някой ти тегли куршума за това нещо, и ще си го заслужил!

Бързей пламна от яд и беше вече на границата на един от прочутите си пристъпи на свирепа ярост. Юмруците му се свиха и евтината вилица, която държеше, започна да се огъва, а в сините му очи заискряха предупреждаващи пламъчета.

– Слушай, Малчо, какво искаш да кажеш? Ако имаш пред вид

някоя задкулисна...

– Искам да кажа, каквото казвам – упорито отвърна Малчо, – и къл-на ти се, че нямам пред вид нищо задкулисно. Такова нещо се върши само пред кулисите. Другояче не ги хвърлят.

– Какво да хвърлят?

– Ами яйца, сливи, топки и всякакви други работи. Но ти, Бързей, си на грешен път. В операта още не е имало такава публика, дето ще изтърпи такова нещо. Само зарад това, че е артистка, никой не ти дава право да я замерваш пред хората е кокоши яйца.

За миг можеше да се помисли, че Бързея или ще се пръсне, или ще има апоплектичен удар. Той сръбна голяма глътка вряло кафе и постепено се съвзе.

– Грешиш Малчо – каза той с пресилено спокойствие. – Нямам намерение да я замервам с яйца. Слушай, човече – възкликна той с нарастващо вълнение, – аз искам да й поднеса тези яйца на чиния, пържени на очи, тя така ги обича.

– Знаех си аз – великодушно се провикна Малчо, – знаех си, че не можеш да направиш такава подлост!

– Не ти се сърдя, Малчо – прости му Бързея. – Но да говорим сериозно. Нали разбирате защо ми трябват тези яйца? Много ми трябват.

– Ще ги вземеш ли за девет хиляди шестстотин и дващсет долара? – попита Малчо.

– Това е пладнешки грабеж, ето какво е! – ядосано заяви Бързея.

– Това е търговия – сонпнато отвърна Пушилката. – Да не смяташ, че сме тръгнали да продаваме яйце по яйце за този, дето духа?

– Бъдете разумни! – замоли се Бързея. – Мен ми трябват само дващсетина. Ще ви дам по дващсет долара на парче. За какво ми са всичките останали яйца? С години съм минавал по тия места без яйца и вярвам, че ще мога някак си да мина без тях и занапред.

– Ти не се горещи – посъветва го Малчо. – Щом не ги искаш, няма какво да приказваме. Не сме седнали да ти ги натрапваме.

– Но те ми трябват – жално проточи Бързея.

– Е, тогава знаеш колко ще ти струват: девет хиляди шестстотин и дващсет долара и ако съм сгрешил в сметката, готов съм да я поправа.

– Ами ако те не свършат работа? – възрази Бързея. – Госпожица Арал може вече да не обича яйца.

– Бих казал, че госпожица Арал заслужава тая цена – спокойно се обади Пушилката.

– Да я заслужава ли! – Бързея скочи прав, разгорещен от

красноречието си. – Тя заслужава милион долара! Тя заслужава всичко, каквото имам! Тя заслужава всичкото злато на Клондайк! – Той седна и продължи с по-спокоен тон: – Но няма защо да пропилявам десет хиляди долара за една нейна закуска. Ще ви направя предложение. Дайте ми назаем двайсетина от тези яйца. Аз ще ги занеса на Славович. Той ще и ги поднесе с моите почитания. Тя не ми се е усмихвала от сто години. Ако тези яйца ми спечелят нейната усмивка, ще ги купя всичките.

– Ще подпишеш ли договор в този смисъл – побърза да каже Пушилката, понеже знаеше, че Люсил Арал е обещала да се усмихне.

Бързая запна.

– Много сте чевръсти в търговията тука на хълма – каза той със зловна нотка в гласа.

– Ние само приемаме предложението ти – отговори Пушилката.

– Добре... пиши го... нека да е черно на бяло! – изкрещя Бързая, ядосан от поражението.

Пушилката веднага написа документ, според който Бързая се задължаваше да плати по десет долара за всяко доставено яйце при условие, че – предварително дадените му двадесет яйца му осигурят помиряване с Люсил Арал.

Бързая тъкмо вече щеше да подпише, когато спря с вдигнато перо.

– Чакайте – каза той. – Когато купувам яйца, купувам пресни яйца.

– На Клондайк няма нито едно развалено яйце – изсумтя Малчо.

– Въпреки това, ако намеря едно развалено яйце, трябва да ми върнете парите, които съм платил за него.

– Добре – отстъпи Пушилката. – Това е напълно справедливо.

– Колкото развалени яйца върнеш, аз ще ги изям – заяви Малчо.

Пушилката добави думата „пресни“ в договора, Бързая навъсено го подписа, получи пробните двадесет яйца в тенекиена кофа, сложи си ръкавиците и отвори вратата.

– Довиждане, разбойници! – изръмжа им той и тръшна вратата.

V

На другата сутрин Пушилката бе свидетел на представлението при Славович. Поканен от Бързая, той седеше с него на съседната маса до тая на Люсил Арал.

Сцената се разигра почти до сетната подробност така, както я бе набеязала тя.

– Още ли не сте намерили яйца? – жалостиво промърмори Люсил Арал на келнера.

– Не, госпожице – отговори ѝ той. – Казват, че някой откупил всичките яйца в Доусън. Господин Славович се мъчи да купи няколко парчета специално за вас, но този, дето ги е откупил, не ги дава.

В този миг Бързея повика със знак собственика, сложи ръка на рамото му и го накара да се понаведе.

– Виж какво, Славович – дрезгаво зашепна Бързея, – нали снощи ти дадох двайсетина яйца. Къде са те?

– В склада. Само шест съм размразил и ги държа готови, трябва само да кажете дума.

– Не ги искам за себе си – още по-тихо пошушна Бързея. – Опържи две от тях на очи и ги поднеси на госпожица Арал.

– Ще го направя лично – увери го Славович.

– И да не забравиш: с моите почитания – довърши Бързея и освободи стиснатото рамо на съдържателя.

Хубавата Люсил Арал посърнало гледаше резенчето пържен бекон и консервираното пюре от картофи на чинията си, когато Славович сложи пред нея две яйца на очи.

– С почитанията на господин Бързея – чуха те думите му от съседната маса.

Пушилката призна вътрешно, че всичко беше чудесно изиграно – мигновено проблесналата радост на лицето ѝ, поривистото обръщане на главата, спонтанно заигралата усмивка, възпряна е върховно усилие на самообладанието, което я накара решително пак да извърне лицето си така, че да може да каже нещо на собственика на ресторанта.

Пушилката усети обувия с мокасин крак на Бързея да го ритат под масата.

– Дали ще ги изяде? Там е всичкото! Дали ще ги изяде? – зашепна той, сякаш беше на умиране.

Двамата наблюдаваха под око и видяха, че Люсил Арал се поколеба, малко остана да бутне чинията настрана, но после се поддаде на съблазънта.

– Ще взема яйцата – каза Бързея на Пушилката. – Договорът остава в сила. Видя ли я? Видя ли я!

Тя почти се усмихна. Аз я познавам. Всичко е наред. Още две яйца утре и тя ще ми прости и ние ще се сдобрим. Ако я нямаше тука, щях да ти стисна ръката, Пушилка, толкова съм ти благодарен. Ти не си разбойник, ти си благодетел.

VI

Пушилката се върна ликуващ горе в хижата, но завари Малчо да реди пасианс, изпаднал в мрачно отчаяние. Пушилката отдавна вече знаеше: щом Малчо е извадил картите за пасианс, това е сигурно предупреждение, че целият свят е загинал.

– Махни се, не ми говори! – бе първият отпор, получен от Пушилката.

Но скоро ледът се стопи и от устата на Малчо бликна словесен поток.

– Цялата работа с Бързея пропада... изстена той. – От спекулацията ни нищо няма да излезе! Утре във всички кръчми ще продават греян херес с яйце по долар чашата. В Доусън няма да остане ни едно изгладняло сираче, което да не си натъпче корема с яйца. Знаеш ли с какво се сблъсках?... С един дъртак, който има три хиляди яйца... Разбираш ли ме? Три хиляди, всичките току-що докарани от Четиридесета миля!

– Празни приказки! – усъмни се Пушилката.

– Не празни приказки, ами пълни сандъци! Аз ги видях. Казва се Готеро, един як мъжага, синеок канадски французин. Първо ме питаше за тебе, после ме дръпна настрана и ми заби ножа в сърцето. Чул, че ние закупуваме яйцата и се постарал. Знаел за тия три хиляди на Четиридесета миля, отишъл там и ги купил човекът. Казвам му: „Покажи ми ги.“ И той ги показа. Впряговете му и двамата водачи индианци си почиваха долу край брега; току-що бяха пристигнали от Четиридесета миля. А шейните – натоварени със сандъци от сапун, от тия малките дървени сандъчета от сапун. Извадихме едно от тях, позакрихме се зад ледовете по средата на реката и го отворихме. Яйца! Пълно догоре, наредени в дървени стърготини. Пушилка, загубихме ние с тебе! Нашето е било хазарт. Знаеш ли какво ми каза тоз мъжага? Каза ми, че щял да ни ги даде всичките по десет долара яйцето. Знаеш ли какво правеше, когато излязох от хижата му? Пишеше надпис: „Продавам яйца“. Каза, че най-напред ги предлага на нас, по десет долара парчето, и щял да чака до два часа. След това, ако не се спогодим, щял да наводни пазара с яйца. Каза, че не бил търговец, ама знаел как се печели, кога има сгоден случай – сгодният случай, както го схванах, сме ти и аз.

– Няма нищо – весело каза Пушилката. – Не губи кураж и ме остави да си помисля. Трябва само да действваме бързо и съгласувано. Ще извикам Бързея да дойде тука в два часа да си получи стоката. Ти купи

яйцата на тоя Готеро. Опитай се да се попазариш, но дори и да му платиш по десет долара на парче, Бързея ще ни отърве от тях на същата цена. Ако ли пък ги вземеш по-евтино, е, тогава ще имаме и печалба. Върви сега. Докарай ги тука не по-късно от два часа. Помоли полковник Боуи да ти даде кучетата си, вземи и нашия впряг. Докарай ги тук точно в два.

– Хей. Пушилка! – извика Малчо, когато другарят му заслиза от хълма. – Не е зле да вземеш чадър. Никак няма да ми е чудно, ако, додето се върнеш, от небето започнат да ваят яйца.

Пушилката намери Бързия в кръчмата „M&M“ и тука се разрази половинчасова буря.

– Да те предупредя, че сме намерили още малко яйца – небрежно подхвърли Пушилката, след като Бързея беше се съгласил да донесе в два часа златния пясък в хижата им, да се заплати и да получи яйцата.

– Върви ви да намирате яйца, не е като и а мен – забеляза Бързея – Колко яйца сте купили сега? И колко злато трябва да домъкна горе у вас?

Пушилката погледна в бележника си.

– Както стои работата сега, според сметките на Малчо, ние имаме три хиляди деветстотин шейсет и две яйца. Умножено по десет...

– Четирийсет хиляди, долара! – изрева Бързея. – Бяхме споменали, че имате само към деветстотин яйца. Това е грабеж! Няма да допусна такова нещо!

Пушилката извади от джоба си договора и посочи условието „ще платя при доставката“.

– Тука нито не се споменава за броя на доставените яйца Ти се съгласи да платиш по десет долара за всяко доставено от нас яйце Е, ние намерихме яйцата, а подписаният договор си е подписан договор. Но да си кажа правата, Бързей, ние узнахме за тези други яйца чак после. Тогава ни се наложи да ги купим, за да не си развалим спекулата.

Пет дълги минути Бързея не можа да си поеме дъх и мълком се бори със себе си, но, ще не ще, трябваше да се предаде.

– Лошо загахих – разстроено каза той. – Където и да погледнеш, никнат яйца. Колкото по-скоро се измъкна, толкова по-добре. Току-виж, че се е свлякла цяла лавина от яйца. В два часа ще бъда у вас. Но четирийсет хиляди долара!

– Само тридесет и девет хиляди шестстотин и двайсет – поправи го Пушилката.

– Това прави двеста фунта златен пясък! – продължаваше да

бушува Бързея. – Ще трябва да го докарам с кучешки впряг!

– Ние ще ти услужим с нашите впрягове, да откараш яйцата – предложи Пушилката.

– Но къде ще ги складирам? Няма значение. Ще дойда. Да знаете, докато съм жив, яйце вече няма да вкуся. Повдига ми се от тях.

В един и половина, сложил по два впряга кучета на шейна зарад стръмния наклон на хълма, Малчо докара яйцата на Готеро.

– Ще спечелим, кажи-речи, двойно – разправяше Малчо на Пушилката, докато двамата трупаха сандъците от сапун в хижата. – Аз не му давах повече от осем долара, той руга и псува на френски, ама накрая се съгласи. Това прави два долара чиста печалба на яйце, а те са три хиляди парчета. Платих му всичко в брой. Ето разписката.

Докато Пушилката вадеше взните за златото и приготвяше всичко за приключване на сделката, Малчо се задълбочи в изчисления.

– Ето ти сметката! – тържествено съобщи той. – Печелим дванадесет хиляди деветстотин и седемдесет долара. И Бързея нищо не губи от тая работа. Той спечели госпожица Арал. Освен това получава всичките тия яйца. Както и да я погледнеш, сделката е изгодна. Никой не губи.

– Дори и Готеро е взел двайсет и четири хиляди... – засмя се Пушилката, – разбира се, трябва да се извади колкото е платил за яйцата и превоза. И ако Бързея продължи спекулацията, може и той да спечели нещо от яйцата.

Точно в два часа Малчо надзърна навън и видя Бързея да се качва по нагорнището. Той влезе с бодър и делови вид, свали големия си кожух от меча кожа, закачи го на един пирон и седна до масата.

– Хайде, давайте яйцата, пирати такива – подхвана той. – И ако ви е скъп животът, от днес нататък да не сте ми споменали за яйца.

Започнаха с яйцата, които бяха купени оттук-оттам; и тримата брояха. Когато стигнаха до двеста, Бързея изведнъж чукна едно яйце о ръба на масата и сръчно го отвори с палците си.

– Хей! Чакай! – развика се Малчо.

– Мое ли е това яйце, или не? – рече Бързея. – Аз плащам за него десет долара, нали? Няма да купувам котка в чувал! Щом вече хвърлям по десет долара за яйце, искам поне да зная какво получавам.

– Ако не ти харесва, аз ще го изям – язвително предложи услугите си Малчо.

Бързея погледна яйцето, подуши го и поклати глава:

– Не, не ти го давам, Малчо. Това яйце е добро. Дай ми някой съд. Аз сам ще го изям за вечеря.

Още на три пъти Бързея чукаше за проверка хубави яйца и внимателно ги слагаше в съда до себе си.

– Две повече, отколкото си ги смятал, Малчо – каза той, когато броенето свърши. – Деветстотин шейсет и четири, а не шейсет и две.

– Моя грешка – великодушно си призна Малчо. – Те от нас ще минат.

– Мисля, че можете да си го позволите – мрачно прие Бързея. – Тая партия е наред. Девет хиляди шестстотин и двайсет долара. Ще ги плаща веднага. Напиши ми разписка. Пушилката.

– Защо да не преброим и останалите, че да ни платиш всичко наведнъж? – предложи Пушилката.

Бързея поклати глава.

– Не ме бива в смятането. Да свършим първо с едните, че после с другите, та да няма грешки.

Той отиде при кожуха си, извади от двата странични джоба две торби със златен пясък, толкова надути и дълги, че приличаха на хамбургски салами. Когато първите яйца бяха платени, в торбите остана злато за не повече от няколкостотин долара.

На масата бе сложен сандък от сапун и броенето на трите хиляди яйца започна. Когато стигнаха до сто, Бързея силно чукна едно яйце о ръба на масата. То не изпука. Звукът беше като плътна мраморна топка.

– Замръзнало като камък – забеляза той и го удари по-силно.

Бързея го вдигна и те видяха, че черупката се беше натрошила на ситни парченца там, където бе ударена.

– Ами! – рече Малчо. – Може ли да не е като камък, щом е току-що докарано от Четирийсета миля. Само брадва може да го оправи.

– Дай тука брадвата – каза Бързея. Пушилката донесе брадвата и Бързея със сигурна ръка и вярно око на дървар разреже яйцето точно наполовина. Видът му вътре бе далеч от задоволителен. Пушилката усети да го побиват тръпки от лошо предчувствие. Малчо прояви по-голяма смелост. Той поднесе едната половинка към носа си.

– Добре си мирише – заяви той.

– Но изглежда лошо – възрази Бързея. – Пък и как ли може да мирише, щом миризмата е замръзнала заедно с всичко друго? Чакай малко.

Той сложи двете половинки в тиган върху предното колело на горещата печка. Тримата мъже мълком зачакаха с разширени, душещи ноздри. Бавно стаята започна да се изпълва с неподлежаща на съмнение миризма. Бързея се въздържаше да говори, а Малчо седеше безмълвен, макар и да беше се убедил в печалната истина.

– Изхвърли го! – задущавайки се, извика Пушилката.

– Каква полза? – попита Бързея. – Нали ще трябва да проверяваме и останалите.

– Но не и в хижата! – Пушилката се закашля и едва се сдържа да не повърне. – Разсичай ги, пък можем да ги проверяваме на гледане. Изхвърли го. Малчо... изхвърли го! Уф! И остави вратата отворена!

Те отваряха сандък след сандък, разсичаха наслуки яйце след яйце и всяко от тях показват същото – че е безнадеждно и безвъзвратно развалено.

– Няма да искам да ги изядеш, Малчо – започна да се подиграва Бързея, – и ако нямате нищо против, ще трябва да бягам оттука колкото мога по-скоро. В моя договор се предвиждаха само пресни яйца. Ако ми услужите с шейна и кучета, ще откарам хубавите, преди да са се вмиринали покрай тия.

Пушилката му помота да натовари шейната. Малчо седна на масата и взе да реди пасианс.

– Слушайте, колко време сте я държали тая стека? – жегна ги Бързея на раздяла.

Пушилката не му отговори, хвърли поглед към задълбочилия се в картите Малчо и се залови да изхвърля сандъците във на снега.

– Малчо, колко, казваш, си платил за тези три хиляди? – меко запита Пушилката.

– По осем долара. Махни се. Не ми говори. И аз зная да смятам колкото теб. Ако някой дойде да те пита, можеш да кажеш, че губим седемнайсет хиляди от тая спекулация. Аз им направих сметката още докато чакахме да се размирише първото яйце.

Пушилката се замисли за няколко минути и пак наруши тишината:

– Слушай, Малчо. Четирийсет хиляди долара в злато тежат двеста фунта. Бързея взе назаем нашата шейна и кучетата, за да откара яйцата. Той дойде тука при нас без шейна. Тези две торби със златен пясък в джобовете на кожуха му са тежали само към двайсет фунта всяка. Условието ни беше да плати в брой при доставката. Той донесе само толкова злато, колкото да плати за пресните яйца. Значи, изобщо не е имал намерение да плаща за другите три хиляди лица. Ток е знаел, че са развалени. Но откъде може да е знаел? Как я разбираш ти тая работа, а?

Малчо събра картите, понечи да ги разбърка за нов пасианс, но се спря.

– Ами! По-просто от това има ли? Всяко дете може да ти отговори. Ние губим седемнайсет хиляди. Бързея печели седемнайсет хиляди. Тия

яйца, от Гогеро са си били на Бързея. Да искаш още нещо да знаещ?

– Да. Как здравият разум не ти е подсказал да провериш дали тия яйца не са развалени, преди да ги платиш?

– Отговорът е толкова лесен, колкото и на първия въпрос. Бързея е нагласил тая мошеническа игра точно до секундата. Аз нямам време да ги проверявам тия яйца. Трябваше да бързам да ги докарам тук навреме. А сега. Пушилка, нека да ти задам елин учтив въпрос. Как каза, че и бе-ше името на тая личност, дето ти пхна в главата идеята за яйцата?

Пасиансът на Малчо не беше излязъл шестнадесет пъти едно подир друго, а Пушилката вече смяташе да се залови с приготвянето на вечерята, когато полковник Боуи почука на вратата, връчи му някакво писмо и продължи нататък към своята хижа.

– Видя ли му лицето? – беснееше Малчо. – Малко оставаше да се пръсне, за да не се разкикоти. Вече са ни вдигнали на ура, Пушилка. Няма да можем вече да си покажем коса в Доусън.

Писмото беше от Бързея. Пушилката го прочете на глас:

„ДРАГИ ПУШИЛКА И МАЛЧО:

Моля да приемете моите почитания и поканата ми за вечеря в заведението на Славович. Поканил съм госпожица Арал, а също и Гогеро. Преди пет години ние с него бихме съдружници в Съркъл. Той е добър човек и ще ми бъде кум. Да Ви кажа за яйцата. Те са пристигнали по тия места преди четири години. Били са вмирисани още когато са пристигнали. Били са вмирисани, още когато са тръгнали от Калифорния. Били са вмирисани по начало. Веднъж са зимували в Карлък, после са зимували в Нътлик, а миналата зима са били на Четирийсета миля, където са били продадени, за да се плаща магазинажът. Тази зима, предполагам, ще останат в Доусън. Не ги оставяйте в топла стая. Люсил казва да Ви кажа, че според нея вие и тя, и аз положително сме създали сензация в Доусън. А аз казвам, че пиенето е от вас, нали е така?

С почит Вашият приятел Б.“

Е, какво ще кажеш? – попита Пушилката. – Разбира се, ще приемем поканата, нали?

– Мога да кажа само едно нещо – отговори Малчо. – Бързея никои път няма да остане гладен, ако ще и да се разори. Той е чудо актьор,

актьор и половина. И мога да кажа едно нещо: моите сметки са съвсем грешни. Дума да няма, че Бързея спечели седемнайсет хиляди, ама не е само това; той спечели и още нещо. Ти и аз му подарихме всичките хубави яйца в Клондайк, деветстотин шейсет и четири парчета, две от тях без пари. А той по най-долен, най-мръсен начин отмъкна в нашата съдина и четирите яйца, дето ги счупи за проверка. А накрая мога да ти кажа и едно последно нещо. Ние с тебе сме се родили да търсим находища и да добиваме злато. Ама кога се стигне до финанси, ние сме най-големите простаци от всички, дето са се опитвали да забогатеят лесно с някаква спекулация. Отсега нататък мястото ни е по високите скали и в гъстите гори. Споменеш ли ми някой път за яйца, веднага разваляме съдружието. Разбра ли ме?

ГРАДЧЕТО ТРАЛАЛА

I

Пушилката и Малчо се бяха запътили в противоположни посоки и се сблъскаха на ъгъла до кръчмата „Еленовия рог“. По лицето на Пушилката бе изписано задоволство и той вървеше с бодри крачки. Малчо, напротив, едва се мъкнеше с угнетен вид.

– Накъде? – спря го Пушилката.

– Човек да не съм, ако знам – безутешно отговори Малчо. – Не мога да измисля. Никъде няма нищо интересно. Пропиях два часа за комар; заспаля работа, глупава игра, нито една свята карта, пито печалба, нито загуба, поравно. Играх със Скиф Мичел крибедж на чаша ракия и сега така ми е доскучало, че съм тръгнал да обикалям улиците, та дано да видя я кучета да се бият, я кавга, я нещо друго.

– Мога да ти предложа нещо по-хубаво – рече Пушилката. – Затова те и търся. Ела с мен.

– Сега ли?

– Разбира се.

– Къде?

– Оттатък реката, на гости при стария Дуайт Сандерсън.

– Не съм и чувал за него – каза с отегчение Малчо. – Не съм чувал досега никой да живее оттатък реката. Че защо е отишъл да живее там? Няма ли ум в главата?

– Има нещо за продан – засмя се Пушилката.

– Кучета? Златна мина? Тютюн? Гумени ботуши?

Пушилката клатеше глава в отговор на всеки въпрос.

– Ела и ще видиш. Ще рискувам да го купя от него; ако искаш, ще го купим заедно, наполовина.

– Да не са яйца! – възкликна Малчо и лицето му се изкриви от пресорена и саркастична уплаха.

– Хайде ела – каза Пушилката... – Давам ти право на още десет предположения, докато минем през леда.

Те се спуснаха по стръмния бряг в края на улицата и излязоха на покрития с лед Юкон. На три четвърти миля, точно срещу тях, се издигаха отвесните, стотици фута високи канари на другия бряг. Към тези канари водеше малко използвана пътека, която извиваше и

криволечеше между начупени и накамарени ледени блокове. Малчо креташе по петите на Пушилката и за развлечение се мъчеше да отгатне какво продава Дуайт Сандерсън.

– Елени? Медна мина или тухларница?... Това се смята за един въпрос. Мечи кожи или изобщо кожи? Лотарийни билети? Стопанство за картофи?

– Още малко и ще улучиш – насърчи го Пушилката. – Нещо по-голямо от това.

– Две стопанства за картофи? Мандра? Торфище?

– Не е лошо, Малчо, Наблизо си. Има-няма хиляда мили и ще улучиш.

– Каменоломна?

– Това е толкова близо, колкото и торфището, и стопанството за картофи.

– Стой! Чакай да си помисля. Остава ми още един път. Минаха доста минути. Слушай, Пушилка, няма да казвам нищо повече. Щом това нещо, дето ще го купиш, прилича на стопанство за картофи, торфище, и каменоломна, аз се отказвам. И няма да участвам в сделката, докато не го видя и не си направя сметката. Какво е го?

– Още малко и ще си разкрием картите. Виждаш ли, ей там се вдига пушек от една хижа? Е, там живее Дуайт Сандерсън. Той притежава землище за цяло градче.

– Какво друго притежава?

– Това е всичко – засмя се Пушилката. – Ако не смятаме ревматизма му. Чух, че много го мъчи.

– Хей! – Ръката на Малчо се стрелна напред, рязко стисна Пушилката за рамото и го накара да спре. – Да не искаш да кажеш, че се каниш да купиш землище за град на това никакво място?

– Това е десетото ти предположение и този път печелиш. Хайде, карай!

– Чакай малко – замоли му се Малчо. – Погледни го: нищо друго освен канари и урви, където и да погледнеш. Че може ли тука да се издигне град?

– Отде да зная.

– Тогава не го купуваш за град?

– Дуайт Сандерсън го продава само за землище за град. Хайде. Трябва да изкачим тази урва.

Урвата беше стръмна и по нея криволеше тясна пътечка, същинска стълба на Яков³. Малчо запъшка и заохка на острите завои и стръмните

наклони.

– И това ми било землище за град! Че тука няма равно място колкото за една пощенска марка! Сандерсън е сбъркал брега. Цялото товарене и разтоварване става оттатък. Я го погледни Доусън. Има къде да се настанят още четирийсет хиляди души. Слушай, Пушилка, ти си закърмен с мечо месо. Зная това. И съм сигурен, че не го купуваш за град. Кажи, за бога, за какво го купуваш?

– За да го продавам, разбира се.

– Но другите хора не са чалнати като стареца Сандерсън и теб!

– Може би не но същия начин, Малчо. Но аз ще взема това землище, ще го разделя на парцели и ще го продам на сума здравомислещи хора, които живеят оттатък, в Доусън.

– Ами! Целият Доусън още ни се смее, на теб и на мен, зарад ония яйца. Искаш да ги разсмееш още повече?

– На всяка цена.

– Че това е дяволски скъпо, Пушилка. Аз ти помогнах да ги разсмееш с яйцата, ама моята половина от тази шега ми струваше близо девет хиляди долара.

– Добре. Няма защо да участвуващ в тая сделка. Цялата печалба ще остане за мене, но въпреки това трябва да ми помогнеш.

– О, то се знае, че ще ти помогна. И може още малко да ми се посмеят. Но тоя път не давам нито една унция злато. Колко иска старият Сандерсън? Стотина-двеста долара?

– Десет хиляди. Но би трябвало да го взема за пет.

– Жалко, че не съм проповедник – от все сърце въздъхна Малчо.

– Защо?

– Щях да ти изкарам една разпалена, сладкодумна проповед за глупака и парите му; може и да си чувал за това място в евангелието.

– Влез! – едно извика Дуайт Сандерсън, когато те почукаха на вратата му.

Двамата другари влязоха и завариха стареца, клекнал пред каменното огнище, да чука кафе в парче от брашнен чувал.

– Какво искате? – грубо попита той и сипа кафето в сложения на жарта кафеник.

– Искаме да говорим по работа – отговори Пушилката. – Доколкото знам, вие притежавате тука землище за град. За колко го продавате?

3. Според библейското предание съгъби, която Яков сънувал и която стигала от земята до небето (Битие, гл. 28 стр. 12). – Б. пр.

– Десет хиляди долара – отговори старецът. – А сега, след като ви казах, можете да ми се изсмеете и да се махнете. Ей я вратата. Сбогом.

– Но аз не съм дошъл да се смея. Има достатъчно по-интересни неща, които бих могъл да направя, отколкото да се качвам на тази ваша скала. Аз искам да купя землището.

– Искате, а? Е, радвам се да чуя умни приказки.

Сандерсън се приближи, седна срещу гостите си и сложи ръце на масата, като поглеждаше с опасение кафеника. – Казах ви колко искам и не ме е срам да го повтора: десет хиляди. Ако щете, смейте се, ако щете, купувайте, на мен ми е все едно.

За да покаже равнодушието си, той затропа с възлестите си пръсти по масата, втренчи се в кафеника и еднозвучно затананика:

– Тра-ла-ла, три-ла-ла, тра-ла-ла, три-ла-ла.

– Вижте какво, господин Сандерсън – каза Пушилката. – Това землище не струва десет хиляди. Ако струваше толкова, би могло също така да струва и сто хиляди. Не струва ли сто хиляди – а вие знаете, че не струва, – тогава не струва и десет цента.

Сандерсън продължи да тропва с пръстите си и да тананика „Тра-ла-ла, три-ла-ла“, докато кафето изкипя. Той му сипа малко студена вода, сложи го на края на топлото огнище и пак седна на мястото си.

– Колко давате? – попита той Пушилката.

– Пет хиляди. – Малчо изпъшка.

Старецът отново затропа и подхвана своето „Тра-ла ла, три-ла-ла“.

– Не сте глупак – заяви внезапно Сандерсън на Пушилката. – Кажете, че щом не струва сто хиляди, не струва и десет цента. И въпреки това ми давате пет хиляди. Тогава наистина струва сто хиляди.

– Не можете да вземете и двайсет цента за него! – разгорещено отвърна Пушилката. – Дори и да изгните тука.

– Ще ги взема от вас!

– Няма да ги вземете.

– Тогава тука ще си изгния – отговори Сандерсън с тон на окончателно решение.

Без да обръща повече внимание на гостите си, старецът се залови да шета, сякаш беше самичък. След като притопли тенджерка с боб и голям резен хляб, той сложи масата за един човек и седна да яде.

– Не, благодаря – промърмори Малчо. – Съвсем не сме гладни. Ядохме тъкмо преди да дойдем.

– Я да ви видя книжата – рече най-после Пушилката.

Сандерсън порови под възглавето на одъра си и му хвърли пачка

документи.

– Всичко е в пълен ред – каза той. – Тоя дългият там, с големите печати, дойде чак от Отава. Не е като тукашните хартишки. Канадското правителство ми дава пълно право на собственост върху това землище.

– Колко парцела сте продали, за тия две години, откак го имате? – попита Малчо.

– Не е ваша работа – кисело отговори Сандерсън. – Няма закон, който да забранява човек да си живее сам на землището си, ако си иска.

– Ще ви дам пет хиляди – каза Пушилката.

Сандерсън поклати глава.

– Не знам кой от двамата е мръднал повече – завайка се Малчо. – Ела малко навън, Пушилка. Искам нещо да ти пошушна.

Пушилката задоволи желанието на другаря си.

– Не ти ли е минало през ума – заговори Малчо, когато двамата излязоха на снега пред вратата, – че от двете страни на това глупаво землище са се проспали цели мили канари; те не са на никого и можеш спокойно да ги запазиш и да ги парцелираш?

– Те не стават – отговори Пушилката.

– Защо не стават?

– Чудно ти е, че въпреки всичките тези мили свободна земя искам да купя тъкмо този участък, нали?

– Да, чудно ми е – потвърди Малчо.

– Точно там е цялата работа – тържествуващо продължи Пушилката. – Щом на теб е чудно, ще бъде чудно и на другите. А стане ли им чудно, тичешком ще пристигнат тука. Твоето учудване доказва, че психологическите ми съображенията верни. Слушай, Малчо, аз ще поднеса на Доусън такъв подарък, че ще им преседне смехът за яйцата. Хайде ела вътре.

– Здравейте – посрещна ги Сандерсън, когато отново влязоха в хижата. – Мислех, че сте се пръждосали.

– Е, каква е най-ниската ви цена? – попита Пушилката.

– Двайсет хиляди.

– Ще ви дам десет.

– Добре, ще ви го продам. Толкова ви поисках и в самото начало. Кога ще получа златото?

– Утре, в Северозападна банка. Но искам още две неща срещу тия десет хиляди. На първо място, щом получите парите, да потеглите надолу по реката и да останете до края на зимата на Четиридесета миля.

– Това е лесно. Какво друго?

– Аз ще ви платя не десет, а двайсет и пет хиляди, но вие петнайсет хиляди ще ми върнете.

– Съгласен. – Сандерсън се обърна към Малчо. – Хората разправяха, че съм глупак, когато дойдох тука и запазих землище за град – каза той с подигравка. – Е, сега съм глупак с десет хиляди долара в джоба, нали?

– Клондайк е толкова пълен с глупаци, че все някои трябва да имат късмет, нали? – бе всичко, което можа да му отговори Малчо.

II

На другата сутрин стана официалното прехвърляне на землището на Дуайт Сандерсън, „което занаят ще се нарича землище на град Тра-ла-ла“, както го вписа Пушилката в нотариалния акт. Същевременно касиерът на Северозападна банка претегли двадесет и пет хиляди долара от златото на Пушилката и пет-шест души случайни зрители си взеха бележка за тегленето на златото, количеството му и получателя.

В златотърсачески стан всички са подозрителни. Когато някой направи нещо по-особено, не е изключено това да се вземе за указание, че той е намерил скришом златно находище, макар всъщност само да е ходил на лов за елени или излязъл след мръкване да се поразходи и да погледа Северното сияние. А когато се разчу, че такава видна личност като Белю Пушилката платил двадесет и пет хиляди долара на стария Дуайт Сандерсън, Доусън пожела да узнае за какво му ги е платил. Какво ли е притежавал Дуайт Сандерсън, почти гладуваш на изоставеното си градско землище, което да струва двадесет и пет хиляди долара? Понеже не можеше да получи отговор, напълно оправдателно бе Доусън зорко да наблюдава Пушилката.

Надвечер стана общоизвестно, че няколко десетки златотърсачи са стегнали леки пътни торби и са ги скрили на удобно място в разни кръчми по Главната улица. Накъдето и да мръднеше, Пушилката бе следен от много очи. А като доказателство, че на всичко това гледаха сериозно, нито един от многото му познати не си позволяваше нахалството да го запита за сделката му с Дуайт Сандерсън. От друга страна, никой не заговаряше на Пушилката за яйца. Малчо се намираше под същото наблюдение и бе обкръжен със същото дружелюбно внимание.

– Това ме кара да се чувствам, като да съм убил някого или преболедувал от едра шарка: все ме следят и ги е страх да ме заговорят –

призна си Малчо, когато случайно се срещна с Пушилката пред „Еленовия рог“. – Я го виж Бил Солтмън ей там отсреща: умира да ни погледне, ама уж все гледа надолу по улицата. Обзалагам се на една ракия, Пушилка, че ако завием бързо зад ъгъла, уж сме се запътили нанякъде, а после изведнъж се върнем от другия ъгъл, ще го срещнем да тича подире ни, като че ли са го подгонили сто дявала.

Те опитаха тази шега и когато изскочиха обратно иззад втория ъгъл, сблъскаха се с Бил, който го догонваше с широка походна крачка.

– Здравей, Солтмън – поздрави го Пушилката. – Накъде?

– Здравей. Ей така, на разходка – отговори Солтмън, – малко да се поразтъпча. Чудесно време, нали?

– Ами! – подхвърли подигравателно Малчо. – Ако наричаш това разтъпкване, какво ли ще е, ако речеш да забързаш?

Когато хранеше кучетата тази вечер, Малчо изпитваше острото чувство, че десетина чифта очи са се впили в него от заобикалящия го мрак. А когато върза кучетата за един кол, вместо да ги остави свободно да си търсят плячка през нощта, Малчо знаеше, че с това причинява ново сътресение на изнервения Доусън.

Както се бяха уговорили, Пушилката остана да вечеря в града, а след това започна да се забавлява. Където и да се появеше, той ставаше център на вниманието и нарочно обикаляше от едно място на друго. Кръчмите се пълнеха с посетители, щом той влизаше, и се изпразваха с излизането му. Купеше ли си жетони на задрямала рулетка, не се минаваха и пет минути, и около него се струпваха десетина играчи. Той си поотмъсти на Люсил Арал, като стана и напусна театъра тъкмо когато тя излезе на сцената да пее най-популярната си песен. За три минути две трети от слушателите ѝ бяха се изнизали подир него.

В един след полунощ той мина по необичайно оживената сега Главна улица и зави по нагорнището, което водеше към хижата им. А когато се поспря при качването, долови, че зад него снегът скърца под нечии мокасини.

Един час хижата тънеше в мрак, после Пушилката запали свещ и след като изчакаха колкото е необходимо за човек да се облече, той и Малчо отвориха вратата и се заловиха да впрягат кучетата. Щом светлината от хижата падна върху тях и впряганите кучета, наблизко се чу леко изсвирване. Това изсвирване се повтори по-надолу.

– Чуваш ли? – позасмя се Пушилката. – Те са се наредили във верига и съобщават за нас в града. Хващам се на бас, че в този миг четирийсет души се измъкват от одеялата и навличат панталоните.

– Ей, че са глупави хората! – тихичко се изсмя Малчо. – Да ти кажа, Пушилка, няма нищо по-лесно от туй да излъжеш. Всеки дъртак, който работи с ръцете си, е... той си е дъртак. Светът е препълнен, та чак прелива от глупаци, дето просто търсят някой да им помогне да се разделят със златото си. А преди да тръгнем надолу, искам да те питам дали си още съгласен да участвам наполовина в тая работа.

Шейната беше леко натоварена със завивки и храна. Малко навита стоманена тел, сякаш случайно, се подаваше изпод един чувал с храна, а в дъното на шейната, до ремъците, се виждаше полускрит лост. Малчо погали тела с бързо движение на ръкавицата и обичливо побутна лоста за последен път.

– Ами! – пошепна той. – Сигурно и аз бих помислил кой знае какво, ако бях видял такива неща на шейна в тъмна нощ.

Те подкараха кучетата по надолнището с предпазливо мълчание, а когато излязоха на равното и свиха на север по Главната улица към дъскорезницата, в противоположна посока от центъра на града, тръгнаха още по-предпазливо. Не бяха видели никого, но щом промениха посоката, зад тях се чу изсвирване в звездния полумрак. Те отминаха дъскорезницата и болницата и продължиха с бърз ход около четвърт миля. След това обърнаха шейната и тръгнаха обратно по току-що изминатия път. Само след стотина крачки те насмалко не се сблъскаха с петима мъже, които тичаха с бърз кучешки тръс. Всички бяха поприведени под тежестта на пътни торби. Един от тях спря първото куче на Пушилката, а другите се скупчиха около него.

– Да сте видели някоя шейна да отива нататък? – Не – отговори Пушилката. – Ти ли си, Бил?

– Я! Да пукна! – с дълбока изненада възкликна Бил Солтмън. – Та това е Пушилката!

– Какво правиш тука по туй време, през нощта? – запита Пушилката. – Разхождаш ли се?

Преди Бил Солтмън да успее да му отговори, други двама се присъединиха към купчинката. След тях пристигнаха още няколко, а скърцащият сняг възвестяваше предстоящото пристигане на много други.

– С кого си тръгнал? – попита Пушилката. – Къде сте открили злато?

Солтмън запали лулата си, която не можеше да пуши, защото беше запъхтян от тичане, и не отговори. Паленето на кибрита бе хитрост, съвсем явно целеща да се види шейната. Пушилката забеляза как всички погледи се устремиха към тела и лоста. След това клечката изгасна.

– Чухме някакъв слух, това е то, само слух – промърмори Солтмън с многозначителна тайнственост.

– Бихте могли да посветите и Малчо, и мен – подхвърли Пушилката.

Отзад някой саркастично се изкиска.

– Ами вие накъде сте тръгнали? – попита Солтмън.

– Кои сте вие? – отвърна му с въпрос Пушилката – Комисия по безопасността?

– Просто се интересуваме, просто се интересуваме – каза Солтмън.

– Интересуваме се я, и как още! – чу се друг глас в тъмнината.

– Хей – обади се Малчо, – интересно, кой ли се чувствава най-глупав?

Всички нервно се изсмяха.

– Хайде, Малчо, трябва да вървим – извика Пушилката и подкара кучетата.

Тълпата се нареди зад тях и ги последва.

– Слушайте, да не сте сгрешили нещо. – подигра им се Малчо... Когато ви срещнахме, бяхте се запътили нанякъде, а сега се връщате, без да сте били никъде. Да не сте си загубили географската карта?

– Махай се по дяволите! – бе любезният отговор на Солтмън. – Ние отиваме и се връщаме, както ни се поиска. Ние не пътуваме по карта.

И така шейната, с Пушилката начело и Малчо на управляващия прът, мина по Главната улица, съпроводена от шестдесетина мъже, всеки с пътна торба на гърба си. Беше три часът сутринта и само закъснелите гуляйджийи видяха шествието и можаха да разправят за него в Доусън сутринта.

След още половин час те се изкачиха на хълма и разпрегнаха кучетата пред вратата на хижата си в присъствието на шестдесетте мрачни златотърсачи.

– Лека нощ, момчета – извика Пушилката и затвори вратата.

Подир пет минути свещта угасна, но ме се мина половин час и Пушилката и Малчо тихичко излязоха и на тъмно се заловиха да запрягат кучетата.

– Здравей, Пушилка! – обади се Солтмън и пристъпи напред колкото да могат да го различат в здрача.

– То се е видяло, че не ще мога да се отърва от теб, Бил – весело му отговори Пушилката. – Къде са приятелите ти?

– Отидоха да пийнат по чашка. Оставиха ме да не ви изпускам от очи и аз няма да ви изпусна. Изобщо, какво става Пушилка? Понеже не

можете да се отървете от нас, нищо не ви пречи да ни посветите в тази работа. Всички сме ваши приятели. Ти го знаеш.

– Има случаи, когато човек може да посвети приятелите си – уклончиво отговори Пушилката, – а има случаи, когато не може. Бил, това е един от случаите, когато не можем да ви посветим. Най-добре ще е да си легнеш да спиш. Лека нощ.

– Няма да има никаква лека нощ, Пушилка. Ти не ни знаеш. Ние сме като кърлежи.

Пушилката въздъхна:

– Е, Бил, щом сте решили да ни се натрапвате, изглежда, ще трябва да се примирим. Хайде, Малчо, не можем да висим тука повече.

Когато шейната тръгна, Солтмън рязко изсвири и закричи подир нея. От надолнището и оттатък равното място долетяха в отговор изсвирванията на другарите му. Малчо налягаше на управляващия прът, а Пушилката и Солтмън вървяха един до друг.

– Виж какво Бил – заговори Пушилката. – Ще ти предложи нещо. Искаш ли да те приемем за съдружник само теб?

Солтмън не се поколеба:

– И да зарежа другарите? Не, драги! Ще станем съдружници всички.

– Тогава ти пръв! – възкликна Пушилката, сграбчи Солтмън и го събори в дълбокия сняг до пъртината.

Малчо викна на кучетата и подкара впряга на юг, по пъртината, която извиваше между отделните хижи, пръснати по склоновете в края на Доусън. Вкопчени един в друг, Пушилката и Солтмън се търкаляха в снега. Пушилката смяташе, че е в превъзходна форма, но Солтмън беше по-тежък с петдесет фунта мускули, калени по трудните пътища, и непрекъснато вземаше надмощие. Той току поваляше Пушилката по гръб, а Пушилката, доволен, лежеше и си почиваше. Но всеки път, когато Солтмън се опитваше да се откъсне и избяга, Пушилката протягаше ръка да го задържи или препъне, те отново се вкопчваха един в друг и борбата продължаваше.

– Бива те – запхтяно призна Солтмън след десет минути, яхнал гърдите на Пушилката. – Но все те повалям.

– А пък аз все те задържам – задъхано отвърна Пушилката. – Точно затова съм тука: само за да те задържам. Как мислиш, докъде ли е стигнал Малчо през това време?

Солтмън направи бясно усилие да се освободи и малко остана да сполучи. Пушилката го сграбчи за глезена и го просна по лице на

земята. От надолнището се чува тревожни въпросителни подсвирквания. Солтмън седна и рязко изсвири в отговор, но Пушилката се вкопчи в него, събори го по гръб, яхна гърдите му и го задържа така, натиснал с колена бицепсите му, а с ръце – рамената. В това положение ги намери-ха другите златотърсачи. Пушилката прихна да се смее и стана. – Е, лека нощ, момчета – каза той и се запъти по надолнището, последван по петите от шестдесетте вбесени, изпълнени с мрачна непоколебимост златотърсачи. Пушилката сви на север край дъскорезницата и болницата и излезе на пъртината, която минаваше по реката край стръмните скали в подножието на хълма Еленова кожа. Той заобиколи индианското селище, продължи до устието на потока Еленова кожа, след това се обърна и застана с лице към преследвачите си.

– Изморихте ме – рече той с добре престорен яд.

– Мисля, че не те принуждаваме да го правиш – учтиво промърмори Солтмън.

– О, не, съвсем не – изръмжа Пушилката с още по-добре престорен яд, мина между тях и се запъти обратно към Доусън. На два пъти той се опита да прекоси реката без път, през струпаните грамади лед, все тъй решително следван от тълпата, но и двата пъти се отказа и се върна на брега откъм Доусън. После мина право надолу по Главната улица, пресече по леда реката Клондайк до Клондайк сити и пак се върна в Доусън. В осем часа, с настъпването на сивата зора, той заведе уморената си команда в ресторанта на Славович, където човек не можеше да намери свободна маса по време на закуска.

– Лека нощ, момчета – каза той, след като си плати сметката.

И още веднъж им каза „лека нощ“, когато се заизкачва по хълма. Те не тръгнаха подире му посред бял ден и се задоволиха да го изпратят с погледи до хижата му на върха.

III

Два дена Пушилката се разтакаваше из града, непрекъснато следен на всяка стъпка. Малчо бе изчезнал с Шейната и кучетата. Нито тези, които пътуваха нагоре и надолу по Юкон, нито тези, които идваха от Бонанза, Елдорадо или Клондайк, не бяха го виждали. Оставаше само Пушилката, който рано или късно положително щеше да се опита да влезе във връзка с отсъстващия си другар, и вниманието на всички бе съсредоточено върху него. На втората вечер той не напусна хижата си,

изгаси лампата в девет и навиг будилника за два часа сутринта. Стражът пред хижата чу звъна на будилника, тъй че когато половин час по-късно излезе навън, Пушилката завари да го чака тъпла не от шестдесет, а най-малко от триста души. Пламтящо Северно сияние озаряваше гледката и тъй, съпроводен от огромното множество, той слезе в града и отиде в „Еленовия рог“. Заведението незабавно се претърпка от нахлулата нетърпелива и раздразнена тъпла златотърсачи, които пиеха и в течение на четири безкрайни часа наблюдаваха Пушилката да играе на крибедж със стария си приятел Брек. Малко след шест часа сутринта, с израз на омраза и отегчение, без никого да погледне, без никого да поздрави, Пушилката напусна „Еленовия рог“ и закричи по Главната улица. Зад него, в разбъркани редици, крачеха тристата души и подвикваха:

– Сено-слама, раз, два, три!

– Лека нощ, момчета – каза той на стръмния бряг на Юкон, където пъртината изведнъж извиваше надолу. – Сега ще закуся и ще си легна да спя.

Тристата души закрепяха, че ще вървят с него и го последваха през замръзналата река по пряката пътека към Тра-ла-ла. В седем сутринта той поведе жадната за злато сган нагоре по криволичещата пътечка и през урвата, която водеше към хижата на Дуайт Сандерсън. През облепеното с пергаментна хартия прозорче се виждаше светлина на свещ, а от комина се виеше дим. Малко широко отвори вратата.

– Влизай, Пушилка – покани той. – Закуската е готова. Кой са всичките тия приятели?

Пушилката се обърна на прага:

– Е, лека нощ, момчета. Надявам се, че разходката ви е харесала!

– Един момент, Пушилка – извика Бил Солтмън; в гласа му прозвуча жестоко разочарование. – Искам малко да поприказвам с тебе.

– Карай – весело отговори Пушилката.

– За какво си платил на стария Сандерсън двайсет и пет хиляди долара? Ще ми отговориш ли на този въпрос?

– Бил, ти ми действаш на нервите – отвърна му Пушилката. – Аз дойдох тука, така да се каже, на вилата си, а ето че ти и цяла тъпла се мъчите да ме подложите на кръстосан разпит, когато аз мечтая за спокойствие, тишина и закуска. За какво му е на човек вила, ако не за спокойствие и тишина?

– Не си ми отговорил на въпроса – с необорима логика възрази Бил Солтмън.

– Нито имам намерение да отговоря, Бил. Това е строго лична

работа между Дуайт Сандерсън и мен. Други въпроси?

– Какво ще кажеш за лоста и стоманената тел, дето бяха на шейната ти оная вечер?

– Това пък съвсем не ти влиза в работата, Бил. Но стига да иска, Малчо може да ти каже.

– Разбира се! – с удоволствие се намеси в разговора Малчо. Той отвори уста, но се запъна и се обърна към другаря си: – Пушилка, строго поверително, само между теб и мен, това наистина съвсем не им влиза в работата. Хайде влизай. Кафето ври и току-виж, че е изкипяло.

Вратата се затвори и тристата души се пръснаха в мърморещи купчинки.

– Хей, Солтмън – обади се някой, – аз мислех, че ще ни заведеш на находището.

– Нищо подобно! – заядливо отвърна Солтмън. – Аз казах, че Пушилката ще ни заведе там.

– Е, това ли е то?

– Вие знаете, толкова, колкото и аз, а всички знаем, че Пушилката някъде крие неща. За какво иначе ще е платил на Сандерсън двайсет и пет хиляди? Главата си режа, че не и за това нищо и никакво градско землище!

Възбуден хор се присъедини към мнението на Солтмън.

– Добре де, какво ще правим сега? – печално попита някой.

– Ако питате мене, аз отивам да закуся – живо заяви Чарли Бързея.

– Тоя път ти ни вкара в задънена улица, Бил.

– Казвам ви, че не съм – защитаваше се Солтмън. – Пушилката ни вкара. И все пак, за какво ли е дал тия двайсет и пет хиляди?

IV

В осем и половина, когато съвсем се развидели, Малчо предпазливо отвори вратата и надникна навън.

– Дявол да го вземе! – възкликна той. – Всички са запитали обратно в Доусън. Пък аз мислех, че ще останат тука на стан.

– Не се тревожи, ще се домъкнат пак – увери го Пушилката. – Не вярвам да се лъжа, ама ще видиш половината Доусън тука, преди още да сме свършили. Хайде помогни ми сега. Работа ни чака.

– И, кажи ми най-после, за бога, за както е всичко това! – не се стърпя Малчо, когато след един час те огледаха плодовете на труда си:

макара с безкрайно въже, минаващо по двойни дървени валци, сложена в единия ъгъл на хижата.

Пушилката я завъртя без всякакво усилие я въжето запълзя и заскърца.

– Сега, Малчо, излез вън и ми кажи като какво звучи тая работа.

Застанал пред затворената врата, Малчо чу всичките звукови ефекти на макара, която вдига товар, и се изненада, че несъзнателно беше почнал да пресмята дълбочината на шахтата, от която вдигат този товар. След това настъпи тишина и той мислено видя кофата да се люшка под самата макара. После чу бързото отпускане на въжето и тъпо издрънкване, сякаш кофата е била изведнъж оставена на края на шахтата. Със сияещо лице Малчо отвори вратата.

– Разбрах! Малко остана и аз да се хвана на въдицата! – възкликна той. – Какво следва?

Следваше домъкването в хижата на толкова камъни, колкото биха се побрали на десетина шейни. До края на този извънредно зает ден следваха много други задачи.

– Вземи кучетата и иди в Доусън тази вечер – нареди Пушилката, когато двамата се навечеряха. – Остави ги при Брек. Той ще се погрижи за тях. Тебе ще те следят, затова помоли Брек да отиде в Алясканското търговско дружество и купи всичкия им динамит, те имат на склад само няколко фунта. Накарай Брек да поръча на ковача десетина свредела за твърда скала. Брек разбира от кварц и ще може горе-долу да обясни на ковача какво му трябва, и дай на Брек тези данни, та утре да регистрира участъците при комисаря по златото. А след всичко това, в десет часа, излез на Главната улица и слушай. Имай предвид, че не искам да се чуват много силно. Доусън трябва само да ги чуе и нищо повече. Ще възпламеня три, а ти виж коя ще е най-добра.

В десет часа тази вечер, когато се разхождаше по Главната улица с чувството, че го гледат много любопитни очи и напрягаше слуха си, Малчо чу едва доловим далечен взрив. Подир тридесет секунди последва втори, достатъчно силен, за да привлече вниманието и на другите минавачи. После се чу трети, толкова силен, че от него задрънчаха прозорците и жителите наизскачаха от къщите си.

– Чудесно ги раздруса! – с възторг съобщи Малчо след един час, когато пристигна в хижата на Тра-ла-ла. Той сграбчи ръката на Пушилката. – Трябваше да ги видиш. Случвало ли ти се е да ритнеш мравуняк? Ето това беше Доусън. Главната улица гъмжеше и бръмчеше, когато минах по нея с моя товар. Утре Тра-ла-ла ще почернее от хора. Ако

неколцина не се промъкват и в тая минута, тогава аз нищо не разбирам от златотърсачи и толкоз!

Пушилката се усмихна, доближи се до фалшивата макара, завъртя я един-два пъти и тя заскърца. Малчо издърпа по малко мъх измежду гредите, за да може да се надзърта през четирите стени на хижата, и духна свещта.

– Хайде – пошепна той след половин час.

Пушилката бавно завъртя макарата, спря след няколко минути, подхвана напълнената с пръст поцинкована кофа и с трополене, дрънка-не и стържене я удари о купчината камъни, които бяха внесли вътре. След това запали цигара, като закри с шепи пламъка на кибритената клечка.

– Има трима души – пошепна Малчо. – Трябваше да ги видиш. А пък когато затрака, като че опразваш кофата, те направо се разтрепераха. Единият сега се мъчи да надникне през прозореца.

Пушилката си светна с цигарата и погледна колко е часът.

– Трябва да правим това на равни промеждутъци – пошушна Пушилката. – Ще вдигаме по една кофа на всеки петнайсет минути. А междувременно чрез сгънато на три зебло той заудря един камък с длето.

Чудесно, чудесно! – хълцаше от възторг Малчо. Той се дръпна безшумно от пролуката. – Събрали са се накуп. Кажи-речи, ги виждам как си приказват.

От този миг до четири часа сутринта, на всеки петнадесет минути те се преструваха, че вдигат кофа с макарата, която скърцаше и се въртеше във въздуха, без да вдига нещо. Най-после гостите си отидоха и Пушилката и Малчо легнаха да спят.

Когато се съмна, Малчо разгледа следите от мокасините.

– Единият от тях е бил Големият Бил Солтмън – заключи той. – Виж тая голяма следа!

Пушилката погледна към реката.

– Пригответи се за гости. Двама вече минават по леда.

– Ами! Чакай Брек да зарегистрира всичките тия участъци в девет часа. Тогава две хиляди ще минат през реката.

И всеки майчин син ще реве: „Главната жила – засмя се Пушилката. – Източникът на клондайкските находища най-сетне намерен.“

Малчо, който се беше покатерил на стръмната издадена канара, огледа с око на познавач набеязаната от тях редица участъци.

Съвсем като истинска златна жила! – каза той. – Някой познавач ще може, кажи-речи, да проследи извивките ѝ под снега. Всеки може да се

излъже. Завършва с урва и виж там оголената порода. Изглежда като истинска, ама не е.

Когато двамата мъже, които пресичаха реката, се изкачиха по криволичещата из урвата пътечка, те намериха вратата на хижата затворена. Бил Солтмън, който вървеше напред, тихичко се приближи до вратата, послуша се, след това направи знак на Чарли Бързея да дойде при него. Отвътре долиташе скърцане и стържене на макара, вдигаща тежък товар. Те изчакаха вдигането да свърши, чуха отпускането на въжето и удара на кофата о камъка. Чува това да се повтаря четири пъти в течение на следващия час. Тогава Бързея почука на вратата. Отвътре се чу тих, спотаен шум, настъпи тишина, пак се чу спотаен шум и след пет минути. Пушилката, запъхтян, приотвори вратата един-два пръста и надникна навън. Те забелязаха по лицето и ризата му прах от натрошена скала. Поздравът му прозвуча подозрително сърдечно.

– Една минутка... добави той. – Ей сега ще изляза при вас.

Той си сложи ръкавиците, измъкна се през вратата и посрещна гостите вън, на снега. С бърз поглед те си взеха бележка, че от прах ризата му е загубила цвят на раменете, а коленете на панталоните му са набързо, но не много добре изтръскани от пръст.

– Малко раничко за гости – забеляза Пушилката. – Какво ви носи през реката? Да не отивате на лов?

– Ние разбрахме играта, Пушилка – рече поверително Бързея. – Най-добре ще е да си кажеш. Ти си намерил тука нещо.

– Ако търсиш още яйца – започна Пушилката.

– Е, стига де! Ние говорим сериозно.

– Искаш да кажеш, че желаете да купите парцели? – продължаваше да дърдори Пушилката. – Има чудесни места за строеж, но не можем още да ги продаваме. Землището не е парцелирано. Елате идущата седмица, Бързей, и ако търсиш спокойствие и тишина, ще ти покажа нещо чудесно, щом искаш да живееш тука. Идущата седмица положително ще бъде парцелирано. Довиждане. Съжалявам, че не мога да ви покания вътре, но Малчо, е, нали го познавате. Малко е дръпнат. Казва, че е дошъл тука зарад спокойствието и тишината, а тъкмо сега спи. Не бих го събудил за нищо на света.

Както говореше, Пушилката горещо им стисна ръцете за сбогом. Все още без да спре да приказва и да им стиска ръцете, той прекрачи навътре и затвори вратата.

Те се спогледаха и многозначително си кимнаха.

– Видя ли коленете на панталоните му? – дрезгаво пошепна

Солтмън.

– Разбира се. Ами раменете? Той се е блъскал и пълзял в шахтата. – Докато приказваше, Бързея шареше с очи но покрития със сняг дол; погледът му се спря върху нещо, което го накара да изсвири. – Само се обърни нататък, Бил. Виждаш ли накъде соча? Та това си е направо шахта за проучване! А погледни от двете ѝ страни: личи къде са тъпкали снега. Ако това не е жила от двете страни, тогава аз не знам какво е златоносна жила. Това си е цяла флоксура.

– И погледни само каква е огромна! – възкликна Солтмън. – Хубаво нещо са открили, дума да няма!

– Ами я си плъзни погледа надолу по ей оная урва... виж ония канари, дето стърчат навън и пак се губят навътре. Цялата урва е също в самата жила.

– А сега само погледни по-нататък, към леда, към пътеката – посочи му Солтмън. – Ще рече човек, че е целият Доусън, нали?

Бързея хвърли един поглед и видя, че пътеката е почерняла от народ чак до далечния доусновски бряг, но който също се точеше непрекъсната върволица.

– Е, ще понадвърна в тая проучвателна шахта, преди да са стигнали тука – каза той, обърна се и бързо се запъти към дола.

Но вратата на хижата се отвори и двамата ѝ обитатели изскочиха навън.

– Хей! – извика Пушилката. – Къде си тръгнал?

– Да си избира парцел – отговори Бързея. – Погледни реката. Целият Доусън е забързал да си купува парцели, а ние искаме да ги изпреварим и да си изберем. Нали, Бил?

– Точно така – подкрепи го Солтмън. – Има изгледи тука да стане знаменито предградие и по всичко личи, че ще бъде харесвано.

– Ние не продаваме парцели в тази част, накъдето сте се запътили – отговори Пушилката. Парцелите са ей там, вдясно и отгътък на канарите. Тази част от реката насам и по върховете е запазена. Хайде, връщайте се.

– Че ние сме си харесали тъкмо това място – възрази Солтмън.

– Ще има да вземате! – рязко отвърна Пушилката.

– Нима ще ни забраниш дори да се поразходим? – настояваше Солтмън.

– Най-решително. Вашето разхождане започва да досажда. Връщайте се оттам.

– А пък аз смятам все пак да се поразходим – упорито отговори

Солтмън. – Хайде, Бързей.

– Предупреждавам те, че нарушаваш границите на чуждо владение – за последен път рече Пушилката.

– Нищо подобно, само се разхождам – весело подхвърли Солтмън, обърна му гръб и закрачи напред.

– Хей! Стой, не мърдай, Бил, или ще те надупча като нищо! – изрева Малчо, измъкна два колта и се прицели. – Направиш ли още една крачка, и ще имаш единайсет дупки в проклетия си просташки леш. Разбра ли?

Солтмън се слиса и спря.

– Разбра ме като нищо – пошепна Малчо на Пушилката. – Ама ако продължи, ще се видя натясно. Не мога да стрелям. Какво да правя?

– Виж какво, Малчо, бъди разумен – замоли му се Солтмън.

– Ела тука, при мен, да поговорим разумно – отвърна му Малчо.

И те още говореха разумно, когато първите златотърсачи от върволицата се зададоха откъм криволичещата пътека и се приближиха до тях.

– Не можеш да наречеш някого нарушител, когато е на землище за град и избира кой парцел да си купи – спореше Бързей, а Малчо му възразяваше:

– Ама в землищата има частна собственост, а онази ивица там е частна собственост, това е то! Казвам ти пак, не е за продан.

V

– Сега трябва да я свършим тая работа веднага – тихо подхвърли Пушилката на Малчо. – Ако рекат да се развилнеят.

– Много се надценяваш, ако смяташ, че можеш да ги задържиш – също така тихо му отговори Малчо. – Трябва да са към две хиляди и все нови пристигат. Като нищо ще прекратят чертата.

Чертата минаваше но отсамния бряг на долчето, както я бе теглил Милчо, когато бе спрял нахлуването на първите пристигнали златотърсачи. В тълпата имаше и пет-шест души от северозападната полиция и един лейтенант. Пушилката се посъветва полугласно с лейтенанта.

– Все още прииждат от Доусън – каза той. – Още малко и тука ще има пет хиляди души. Опасно ще е, ако започнат да заграбват участъци. Като сметнете, че има само пет участъка, това значи хиляда души на участък. Това не трябва да се допусне, а ако стане, ще има повече убити,

отколкото в цялата история на Аляска. Освен това тези пет участъка са били регистрирани тази сутрин и никой няма право да ги заграбва. Накъсо, не бива да се допусне никакво заграбване.

– Добре – каза лейтенантът. – Ще събера хората си и ще ги наредя и а верига. Не можем да допуснем безредици тука и няма да ги допуснем. Но няма да е зле да им поприказвате.

– Трябва да е станала някаква грешка, момчета – високо заговори Пушилката. – Ние не сме готови да продаваме парцели. Улиците още не са регулирани. Идушата седмица ще уредим първата голяма разпродажба.

Прекъсна го взрив от нетърпеливи и възмутени възгласи.

– Не искаме парцели! – закрещя млад златотърсач. – Не искаме това, дето е на земята! Дошли сме за това, което е под земята!

– Ние не знаем какво има под земята – отговори Пушилката. – Но знаем, че имаме чудесно землище за град.

– Дума да няма – добави Малчо. – Чудесна гледка и спокойствие. Хора, които обичат усамотение, се стичат тука с хиляди. Най-посетено то самотно кътче на Юкон.

Пак се надигнаха нетърпеливи викове, а Солтмън, който досега приказваше с дошлите по-късно, излезе напред.

– Ние сме тука, за да си запазим участъци – започна той. – Ние знаем какво сте направили: зарегистрирали сте пет кварцови участъка един до друг, ей ги там, дето минават през землището край урвата и пролома. Само че сте си послужили с измама. Два от тия участъци са регистрирани с фалшиви имена. Кой е Сет Бийрс? Никой никога не е чувал за него. Тази сутрин сте зарегистрирали участък на негово име. А един участък сте зарегистрирали на името на Хари Максвел. Хари Максвел не е тука. Той е в Сиатъл. Отиде там миналата есен. Тия два участъка са свободни за ново регистриране.

– Ами ако съм упълномощен от него? – попита Пушилката.

– Не си – отговори Солтмън. – Ако си, покажи пълномощното. Това е то, точно тях ще ги запазим наново. Хайде, момчета!

Солтмън прекрачи забранената черта и се обърна да насърчи другите да го последват, но в този миг прокълтия гласът на полицейския лейтенант и спря устремилото се напред множество:

– Стойте, не мърдайте! Нали знаете, че нямате право!

– Нямаме право, а? – обади се Бил Солтмън. – Законът гласи, че лъжливо регистриран участък подлежи на нова регистрация, така ли е?

– Това е вярно, Бил! Дръж се! – одобрително закрещя тълпата от безопасната незабранена страна на чертата.

– Такъв ли е законът, а? – предизвикателно попита Солтмън.

– Законът може да е такъв – бе спокойният отговор. – Но аз няма да позволя сган от пет хиляди души да се опита да завладее два участъка. Това би било безредица, а ние сме тука, за да предотвратяваме безредици. Сега тука, на това място, северозападната полиция представлява законът. Следващият, който пресече чертата, ще бъде застрелян. Солтмън, дръпнете се назад.

Солтмън се подчини без желание. Но в множеството, скупчено или пръснато по стръмните склонове и надолница, нарастваше явно недоволство.

– Боже! – пошепна лейтенантът на Пушилката. – Вижте ги там, накацали като мухи горе по ръба на пропастта. Размърда ли се малко тази тълпа и стотици ще полетят надолу.

Пушилката усети да го побиват тръпки и заговори:

– Искам да бъда справедлив, момчета. Щом настоявате да си купите парцели, ще ви ги продам по сто долара единия, а вие можете да ги разиграете на лотария, когато землището бъде парцелирано. – Тълпата се раздвижи от възмущение и Пушилката вдигна ръка, за да я спре.

– Никой да не мърда. Ако мръднете, ще блъснете стотици хора в пропастта. Положението е опасно.

– Все едно, не можеш да го заграбиш всичкото! – надигна се едни глас. – Ние не искаме парцели. Искаме ново запазване на участъци.

– Но само два участъка са спорни – възрази Пушилката. – Те ще се паднат на двама души, а другите какво ще правят?

Той си избърса челото с ръкава на ризата, а друг глас извика:

– Вземи ни всички за съдружници, на равни начала!

Но никой от тях, които зареваха в знак на одобрение, не разбра, че предложението бе направено от Брек, с когото бе уговорено да го направи, щом види Пушилката да си бърше челото.

– Стъпили сте като свини в копанята и искате всичко сами да изпатете. Раздели землището между всички – продължи Брек. – Включи и правата върху подземните богатства.

– Но тука няма никакви подземни богатства, казвам ви! – възрази Пушилката.

– Ти ги включи и тях, заедно е всичко друго. Ние ще си опитаме късмета.

– Момчета, вие ме изнудвате – заяви Пушилката. – Защо не си

останахте на отвъдния бряг на реката!

Но колебливата му нерешителност бе толкова явна, че тълпата избухна в могъщ рев, с който го подканваше да се съгласи. Обаче Солтмън и другите в първата редица нещо възразяваха.

– Ето на, Бил Солтмън и Бързея не искат да участвувате всички – съобщи Пушилката на тълпата. – Видяхте ли кой иска да заграбва, а?

Тази забележка веднага намали благосклонността на тълпата към Солтмън и Бързея.

– Е, как да я направим тая работа? – попита Пушилката. – Малчо и аз би трябвало да имаме най-голям дял. Това землище е наше откритие.

– Правилно! – завикаха мнозина. – Честно и почтено! Така ще е справедливо!

– Три пети ще задържим ние – предложи Пушилката, – а вие, момчета, ще вземете другите две пети, И ще трябва да си платите дяловете.

– Десет цента за долар! – викна някой. – И то необлагаеми!

– И председателят на дружеството лично да ви поднася дивидендите на сребърна табличка – подхвърли Пушилката. – Не, драги! Трябва да разсъждавате трезво, момчета! Десет цента за долар няма да е зле за начало. Вие ще откупите две пети от акциите, по десет долара едната, при номинална стойност сто долара. Повече от това не мога да направя. Пък ако не ви харесва, заграбвайте участъците. Няма да се оставя да ме излъжете с повече от две пети.

– И без надуване броя на акциите! – извика един глас и именно този глас изрази кристализиралото общо мнение и изяви съгласието на тълпата.

– Вие тука сте към пет хиляди души, което ще рече пет хиляди дяла – запресмята на глас Пушилката. – А пет хиляди са две пети от дванадесет хиляди и петстотин. Следователно Акционерното дружество „Землище на градчето Тра-ла-ла“ ще има основен капитал един милион двеста и петдесет хиляди долара, разделен на дванадесет хиляди и петстотин дяла при сто долара номинална стойност, а вие, момчета, ще купите пет хиляди такива дяла по десет долара единия. И пет пари не давам дали приемате, или не. И ви призовавам всички за свидетели, че ме принуждаваме да го направя против волята си.

Понеже тълпата бе уверена, че е хванала Пушилката на местопресятането в опит за измама с двата неправилно регистрирани участъка, веднага се образува комисия и в общи черти се учреди Акционерното дружество „Землище на градчето Тра-ла-ла“. Комисията отхвърли предложението акциите да бъдат раздадени на другия ден в Доусън поради

възражението, че така ще се вредят и жителите на Доусън, неучаствали в този поход, и край един огън на леда в дъното на урвата комисията издаде разписка на всеки участник в похода срещу десет долара в златен пясък, надлежно претеглен на едни от двадесетината везни, донесени от града.

На мръкване работата бе приключена и в Тра-ла-ла не остана никой освен Пушилката и Малчо, които вечеряха в хижата и се кискаха на списъка на акционерите, наброяващ четири хиляди осемстотин седемдесет и четири души, и на торбите със златен пясък, съдържащи четиридесет и осем хиляди седемстотин и четиридесет долара.

– Ама още не си изкарал всичко докрай – подхвърли Малчо.

– Той ще дойде – с убеждение възрази Пушилката. – Той е роден комарджия. Пошепне ли му Брек каквото трябва, дори и сърдечен удар няма да го спре.

Не се мина и час, когато на вратата се почука и вътре влезе Бързей, последван от Бил Солтмън. Очите им жадно зашариха из хижата и се спряха върху макарата, грижливо покрита с одеяла.

– Но да речем, че искам да купя още хиляда и двеста дяла – спореше подир половин час Бързей. – Заедно с петте хиляди, които продадохте днес, ще станат само шест хиляди и двеста дяла. Ти и Малчо ще имате шест хиляди и триста. Пак повече от половината ще са във ваши ръце.

– Че какво ще правиш с толкова парцели в землището? – попита Малчо.

– Ти знаеш отговора по-добре от мен – отвърна Бързей. – А пък между нас казано – погледът му се насочи към покритата с одеяла макара – това е много хубаво място за градче.

– Но и Бил иска малко – недоволно забеляза Пушилката. – А ние, направо казано, не искаме да се разделим с повече от петстотин дяла.

– Колко пари можеш да вложиш? – обърна се Бързей към Солтмън.

– Пет хиляди. Повече не можах да събера.

– Бързей – продължи Пушилката със същия недоволен, кисел тон, – ако не се познавахме толкова добре, нямаше да ти продам нито един от тия глупави дялове. Малчо и аз няма да се разделим с повече от петстотин и те ще ви костват по петдесет долара парчето. Това е последната ни дума и ако не ви харесва, лека ви нощ. Бил може да вземе сто парчета, а ти останалите четиристотин.

На другия ден Доусън избухна в смях. Това започна рано сутринта, щом се раздени, когато Пушилката отиде при дъската за обяви пред

Алясканското търговско дружество и сложи на нея някаква бележка. Хората се насъбраха и четяха и се кискаха през рамото му, преди да беше забил последното кабърче. Скоро пред дъската се тълпяха стотици златотърсачи, които не можеха да се приблизят достатъчно, за да четат. Тогава с всеобщо одобрение избраха одного да чете на глас и след това, през целия ден, много хора бяха молени да четат на глас обявата, забодена от Белю Пушилката. А имаше и доста такива, които стояха на снега и я изслушваха по няколко пъти, за да запомнят наизуст сочните ѝ подробности, точка по точка, които гласяха следното:

Акционерното дружество „Землище на градчето Тра-ла-ла“ води сметките си на стената. Това е първият му и последен баланс.

СУМИ, ПОЛУЧЕНИ И БРОЕНИ

От 4874 дяла по 10,00 долара	\$48 740,00
На Дуайт Сандерсън за землището на Тра-ла-ла	\$10 000,00
Случайни разходи: динамит, свредели, макара, офиса на комисаря по златото и др.	\$1000,00
Дарение на градската болница в Доусън	\$37 740,00
Всичко	\$48 740,00
Получено от Бил Солтмън за 100 акции, купени частно по \$50,00	\$5000,00
Получено от Чарли Бързеза за 400 акции, купени частно по \$50,00	\$20 000,00
На Бил Солтмън в знак на благодарност за услугите му като доброволен агитатор на сделката	5000,00
Дарение на градската болница в Доусън	3000,00
На Белю Пушилката и Джак Малчо, пълната разлика от сделката с яйцата и като морално вземездие	17 000,00

Всичко	25 000,00
--------	--------------

Остават по сметка 7126 акции. Тези акции, собственост на Бело Пушилката и Джак Малчо, които нямат никаква стойност, могат да бъдат получени безплатно при поискване от кой да е от всички жители на Доусън, желаещи да сменят сегашното си местожителство със спокойствието и усамотението в град Тра-ла-ла.

(Забележка: Спокойствието и усамотението в град Тра-ла-ла са гарантирани винаги и за вечни времена.)

Председател: БЕЛЮ ПУШИЛКАТА

Секретар: ДЖАК МАЛЧО

ВЕЛИЧИЕТО НА ЖЕНАТА

I

– Тъй или иначе, виждам, че не си много-много забързал да се жениш – забеляза Малчо, за да подхване прекъснатия преди няколко минути разговор.

Седнал на крайчеца на спалния чувал, Пушилката разглеждаше лапите на ръмжащото куче, което бе търколил на снега, и не отговори. Малчо завъртя вдигащия пара мокасин, надянат на пръчка пред огъня, и напрегнато се вгледа в лицето на другаря си.

– Я погледни това Северно сияние – продължи Малчо. – Несериозна работа, а? Също като някоя врътлива и непостоянна жена. И най-добрите са непостоянни, ако не са глупави. И всичките са котки, най-малките и най-големите, най-добрите и най-лошите. Подгонят ли някой мъж, на когото са хвърлили око, заприличват на ненаситни лъвове и виещи хиени.

Монологът му отново замря. Пушилката удари кучето, когато то се опита да го захапне за ръката, и продължи да разглежда изпонаранените му и кървящи лапи.

– Ами!... пак подзе Малчо. – Да не мислиш, че не съм могъл да се ожена, ако съм искал! Или пък че не са могли да ме оженят и без да съм искал, ако не си бях плюл на краката. Пушилка, да ти кажа ли кое ме е спасило? Здравите ми дробове. Бяхах и не спирах. Ще ми се да видя аз тая фуста, дето ще ме гони, докато остана без дъх.

Пушилката пусна кучето и завъртя пред огъня своите мокасини, също надянати на пръчки и вдигащи пара.

– Утре ще трябва да останем тука и да направим мокасини за кучетата – най-сетне благоволи да каже той. – Тази снежна кора ще ги остави без крака.

– Трябва някак си да вървим напред – възрази Малчо. – Нямаме достатъчно храна, за да тръгнем обратно, и трябва да намерим колкото може по-скоро това стадо елени или тия „бели индианци“, иначе току-виж, че сме изяли кучетата заедно с изранените им лапи. Пък и кой ли ги е виждал тия бели индианци? Само празни приказки. Може ли да има бял индианец? Колкото може да има и бял негър. Пушилка, на всяка цена утре трябва да пътуваме. По тия места няма и помен от дивеч. Цяла

седмина не сме видели дори и заешка дия, нали знаеш? Трябва да се измъкнем от това мъртвило някъде, където се намира месо.

– Те ще вървят още по-добре, след като краката им отпочинат един ден и ги обуем с мокасини – настоя Пушилката. – Ако ти се отдаде случай да се качиш на някое ниско било, надзърни каква е местността отвъд. Не е изключено вече съвсем скоро да излезем на открита хълмиста равнина. Това е, което Ла Перл ни казваше да търсим.

– Ами! Ла Перл е минал по тия места преди десет години и толкова е бил побъркан от глад, че много ти е разбрал какво вижда. Помниш ли какви ги разправше за някакви големи бели знамена, дето се развявали по върховете на планините? Това показва колко е бил побъркан. И казал, че той самият никога не бил виждал никакви бели индианци; това го разправял Антон. Пък Антон хвърлил топа две години преди ти и аз да дойдем в Аляска. Както и да е, ще се поогледам утре. Може да тегля куршума на някой елен. Какво ще кажеш: да си лягаме ли, а?

II

Пушилката прекара сутринта в стана, ши мокасини за кучетата и кърпи хамутите. На пладне сготви ядене за двама, изяде своя дял и зачака връщането на Малчо. Подир един час сложи на краката си снегоходките и закрачи по следите на другаря си. Стъпките водеха нагоре по течението на някакъв поток, през тесен пролом, който изведнъж се разширяваше в еленово пасбище. Но никакви елени не бяха идвали тука от първия сняг предишната есен. Дирите от снегоходките на Малчо пресичаха пасбището и се изкачваха по полегатия склон на нисък вододел. На билото Пушилката спря. Следите продължаваха надолу по другия склон. До първите ели, край отвъдния поток, имаше една миля и по всичко личеше, че Малчо бе минал през тях и продължил нататък. Пушилката погледна часовника си, помисли за приближаващия мрак, за кучетата и за стана и със свито сърце реши да не се отдалечава повече. Но преди да се върне по стъпките си, спря и продължително се огледа. На изток кръгзорът от край до край бе нарязан като зъбци на трион от снежния хребет на Скалистите планини. Като че ли цялата планинска система, верига след верига, се отклоняваше на северозапад и прорязваше пътя към откритата равнина, за която бе разправял Ла Перл. Впечатлението бе, сякаш планините са се наговорили да отблъснат пътника на запад, към Юкон. Пушилката си помисли колко ли хора в миналото,

стигнали дотука, както бе стигнал той, са се връщали, уплашени от тази страховита гледка. Ла Перл не беше се върнал, по вероятно е, че той се прехвърлил през източния склон на Скалистите планини.

До полунощ Пушилката поддържаше огромен огън, за да упътва Малчо. Сутринта вдигна, стяга, запретна кучетата и с първата дрезгавина на зората тръгна да го търси. В теснината на пролома водачът на впряга му наостри уши и изскимтя. След малко Пушилката видя шестима индианци, които идваха насреща му. Те пътуваха без много товар, без кучета и на гърба си всеки носеше съвсем мъничка пътна торба. Индианците обкръжиха Пушилката и в същия миг го изненадаха с няколко неща. Това, че го търсеха, беше ясно. Това че не говореха нито на едни от индианските езици, от които той знаеше по някоя и друга дума, също стана веднага очевидно. Те не бяха бели индианци, макар и да бяха повисоки и по-снажни от индианците в долината на Юкон. Петима носеха старовремски мускети с дълги цеви на Дружеството на Хъдзъновия залив, шестият държеше в ръцете си уинчестър; Пушилката позна в него пушката на Малчо.

Без да губят време, индианците го взеха в плен, Пушилката не беше въоръжен и не му оставаше друго, освен да се предаде. Те разпределиха товара на шейната в пътните си торби, а на Пушилката дадоха да носи двата кожени спални чувала – неговия и Малчовия. Кучетата разпрегнаха, а когато Пушилката запротестира, един от тях със знаци му обясни, че пътят е твърде труден за шейна. Пушилката се преклони пред неизбежността, остави шейната, забита в снега на брега над потока, и закрачи със своите поробители. През вододела на север те слязоха при елите, които Пушилката беше зърнал предишния подиробед. Десетина мили те вървяха по потока, но го изоставиха там, където той извиваше на запад, и се насочиха право на изток, нагоре по тесен приток.

Първата вечер спряха да ношуват на място, където някой бе станувал няколко дни. Тука имаше хранилище с доста сушена съомга и сушено месо, които индианците прибавиха към своя товар. От този стан излизаха следи от много снегоходки – на хората, хванали Малчо, реши Пушилката – и преди да се мръкне, успя да различи дирите, оставени от по-тесните снегоходки на Малчо. Със знаци той запита индианците, а те отвърдително закимаха и посочиха ма север.

През следващите дни те все му сочеха на север, а и пъртината, която извиваше и криволеше между хаос от настръхнали зъбери, също водеше на север. Пътят в този мрачен снежен пустош, като че ли бе преграден от всички страни и въпреки това пъртината лъкатушеше, виеше

се, изкачваше се по ниски бърда и отбягваше по високите и непристъпни планински вериги. Снегът беше по-дълбок, отколкото в долините подолу, и всяка крачка представляваше непосилно проправяне на път със снегоходките. Но индианците, всичките младежи, вървяха леко и бързо и Пушилката не можеше да не се почувствува горд от това, че лесно върви в крак с тях.

Те бяха калени от много пътуване, а да употребяват снегоходки бяха научени от детството си; но въпреки това здравословното състояние на Пушилката беше такова, че преходът не представляваше по-голямо изпитание за него, отколкото за тях.

За шест дни те стигнаха и минаха главния проход, нисък в сравнение с планините, които прекосяваше, и все пак страхотно висок и стръмен, недостъпен за натоварени шейни. Още пет дена криволичене по извиващ все по-ниско и по-ниско път ги изведе на широката хълмиста равнина, открита преди десет години от Ла Перл. Пушилката я позна от пръв поглед. Денят беше много студен, имаше четиридесет градуса под нулата, а въздухът бе толкова прозрачен, че той можеше да вижда на сто мили разстояние. Докъдето стигаше поглед, се простираше тази вълнообразна равнина. На изток високо се издигаха Скалистите планини, забили снежните си зъбери в небето. На юг и запад се точеха разпокъсаните вериги на връзващата се в равнината планинска система, която бяха преминали, и в тази огромна низина лежеше местността, през която бе минал Ла Перл – застлана със сняг, но положително богата с дивеч по някое време на годината, а през лятото – засмяна, гориста и цъфтяща земя.

До обед те се спуснаха надолу по широк поток, покрай заснежени върби и голи трепетлики, през равни пространства, гъсто обрасли с ели, и излязоха на място, където доскоро бе имало голям стан. Пушилката го огледа пътем, наброи към четири-петстотин огньовете и реши, че обитателите му са възлизали на хиляди. Пъртината бе толкова прясна и тъй добре утъпкана от множеството, че Пушилката и отвлеклите го индианци свалиха снегоходките и само по мокасини тръгнаха още по-бързо. Появиха се признаци, които показваха, че тук има дивеч; те ставаха все повече... следи на вълни и рисове, които не могат да живеят без месо. Веднъж един от индианците радостно извика и посочи широка заснежена площ, осеяна с оглозгали еленови черепи, изпотъпкана и изровена, сякаш на нея се бе сражавала цяла армия. И Пушилката разбра, че тука ловците са избили много елени след последния снеговалеж.

В продължителния здрач индианците не проявиха никакво

намерение да спрат на стан. Те продължаваха да вървят напред в сгъстяващия се мрак, който чезнеше в осветеното небе, където едрите звезди бляскаха полузабулени от зеленикавата пелена на трепкащото Северно сияние. Кучетата на Пушилката първи доловиха шума на стана, наостриха уши и тихо заскимтяха от нетърпение. После той стигна и до ушите на хората – някакъв екот, неясен поради разстоянието, но без приятната мекота, присъща за всеки отдалечен екот. Напротив, този шум звучеше високо и буйно, като вълни от резки звуци, прекъсвани от други, още по-резки – проточен вълчи вой на множество полудиви кучета, вик на тревога и болка, вопъл на безнадеждност и бунт. Пушилката махна стъклото на часовника си и пипнешком разбра по стрелките, че е единадесет часът. Обкръжилите го мъже се оживиха. Краката, които бяха се движили дванадесет напрегнати часа, се задвижиха още по-бързо, полутичешком, в някакъв тежък бяг. Те прекосиха една тъмна елова гора и изведнъж пред тях блеснаха много огньове и екна внезапно нараснала глъчка. Големият стан беше пред тях.

А когато навлязоха и поеха по криволичещите пътища на ловджийския стан, те бяха посрещнати от страхотна врява, която се надигна като вълна и се понесе напред заедно с тях – викове, поздравии, въпроси и отговори, закачки и насрещни закачки, злобно ръмжене на полудиви кучета, които се стрелваха като яростни космати бомби срещу чуждите за тях кучета на Пушилката, хокане на индианки, смях, хленчене на деца и плач на кърмачета, стонове на болни, изтръгнати от успокоения болките им сън – цялата адска бъркотия, каквато може да има в стан на племе от първобитната пустош.

С тояги и с приклади на пушките си индианците, придружаващи Пушилката, пъдеха връхлитащите псета; неговите кучета се зъбеха и ръмжеха от уплаха пред толкова много врагове, притискаха се в краката на закрилящите ги хора и настръхнали, предпазливо вървяха напред със застрашителен вид.

Те спряха на утъпкания сняг край един огън. Малчо и двама млади индианци седяха клекнали пред него и печаха късове еленово месо. Тримата други млади индианци, които лежаха завити с кожи, върху настилка от елови клони, седнаха. Малчо погледна другаря си през огъня, но със сериозно и безстрастно лице като лицата на окръжаващите го, не му направи никакъв знак и продължи да пече месото.

– Какво ти е станало? – доста ядно попита Пушилката. – Да не си онемял?

Старата, добре позната усмивка разтегна устните на Малчо.

– Не – отговори гой. – Аз съм индианец. Уча се да не показвам изненадата си. Кога те хванаха?

– На другия ден, след като ти тръгна.

– Хм – рече Малчо и в очите му заиграха закачливи пламъчета. – Е, аз съм чудесно, не зная как да ти изкажа благодарността си. Това е станът на ергените. – Той махна с ръка, за да обгърне цялото му великолепие, което се състоеше от огъня, леглата от елови клони, наредени върху снега, шатри от еленови кожи и заслони от вятъра, направени от елови вейки и върбови пръчки. – А това са ергените. – Този път ръката му посочи младежите и той изгъркори няколко думи на техния език, в отговор на които очите и зъбите им блеснаха в усмивка. – Драго им е да се запознаят с тебе, Пушилка. Сядай да си сушиш мокасините, пък аз ще сготвя нещо за ядене. Аз вече ломотях доста добре на техния език, нали? Ще трябва и ти да се понаучиш, че както ми се вижда, ще има дългичко да си поживеем при тях. Тука има още един бял. Един ирландец. Хванали го преди шест години някъде към Голямото робско езеро. Казва се Дани Маккан. Взел си за жена една индианка. Има вече две деца, ама е готов да духне оттука, щом му падне сгода. Виждаш ли ей оня мъждивия огън отдясно? Това е неговият стан.

Очевидно това бе отреденото за Пушилката местожителство, защото довелите го индианци оставиха него и кучетата и продължиха навътре, в големия стан. Докато Пушилката се занимаваше с мокасините и чорапите си и лакомо поглъщаше късове горещо месо, Малчо готвеше и приказваше:

– Да ти кажа, Пушилка, здравата сме закъсали. И няма да е лесно да се измъкнем. Това са истински, чиста проба диви индианци. Те не са бели, но главатарят им е бял. Говори, сякаш устата му е пълна с гореща попара, и ако не е чистокръвен шотландец, тогава на тоя свят няма шотландци. Той е недосегаем, свещен върховен вожд на цялата тая сган. Каквото каже, става. Трябва да го знаеш това отсега. Дани Маккан от шест години се мъчи да офейка от него. Дани не е лош, само дето е малко пъзлив. Той знае пътя оттука (научил го е, като са ходили на лов), на запад от пътя, по който дойдохме ние двамата. Не му стиска да тръгне самичък. Можем да офейкаме тримата заедно. Брадата е добър мъжага, само че нещо му хлопа.

– Кой е Брадата? – попита Пушилката, като спря да се тъпче с къс печено месо.

– Най-важната клечка. Шотландецът. Започнал е да одъртява и сигурно вече спи, ама утре ще поприказва с тебе и ще те накара да

разбереш като две и две четири каква нищожна гадинка си ти в ловните му владения. Тези владения принадлежат на него. Трябва да си го набиеш това в тиквата. Те никога не са били изследвани, никой не ги знае и той им е господар. И няма да те остави да го забравиш. Той има към двайсет хиляди квадратни мили ловища и ги смята за своя собственост. Той е белият индианец, той и една фуста. Ами! Няма защо да ме гледаш така. Почакай, докато я видиш. Бива си я и е бяла като баща си. Брадата. А пък елени! Аз ги видях. Сто хиляди глави чудесно живо месо, а подир тях десет хиляди вълци и диви котки; хранят се с изоставашите елени и с отпадъците. Стадото се придвижва на изток и ние днес-утре ще тръгнем подир него. Ядем до насита, а каквото не изядем, сушим и пушим, за да има за пролетта, докато придойде съомгата да си хвърля хайвера. Слушай, ако има нещо, което Брадата да не знае за съомгата и за елени-те, тогава и никой друг не го знае, главата си режа!

III

– Виж го, Брадата пристига, също като че отива някъде по важна работа – пошепна Малчо, пресегна се към едно от впрегатните кучета и избърса в козината му омазнените си ръце.

Беше утро и ергените, налякали, закусуваха с еленово месо, което си печаха на огъня. Пушилката вдигна очи и видя нисък, слаб мъж, облечен с кожи, като някой дивак, но безспорно бял; той вървеше пред кучешки впряг, последван от десетина индианци. Пушилката счупи горещ кокал и както изсмукваше вдигания пара мозък, загледа приближаващия се домакин. Гъста брада и прошарена жълтеникава коса, опушена от огньовете на станове, закриваха по-голямата част от лицето му, но не можеха напълно да скрият изпитите, кажи-речи, хлътнали бузи. „Мършав, но здрав“ – реши Пушилката, като забележа силно трептящите ноздри и дълбокото дишане на силните му гърди, които осигуряваха достатъчно кислород, необходим за живота.

– Здравейте – каза мъжът, смъкна ръкавицата си и протегна ръка. – Казвам се Снас – добави той, докато се ръкуваше.

– А аз Белю – отговори Пушилката, загледан с някакво особено смущение в пронизващите го изпитателни очи.

– Имате достатъчно храна, както виждам.

Пушилката кимна и пак засмука мозъка от кокала; мъркащото шотландско произношение на Снас бе странно приятно за слуха му.

– Груба храна, но рядко оставаме гладни. И тя е по-естествена от месото на домашните животни в градовете.

– Виждам, че не обичате градовете – засмя се Пушилката само за да отговори нещо и тозчас се стресна от промяната, която настъпи у Снас.

Също както някакво чувствително растение той сякаш целият поехна и затрептя. Напрегнат, дивашки ужас се изписа на лицето му и се съсредоточи в очите, в които пламна омраза и неизмерима болка. Той рязко се извърна, овладя се и нехайно додаде през рамо:

– Довиждане, господин Белю. Елените се придвижват на изток и аз отивам напред, за да избира място за стануване. Вие всички ще дойдете утре.

– Видя ли го Брадата, а? – промърмори Малчо, когато Снас закричи напред начело на отряда си.

Малчо избърса отново ръце в козината на вълчото куче, на което като че се хареса това, защото започна да облизва вкусната лой.

IV

По-късно сутринта Пушилката отиде да се поразходи из улиания в първобитното си всекидневие стан. Току-що се бе завърнала голяма дружина ловци и мъжете се разотиваха всеки при своя огън. Жени и деца отиваха с кучета, запрегнати в празни шейни, други жени и деца мъкнеха заедно с кучетата шейни, натежали от прясно, но вече замръзнало месо от убития дивеч. Времето беше мразовито, както се случва понякога в ранна пролет, и тази първобитна картина се разиграваше при температура тридесет и пет градуса под нулата. Никъде не се виждаше тъкан плат. Всички бяха еднакво облечени с кожуси и дрехи от мека дъбена кожа. Край Пушилката минаваха момчета с лъкове в ръце, а стрелите в колчаните им бяха с каменни върхове; виждаха се и много костени и каменни ножове за дране на кожи, затъкнати в поясите или в кании, закачени на врата им. Жени шетаха около огньовете и пушеха месо, а вързани на гърбовете им кърмачета с опулени очички смучеха парчета лой. Кучета – истински вълци – настръхваха пред Пушилката, но се пазеха от заплашващата ги къса тояга, която той носеше; те душеха миризмата на този пришелец, когото трябваше да търпят поради тоягата.

Разположен отделно в сърцето на стана, пред Пушилката се изпречи огън, който очевидно беше на Снас. Макар и временен, както личеше по всичко, беше голям и здраво изграден. Много вързопи с кожи и

пътно снаряжение бяха струпани на издигнато скеле, за да не ги стигат кучетата. Голяма брезентова шатра, кажи-речи, полупалатка, служеше за спане и живеене. Отстрани имаше копринена палатка от тия, които използват изследователите, и богатите ловци на едър дивеч. Пушилката никога не беше виждал такава палатка и пристъпи по-наблизо. Както стоеше и я гледаше, предните платница се отметнаха и от ней излезе млада жена. Тя се появи толкова бързо и неочаквано, че Пушилката бе изненадан като от някакво видение. Той като че й подейства по същия начин и те продължително се изгледаха.

Тя беше облечена цялата с кожи, но такива кожи и с такава великолепна и изящна изработка Пушилката никога не би могъл дори да си представи. Нейната парка с отметната назад качулка бе направена от някаква непозната за него светлосребриста кожа. Мъклъците, с подметки от тюленова кожа, бяха ушити от меки, сребристи крачета на рисове. Дългите ръкавици, пискюлите на колената, всичките кожи, от които се състоеше облеклото ѝ, бяха в бледо сребрист цвят и блестяха в мразовитата светлина; а от това блестящо сребро на тънка, нежна шия се издигаха нейната глава с румено бяло лице, сини очи, уши, подобни на две розови раковини, и светло кестенява коса, посипана със снежен прах и искряща с мразовити отблясъци.

Пушилката забеляза всичко това като насън; сетне се съвзе и посегна да си свали калпака. В същия миг учуденият поглед в очите на девойката премина в усмивка; с бързи, пъргави движения тя смъкна ръкавица-та си и му протегна ръка.

– Здравейте – промълви тя спокойно, със странен, очарователен изговор и гласът ѝ, сребрист като кожата на облеклото ѝ, смая Пушилката, чиито уши бяха свикнали с дрезгавите гласове на индианките в стана.

Пушилката можа само да промърмори няколко думи, които смътно напомняха за някогашните му отлични светски обноски.

– Много се радвам да се запозная с вас – бавно, подбирайки думите си, продължи девойката със светнало от усмивка лице. – Моя английски аз моля да извините. Аз не говоря добре – сериозно го увери тя. Моят баща е шотландец. Майка ми, тя е умряла. Тя беше францужойка и англичанка, и малко нещо индианка. Нейният баща бил голям човек в Дружеството на Хъдзъновия залив. Бр-р-р! Студено. – Тя си сложи ръкавицата и затърка розовите си уши, които вече бяха побелели. – Хайде да отидем при огъня и да си поприказваме. Аз се казвам Лабискуи. Как се казвате вие?

Така Пушилката се запозна с Лабискуи, дъщерята на Снас, която

самият Снас наричаше Маргарет.

– Баща ми не се казва Снас – осведоми тя Пушилката. – Снас го наричат само индианците.

Много неща научи той него ден и през следващите дни, докато ловджийският стан се местеше все по-нататък по дирите на елените. Това бяха истински диви индианци – същите, с които се беше сблъскал и от които беше избягал преди много години Антон. Тука бе горе-долу западната граница на техните земи – през лятото те отивали в тундрите по бреговете на Ледовития океан, а на изток стигали чак до Лъскуа. Коя беше реката Лъскуа, Пушилката не можеше да разбере, не можеше да му обясни и Лабискуи, нито пък Маккан. Понякога Снас с дружини яки ловци, прехвърлял Скалистите планини на изток, минавал край езерата и река Макензи и прониквал в Безплодните земи. При последното си отиване в тази посока те намерили копринената палатка, обитавана сега от Лабискуи.

– Тя принадлежеше на експедицията Милисът-Адбери – каза Снас на Пушилката.

– А, спомням си! Те бяха тръгнали за мускусни бикове. Спасителната експедиция не можа да намери никаква следа от тях.

– Аз ги намерих – рече Снас... – И двамата бяха мъртви.

– Светът още не знае за това. Оттука нищо не се е чуло.

– Оттук никога нищо не се чува – любезно го увери Снас.

– Искате да кажете, че ако са били живи, когато сте ги намерили...

Снас кимна:

– Щяха да останат с мен и моя народ.

– Антон се измъкна – предизвикателно подхвърли Пушилката.

– Не си спомням такова име. Преди колко време?

– Четиринайсет петнайсет години – отговори Пушилката.

– Значи, въпреки всичко е останал жив. Знаете ли, аз съм се чудил какво е станало с него. Ние го наричахме Дългия зъб. Здравеняк беше, здравеняк.

– Ла Перл е минал оттука преди десет години.

Снас поклати глава.

– Той намерил следи от станове ви. Било е лятно време.

– Това обяснява всичко – отговори Снас. – През лятото ние сме сто-тици мили по на север.

Колкото и да се мъчеше, Пушилката не можеше да открие никакви указания за миналото на Снас преди идването му в тези северни пущи-наци. Беше образован човек, но през всичките години оттогава насам не

беше чел никакви книги, нито вестници. Не знаеше какво е станало по света, нито проявяваше желание да узнае. Беше чувал за златотърсачите на Юкон и за златото, намерено на Клондайк, обаче златотърсачите никога не биха нахлували в неговите владения, от което беше много доволен. Външният свят не съществуваше за него. Той не понасяше да му споменават за този свят.

Лабискуи също не можеше да помогне на Пушилката и да му разкаже нещо за по-отдавнашното минало. Тя се родила на ловището. Майка ѝ живяла след това шест години. Тя била много, красива – единствената бяла жена, която Лабискуи била виждала в живота си. Девојката говореше за това с тъга и с тъга, по хиляди начини показваща, че знае за широкия външен свят, вратата към който баща ѝ държеше затворена. Но всичко това беше нейна тайна. Отдавна беше разбрала, че при всяко споменаване за тези неща баща и изпада в бяс.

Антон разказал на една индианка за майка ѝ и за това, че тя била дъщеря на висш чиновник в Дружеството на Хъдзъновия залив. Индианката го разказала на Лабискуи. Но майчиното си име тя никога не узнала.

От Дани Маккан също не можеше да се научи нищо. Той не обичаше приключения. Животът сред диваците бил ужасен, а той живеел сред тях вече девет години. В Сан Франциско го напили и накарали да стане матрос на китоловен кораб, той избягал от нос Бароу с още трима другари. Двама умрели, а третият го изоставил посред страхотното пътуване на юг. Две години живял той при ескимосите, докато се реши да продължи на юг, и тогава, само на няколко дни път от търговския пункт на Дружеството на Хъдзъновия залив, бил заловен от дружина младежи на Снас. Беше дребен, глупав човечец, страдащ от възпаление на очите, единственото нещо, за което мечтаеше и за което можеше да говори, бе да се върне в любимия му Сан Франциско, към блажения зидарски занаят.

V

– Вие сте първият интелигентен човек, който е живял у нас – любезно каза Снас на Пушилката една вечер край огъня. – Освен стареца Четириокия. Така го наричаха индианците. Беше късоглед и носеше очила. Професор беше по зоология. – Пушилката забеляза колко правилно произнесе той тази дума. – Умря миналата година. Моите

младежи го хванаха в горното течение на Таралежовата река: беше се откъснал от някаква експедиция и се загубил. Интелигентен, да, но беше глупак. Това беше негова слабост – да се губи. Обаче разбираше от геология и обработване на метали. Край Лъскуа, където се намират въглища, ние имаме няколко доста хубави ковачници, направени от него. Поправяше пушките и научи на този занаят младежите. Умря миналата година, това беше истинска загуба за нас. Заблуди се, така се случи, замръзна на една миля от стана.

Същата вечер Снас каза на Пушилката: – Няма да е зле да си изберете жена и да си имате свой огън. Ще се чувствувате по-добре, отколкото с тези млади мъже. Моминските огънове – това е нещо като празник на девствениците – се паят чак посред лято, когато ловим съомга, но аз мога да го наредя и по-рано, стига да искате.

Пушилката се засмя и поклати глава.

– Помнете – спокойно довърши Снас, – Антон е единственият, който е успял да се измъкне оттука. Имал е късмет, необикновен късмет.

– Баща й имал желязна воля – каза Лабискуи на Пушилката.

– Четириокия го наричаше Замръзналия пират, аз не зная какво значи това, Мразовития тиран, Пещерна мечка, Първобитния звяр, Цар на елените, Брадатия леопард и с разни други подобни имена. Четириокия обичаше такива думи. Най-много английски съм научила от него. Той вечно се шегуваше. Човек никога не можеше да разбере дали говори сериозно, или не. Наричаше ме „приятелчето ми гепардът“, когато избухвах. Какво е гепард? Винаги ме дразнеше с това име.

Тя продължаваше да бърбори с оживената наивност на дете, която Пушилката трудно можеше да свърже с външния й вид и изражение на зряла жена.

Да, баща й бил много твърд. Всички се страхували от него. Бил ужасен, когато се ядоса. Да вземем племето на таралежите. Чрез тях и чрез племето лъскуа Снас продавал кожи на търговските пунктове и се снабдявал с патрони и тютюн. Той винаги се държал честно, но вождът на таралежите започнал да го лъже. И след като го предупреждавал на два пъти, Снас подпалил дървените хижи на селото му и повече от десет таралежи били убити в тая битка. Но след това вече никой не го лъгал. Веднъж, когато тя била малко момиче, бил убит един бял мъж, който се опитал да бяга. Не, не го направил баща й, но той заповядал на младежите. Никой индианец никога не престъпвал заповедите на баща й.

И колкото повече научаваше Пушилката от нея, толкова по-дълбока ставаше тайната на Снас.

– Ами кажете ми, истина ли е – питаше девойката, – че имало някога си мъж и жена, които се казвали Паоло и Франческа и които много се обичали?

Пушилката кимна.

– Четириокия ми разказа за любовта им – светна от радост Лабискуи. – Значи, не го е измислил въпреки всичко. Виждате ли, аз не бях сигурна. Попитах татко, но той... о, той толкова се ядоса! Индианците ми казаха, че той ужасно се скарал на Четириокия. После имало Тристан и Изолда... две Изолди. Много тъжно беше. Но аз бих искала да любя така. Всичките ли млади мъже и жени по света любят по този начин? Тука не е така. Тука само се оженват. Изглежда, че нямат време. Аз съм англичанка и никога няма да се омъжа за индианец... Какво бихте направили вие? Затова още не съм палила моминския си огън. Някои от младежите все се молят на баща ми да ме накара да го запалия. Един от тях е Либаш. Той е голям ловец. А Махкук все обикаля и пее песни. Той е смешен. Довечера, ако дойдете при шатрата ми, след като се стъмни, ще го чуете как пее в студа. Но татко казва, че мога да правя каквото си искам и затова няма да паля моя огън. Виждате ли, когато една девойка реши да се омъжи, тя го съобщава на младежите по този начин. Четириокия винаги казваше, че това е чудесен обичай. Но аз забелязах, че той докрай не си взе жена. Може да е бил много стар. Нямаше много коса, но все си мисля, че не беше много стар. А как ще познаете, че сте влюбен?... Искам да кажа, като Паоло.

И Пушилката се смути от ясения поглед на сините ѝ очи.

– Ами, казват... – запъна се той – влюбените казват, че любовта е по-скъпа от живота. Когато някои разбере, че той или тя обича някого повече от всеки друг на света... е, тогава те знаят, че са влюбени. Ето, така става, но е ужасно трудно да се обясни. Човек просто го усеща и толкова.

Тя погледна някъде далече през пушека на огъня, въздъхна и пак се залови за кожената ръкавица, която шиеше.

– Е – заяви тя с решителен тон, – аз поне никога не ще се омъжа!

VI

– Побегнем ли веднъж, ще трябва здравата да си плюем на петите – мрачно заяви Малчо.

– Това е огромен капан – съгласи се Пушилката.

От върха на една гола могила те оглеждаха снежното царство на Снас. На изток, запад и юг те бяха заградени от високи върхове и безредно струпани планински вериги. На север безкрай се ширеше хълмистата равнина, обаче те знаеха, че дори и в тази посока пътят им бе преграден от пет-шест напречни хребета.

– По това време на годината бих могъл да ви дам три дена преднина – каза Снас на Пушилката тази вечер. – Не можете да си скриете следите, нали знаете? Антон избяга, след като снегът се бе стопил. Моите младежи могат да вървят не по-зле от най-издръжливите бели, а при това вие ще сте им направили пъртина. Пък когато няма да има сняг, ще се погрижа да не ви се представя случай, както на Антон. Но тука се живее добре, а споменът за света бързо избледнява. Аз все още не мога да се начудя на своето откритие колко лесно се живее без света.

– Ако ме мъчи нещо, това е Дани Маккан – сподели Малчо с Пушилката. – Слабичък е, за да се мери с други в ходенето. Но той се кълне, че знае пътя на запад, та, щем не щем, ще трябва да го вземем, Пушилка, иначе ще го загазим.

– Всички се пържим на един огън – отговори Пушилката.

– И дума да не става. Сега тебе са те взели на мушката.

– Каква мушка? За какво приказваш?

– Не си ли чул новината? – Пушилката поклати глава.

– Казаха ми го ергените. Те са научили преди малко. Щяло да стане довечера, макар и да е с месеци, преди да му е времето по календара.

Пушилката сви рамене.

– Не те ли интересува да го знаеш? – дразнеше го Малчо.

– Чакам да ми го кажеш.

– Е, добре, жената на Дани току-що каза на ергените... – Малчо многозначително замълча. – А ергените пък ми казаха на мене, че довечера щели да палят момински огънове. Това е. Как ти се вижда тая работа?

– Не разбирам накъде биеш, Малчо.

– Не разбираш, а? Ами че то е ясно като бял ден. Една фуста ти е хвърлила око и тази фуста ще запали огън, и името на тази фуста е Лабискуи. – О, аз съм я виждал как те гледа, когато се обърнеш настрана! Тя досега не е палила огъня си. Казвала, че нямало да се омъжи за индианец. А сега, щом ще пали огън, сигурна работа, че е зарад бедничкия ми стар приятел Пушилката.

– Това звучи като силогизъм – забеляза Пушилката, а сърцето му се сви, като си спомни държането на Лабискуи през последните няколко

дни.

– „Сигурна работа“ се произнася по-лесно – отвърна Малчо. – И винаги все така става: тъкмо когато се гласим да бягаме, пристига някоя фуста и обърква всичко. Нямаме си късмет. Хей! Я ги чуи тия, Пушилка!

Три престарели индианки бяха се спрели на половин път между огъня на ергените и стана на Маккан и най-старата разгласяваше нещо с писклив фалцет.

Пушилката различаваше имената, но не разбираше всичките думи, та Малчо му преведе е печална усмивка:

– Лабискуи, дъщерята на Снас, Властителя на дъждовете, Великия вожд, ще запали първия си момински огън тая вечер. Мака, дъщерята на Оуптс, Страшилището на вълците...

В съобщението се изброяваха имената на десетина девойки, след това трите вестителки закретаха нататък, за да разгласят същото край другите огънове.

Ергените, които бяха дали младежка клетва никога да не говорят с никаква девойка, не се интересуваха от предстоящата церемония. За да покажат презрението си, те започнаха да се стягат незабавно да заминат и изпълнят задачата, която им бе поставил Снас, макар че преди това бяха решили да потеглят на другата сутрин. Недоволен от пресмятанията на старите ловци за броя на елените, Снас мислеше, че те са се разделили на две. Той беше възложил на ергените да разузнаят на север и на запад и да намерят втората част от огромното стадо.

Пушилката, разтревожен от намерението на Лабискуи да запали моминския си огън, заяви, че ще отиде е ергените. Но преди това поприказва с Малчо и с Маккан.

– Ти бъди там на третия ден, Пушилка – каза Малчо. – Ние ще имаме снаряжение и кучета.

– Помни – предупреди го Пушилката, – ако нещо се случи и не се срещнем, продължавай да вървиш и излез на Юкон. Да бъдем наясно. Ако сполучиш, ела да ме търсиш през лятото. Ако ми провърви и сполуча, ще се върна да те търся аз.

Застанал до огъня си, Маккан мълком посочи с очи скалиста планина, където високият западен хребет се вдаваше в откритата равнина.

– Ей тая е – рече той. – Малко поточе на южната страна. Ние ще се изкачим по него. На третия ден ще ни причакаш. Ние ще минем оттам на третия ден. Където и да излезеш на това поточе, ще ни намериш... или ще видиш следите ни.

VII

Но на третия ден случаят изневери на Пушилката. Ергените бяха променили посоката на разузнаването и докато Малчо и Маккан се изкачваха по поточето е кучетата си, Пушилката и ергените бяха шестдесет мили на северозапад и вървяха по следите на второто стадо елени. Подир няколко дена в премрежен от вадещия сняг полумрак те се върнаха в големия стан. Една индианка, която ридаше край огъня си, се спусна към Пушилката, С груби думи и злобен, пронизващ поглед тя започна да го кълне и да маха с ръце към безмълвното тяло, загърнато с кожи и несвалено още от шейната, с която го бяха докарали.

Какво се беше случило – Пушилката можеше само да се досеща и когато се приближи до огъня на Маккан, очакваше да чуе нови клетви. Вместо това обаче той видя самия Маккан, който усърдно дъвчеше къс еленово месо.

– Аз не съм войнствен човек – с хленчене обясни той. – Но Малчо се измъкна, макар че още го гонят.

– Би се като бесен. Ще го хванат и него. Няма да се отърве. Той улучи двама, които ще се оправят. А на едномо тегли куршума право в гърдите.

– Знам – отвърна Пушилката. – Току-що видях вдовицата.

– Стариат Снас иска да те види – добави Маккан. – Така е заповядал. Щом се върнеш, да отидеш при неговия огън. Не съм те издал. Ти нищо не знаеш, Запомни го. Малчо е избягал с мене на своя глава.

Край огъня на Снас Пушилката завари Лабискуи. Тя го посрещна с поглед, в който се четеше толкова топлина и нежност, че той се уплаши.

– Радвам се, че не сте се опитали да избягате – каза тя. – Виждате ли, аз... – Девойката се поколеба, но не сведе очи. Те блестяха с недвумислена светлина. – Аз запалих своя огън и го запалих, разбира се, за вас. Това се случи. Вие сте ми по-скъп от всеки друг на света. По-скъп от баща ми. По-скъп от хиляда дибашовци и маккуковци. Аз любя. Това е много странно. Любя, както е любила Франческа, както е любила Изолда. Старецът Четириокия е казвал истината. Индианците не любят по този начин. Но моите очи са сини и аз съм бяла. Ние сме бели, ти и аз.

Никой досега не беше правил на Пушилката предложение за женитба и той не знаеше как да се справи с положението. Нещо по-лошо; това дори не беше предложение, В съгласието му дори не се и съмняваха. За

Лабискуи всичко изглеждаше толкова безспорно, очите ѝ излъчваха толкова топлота, че Пушилката се чудеше как още не е обвила врата му с ръце и не е склонила глава на рамото му, После си даде сметка, че въпреки искрената си любов девойката не знаеше как се държат влюбените. За първобитните диваци любовните ласки са непознати. Тя не е имала от кого да ги научи.

Лабискуи продължаваше да чурулика и да възпява сладката мъка на своята любов, докато той се мъчеше да се съвземе и да намери начин да и каже трънливата истина. Тъкмо сега му се представяше благоприятен случай.

– Но слушайте, Лабискуи – започна Пушилката. – Сигурна ли сте, че Четириокия ви е разправил докрай историята на любовта между Паоло и Франческа?

Девойката плесна с ръце и се засмя с безграничната увереност, че ще чуе нещо радостно.

– О! Има още?! Знаех си, че трябва да има още и още нещо за любовта! – Аз много мислих, след като запалих своя огън. – Аз...

Но в този миг Снас се приближи през падащите снежинки към огъня и случая бе изгубен.

– Добър вечер – грубо рече Снас. – Хубава каша забърка вашият другар! Радвам се, че вие излязохте по-умен.

– Не бихте ли ми разправили какво се с случило – помоли Пушилката.

Блясъкът на белите зъби през опушената брада не беше приятен.

– Разбира се, ще ви разкажа. Вашият другар е убил едни от моите хора. Това безгръбначно нищожество Маккан го изоставил при първия изстрел. Той никога вече няма да бяга. Но моите ловци навярно са достигнали вашия другар в планините и ще го хванат. Той няма да види долината на Юкон. А пък вие отсега нататък ще спите при моя огън. Няма вече да ходите на разузнаване с младежите. Няма да ви изпускам от погледа си.

VII

Новото положение, в което се озова Пушилката край огъня на Снас, беше неловко. Той беше почти непрекъснато с Лабискуи. Откритите прояви на нежната и невинна любов бяха ужасни за него. Девойката го гледаше с влюбени очи и всеки неин поглед беше милувка. Десетки

пъти Пушилката събираше сили да ѝ каже за Джой Гастел и десетки пъти установяваше, че е страхливец. Най-страшното и цялата работа бе това, че Лабискуи беше тъй прелестна. Приятно му беше да я гледа. Макар че след всеки миг, прекаран с нея, той падаше все повече в собствените си очи, всеки такъв миг представляваше наслада. За първи път в живота си той започваше наистина да разбира какво нещо е жената, а душата на Лабискуи бе тъй чиста, тъй изумителна в своята наивност и неведение, че Пушилката безпогрешно четеше всяка нейна мисъл. Тя притежаваше всичките ненакърнени добродетели на своя пол, неопошлени от познаването ма живота и от хитрините на самозащитата. Мислено той препречете Шопенхауер и се убеди, извън всякакво съмнение, че печалният философ не е бил прав. Да опознаеш жената, както Пушилката опозна Лабискуи значеше да разбереш, че всички женомразци са болни хора.

Лабискуи беше чудесна и въпреки, това, наред с нейното лице от кръв и плът, пред него пламтеше образът на Джой Гастел. Джой се владееше, беше сдържана, спазваше всички ограничения, наложени на жената от цивилизацията, и все пак поради въображението му и живото откровение на жената пред неговите очи Джой Гастел се изравняваше по добродетели с Лабискуи. Едната издигаше другата и всички жени по света се издигаха в очите на Пушилката благодарение на това, което той съзря в душата на Лабискуи край огъня на Снас в страната на снеговете.

Пушилката опозна и самия себе си. Той си припомни всичко, което знаеше за Джой Гастел, и разбра, че я обича. Въпреки това той се възхищаваше от Лабискуи. А какво друго можеше, да бъде това чувство на възхищение, ако не любов? Не можеше да го принизи, като го нарече е някакво по-малоценно име. Това беше любов. Сигурно беше любов. Той бе потресен до дъното на душата, когато откри у себе си тази наклонност към многоженство. Беше чувал да се спори по този въпрос в артистичните среди на Сан Франциско – че било възможно един мъж да обича две жени, дори и три жени едновременно. Но не беше го вярвал. Как можеше да го повярва, без да го е изпитал? Сега беше друго. Той наистина обичаше две жени и макар повечето време да беше съвсем убеден, че обича Джой Гастел повече, имаше, и други моменти, когато със същата увереност чувствуваше, че обича Лабискуи повече.

– Трябва да има много жени по света каза – един ден девойката. – А жените харесват мъжете. Сигурно много жени са ви харесвали вас. Разкажете ми. Пушилката не отговори. – Разкажете ми! – настояваше тя.

– Никога не съм бил женен – отклони прекия отговор Пушилката.

– И няма никоя друга? Никоя друга Изолда отвъд планините?

Именно тогава Пушилката разбра, че е страхливец. Той излъга. Пряко волята си, но излъга. Той поклати глава с бавна, подкупваща усмивка, без сам да знае колко нежност се бе изписала на лицето му, когато Лабискуи мигновено се преобрази от радост.

Той извиняваше себе си, Че разсъждаваше по йезуитски, за това не можеше да има спор, но все пак нямаше достатъчно спартански дух, за да поразии тази жена-дете със смъртоносен удар в сърцето.

Снас също усложняваше положението. Нищо не отбягваше от черните му очи, а думите му бяха двусмислени.

– Никой не иска да види дъщери си омъжена – каза той на Пушилката. – Поне хора с въображение. От това боли. Самата мисъл причинява болка, казвам ви. Но въпреки всичко, поради естествения ход на живота, някой ден Маргарет все ще трябва да се омъжи. Настъпи мълчание; Пушилката си даде сметка, че за хиляден път се пита какво ли се крие в миналото на Снас.

– Аз съм груб, жесток човек – продължи Снас. – И все пак законът си е закон и аз съм справедлив. Нещо повече: тука, за тези първобитни хора, аз съм законът и справедливостта. Никой не престъпна волята ми. Но аз съм и баща и цял живот въображението ми е било моето проклятие.

Накъде клонеше този монолог. Пушилката не можа да разбере, защото той бе прекъснат от врявата и сребристия смях, избухнали в палатката на Лабискуи, където тя си играеше с хванато наскоро вълче. Болка разкриви лицето на Снас.

– Мога да го понеса мрачно промърмори той. Маргарет трябва да се омъжи и цяло щастие е за мене и за нея, че вие сте тук. Аз възлагах малко надежди на Четириокия. Маккан е толкова безнадежден, че го ожених за една индианка, която пали моминския си огън двайсет години наред. Ако не бяхте вие, щеше да се наложи да я дам на някой индианец, Либаш можеше да стане баща на моите внуци.

В този миг, прегърнала вълчето, Лабискуи излезе от палатката си и притегляна като от магнит, дойде при огъня да погледа своя избраник и очите й светеха от любов, която тя не умееше да скрие, понеже не знаеше да се преструва.

IX

– Слушай какво ще ти кажа – каза Маккан, Настъпило е вече

пролетното затопляне и снегът хваща корица. Тъкмо време за пътуване, ако не смятаме пролетните виелици в планините. Аз ги зная. Не бих избягал с никого освен с човек като тебе.

– Но ти не можеш да бягаш – възрази му Пушилката. – Ти не можеш да издържиш с никого. Твърдостта ти е колкото на размекнат костен мозък. Ако избягам, ще избягам сам. Но спомените за света избледняват и може въобще да не избягам. Еленовото месо е много хубаво, а скоро ще дойде лятото и съомгата.

Снас му каза:

– Вашият другар умря. Моите ловци не са го убивали. Те го намерили мъртъв, замръзнал в първите пролетни бури в планините. Никой не може да избяга. Кога ще отпразнуваме сватбата ви?

А Лабискуи му каза:

– Аз ви наблюдавам. Нещо ви измъчва. Личи по очите ви, по лицето ви. О, аз познавам цялото ви лице, На врата ви, точно под ухото, има малък белег. Когато сте щастлив, въглчетата на устата ви се извиват нагоре. Когато мислите тъжни мисли, те се извиват надолу. Когато се усмихвате, в въглчетата на очите ви има три или четири бръчки. Когато се смеете, те са шест. Понякога съм наброявала дори седем. Но не мога да ги преброя сега. Никога не съм чела книги. Аз не зная да чета. Но Четириокия ме научи на много неща. Аз говоря правилно. Той ме научи. Обаче по очите му виждах, че го измъчва жажда за света. Той често жадуваше за света. А тука имаше хубаво месо и предостатъчно риба, и ягоди, и корени, а чрез таралежите и лъскуа често получавахме и брашно срещу кожи. И въпреки това той жадуваше за света. Толкова ли е хубав светът, че и вие жадувате за него? Четириокия нямаше нищо. Вие имате мен. – Тя въздъхна и поклати глава. – Четириокия умря все тъй жаден за света. Ами ако останете тука завинаги, нима и вие ще умрете от жажда за света? Боя се, че не познавам света. Искате ли да избягате в този свят?

Пушилката не може да проговори, по извивките в въглчетата на устата му я убедиха, че е така.

Проточиха се минути на мълчание; в това време девойката явно водеше вътрешна борба, и Пушилката се проклмнаше за необикновената слабост, която го накара да издаде жаждата си за света, но го лиши от сили да отвори уста и да каже истината за съществуването на друга жена.

Лабискуи пак въздъхна.

– Добре. Любовта ми към вас е по-голяма от страха пред гнева на

баща ми, а той в гнева си е по-ужасен от планинска буря. Вие ми разкажете какво нещо е любовта. Това е изпитание на любовта. Аз ще ви помогна да избягате обратно при света.

Х

Пушилката се събуди тихо и без да се размърда. Топли пръстчета докоснаха неговата буза, леко се плъзнаха надолу и се притиснаха към устните му. След това някакъв кожух, който лъхаше на мраз, го погъделичка по кожата и на ухото му пошепнаха една-единствена дума: „Ела.“ Той седна предпазливо и се ослуша. Стотиците кучета в стана бяха подхванали нощната си песен, но през мощния й ек, съвсем наблизко, той долавяше тихото, равномерно дишане на Снас. Лабискуи лекичко задържа Пушилката за ръкава и той разбра, че го вика след себе си. Той взе в ръка мокасините и чорапите си и изпъзля въвн, на снега, по спални мокасини. Отвъд кръга на светлината от тлеещите въглени девойката му направи знак да се обуе и докато той вършеше това, тя се върна в шатрата, където спеше Снас.

Пушилката напипа стрелките на часовника си и разбра, че е един след полунощ. Стори му се доста топло, не повече от двадесет и три-четири градуса под нулата. Лабискуи се появи отново и го поведе по тъмните пътеки на спящия стаи. Колкото леко и да стъпваха, снегът скърцаше под мокасините им, но този звук се губеше във воя на кучетата, твърде много увлечени, за да заръмжат срещу минаващите мъж и жена.

– Сега можем да говорим – каза Лабискуи, когато последният огън остана половин миля зад гърба им.

Едва сега, и звездната светлина, когато тя се обърна към него, Пушилката забеляза, че ръцете на Лабискуи са пълни и пипнешком разбра, че тя носи неговите снегоходки, пушка, два патрондаша и спалния му чувал.

– Всичко съм наредила. – рече девойката с тих радостен смях. – Два дена правих хранилището. Там има месо, дори брашно, кибрит и ски, с които най-добре се ходи по снежната кора, а когато тя започне да се чупи, плетените снегоходки ще ни крепят по-дълго. О, аз разбирам от пътуване по снега и ние ще вървим бързо, любими.

Пушилката сподави напирашите думи. Това, че бе подготвяла неговото бягство, беше достатъчно голяма изненада, но намерението й да дойде с него надхвърляше очакванията му. Неспособен да разсъждава,

той нежно взе едно но едно нещата, които носеше девойката. След това я прегърна с едната си ръка, притисна я до себе си, все още без да знае какво да прави.

– Господ е добър – пошепна тя. Той ми изпрати възлюбен!

Пушилката намери достатъчно сили, за да не изрази желанието си да избяга сам. И преди да проговори пак, всичките му спомени за пъстрия Свят и слънчевите страни се мярнаха пред него и избледняха.

– Ние ще се върнем, Лабискуи – каза той. – Ти ще бъдеш моя жена и ние ще останем завинаги да живеем с еленовия народ.

– Не, не! – Тя поклати глава и цялата ѝ снага, обхваната от ръката му, се възпротиви на това предложение. – Аз знам. Много съм мислила. Жаждата за света ще те налегне и ще изсуши сърцето ти през дългите нощи. Четириокия умря от жажда за света. Така ще умреш и ти. Всички мъже от света жадуват за него. А аз не искам ти да умреш. Ние ще минем на юг през снежните планини.

– Скъпа, послушай ме! – настоя той. – Трябва да се върнем.

Тя притисна ръкавицата си към устните му и не го остави да продължи.

– Ти ме обичаш. Каж ми, че ме обичаш.

– Обичам те, Лабискуи. Ти си моята прекрасна любима.

Отново ръкавицата с милувка пресече думите му.

– Ще вървим напред, към хранилището решително рече тя. – До него има три мили. Ела!

Той не се помръдваше и колкото и да го дърпаше за ръката, тя не можеше да го накара да тръгне. Той беше почти готов да и разкаже за другата жена оттатък, на юг.

– Голяма грешка ще бъде да се върнеш – каза Лабискуи. – Аз... аз съм само едно диво момиче и ме е страх от света, но още повече ме е страх за теб. Виждам, всичко е, както ти ми го каза. Аз те обичам повече от всеки друг на земята. Обичам те повече от себе си. Индианският език не е добър език. Английският език не е добър език. Мислите за тебе в моето сърце са ярки и безбройни като звездите... няма език за тях. Как мога да ти ги разкажа? Те са тук, виж!

С тези думи Лабискуи му свали ръкавицата, мушна ръката му в топлата пазва на своята парка и я сложи на сърцето си, Тя я притисна и задържа там. И в проточилото се мълчание той долови удари, ударите на нейното сърце, и разбра, че всеки удар е любов. А после бавно, почти неусетно, все още стиснала неговата ръка, тя откъсна снагата си от него и го поведе към хранилището. И той не можа да устои. Сякаш го водеше

самото ѝ сърце, което лежеше в шепата му.

XI

Снегът се бе размекнал отгоре през деня и беше хванал толкова твърда кора през нощта, че те бързо се захлъзгаха със ските си.

– Ей там, между дърветата, е хранилището – каза Лабискуи на Пушилката.

След миг, уплашена и изненадана, тя го хвана за ръката. Пред тях весело танцуваха пламъците на малък огън, а край огъня, приклекнал, седеше Маккан. Лабискуи промърмори нещо на индиански; тези думи прозвучаха като удар с бич и Пушилката си спомни, че Четириокия я наричал „гепард“.

– Аз си мислех, че ще избягате без мен – обясни Маккан, когато те се приближиха, и малките му, втренчени в тях очички хитро заблестяха. – Затова не изпусках момичето от очи и когато я видях да крие ски и храна, приготвих се и аз. Донесъл съм си ски, снегоходки и храна. Огънят ли? Е, да, няма никаква опасност. Всички в стана спят и хъркат, а да ви чакам тука, беше студено. Ще тръгваме ли вече?

Лабискуи хвърли бърз поглед към Пушилката, също така бързо взе решение и заговори. И макар че беше една влюбена жена-дете, в тези си думи прояви съобразителност и твърдост на човек, който в други житейски дела не би проявил слабост а търсил опора.

– Маккан, ти си куче – изсъска тя и в очите ѝ пламна див гняв. – Аз зная, че в сърцето си си решил да събудиш стана, ако не те вземем с нас. Добре. Ще трябва да те вземем. Но нали познаваш баща ми. Аз съм като него. Ще вършиш, каквото вършим и ние. Ще слушаш. А извършиш ли някаква подлост, по-добре ще е да не си бягал с нас.

Маккан вдигна към нея изпълнените си с омраза и робски страх малки, свински очички, а в нейните очи, обърнати към Пушилката, гневът се претопи в лъчиста нежност.

– Правилно ли е, каквото му казах? – попита тя. Зората ги завари в пояса на предпланините, които лежаха между хълмистата равнина и планините. Маккан заговори за закуска, но те продължаваха да вървят. Нямахше да ядат, докато снегът не се размекнеше следобед толкова, че да не може да се пътува.

Предпланините скоро се извисиха и станаха скалисти, а поточето, по замръзналото корито на което се изкачваха, започна да се провира

във все по-дълбоки и по-дълбоки клисури. Признаците на пролетта се срещаха по-рядко, макар че в един от проломите те намериха тук-таме пенеща се течаша вода и на два пъти забелязаха купчинки нискостеблени върби, по които се виждаха първите белези на набъбващи пъпки.

Лабискуи обясни на Пушилката каквото знаете за тези места и как смяташе да обърка потерята. Имало само два пътя, по които можело да се излезе – единият на запад, другият на юг. Снас щял незабавно да изпрати младежки чети да пазят двете пътеки. Обаче имало и още една пътека на юг. Вярно е, че тя стигала само до половината път във високите планини, а след това извивала на запад, прехвърляла три хребета и се сливала с другата пътека. След като не намерят следи на редовната пътека, младежите щели да се върнат, убедени, че бягството е станало по западния път, понеже и на ум нямало да им дойде, че бегълците са се решили да изберат по-трудния и по-дълъг обиколен път. Лабискуи хвърли поглед назад, към вървящия подире им Маккан, и рече полугласно на Пушилката: – Той яде. Това не е хубаво.

Пушилката се озърна. Ирландецът тайничко дъвчеше еленова лой, с която беше натъпкал джоба си.

– Никакво ядене в неопределено време, Маккан – заповяда той... По тия места пред нас няма никакъв дивеч и храната трябва да се дели на равни дажби от самото начало. Можеш да вървиш с нас само ако се държиш честно.

Към един часа снежната кора се размекна дотолкова, че ските започнаха да пропадат, а към два часа пропадаха вече и снегоходките. Те спряха на стан и се нахраниха за първи път. Пушилката провери запасите от храна. Това, което носеше Маккан, го разочарова. Торбата му бе натъпкана с толкова кожи от сребърни лисици, че много малко място бе останало за месо.

Не знаех, че са толкова много – оправдаваше се Маккан. – Нали го правих на тъмно. Но те имали добра цена. А с всичките тия патрони ще си бием колкото искаме дивеч.

– Вълците ще те ядат колкото искат – бе обезнадеждаващата забележка на Пушилката, а очите на Лабискуи блеснаха от гняв.

Храната, при пестеливо разпределяне и постоянни недождане, щеше да им стигне за един месец – прецениха Пушилката и Лабискуи. Пушилката определи тежестта и обема на всяка торба и в края на краищата отстъпи пред настояването на Лабискуи и тя да носи известна час от товара.

На другия ден потокът ги изведе в широка планинска долина и те

вече бяха започнали да пропадат на равните места, когато най-сетне стигнаха по-сигурната повърхност по склона на вододела.

Още десет минути и нямаше да можем да преинем равнището – каза Пушилката, когато се спряха да си поемат дъх горе, на голото било. Трябва да сме хиляда стъпки по-високо тука.

Обаче Лабискуи, без да проговори, посочи надолу, към равна поляна между дърветата. Сред нея, пръснали се във верига, се виждаха пет точки, които почти не мърдаха.

– Младежите – пророни Лабискуи. Те затъват до хълбоците – забележа Пушилката. Не ще могат да излязат на здрава почва днес. Ние сме ги изпреварили с часове. Хайде, Маккан! По-живо! Няма да ядем, дока-то може да се върви.

Маккан изпъшка, но в джобовете му нямаше еленова лой и той насърчено тръгна подир тях.

В по-високата долина, където се намираха сега, снегът не се размекна до три след пладне, а дотогава те бяха успели да навлязат в сянката на планината, където вече замръзваше отново. Само веднъж се спряха да извадят отнетата от Маккан лой, която изядоха вървешком. Месото беше станало на камък и можеше да се яде само след като се размрази на огън. А лойта се трошеше в устата и облекчаваше тръпките на глад.

След продължителния здрач в девет часа от облачното небе се спусна непрогледен мрак и те спряха на стан сред групичка нискостеблени ели. Маккан безпомощно хленчеше. Направеният преход го беше изтощил, а отгоре на това, въпреки опита му от деветте години, прекарани в полярния край, беше ял сняг и се гърчеше от болки в напуканата и пламнала уста. Той клечеше до огъня и стенеше, докато Пушилката и Лабискуи приготвяваха всичко за ношуване.

Лабискуи беше неуморима и Пушилката не можеше да се начуди на жизнените й сили, на умствената й и телесна издръжливост. Бодростта й не беше престорена. Тя се смееше и му се усмихваше, а ръката й се забавяше да погали неговата, колчем се случеше да я докосне. И все пак, колчем погледнеше Маккан, лицето й ставаше жестоко и безмилостно, а очите й се изпълваха със студенина.

През нощта излезе вятър и заваля сняг, а след това цял ден те се блъскаха слепешком във виелицата и пропуснаха важен завой, където пътеката се отклоняваше нагоре по малко поточе и прехвърляше билото към запад. Още два дена се губиха те, минаваха през други погрешни вододели и през тези два депа оставиха пролетта далече назад и се изкачиха отново във владенията на зимата.

– Младежите са загубили нашите следи, защо да не спрем да си починем едни ден? – ... молеше се Маккан.

Но те не си дадоха почивка. Пушилката и Лабискуи разбираха опасността, в която се намираха. Бяха се заблудили във високите планини, а не бяха виждали нито дивеч, нито следи от дивеч. Ден след ден те си пробиваха път през сключения около тях железен кръг и се виждаха принудени да навлизат в преплитащи се клисури и долини, които рядко водеха на запад. Попаднали веднъж в такава клисура, не им оставаше нищо друго, освен да вървят по нея, без да държат сметка накъде отива, защото не можеха да се изкачат и да преодолеят заледените върхове и още по-високи гребени от двете страни. Страхотното усилие и студът подкопаваха силите им, но въпреки това те намалиха дажбите, които си позволяваха дотогава.

Една нощ Пушилката се събуди от шума на някаква борба. Ясно се чуваше някой да пъшка и да се задушава там, където спеше Маккан. Той засили огъня и в светлината на пламъците видя Лабискуи да стиска Маккан за гърлото и да се мъчи да измъкне от устата му къс полусдъвкано месо. Тъкмо когато съзря всичко това, ръката на девойката посегна към хълбока и в нея блесна измъкнатият от канията нож.

– Лабискуи! – изкрещя Пушилката с решителен глас.

Ръката ѝ се забави.

– Недей – каза той и се приближи.

Девойката се тресеше, от гняв, но след още един миг колебание без желание отпусна ръка и прибра ножа. Сякаш от страх, че не ще може да се съдържи, тя отиде при огъня и хвърли още дърва. Маккан седна и с хленчене и ръмжене, обзет от уплаха и ярост, неразбрано замънка някакво обяснение.

– Откъде си го взел? – поиска да знае Пушилката.

– Претърси го – подхвърли Лабискуи.

Това бяха първите ѝ думи и гласът ѝ трепереше, понеже още не можеше да потисне яда си.

Маккан се опита да се противи, но Пушилката жестоко го притисна, претърси и измъкна изпод мишницата му размразило се от топлината на тялото парче еленово месо. Рязко възклицание на Лабискуи привлече вниманието на Пушилката. Тя беше се спуснала при торбата на Маккан и я отваряше. Вместо месо от нея се посипаха мъх, елови игли, трески – всичкият онзи боклук, който беше заместил месото и придал на торбата съответния размер, но не и съответната тежест.

Лабискуи отново посегна към хълбока си и се втурна към

злосторника, но се озова в прегръдките на Пушилката, отстъпи и зариди от безсилен гняв.

– Не зарад храната! – хлипаше тя. – Зарад, теб, скъпи, зарад твоя живот. Куче! Той те подяжда, тебе подяжда!

– Въпреки това ние ще останем живи – утешаваше я Пушилката. – Отсега нататък той ще носи брашното. Не може да го яде сурово, а ако го яде, аз сам ще го убия, защото с това ще подяжда и тебе, не само мен, – Той я притисна по-силно до себе си. – Убиването е мъжка работа, скъпа, жените не убиват.

– Нямахте ли да ме обичаш, ако бях убила това куче? – попита го тя с изненада.

– Не толкова много – отвърна неопределено Пушилката.

Лабискуи покорно въздъхна:

– Добре. Няма да го убия.

XII

Младежите ги преследваха неумолимо. Необяснимо щастие им помогна да намерят засипаната от виелицата следа и те тръгнаха по нея. Щом завалеше сняг, Пушилката и Лабискуи се запътваха в най-невероятни посоки: отиваха на изток, когато по-лесен път се отваряше на юг или запад, отказваха се от някой нисък гребен и се изкачваха на по-висок. Понеже вече се бяха загубили, това нямаше никакво значение. Но въпреки всичко не можеха да се отърват от потерята. Понякога бегълците спечелваха няколко дена, по всеки път младежите се появяваха отново. След буря, когато не оставаха никакви следи, преследвачите се пръскаха на всички страни като глутница хрътки и този, който намереше прясна дия, дават знаци с дим, за да повика другарите си.

Пушилката загуби сметка за времето, за дните, нощите, бурите и станове. В някакъв безкраен безумен кошмар от страдания и непосилен труд той и Лабискуи вървяха напред, а Маккан криво-ляво се препъваше подире им и ломотеше за Сан Франциско – своята вечна мечта. Огромни върхове се извишаваха около тях, безмилостни и безучастни в мразовитата синева. Те бягаха по тъмни клисури с толкова стръмни склонове, че по навъсените голи скали не се задържаше сняг, или прегазваха заледени долини, където дълбоко под краката им лежах заморзнали езера. А една нощ, между две бури, далечен вулкан озари с огън небето. Те никога не го видяха пак и се чудеха дали това не е било сън.

Снежната кора се покриваше с дебел няколко крачки нов сняг, който на свой ред хващаше кора и отново се покриваше със сняг. На места в клисурите минаваха по пресни, дълбоки стотици стъпки, а другаде, в тесни, бръскани от вятъра проломи, прекосяваха мънички ледници, съвсем пометени и останали без никакъв сняг. Те пълзяха като безмълвни призраци през лавини, готови да се сринат всеки миг, или потънали в синя на изтощението, се будеха от тътена на срутвания. Стануваха без огън високо над границата на горите и размразяваха своите дажби месо с топлината на собствените си тела, за да могат да ги ядат. И във всички тези изпитания Лабискуи си оставаше Лабискуи. Лицето ѝ никога не се помрачаваше, освен когато погледнеше Маккан, но дори и най-голямото вцепенение от умора и студ никога не притъпяваше безпределната ѝ любов към Пушилката.

Като котка следеше тя разпределянето на оскъдните дажби храна и Пушилката ясно виждаше, че ѝ се свида всеки залък в устата на Маккан. Веднъж тя раздели храната. Преди Пушилката да разбере какво става, Маккан избухна в буйни протести. Не само на него, но и на себе си Лабискуи бе отделила по-малки дажби, отколкото на Пушилката. След това Пушилката винаги делеше месото сам. Една сутрин, след като цяла нощ бе валял сняг, те попаднаха на малка лавина, която ги завлече стотина крачки надолу, и се измъкнаха полузадушени, но невредими, обаче Маккан изскочи без своята торба, в която бе всичкото им брашно. Второ и по-голямо свличане на сняг я затрупа така, че нямаше никаква надежда да я изровят. От този миг, макар бедата и да не бе станала по вина на Маккан, Лабискуи никога не го поглеждаше и Пушилката разбра, че се страхува сама от себе си.

XIII

Беше утро, мъртвешки тихо, с ясно синьо небе отгоре, а снегът искреше ослепително бял от слънчевия блясък. Пътят водеше нагоре по дълъг и широк склон, покрит със снежна кора. Те се движеха като уморени привидения в някакъв безжизнен свят. Никакъв ветрец не полъхваше в неподвижното, смразено безмълвие. Далечни върхове, на сто мили пред тях, набелязващи гръбнака на Скалистите планини в двете посоки, се изрязваха така ясно, сякаш бяха на някакви си пет мили.

– Нещо ще се случи – пошепна Лабискуи. – Не го ли усещаш? Тук, там, навред... Всичко е толкова странно.

– Побиват ме тръпки, но не от студ – отговори Пушилката. – Нито от глад.

– Тръпките са в главата, в сърцето – възбудено се съгласи девойката. – Аз така ги усещам.

– Това не е вътрешно чувство – определи Пушилката. – Аз усещам нещо, нещо, което идва отвън и ме боде като с лед; някакво трептене на нервите.

След четвърт час те спряха, за да си поемат дъх. – Аз вече не виждам далечните върхове – забеляза Пушилката.

– Въздухът става, гъст и тежък – добави Лабискуи. – Трудно се диша.

– Има три слънца – дрезгаво промърмори Маккан, олюля се и се облегна на щеката си, за да не падне.

Имаше по едно лъжливо слънце от двете страни на истинското.

– Те са пет – рече Лабискуи и докато гледаха, все нови и нови слънца блясваха пред техните очи.

– Боже господи, небето е пълно със слънца, те нямат брой! – уплашено закрещя Маккан.

И това беше вярно, защото, където и да погледнеха, полукръгът на небето блестеше и пламтеше, от появяващи се в него все нови слънца.

Маккан остро изписка от изненада и болка.

– Нещо ме ухапа!... изкрещя той и отново изписка.

След това изписка Лабискуи, а Пушилката усети остро убождане в бузата, толкова студено, че го опари като киселина. Това му напомни как веднъж бе плувал в морето и го бе жегнала с отровните си пипалца медуза-сифонофора. Усещанията толкова много си приличаха, че той машинално обърса бузата си, за да се отърве от несъществуващото парливо вещество.

А после, странно приглушен, проехтя гърмеж. Далече под тях на склона младежите стояха прави на ските си и един след друг откриваха огън.

– Пръснете се! – заповяда Пушилката. – И качвайте се нагоре, ако ви е мил животът! Ние сме почти на върха. Те са четвърт миля под нас, а това значи, че ще ги изпреварим, с една-две мили, когато заслизаме от другата страна.

С лица, убождани и жегвани от невидими въздушни остриета, тримата се пръснаха широко по снежната покривка и се закатериха нагоре. Приглушените изстрели на пушките звучаха странно в техните уши.

– Слава богу – задъхано рече Пушилката на Лабискуи, – четирима

от тях са с мускети и само един има уинчестър. Освен това всички тези слънца им пречат да се целят. Блясъкът ги лъже. Най-близките попадения са на стотина крачки от нас.

– Това показва колко много е ядосан баща ми – каза тя. – Те имат заповед да ни убият.

– Колко странно звучи гласът ти – забеляза Пушилката. – Сякаш идва някъде отдалече.

– Закрий си устата! – извика внезапно Лабискуи. – И не приказвай. Сега знам какво е това. Закрий си устата с ръкава, ей така, и не говори!

Маккан падна пръв и с мъка се изправи на крака. А след това те всички започнаха да падат, да стават и пак да падат, докато стигнаха върха. Волята им беше по-силна от мишците, те не знаеха защо, но усещаха, че целите са сковани и изтръпнали и едва могат да се движат. Когато погледнаха назад от билото, видяха младежите да се препъват и падат по нагорнището.

– Няма да стигнат дотука – каза Лабискуи. – Това е бялата смърт. Познавам я, макар и да не съм я виждала. Чувала съм старите хора да разправят. Скоро ще плъзне мъгла, но не като планинската или морската мъгла, или като мъглата при силен студ. Малцина са я видели и останали живи.

Маккан зина и започна да се задушава.

– Закрий си устата! – заповяда Пушилката.

Припламналата от всички страни около тях светлина накара Пушилката да вдигне очи нагоре, към множеството слънца. Те мъждееха и се забулваха. Въздухът бе изпълнен с микроскопични огнени искри. Близките върхове се губеха в тази прозрачна мъгла; младежите, които неотстъпно се приближаваха, потъваха в нея. Маккан беше се отпуснал, и седеше клекнал на ските, закрил, уста и очи с ръцете си.

– Хайде, да тръгваме – разпoredи се Пушилката.

– Не мога да се помръдна... изстена Маккан.

Свитото му одве тяло се залюшка. Пушилката бавно се запъти към него, безсилен почти да сломи с волята си летаргията, натежала на неговата плът, и да я накара да се движи. Той забеляза, че умът му е бистър. Само тялото бе засегнато.

– Остави го – дрезгаво промърмори Лабискуи.

Но Пушилката не се отказа, с мъка вдигна Маккан на крака и го обърна с лице към дългото надолнище, по което трябваше да слязат. След това го подкара с рязък гласък, и Маккан, задържайки се и управлявайки с щеката, се стрелна в искрящия елмазен прах и изчезна.

Пушилката погледна Лабискуи и тя му се усмихна, макар че едва се крепеше на краката си. Той ѝ кимна да тръгва, но девойката се приближи до него и така, един до друг, на десетина стъпки разстояние, двамата полетяха надолу през парещата плътна стена на студения огън.

Колкото и да се мъчеше да забави движението си, поради по-голямата си тежест Пушилката я изпревари и се понесе нататък самичък по безкраен наклон, със страхотна бързина, която се намали едва когато той излезе на равно, заледено плато. Тука той изчака, докато Лабискуи го настигна, и пак един до друг, заедно продължиха напред с все по-малка скорост и най-сетне съвсем спряха. Те се сковаваха все повече. С най-отчаяни усилия на волята движеха се едва ли по-бързо от охлюв. На минаване видяха Маккан, който пак се беше свил на ските си, и с един удар на щеката Пушилката го накара да тръгне.

– Сега трябва да спрем – с мъка прошепна Лабискуи, – иначе ще умрем. Трябва да се покрием, така казваха старите хора.

Без да губи време да развързва възлите, тя започна да прерязва ремъците на торбата си. Пушилката прерязва своите и като хвърлиха последен поглед към огнената смъртоносна мъгла и многото слънца, двамата се покриха с кожените си завивки и се свиха прегърнати под тях. След миг усетиха някой да се препъва в тях и да пада, после чуха безпомощно хлипане и псувни, задавени в страшен пристъп на кашлица, и разбраха, че Маккан се притиска към тях и се завива със спалния си чувал.

Сетне самите те започнаха да се задушават, разтърсвани и раздирани от суха кашлица, спазмодична и неудържима. Пушилката забеляза, че температурата му се качва и той целият гори, в същото състояние изпадна и Лабискуи. Часове наред пристъпите на кашлицата ставаха все по-чести и по-силни, но най-лошото дойде едва късно подир обед. След това бавно настъпи подобрение и между пристъпите те задрямваха от изтощение.

Обаче Маккан кашляше все по-лошо и по-лошо и те разбраха по неговите стонове и писъци, че е в безсъзнание. Веднъж Пушилката понечи да отметне завивките, но Лабискуи здраво се вкопчи в него.

– Не – замоли му се тя. – Да се отвиеш сега, значи смърт! Притисни лицето си тука, в моята парка, дишай леко и не приказвай... виж, както правя аз.

Те продължиха да дремят в тъмнината, при все че намаляващите пристъпи на кашлицата на единия неизменно будеха другия. Беше минало полунощ, според Пушилката, когато Маккан се закашля за последен път. След това той започна да издава непрекъснато ниски,

животински стонове.

Устни, притиснали се към неговите устни, събудиха Пушилката Той лежеше прегърнат от Лабискуи, главата му почиваше на нейните гърди. Гласът ѝ бе весел и ясен както винаги. Не звучеше вече глухо.

– Съмнало се е – каза тя и вдигна завивките. Виж, любими. Съмнало се е; ние останахме живи и вече не кашляме. Хайде да погледнем света, макар че бих могла да остана тука така завинаги. Този последен час бе тъй сладък. Аз бях будна и ти се радвах.

– Не чувам Маккан – рече Пушилката. – А какво ли е станало с младежите, та не са ни намерили?

Той отметна спалните чували и видя обикновено и самотно слънце в небето. Духаше лек ветрец, свеж от мраза, но обещаващ бъдни топли дни. Целият свят беше пак същият. Маккан лежеше по гръб и немитото му лице, почерняло от огньовете по станове, бе замръзнало и твърдо като мрамор. Тази гледка не разтревожи Лабискуи.

– Виж! – възкликна тя. – Овесарка! Добра поличба!

Нямаше и следа от младежите. Те или бяха загинали отгътък било то, или бяха се върнали обратно.

XIV

Храната беше толкова малко, че те не смееха да изядат една десета от онова, което им бе необходимо, нито една стотна от онова, което биха искали да изядат, и през следващите дни, докато блуждаеха из планинската пустош, острото желание за живот се притъпи и те се лутаха, сякаш в полусън. От време на време съзнанието на Пушилката изведнъж се изясняваше и той се улавяше, че се взира в безкрайните омразни заснежени върхове, а в ушите му още звучи безсмисленото му бълнуване. А след това, като че ли векове по-късно, отново се сепваше от звука на собственото си бръщолевене. Лабискуи също не беше на себе си повечето време. Общо взето, усилията им бяха несъзнателни, машинални. Те все се стремяха на запад и все се изправяха пред заснежени върхове и непреодолими планински вериги, които ги караха да се отбиват на север или на юг.

– На юг няма път – казваше Лабискуи. – Старите хора знаят. На запад, само на запад има път.

Младежите вече не ги преследваха, но сега започваше да ги застига гладът.

Настъпни ден, когато застудя и заваля гъст сняг, който не беше сняг, а кристали скреж, големи колкото зрънца пясък. Валя цял ден и цяла нощ и три дий и три нощи не спря да вали. Не беше възможно да се пътува, докато този сняг не хване кора от пролетното слънце, и затова те лежаха, загърнати с кожените си завивки, и почиваха и ядяха по-малко, защото почиваха. Толкова малка бе дажбата, която си позволяваха, че тя не успокояваше болките от глада, които много измъчваха стомаха, но още повече – ума.

Лабискуи, обезумяла, подлудена от вкуса на нищожната си дажба, с ридания и несвързан говор нададе остри, откъслечни, животински вико-ве на радост, нахвърли се върху дажбата за следващия ден и я натъпка в устата си. И тогава Пушилката видя удивително нещо. Стиснатата между зъбите храна я върна в съзнание. Тя я изплю и обзета от страшен гняв, със стиснат юмрук удари прегрешилата си уста.

Много удивителни неща бе писано на Пушилката да види в тепърва настъпващите дни. След продължителния снеговалеж задуха силен вятър, който вдигаше сухите, мънички частички скреж, както пясъкът се вдига в пясъчната буря. Цяла нощ се носеха скрежните пясъчинки, а в настъпилата светлина на ясения ветровит ден Пушилката, с премрежени от сълзи очи и замаяна глава, загледа това, което му се стори като сън. От всички страни се издигаха големи върхове и малки, самотни стражи и групи и сборища на могъщи титани. И от крайчеца на всеки връх се рееха, люшкаха, издуваха се в лазурното небе, развяваха се исполински снежни знамена, млечни и мъгливи, непрекъснато преливащи в светлини и сенки и сребърни отблясъци от слънцето.

– „Очите ми видяха господа, дошъл със слава...“ – запя Пушилката, загледан в облаците снежен прах, които вятърът издигаше като небесни знамена, преливащи с копринен блясък.

– Аз сънувам, Лабискуи... каза той. – Погледни. Дали и ти сънуваш моя сън?

– Това не е сън – отговори тя. – За това са ми разказвали старите хора. А след това ще задухат топлите ветрове и ние ще останем живи, и ще стигнем на запад.

XV

Пушилката уби една овесарка и те си я разделиха. Веднъж, в някаква долина, където сред снега имаше напъпили върби, той уби полярен

заек. Друг път улучи мършава бяла невестулка. Това беше всичкият дивеч, който срещнаха, и нищо повече, макар веднъж на половин миля над главите си да видяха триъгълник от диви патици, насочили се на запад, към Юкон.

– Вече е лято в по-ниските долини – каза Лабискуи. – Скоро ще бъде лято и тука.

Лицето на Лабискуи бе отслабнало, но лъчистите големи очи бяха станали още по-лъчисти и по-големи, а когато погледнеше Пушилката, тя застиваше с дива, неземна хубост.

Дните се удължиха, снегът започна да се сляга. Всеки ден кората се размекваше, всяка нощ замръзваше отново; те тръгнаха на път рано в зори и вървяха до късно вечерта, защото, щат не щат, трябваше да почиват посред деня, когато снегът се топеше и кората не можеше да издържа тежестта им. Когато Пушилката ослепяваше от блясъка на снега, Лабискуи го водеше напред с вързан на кръста ѝ ремък. А когато тя ослепяваше, тя тръгваше подир него, хванала се за ремък, вързан на неговия кръст. Изнемогващи от глад, още по-замаяни, те вървяха напред по събуждащата се земя, лишена от всякакъв живот освен техния.

Колкото и да беше изтощен, Пушилката започна почти да се бои от съня, толкова страшни и тежки бяха сънищата в този безумен, здрачен край. Той винаги сънуваше храна и винаги когато храната стигаше до устните му, ехидният ковач на сънищата я грабваше от него. Той даваше обеди на старите си другари от Сан Франциско; с изострен апетит и жаден поглед сам ръководеше приготовленията и украсяваше трапезата с тъмночервени листи от есенни лози. Гостите закъсняваха и докато ги поздравяваше и всички бързаха да блеснат с най-новите си анекдоти, той изгаряше от нетърпение да седне на масата. Незабелязан от никого, той се промъкваше там и грабваше шепа зрели черни маслини, но трябваше да се върне, за да посрещне още някого. Другите го заобикаляха и сипеха шеги и духовитости, а той се измъчваше през цялото време от мисълта за стиснатите в юмука му маслини.

Той даваше много такива обеди, всичките все със същия безсмислен край. Присъстваше на пиршества, достойни за Гаргантюа, където множества се хранеха с цели печени бикове, като ги грабваха от тлеещи огнища и с остри ножове отрязваха огромни късове вдигащо пара месо. Стоеше със зяпнала уста под дълга редица пуйки, продавани от търговци с бели престилки. И всеки си купуваше освен Пушилката, който стоеше, все още със зинала уста, закован за тротоара с натезали като олово крака. Той ставаше отново момче и седеше с лъжица, високо вдигната

над огромни купи с млечна попара. Той гонеше плашливи юници по планински пасбища и сякаш цели векове напразно се мъчете да си откраднат от тяхното мляко; или в смрадни тъмници се биеше с плъхове за огризки и остатъци. Нямаше храна, която да не го подлудява, и той бродеше из безкрайни обори, където охранени коне стояха пред проточили се с мили ясли, и търсеше, но все не можеше да намери кофите за трици, от които ги хранеха.

Само веднъж сънят му беше с благоприятен край. Премалял от глад, претърпял корабкрушение или оставен на необитаем остров, той се бореше с големите вълни на Тихия океан, събираше залепили се по скалите миди и ги носеше на пясъка при някакви сухи дърва, изхвърлени от пролетните приливи. С тях си накладе огън и сложи в жарта скъпоценната плячка. Гледаше как парата избива на струйка, затворените черупки се разтварят и от тях се показва месо с цвят на съомга. Съвсем готови – той го знаеше; и този път наоколо му нямаше никой, който би могъл да грабне храната. „Най-последно – така сънуваше той в своя сън сънят ще се сбъдне.“ Този път щеше да яде. И все пак, въпреки сигурността си, той се съмняваше и със свито сърце зачака неизбежния обрат във видението, докато месото с цвят на съомга, горещо и сочно, не се озова в устата му. Зъбите му го стиснаха. Той ядеше! Чудото се беше сбъднало! Изумлението го разтърси. Той не се помръдна и ето че малки пръстчета зашариха около устните му и мушнаха в устата му мъничко парченце месо, и по-скоро затова, че той не поиска да го изяде, отколкото зарад яда му, Лабискуи се разплака и рида в прегръдките му, докато заспа. Но той остана буден, поразен от любовта и величието на жената.

Дойде времето, когато и последната храна се свърши. Високите върхове бяха останали назад, вододелите ставаха все по-ниски и пътят на запад лежеше многообещаващ и отворен пред тях. Обаче и сетните им сили бяха изчерпани и както нямаха храна, скоро настъпи денят, когато легнаха да спят вечерта и не можаха да станат сутринта. Пушилката безсилно се изпрани, падна и на ръце и крака запълзя да стъкне огън. Но Лабискуи, въпреки всичките, си усилия, не можеше да се повдигне, обзета от пълна изнемога. Пушилката се отпусна до нея и се усмихна на машиналното си усилие да запали ненужния вече огън. Нямаше нищо за готвене, а денят бе топъл. Лек ветрец, въздишаше в клоните на елите и отвред изпод изчезващия сняг долиташе бълбукащата песен на невидими поточета.

Лабискуи лежеше в някакво вцепенение и дишаше така недоловимо, че Пушилката често я вземаше за мъртва. Следобед го сепна

цвърченето на катеричка. Повлякъл тежката пушка, той се затътри по снежната кора, която се беше превърнала в киша. Пълзеше по ръце и крака или се изправяше и залиташе напред по посока на катеричката, която гневно цвърчеше и без да бърза, сякаш за да го измъчва, бягаше от него. Пушилката нямаше сили бързо да вдигне пушката, а катеричката не се спираше нито за миг. От време на време той се просваше в мократа снежна каша и изплакваше от безсилие. В други моменти пламъчето на неговия живот примигваше и той потъваше в тъма. Колко беше продължил последният припадък, той не знаеше, но когато се съвзе, трепереше от вечерния студ, а мокрите му дрехи бяха замръзнали за новообразувалата се снежна кора. Катеричката беше избягала и той се довлече със страшни усилия обратно при Лабискуи. Толкова дълбоко бе изтощението му, че спа като мъртвец цялата нощ, без да го тревожат никакви сънища.

Слънцето се беше вдигнало и същата катеричка цвърчеше в дърветата, когато ръката на Лабискуи докосна бузата на Пушилката и го събуди.

– Сложи ръката си върху сърцето ми, любими – промълви тя и гласът ѝ бе ясен, но едва доловим и сякаш идваше много отдалече. – Моето сърце е моята любов, а ти я държиш в ръката си.

Като че ли се мина много време, преди тя да заговори отново.

– Не забравяй, на юг няма път. Еленовият народ го знае много добре. На запад... там е пътят... и ти ще стигнеш.

И Пушилката се унесе в това вцепенение, което предхожда смъртта, докато Лабискуи го събуди още веднъж.

– Сложи устните си на моите – рече тя. Искам да умра така.

– Ние ще умрем заедно, скъпа – отговори той.

– Не! – Леко потрепваме на ръката ѝ го прекъсна, а гласът и бе толкова слаб, че той едва го чуваше, но все пак чуваше всяка нейна дума. Ръката ѝ затършува в качулката на нейната парка, тя извади оттам някаква торбичка и я сложи в неговата ръка. – А сега дай си устните, любими. Твоите устни на моите устни и твоята ръка на моето сърце.

И в тази дълга целувка тъматата отново го обгърна, а когато дойде на себе си, разбра, че е сам, разбра, че и той ще умре. И уморено се зарадва, че ще умре.

Той забеляза, че ръката му лежи върху торбичката. Засмя се вътрешно на любопитството, което все пак го караше да дръпне вървите и да я отвори. От нея се изсипа мъничък поток храна. Нямаше нито едно късче, което да не му беше познато, и всичките Лабискуи бе откраднала

от Лабискуи – трохи хляб, сложени настрана в далечните дни, преди Маккан да загуби брашното; парченца и нахапани зальци еленово месо; остатъци от лой; задният крак на заека, недокоснат; задният и част от предния крак на невестулката; крилцето на овесарката със следи от зъбите ѝ, отказали се да го изядат – жалки огризки, трагични саможертви, доброволни самоизтезания, хапки, които неизмеримата и любов бе откраднала от ужасния глад.

С налудничав смях Пушилката захвърли всичко това на замръзващия сняг и пак потъна в непрогледен мрак.

Присъни му се сън. Юкон бе пресъхнал. Той бродеше по неговото корито сред кални локви и изподраскани от леда скали и събираше едри парчета самородно злато. Тежестта им започна да го измъчва, но изведнъж той откри, че златото може да се яде. И започна лакомо да го яде. В края на краищата каква друга стойност имаше златото, та хората да го ценят толкова много, освен ако можеше да се яде?

Когато се събуди, слънцето бе пак изгряло. Умът му бе странно ясен. Очите му вече не се премреждаха. Нямаше познатите тръпки, които бяха пронизвали цялото му тяло. Струваше му се, че живите сокове пеят в снагата му, сякаш в нея се беше вляла пролетта. Обхвана го блажено чувство, че е здрав. Той се обърна да събуди Лабискуи и видя, и си спомни. Потърси захвърлената на снега храна. Беше изчезнала. И тогава разбра, че в бълнуването и съня му именно тая храна е била самородното злато на Юкон. В бълнуването и съня си беше почерпил сили за живот от живота, пожертвуван от Лабискуи, която бе сложила сърцето си в неговата ръка и отворила очите му за величието на жената.

Той се изненада от лекотата на движенията си, изуми се, че можа да завлече загърнатото с кожи тяло на Лабискуи до размръзвания се пясъчен бряг, да го подкопае с брадвата и да я погребе под него.

Три дни, без никаква храна, вървя той на запад. На третия ден падна под самотна ела край широк, волно течащ поток, за който реши, че трябва да е Клондайк. Преди да го завладее тъматата на унеса, отвърза торбата от гърба си, сбогува се със слънчевия свят и се загърна със завивките. Събуди го сънливо писукане. Беше настъпил продължителният здрач. Над него, сред клоните на елата, имаше бели яребици. Гладът го подтикна към незабавни действия, при все че тези действия бяха безкрайно бавни. Минаха се пет минути, докато успее да вдигне пушката до рамото си, и още пет минути се минаха, преди да посмее да натисне спусъка, както лежеше по гръб и се целеше направо нагоре. Изстрелът не улучи нищо. Нито една птица не падна, но и нито една птица не отлетя.

Те само глупаво и сънливо се размърдаха и зашумоляха. Вторият изстрел не сполучи, защото той неволно трепна, когато натисна спусъка. Рамото го болеше. Изглежда, през последните три дена беше някъде паднал и го наранил, макар че не можеше да си спомни как.

Въпреки всичко яребиците не бяха отлетели. Той сви на четири завивката, с която се беше покрил, и я набута между дясната си ръка и тялото си, Опрял приклада на кожената завивка, той гръмна пак и една птица падна. Пушилката лакомо се вкопчи в нея... и откри, че изстрелът е отнесъл по-голямата част от месото. Едрокалибреният куршум не бе оставил почти нищо освен куп надробени пера. Но яребиците пак не бяха отлетели и той реши или да се цели в главите, или въобще да не стреля. Мереше се само в главите. Отново и отново пълнеше магазина. Кога не улучваше, кога улучваше и глупавите яребици, които не искаха да отлетят, се сипеха като дъжд отгоре му – живот, унищожен, за да даде живот на него. Бяха девет парчета; най-после той откъсна главата на деветата и без да се повдигне, започна да се смее и плаче, а защо – не можеше да разбере.

Първата изяде сурова. След това си почина и заспа, а в това време животът на яребицата преля в неговия. Събуди се в мрака гладен, но с достатъчно сили, за да накладе огън. И до ранни зори печеше и ядеше, и стриваше на прах хрускавите кокалчета със зъбите си, които отдавна не бяха дъвкали. Заспа, събуди се в мрака на друга нощ и спа отново до изгрева на следващия ден. Той забеляза с изненада, че огънят прашеше, стъкнат с нови дърва, а отстрани, на жарта, вреше опушен кафеник. До огъня, на една ръка разстояние, седеше Малчо, пушеше свита от амбалажна хартия цигара и напрегнато го наблюдаваше. Устните на Пушилката се размърдаха, но нещо сякаш стегна гърлото му, а в гърдите се надигнаха заплашващи да бликнат сълзи. Той посегна към цигарата и дълбоко смукна няколко пъти.

– Отдавна не съм пушил – най-после пророни той с тих, спокоен глас. – Много отдавна.

– Нито пък си ял, ако съдя по това как изглеждаш – грубовато добави Малчо.

Пушилката кимна и посочи с ръка кръстатите наоколо пера от яребици.

– Поне доскоро – отвърна той. – Знаеш ли, бих пил чаша кафе. Аз съм му забравил вкуса. И тиганици, и парче бекон.

– Ами боб? – подкачи го Малчо.

– Той сигурно има божествен вкус. Доста съм поогладнял пак.

Докато единият готвеше, а другият ядеше, те си разказаха накратко какво им се беше случило, откакто се бяха разделили.

– Ледът на Клондайк се трошеше и, щем не щем, трябваше да дочакаме свободна вода – завърши разказа си Малчо. – Две големи лодки, шестима другари, ти ги знаеш всичките, чудесни момчета, и всякакво там снаряжение. Напредвахме здравата, ту се бутяхме с пръти, ту теглехме на въже, ту влачехме. Но праговете ще ги задържат най-малко една седмица. Оставих ги там да правят пътека за лодките горе по скалите. А пък аз си имах ей такова едно предчувствие да не се бавя. Та напълних си една торба с храна и потеглих. Знаех си, че ще те намеря да се влачиш съвсем капнал. Пушилката кимна и мълком му стисна ръката. – Е, да тръгваме – каза той.

– Да тръгваме ли? Ще има да вземаш! – избухна Малчо. – Ще си останем тука да си починеш и да се поохраниш един-два дни.

Пушилката поклати глава.

– Само да можеш да се видиш? – възрази Малчо. А това, което виждаше той, не беше хубаво. Лицето на Пушилката, където кожата е била открита, беше черно и мораво, цялото в струпеи от многобройни измръзвания. Бузите бяха така изпосталели, че въпреки брадата и мустациите горните зъби се издаваха под съсухрената плът. На челото и около дълбоко хлътналите очи кожата бе опъната като тъпан, а сплъстената брада, която трябваше да бъде златиста, бе опърлена и мръсна от пушека на огньовете.

– По-добре стягай торбите – каза Пушилката. – Аз тръгвам. – Ами че ти си слаб като пеленаче! Не можеш да вървиш. За къде си се разбързал?

– Малчо, аз отивам за най-хубавото нещо на Клондайк и не мога да чакам. Тока е всичко. Започвай да стягаш багажа. То е най-великото нещо на света. По-хубаво от златни езера и планини от злато, по-хубаво от приключения, от мечо месо и лов на мечки. Малчо седеше с опулени очи.

– Боже господи, че какво е то? – дрезгаво попита той. – Или направо си се чалнал?

– Не. Нищо ми няма. Може би човек трябва да спре да яде, за да му се отворят очите. Във всеки случай аз видях, че по света има неща за които не бях и сънувал. Сега зная какво е това „жена“.

Малчо зяпна, а извивката на устните, му и пламъчетата в очите му издаваха, че ей сега ще започне да се подиграва.

– Моля ти се, недей – меко каза Пушилката. – Ти не знаеш, а аз

зная.

Малчо преглътна и промени намерението си.

– Е! Нямам нужда от никакви предчувствия, за да й отгатна името. Всички отидоха да пресушават Езерото на изненадата, ама Джой Гастел не поиска да отиде. Седи си в Доусън и чака да види дали ще се върна заедно с тебе. Зарича се, ако не те доведе, да продаде всичко, каквото има, да наеме цяла войска главорези, да отиде в Страната на елените и да прати на оня свят стария Снас и цялата му шайка. И ако не бързаш чак толкова, аз ей сега ще стегна багажа и ще съм готов да тръгна заедно с тебе.

КРАЙ

© 1976 Сидер Флорин, превод от английски

Jack London
Smoke Bellew, 1912

Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Редакция: Boman, 2007

Публикация:

Jack London
SMOKE BELLEW
Mills & Boon, Ltd.
London

ДЖЕК ЛОНДОН
БЕЛЮ ПУШИЛКАТА
ПОВЕСТ

Превел от английски Сидер Флорин

Редактор: Славчо Донков

Художник Иван Йовчев

Художествен редактор: Венелин Вълканов

Технически редактор: Иван Андреев

Коректор: Мая Халачева

Трето издание, ЛГ V.

Дадена за печат 11.1.1976 г.

Подписана за печат на 9.Ш.1976 г.

Излязла от печат април 1976 г. Тираж 60 100. Издателски коли 15,12,

Печатни коли 18. Формат 32/84/108.

Цена 0.66 лв.

ДИ „Отечество“ – бул. „Г. Трайков“ 2а

Печатница ДПК „Димитър Благоев“ София, 1976

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3225>]